

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijk en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

1530

13 D 6.

Anna Catharina Bibers:
hebbe dit boeck gekoft út
bybelteeck van myn selige
Broer Johannes Petrus Liber.

OVER-YSSELSCHE
S A N G E N
E N
D I C H T E N

I A C O B I R E V I I.

Pfalm: 146. vers: 2.

**Ick wil den Heere loben soo lange als ick levet
ende mynen God lof-singen dewijle
ick hier ben.**

*Deventer
Bibliotheek*

T O T D E V E N T E R.

**By Sebastiaen Wernbouts / Boeckdrucker woon-
nende op den Poort / inden Vergulden Wybel.**

A N N O M. DC. XXX.

1630

1630

1630

И И Д М А С

И И Т И Д И

И И Д М А С

AEN DEN YSSEL

Over

De Gedichten des E. H. IACOBI REVIJ.

I.

De Rijn heeft zijnen Heyns, den Amstel heeft
zijn Hoofd

De Maes heeft zijnen Cats, elck een der wa-
terstromen

Heeft jemant, die hem viert, u beurt is mee
gecomen

O claren Ysselgode, want Reyes die verdooft,

Als hy zijn snaren roert, het quelen der Sirenen.

Den Roomschen Erierman, en tgevely van den Toscaen.

De Harp van Orpheus, en het treuren vande Swaen.

Ja de Thebaensche Luyt verroerster van de stenen.

2.

Hy speelt u op goet Duyts, op Frans, Griex en Latijn

De daden en den roem der onverstercken Helden

Die voor het Nederlant haer in de waegschael stelden.

Gelukkig Helden, die diens spelmans stoffe zijn

Dat meer is, doet hy niet met loer geluyt u horen

Gots eeuw'ge lof en eer so yvrich uytgedrukt

Dat, die het maer en hoort, zy uyt hem selfs verruckt,

En d'Englen zijn verheucht, en Duyvels zich verstoren?

KIEK MEA

2 11

O Yssel

O Yffel, doenu cant was wederlijts beset
 Van 'tCastiljaense heyr en vandes Keyfers machten,
 Die u met moort en brant so menich jamer brachten,
 Was 'tReves niet die u vermaect heeft altemet?
 Voorwaer het Reves was. en nu ghy vloeyt met vreden,
 V tranen drogen op, 'ken hoor geen suchten meer,
 Hy noemt oock zijnen fauck u lieve naem ter eer,
 Endoet u aen den rey van Rijn, Maes, Amstel treden.

4.

O Reves zoete stem, o dappre defticheyt,
 Waertreckt gy my al heen! mijn prijsen can niet volgen
 Vonbegrepen lof, mijn geest is als verbolgen,
 Ick hoor en sie u aen, met doof-en-blindicheyt.
 Dof Arent can alleen met onvertrocken ogen
 De straten van de Son cloeckmoedich schouwen aen.
 Maer die moet altewel met zijn gesichte staen,
 Die 'tgluust' ren van uroem recht na te sien derft pogen.

H. ab HEYDENDAL, I. C.

(Hæc Heidendalius, sed non ego credulus illi.)

AEN MYN

AEN MYN HEERE

Mijn Heere DANIELEM HEINSIUM, Ridder en-
Raets-Heer van zijn Majesteit van Sweden, &c.
voornaemste dichter van onsen tijd.

Wien geef ick dit papier? wien sal ic doch bereeren
Dees lamme rijmery/dit creupèle gedicht?
D/ HEINSI: want ghy pleecht dat wackere gesicht
Tot mijn slecht leure-werck wel somtijts te vernieren.

Self doemael / als ghy ons soo meesterlijck quaemt leeren
In leven ende doot den innerlijcken plicht/
En hoe na dupsternis verschijnt het sonne-licht/
En hoe den nieuwen mensch geen ongeluck mach deren.

Ghy hebt een gladde pijl wt uwen tros getogen
Waer mee/ ô groot poet/doo? Heerlant is gelogen
Den ongemeten lof van Christo God en mensch:

Dienselfen soeck ick oock myn danckbaer te bewijzen.
Soo ghy de veersen laeckt/de stoffe moetty prijsen.
Prijsdy de veersen oock soo gatet boven wensch.

HECDAI

Anacreonticum.

Ελευ λόγειν αἰθήνη,

Θείων δὲ μῦθων ἄδω.

Ἀ βάρετος ἦ χρεδαῖα.

Τὰ θεῶα μῦθον ἤχει.

Ἡμεῖς αὖτις πρῶτον

Καὶ τὸ λυραὶν ἀκασα,

Καὶ γὰρ μὴ ἦδον ἐρμῆα

Ἐν τῷ ἔργῳ, λίαν ἦ

Τὸν χρεδαῖα ἀντὶ φάει.

Χ. αἰετὶς λοιπὸν ἐγὼ

Καὶ μῦθων, ἡ λύρα γὰρ

Τὰ θεῶα μῦθον ἄδω.

IACOBI

IACOBI REVII

Over-Yffelsche Sangen en Dichten.

Eerste Boeck.

Lof Gods.

Mer ick een nachtegael/ick woon mijn Schepper eeren
Met sijnen grooten lof altijd te quintileren
Dat boschen / berch / en dal sou deunen vanden
clanck/
En de wout-bogeltgens vergeten haren sancke
Ic en ben geen nachtegael/maer in veel grooter eere
Een mensch/het eben-beelt van aller Heeren Heere:
Ick wil dan mijne stem doen hoozen alle man
En prijsen hem soo hoo:h en verre als ick can:
Niet bragende een sier na al het lelijck pruplen
Of misseltjck getier van aerters en van uplen/
Verskeret dat hy die eeuwichlijcken leeft
Mijn tong' tot sijnen roem alleen geschapen heeft:

Een God.

Die aenden hemel siet veel sonnen by malkander
(Daerder maer een en is/en men en vint geen ander)
Men mach hem seggen: vrient / ghy siet meer als ghy siet:
E'gebreck is in u oog' en in de sake niet.
Die goden sonder tal oope hebben aengeboden
Die dienden blindeling haer eygen ydelheden/
Niet siende (t'welck nochtans soo claer is als den dach)
Dat een en niemant meer de hoogste wesen mach.

Dry personen.

Dy tacken aen een boom dy scheuten aen een bronne/
 Dy crachten in een siel / dy stralsen aen een sonne/
 En wat van wijsse luyt wort nu en dan gesept
 Tot menschelijck bewijs vande Dy-eenicheyt
 Zijn wel een rupch betwerp en schaduw' deser saken/
 Maer t'supber onderricht en connense niet maken.
 Wat soekten men probe' / of stael / of vergelijckenis
 Daer een het is alleen / en geen gelijk en is?

T'selve.

Wat vraegdy / hoe de Soon van eeuwichheit geteelet
 Des Vaders wesen isten vollen mee-gedeelt
 Daer ghy niet vaten cont'et alle u gedacht
 Noch seggen / hoe ghy self int wesen zijt gebzacht?
 Wat soekty / hoe den Geest / selfstandich / ongeschepden
 Van Vader en van Soon / wtgaet van alle heyden
 Daer den geschapen geest sich niet begrijpen laet
 Die u het herte rept en inde aren slaet?
 Indien int menschelijck / o mensch / u sinnen seplen
 Wat onderneemt ghy doch de Godheyt af te peplen?

God een Geest,

Wanneer de groote God ons werdet voorgestelt
 Gelijk den aertschen mensch lichamelijck gestelt
 En denckt niet dat de saeck soo inder waerheit is/
 Maer dat in yder woort steekt een geheymenis.
 Wat hoeft een supber geest en een eenboudich wesen
 Een lichaem tsaemgeset van aderen en yesen?
 Of handen / die het al gemaect heeft met een winck?
 Of pozen / die voorseen wel wetet alle dinc?
 Of ogen / die het licht self stralet door de wolcken?
 Of tonge / dien genoegh zijn schepselen vertolcken?
 Of voeten / die verbult de werelt over al?
 Waer meyndy dat hy gaen of dat hy reysen sal?

Neen

Neen mensche/ God en heeft geen wterlike leden
Maer eng is u vernuft en bleschelijk u reden.

Hy stamelt met u dus/ op dat ghy sijne denchte/
Sijn grootheid/ en sijn cracht te beter kennen meuche.

Vader der lichten.

De sterren op haerself zijn aengenaem van luyfster/
Maer als de mane schijnt soo sijn de sterren duyfster.

De mane men seer hel siet aenden hemel staen/

Maer als de sonne rijst verdonkeret de maen.

Die sonne is een toorts die wonderlijken stralet/

Maer t' menschelijk verstant voor hem den prijs besfalet.

Het menschelijk vernuft sich wijt en sijt wibzept/

Noch is het duyfsteris voor Godes heerlijkheyt.

De sterren/maen en son/en geest/en al moet swichten

Voer God/ dat groote licht/ den Vader aller lichten.

VVijfheyt Gods ende der menschen.

De wijsheyt banden mensch/ al praetse noch soo seere/

Is louter onverstant en dwaesheyt voor den Heere.

De wijsheyt Godes die ten hemel ons gelept

Is in des menschen oog een blinde dommicheyt.

God soecken,

Diogenes met een ontfekene lantaren

Socht menschen op de marct daer duyfenden vergaren.

Die schimper had wat rechts: maer siet hoe menich sot

Au by den hellen dach gaet tastende na God:

Niet brypkende sijn woort/ om sekerlijck te treden/

Maer de beroockte slons van menschelijcke reden

Die hem verwerret in een doolhof sonder ent/

Soo dat van duyfenden hem qualijck een en kent.

Gods kennisse,

Wanneer het spade licht begint hem tot te spreken

Opc blackste bande see/ de vischkens haer vernemen

En

En meynen/ datter blinkt dat het al sterren zijn/
 Hoewel se niet en sien als eenen weder-schijn;
 Maer die hier inde locht en boven t'water leven
 Die sien des hemels heyl: beschepdelijcken sweven:
 Soo is het met den mensch: al wat hy hier aenstet
 Van God en van zijn rijck en is het wesen niet/
 Maer een geringen schijn/ waer van de naecte waerheyt
 Menschouwen die daer sien de goddelijcke claerheyt.

T'selve.

Het water datter leyt verborgen onder d'aerde
 Doet blijcken dattet is van ongelijcken aerde:
 Het eene metter tijt verbuylet/ staende stil/
 Het ander/soo het schijnt/al worstelende wil
 Wel vzen den booz den dach/maer t'is te seer beslotten:
 Het derde springet wt/en met verscheyden goten
 Wert constelijck geleyt door bos en ackerlant
 Te geben sap en groep aen t'geen daer is geplant:
 Soo gacet dien die God sijn kennis openbaerde:
 De eene houtse met stil-swijgen inde aerde/
 De ander hadde wel wat goedes inden sin
 Maer vrees of hoop/of mit/of schade hout hem in.
 De derde blijdelijck laet zijne roden bloeyen
 Op dat Gods ackerwerck mach open ende groepen/
 En dat door zijnen bliit d'onwetende verlicht/
 De vroebe zy getroost/den sondaer opgericht.
 O mensche/spdy cloeck/laet varen al de reste/
 En roepet niet my wt: de laetste sijn de beste.

Godsdiensticheyt.

Wie sijt ghy die hier staet met soo herscheurde cleeren?
 Ich ben Godsdiensticheyt een dochter Gods des Heeren.
 Van waer dit snoo gewaet? den rijckdom ick versmae.
 Wat is dit voor een boeck? de wet en de genae.
 Waer toe de naecte bozstroprechticheyt my lustet.
 Wat leend y op het crups? opt crups mijn herte rustet.

Wat

Wat doen dees bleugelen? den mensch ten Hemel blien.
 Wat doet dit hellelicht? der sielen ooge sien.
 Wat leert ons desen toom? beteugelen u sinnen.
 Wat treet ghy op de doot? die can ich overwinnen.

Gods besluyt.

Gelijck als in een colck een steentgen valt te gronde
 Het water werpt terstont een ringsken in het ronde/
 En van het eene comt een ander schieten upt/
 Waer van een ander strax/ en weer een ander spruyt/
 Soo dat in costen tijdt de oogen daer op dwalen/
 De grootte noch t'getal niet sonnend' achterhalen:
 Soo gatet oock niet my/ o groote God en Heer/
 Van doe mijn tong began te stamelen u eer/
 Het eene denck ick na/ het ander valt my inne/
 D'wijsheyt/ u gericht/ u waerheyt/ uwe minne
 Omringen my te saem in eenen oogenschyn:
 En wil ick van het een of t'ander doen gewach/
 Draet en u besluyt my so geheel verblinden
 Dat ick daer in noch groent noch oever weet te vinden.

Verkiefinge.

Indien der tijden bloet het ontwigh' achterhalet/
 Indien eenleernscheyt den meester stelt de maet/
 Indien God gift of mist in sijnen wijsen raet/
 Indien sijn vast besluyt is los en onbepalet/
 Indien niet alle deucht van hoven nederdalet/
 Indien niet al ons heyl is loutere genaet/
 Indien van hem alleen niet comet wil en daet/
 Indien hy lijden mach dat aerde vooz hem praet/
 Indien den mensch pet deet' eer dat hy was gemaect/
 Indien een doode pyt pet boelet/ rupcht of smaect/
 Indien de moeder van haer dochter wert gebozen/
 Indien de Heer sijn eynd' al kiesende verliest/
 Indien het schepsel God verliesende verkieft/
 Soo gaet des menschen werck Gods wilken te voern.

Scheppinge.

God heeft de werelt door onzichtbare clabieren
 Betrocken als een lint met al sijn toebeloor.
 Den hemel is de bocht vol reyen door en door/
 Het roosken/son en maen die ont ons hene swieren.

Twee grove basen die slaech bulderen en tierren
 Zijn d'aerd' en d'oeaen : de quinte die het oor
 Verheugen/is de locht : de reste die den choor
 Volmaket/ is r'gehoort en allerhande dieren.

Dees lupte sloech de Heer met sijn geleerde vingers/
 De engels stemden in als treffeliche singers/
 De bergen hooften toe de bloeden stonden stil :
 Den mensch alleen en hoor noch sangeren noch snaren/
 Behalven dient de Heer beliest te openbaren
 Na sijn bescheppen raet en Goddelijcken wil/

VVr niet.

Die alles schiep tot niet het groote met het cleine
 De levendige God/die isfet Al alleenne :
 En alles wat sijn hant schiep wt een louter niet/
 Dat is een louter Niet / wanneer ment wel besiet.

V Vercht roet.

Het rond' is nimmer recht/het ronde draecht rond-om/
 En wat men daer aen siet gebogen is en cront :
 Ist wonder dattet noch by onse tijt gebouret
 Dat in des werelts rond' geen recht en wort gespenet/

Hemel ende aerde.

Den hemel sonder rust gebuyelijcken wandert/
 Den hemel ebenwel blijft vast en onberandert,
 De aerde altijt stil en sonder roeren leyt/
 Noch is de aerde vol van ongestadicheyt.

Midden.

Int midden hangt de aerde en is nochtans van allen
 Het laechste daer een dinc toe comen can te vallen :

Int

Int midden staet de deucht/ en is doch boven al
Het hoogste dat den mensch alhier bereyken sal.

Nacht ende dach.

Siet hoe de stille nacht op comende getogen
Als Argus haer vertoont met so veel hondert ogen:
Maer by den schoonen dach voorwaer en heeftse niet
Die met een ooge meer als sy met duysent siet.

Licht ende sonne.

Obroege morgen-licht/ hoe spdy so hobaerdich
Te treden voor den son die grooter eer is waerdich:
Verwondert u dies niet/maer dencket dat gewis
Al eer de sonne was het licht geschapen is.

Sonnen-plaetse.

Dyn boven aent gewelf/ en onder dyn planeten/
De sonne als een prins int midden is geseten.
De sonne is gemaectt juist op den vierden dach/
Dies by de vierde plaets doek wel beleden mach.

Sonnen-loop.

De sonne wtet oost int westen voort gedreven
Heeft sijn gestadicheyt alleen int omneswehen:
De deuchde van de deucht en staet niet in het staen
Maer in een snee'ge lust van altyt voort te gaen.

Sonne ende tijt.

De sonne lopet snel by dagen en by nachten/
Noch snelder loopt de tijt/ hoe wel wijt niet en achten:
De sonne heeft gerust/ ja ruggeling gegaen/
En dat en heeft de tijt noch nimmermeer gedaen.

Cortsten dach,

Den cortsten dach de langste nacht.
Sondaer neemt doch hier op acht:

W ij.

W breucht

W brencht is coot/maer t bitter truppen
Dat daer op volgt sal eeuwich duypen.

Cortste nacht.

De cortste nacht den langsten dach.
O brome mindert u gelach :
Cleyn is alhier en coot u kiden/
Maer eeuwichlyck sulc ghy verblijden.

Seeende stromen.

Het sout is smakelijck en hoedert vooz het stincken/
Maer het brengt groten dorst en doet geweldich dyncken :
Ist wonder dat de see so hoven maten sout
De soete stromen suppt en lichtelijck verdoont :

Beesten en menschen.

De aerde brenge voort wat cruppert ofte wandert/
In aerde sal het doch eens werden weer verandert.
Het water gebeuyt het slijberige vee/
Het moet doch t'sijner tijt verbuysen in de see.
De locht belaste ick met vogelen te crielen/
Want in de breete locht verdwijnen hare sielen.
Maer t'hoofstuck schopter noch/den mensche die dit al
Als Coninck onder ons alleen beheerschen sal :
Comt/laet ons (sprack de Heer) met onse handen bouwen
Een lichaem dat altijt den hemel can aenschouwen
En wyt ons eygen mont diet alles roeren doet
Hem blasen in de borst een redelijck gemoet
Bequaem om t'hoochste goet te kennen/te aenleuen/
Te dienen/sonder dwanch/on eeuwichlyck te leuen.

Lijfende siele.

Gelijck een d'antam heel sijn en onbesmettet
In eenen frapen rinck van goude ingesettet/
Gelijck een crachtigen doch liefelijcken wijn
Geschoncken in een vat van claren cristallijn/

Gelijck

SANGEN EN DICHTEN.

Gelijck als de eijet / om lichteriger en vaster
 Te blijven / wtgestort in witten alabafter/
 Gelijck een goet geweer en snedich als een vliem
 In een vergulden schep aen eenes vorsten riem:
 So is o / groote God / wel waerdich aen te mercken
 De costelijcke siel het hooftstuck uwer wercken
 Geboeget in een lijf so constich dat daer van
 Het wonderlijck gebou men niet vol-loben can.

T'selve.

De Heer ons Vader is / de aerde onse moeder/
 De een het leven gaf / de ander draecht het boeder.
 Hoe comet dat den mensck van God geen werck en heeft/
 En niet sijn sinlicheyt heel aende aerde cleeft?
 Eplaes / het gaet so toe: de kinders allegader
 Beminnen doch veel meer de moeder als den vader.

T'selve.

Het lichaem (om de siel) sijn moeder heeft begeben/
 De siel haer vader / om het lichaem te doen leven.
 Het lichaem / door de doot / weer na sijn moeder gaet/
 Die siel na s' Vaders hups / en t' lichaem leggen laet:
 Tot datse Vaer en Moer weer stieren by malcander/
 Dan sullense niet meer verschepen van een-ander.

Gods evenbeelt,

In een schoon waterken vertont hem de sonne
 Niet in een duytle somp / of rustelose bronne:
 Want is het water dick / of woeltet sonder endt
 Dien claren wederchijn wert t'enemaal geschent.
 O siele / die Gods beelt in u behouden willet
 Onsuiverheyt vernijdt / en de beroerten stillen
 Want Gods gelijckenis verthoont sich aldermeest
 In een gestadich hert en onbesmetten geest.

T'selve.

In een enq waterken niet wel en connen sichten
 Twee beelden te gelijck of vele aengesichten/
 B iij

Macr

Maer t'eenē nooteliċh het ander hondet wt.

E mensche / mercket wat dees reden u beduyt:
Wils in Godes beelt u degeliċh verbliften /

So keret wt het hert des dubbels schilderpen

Van gelt / van lust / van pracht / want t'lieseliċh aenschijn

Ws Heeren wilder niet / of t'wil alleene sijn.

T'selve.

Een kemmer vande const / wanneer hem wert gebrachte

Een beeltenis van een goet meester wtgewachte

En siet niet na de stof / maer houtet hoorch van weerde

Al waer het gebootsert in plaester of in eerde.

Siet ghy een arein mensch dien God heeft met-gedeelt.

Een deuchdelijcke siel sijn eygen evenbeelt

Omhelst hem / sydy vroet / en wilt den meester loben

Wiens werken alletijt de stoffe gaen te boven.

T'selve.

Wanneer veel schilders haer geliċkeliċh begeben

Een heerliċh aengesichte te malen na het set en

Indien het voorbeelt wort getroffen eygentliċh

Soo sijn de tafereels d'een d'ander oock geliċk.

Christenen / ghy sijt gestelt om wt te drucken

Het goddelijcke beelt en dat in alle stucken:

Doet ghy het (als ghy segt) so gebet my te bremt

Dat ghy in eenen sin niet obereen en stemt.

Hoe connen die in haer Gods evenbeelt doen bliċken

Die niet een waterlachs malsanderen geliċken?

T'selve.

Een meester can en beelt aenleggen na het leven /

Maer t'leven lijkewel en sal hy hem niet geven.

En dit is tusschen beelt en mensche het verschild

Dat d'eenē hem beweecht en d'andere staet stil:

Al was de mensch na Gods geliċkenis gemaket

En aende heerschappij der schepselen geraket /

Hij was nochtans geen God: want (als hij wel hebont)
Dit seplde hem daer aen / dat hij niet haest en stont.

Man ende wijf,

De mane bande son haer claricheyt genietet/
Maer r'edel sonne-licht niet bande maen en blistet.
De vrou treckt banden man den naem en het geslacht/
Maer nopt heeft dit de vrou den manne toegebracht.

T'selve.

Den man sijn echte wijf alleene moet beminnen/
De vrouwe onder hem moet buigen hare sinnen.
E'en gaet niet qualijck toe daert soo gehouden wert: }
Den man is doch het hooft / de vrouwe is het hert.

Adam ende Eva.

O schadelijcke vrou! ghy waert noch ruym gehozen
Een ribbe wt mijn lijf heb ick om u verlozen,
Eplac onsalich man! wat hinderde u dat
Soo ghy u siele niet dooz my verlozen hadt?

Slange ende Eva.

Van Eva en de slang' het giftich tsamen spreken
De sonde heeft geboodt en allerley gebreken.
Hier dooz is in het quaet verworpen onsen geest.
Och, had de slange stom / of Eva doof geweest!

Val.

Wat blindheyt onbesupst! dat Eva die God diende
Int salich paradijs / wt weelde / sonder noot
Der hellen roffiaen het ledich oore hoot
En om te worden cloeck des Heeren bloeck verdiende!
Wat wederhozicheyt! dat Adam / niet onsiende
Noch tijdelijcke last / noch eyndelose noot/
Socht / opgeblasen puyft / te worden even groot
Als God die hem bewaerd' en dien hij had' te vrentel

Wat

Wat dupbelscher bedroch ! ghy moorder/ ghy herae's
 Hebt smeeckenpe verboert de kinders niet de dae't.
 Wat boordeel meendp dies / o bpant / op te steken?
 Wp liggen int verberf / doch hopen op genae/
 Maer utwen hoosen raet brenge u de meeste schaer:
 Der vrouwe heyligh saet sal u den cop verbroeken.

T'selve, op de 10. geboden.

Hest op u hert/aenhoort dees reden
 Ghy menschen al / en daer op leet
 Hoe Adam niet zijn overtreden
 Vertreden heeft de gantsche wer.

1.

De Heer / seyt hy / heb ick verachtet/
 Niet na-gelebet sijn gebot:
 Maer / armen arbeidworn / getrachtet
 Wp self te maken tot een God.

2.

Sijn sunter beelt heb ick verloren
 Het ongevalschte licht en rechte/
 Dees dupbels beelt heb ick verloren
 En dien hem als sijn eygen knecht.

3.

Gods naem heb ick misbunckt / gelasteret;
 Want voelende mijns Heeren straf
 Ich claegde dat ick was verbastert
 Dooz t'wijs dat hy my selber gaf.

4.

Der sielen rust heb ick lichtbeerdich
 Dooz mijne dwaesheyt wtgeblust/
 En my gemaecht / eplaes / ontweerdich
 Te comen inde hoochste rust.

5.

Mijn ecutwich Vader en behoeder
 Heb ick verweckt tot slozenis/
 De aerde mijn getrouwe moeder
 Om mijnentwil verbloet is.

Doot

6.

Dootflach / o God / heb ick bedreben.
 Had ick gehouden slechts u woort
 Ick en mijn saet sou eentwich leven:
 Nu heb ick haer en nu vermoort.

7.

Het houtwelick heb ick gebroken
 Waer door aen u ick was verplicht/
 En lig in schaemte neer-gedoken
 Verjaget van u aengesicht.

8.

En dief ben ick van uwe gaven:
 Ick heb gestolen en geplucht
 De vruchte / waer door als arme slaven
 U bype schepsels sijn verdrukt.

9.

Der slangen gift heb ick gesmaekt /
 Sijn valsck getuygenis geloofst/
 Sijn sonde tot de mijn gemaket/
 Sijn straf getogen op mijn hooft.

10.

Mijn ooge heeft mijn hert verleydet
 Tot snode lust en eygen baet.
 Ter werelt heb ick wt-geheydet
 De wortel boos van alle quaet.

O Adam / wat hebt ghy gemaket!
 Ghy brengt ons in groote quael.
 Door u sijn wy in schult geraket/
 Met u verdorven altemael.

Straffe.

In smerte sal het wijf haer vrucht ter werelt telen/
 En doen na hare mans rechtmatige bevelen:
 In smerte sal den man sijn supren arbeijt doen/
 Op dat hy vrou en kind mach decken ende voen.

C

In

In smert sal man en wijs onnutdelijcken sterben/
En alle dese smert op hare kinders erben.

Ackerbouw.

Hoe u genegentheyt / o Adam / is gekeret
Het voetsel dat ghy smaect niet dunsterlijcken leere:

De bomen groenende int lustich paradijs

In uwen eersten staet u gaven soete spijs /

En als ghy daer van aet / ghy saegt met een na boden

W bindende beweecht den milden God te loven ?

Hy worp't inde aerdt en queecht aldaer het graen /

En moet gelijk t'gesiet / u ogen neder slaen

Gebogen na den gront daer van ghy sijt genomen /

En daer ghy eer pectang moet weder inne comen.

Rocken van vellen.

Menschout het doden-bel daer mee ghy sijt bekleedt

En denckt sochbuldich na wat u oock is bereydet:

O Adam / desen rock is een getuygenis

Dat binnen in u vleys de doot al meester is.

Doot der siele.

'T is schoutwelijck om sien / oock weert te zijn betreuret

Als aen een lebend' lijf nien dode leden speuret /

Hoe meendp / sondich mensch / datt den Heer behaecht

Die in een lebend lijf een dode siele draecht?

Twee-sprake / tusschen God ende Mensch.

op : Donec gratus eram tibi &c.

God.

Tertwyl ghy my bemindet

En door t'bedroch der dodelijcken slangen

W hert niet was verblindet /

Na my alleen / o mensch / stont u verlangen:

Oock was mijn vreucht

De repne deucht

En

En schoonheyt uwer sielen:
 D dweege seden
 En ongevalschte reden
 My bebielen.

Mensch.

Terwijl ick plach te dragen
 Het supber beelt vs. aenschijns onbebleket/
 D Goddelijck behagen
 O Schepper groot was over my gestreken
 Dies uwen pijls
 Int paradijs
 Ick danchelijck ontfoude.
 D rijcken segen
 Als eenen gouden regen
 My bedoude.

God.

Nu hebt ghy my begeben
 Dooz snoo begeert en grootheyt onbetuygelt.
 Dies om u ogen sweben
 Ontwetenheyt en dwaling spart gebleuygelt.
 D hert bedriecht/
 D tonge liecht/
 D handen ongebonden
 In wyebel slaven/
 D beenen gierich draven
 Totte sonden.

Mensch.

Nu hebt ghy my besloten
 In treuyghheit en eijer moedich clagen.
 Ghy hebt op my geschooten
 D pijlen wt vol ongemeens plagen.
 Den hemel raest/
 De aerd' verbaest

Trilt onder mijne voeten.
 De boo'n der hellen
 Om eeuwichlyk te quellen
 My ontmoeten.

God.

Of u dees jonst gebeurde
 Onsalich mensch in jammer gants verfozen
 Dat ick den hemel scheurde
 En sant daer af mijn Soon / mijn Een-gebozen
 Die u elend
 Bracht tot een end
 Door zijn bytwillich sterben
 Sout ghy u lusten
 Om niet hem eens te rusten
 Willen verben?

Mensch.

Al wiert my aen-geboden
 Des werelts schat en coninclycke staten
 Al quamen dyspente doden
 My porren om zijn trouwe te verlaten
 Noch sal hy zijn
 Den hoeder mijn:
 Zijn woort wil ick bewaren
 Tot dat na lijden
 Om eeuwich te verblijden
 My vergaren.

Sonde.

En heymelijck sents onsfichbaer door onse oogen
 Comt dickmael door de locht opt schielichste geboogen
 Verborrende den knop eer dat hy bloemen heeft
 Versengende de bloem eer datse vruchten geeft
 En twelck insonderheyt en meest is te beclagen
 Verrottende de vrucht wannere is volbragen

De sonde is een gifte dat in het doncker sluipet
 Dat onse kinteshent self aenblasende berrupet/
 Bebleket onse jeuchte / ja bronger menichwerpen
 Oock op den ouderdom den mensche int verberben.

Onvermogen.

Soo wepnich als men wijn tot netelen can bucken/
 Soo wepnich als den moor can bleyken zijne hupen/
 Soo wepnich als de losch sijn vleyen wisschen wt/
 Soo wepnich als men mach van doornen blijen plucken/
 Soo wepnich als een steen hem rechten can of bucken/
 Soo wepnich als een trom van sellef slaen geluyt/
 Soo wepnich sonder vocht opschieten can het cruyt/
 Soo wepnich sonder saet den lantbou can gelucken/
 Soo wepnich als een pot self wasset wt de aerdt /
 Soo wepnich als een kint hem selven teelt of baert/
 Soo wepnich als een lijck can ploegen ofte delben/
 Soo wepnich als een hups wort sonder hant gesticht/
 Soo wepnich als den dach comt sonder t'sonne-licht
 Soo wepnich heeft den mensch het goede van hem selven.

V Verelt.

De werelt is verbult met droefenis en clagen/
 Vol snode lastering en vol onwaerdicheyt/
 Vol huple ogen-lust en vol liechwaerdicheyt/
 Vol onverblijden haet en vol dootlike lagen.

De werelt is vergift niet te wagen int inagen/
 Vol stege wrevelmoet en vol hobaerdicheyt/
 Vol ongebonden sucht en vol quaet-aerdicheyt/
 Vol sonden ongehoopt vol ongehoopte plagen.

O herten die noch sijt van hare stricken vry
 Vliet kerre van dees troilw en liefde-lose vry
 Al isse noch soo schoon herckleret en bepeiret.

Vraecht niet / hoe can het sijn dat sy soo goddeloos/
 Soo eer-vergeten sy en overgeven hoos?
 Epiaes! het is om dat de werelt is de werelt.

T'elve.

Indien het jonck by jonck opt soetste sich vergaet/
 En c'oude by het and'wyt v'orgelijchste paert/
 O werelt ouer / ew'ig / en blind / en ongestalt
 Hoe comtet dat ghy noch de jonge luy gebalt?

T'elve.

Indien het alsoo waer (als tener plach te maenen)
 Datter meer w'elden gemakt sijndan eenen
 Ick siet in v'oren-staen n'allen blijc en schijn
 D'ar'ise werelt mo'et de alderlimste sijn.

T'elve.

Oie dese werelt in een ander werelt haichte
 En voerbese ter meret / gewisselijc ick achte
 Dat diese vo'or een d'op des morgens had gecorste
 Des abonts wel een blanch tot rou-coop geven mochte.

T'elve.

De stromen na de see geweldichlijchen schieten
 Als waerder of geluck of v'rugde te genieten/
 Maer alse zijn daerin en onder een gemengt
 De see haer anders niet / dan bitterheyt en brengt
 De tochten onser siel sijn insgelijc gebr'even
 Haer inde woeste see der werelt te beg'even
 Maer hebbende gesmeecht wat in g'ogen haer is
 Soo wijckade soetcheyt en comt de d'opstienis.

Leven.

Dit leven is gants niet / om dat de sware sonden
 Van blij'schap en geluck het maken naecht en bloot/
 Dit leven is gants niet / om dat van s' moeders schoot
 Den mensch tot in het graf met snecten is gebonden.
 Dit leven is gants niet / om dat te g'neet stonden
 Die t'leven heeft ontsaen is selter door de yd'ot
 Dit leven is gants niet / om dattet als een c'loot
 Kolt stadich na het e'nd' en snellijc is ver'swonden.

Dit

Dit leven is gants niet / om dat gelijck vergaen
 De wijsse met den dwaes / de goede met de quaen/
 En huyden leyt hy mer die gister was verheven.
 Dit leven is al veel (wantseerment wel betracht)
 Om datmen seker hoopt en beplijchlijck verwacht
 Wel levende alhier hiernamaels t' eeuwich leven.

T'selve.

Dit leven is ten dyne mercke.
 Het op u stuck / en daer op mercke
 Dat ghy den tijt niet laet verlopen
 Gestelt tot copen en bercopen.
 Want sitte stil / of blijfdu wt
 Tot dat de doot de cramen sluyt/
 Soo ist te laet om te beginnen
 Het alderbeste goet te winnen.

Ellende.

Men bindet wel een lant daer wolf noch leen en stallet/
 Men bindet wel een lant daer sneeu noch hagel vallet/
 Maer nieuwers ick en vant / hoe soer ick heb gesocht
 Een mensch die sonder leet / sijn tijt heeft toegebrocht.

Ydelheyt.

De visschers bangen bis / den vis sp' brolijck eten/
 En worden bande vis baech weder opgegeeten;
 De mensch bangt ydelheyt / met ydelheyt hem boedt/
 En inde ydelheyt opt leet verdwijnen moet.

Pijne.

Wat roepet ghy van smert / o lichaem onberduldich?
 Wat God u overseut te dragen sijn schuldich.
 Geduert de pijn lang' soo i / se niet te groot/
 En i / se groot sp' sal u helpen aenden doot.
 Dit seyt den cloecken geest ge stercket van hier boven:
 Maer het ellendich vleysch en wil het niet geloven.

Cranck-

Cranckheyt.

Dit buyle blees en trachtet anders niet
 Als om van siecht' en doot te sijn ontslagen;
 Den Geest alree na d'ander werelt siet/
 En sou niet veel na r'sondich lichaem vagen.
 'Tis wonder hoese kneuteren by blagen:
 Ha! seyt het lijf / die schepden valt my swaer.
 Ha! seyt de siel / die wt dat lichaem waer:
 Swijcht/seyt het lijf / sout ghy soo van my blieden?
 Swijcht/seyt de siel / wy seplen by te gaer/
 Des Heeren wil alleene moet geschieden.

Ouderdom, ende doot.

Na hogen ouderdom hoorde de luden wenschen/
 Daer tegen / na de doot en hopen geene menschen:
 'Tis wonder datmen na de siechte soo verlangt/
 En na de medecijn het herte niet en hangt.

Leven ende doot.

Hoe leytter menich mensch soo beestelijken leven
 Als of hy nimmer hem tot sterben sou begeben!
 Hoe sterfter menich mensch soo roeckeloos en rou
 Als of hy na de doot niet weder leven sou!

T'selve.

Die r'leven is een spel vol jocken ende boerten
 Sal binden in het slot ernstachtige beroerten.
 Die r'leven is een ernst / ja regenheyt en pijn
 Dien sal het eyndelbeers maer jock en boerte sijn.

T'selve.

Een versche soeticheyt men bindet inde stroomen
 Tot datse in de see onmiddelijken comen:
 Dit leven is oock soet twelck pder een toe lacht/
 Maer bitter is de doot die pder een verwacht.

T'selve.

T'selve.

Die t'leven prijst en heeft daer in behagen
 En laecht de doot of over haer wil clagen
 Die toont doorwaer een kinderlijck verstant
 Want t'is al werck van eenes meesters hant.

Doot.

op: VVanneer ick slaep, &c.

1.

Als Godes Soon den heerscher ober al
 In stille rust dit aereſche brengen sal
 En t'swack gemoet / verquicken door ſijn bloet
 Soe en ſuldy my
 Van de ſonde by
 En van haren bloeck ontladen
 O ſlaep / o ſoete ſlaep niet ſchaden.

2.

Als ick ontwaeck door Chriſti laetſte ſtem
 Aenſchouwende het nieu Jeruſalem
 Het welck hy geeft / die in ſijn vreeſe leeft
 Van en ſuldy my
 Van mijns Heeren ſp
 Die my in ſijn rijck ſal leyden
 O ſlaep / o ſoete ſlaep niet ſcheyden.

3.

Ick ſlaep / ick waeck / ick ben gelijcke by /
 Want my altoos mijn heplant blijvet by
 En toont my t'licht / van zyn vriendelijck geſicht
 Die my heeft geſtelt
 Onder u gewelt
 En na u het ſalich leven
 O ſlaep / o ſoete ſlaep / ſal geben.

T'selve.

O'berwachten bande doot mijn herte niet bedroeft
 Dewijl ick vte doot alreede heb geproeft.

D

Mijns

Mijns levens eerste tijt haest nemende een keet;
 Gestorven is en doot/want zy en is niet meer.
 Het kind verswonden is/der byper is gaen stricken/
 Den man hem rede maectt booz d'ouderdom te wijcken/
 De jaren die ick meyn te hebben / ick gemis/
 Den dach van gisteren alnu begraven is/
 De naestverloopen upz en al de ander upzen
 Gestorven zijn en doot/ wantse niet langer durnen.
 Den slaep die d'eerste helft des levens my ontsal
 Noch loeret op de helft van datter comen sal.
 Van aanbanch sterben wy/het laetste der ellenden
 Geen doot is/maer het end' van doden sonder ende.

Begravinge.

De stromen die sich door haer oeberen toespreepen
 In grootte ende cracht sijn wonderlijck verscheppen/
 Maer alse inde see tesamen zijn gestorvt
 Soo speurt men geen verschil/maer d'een als d'ander woort:
 Gedurende den loop vant menschelijke leven
 D'een boven d'ander is begabet en verheven/
 Maer als wy inden schoot der aerden sijn gelept
 Waer blijft dan onder ons het vorich onderschept

Tselve.

De hoochmoet niet alleen en dueret in het leven
 Maer is oock na de doot den pronchaert by gebleven
 Dies bout hy hem een graf met marmet overlept
 Op dat sijn grooten naem blijf inder eeuwichheyt/
 Niet denckende dat al wat hier is moet verberben/
 Ja wapen ende graf oock eyndelijcken sterben.

VVet, geeft kennis der sonden.

Narcissus / soomen seyt / hent neygend' om te drincken
 En siende inde bron sijn seugdich aenschijn blincken
 Verliepde op hemself soo deerlijck/dat met een
 In scrypen hy versmolc/in suchten hy verdwesen:

Eplaes/

Epiaes/mtjn droebe stel het weder-spel moet dragen.
 Sy had' in haer gestalt te voren een behagen/
 Maer slaende haer gesicht op Godes repne wet
 Sy vout haer soo mismaecht/soo lelijck/so by met
 Dat sy een a' keer heeft/ja grouwel van haer selfen.
 En soecht haer in een see van tranen te bedelven.

Niet by noch af-doen,

Die boven of beneden schiet
 Al siet hy t'wie hy raemt niet/
 Maer die het middel treft/ en micket op de pinne
 Die is alleene weert dat hy den prijs gewinne:
 Alsoo die min of meer wil doen
 Als God gebiet/ die moet bezoen
 Dat hy de rechte streck boozseter heeft gefalet/
 Maer die blijft by sijn woort den eerren-crans behalet.

Die in eenen overtreedt, in allen schuldich.

Is yemant by nae doot soo is hy noch int leven/
 Is yemant by nae wijs soo is hy noch al slecht/
 Dat hy nae even is dat is alnoch on- even/
 En hy nae wel-gemaecht is lijcke wel onrecht/
 Die hy nae binnen is die staet gewis noch buuten;
 Alsoo die hy nae heeft de heele wet volbaen
 En t minste deel daer van moet willich wt wil sluyten
 Die can niet al sijn doen ten hemel niet ingaen.

Afgoden-dienaers.

Wanneer ick ondersoek/ o dienaers bande beelden
 De a'comst van u goot'n/ de ouders diese teelden/
 De namen vinde ick van doode diemen viert/
 En cluchten die daer van met hopen sijn ver'tert/
 En tempels die haer zijn ter eerren opgerichtet/
 En sangen na de comst tot haren lof gebichtet/
 Oock poppen groot en cleyn van allerhande stof
 Een harten d'ander weeck/ d'een sijn en d'ander grof/

D. H.

Waar

Waer van men elders maecht gemeyne kercken-baden
 Ja die van hupstraet self ghy wel cont gieten laten.
 Alsoo dat menichmael een ketel ofte pot
 In een paer upzen tijts can worden tot een Gode.
 En dit in sulcher boeg dat het ons mach verbliven
 Dat t'geen om harent-wil wy dickwils moeten wien
 Haer op het alderwaerst van u wort aengedaen
 Eer ghy wilt datse op den outen mogen staen.
 Wy worden vast-gemaecht aen crupen ende staken/
 Hoe condy oock een sanct van leem of aerde maken
 Ghy moet hem aen een crups eerst plaesteren by een
 En hangen inde mick zijn nieu-gebozen lee'n
 Ghy scheuret ons de hup baeck met gegloeyde staven
 Soo scheurdy uwen God met beptels en met schaden
 Dat hem de heele rony wel bymael is gebilt
 Eer ghy hem door u Heer te rechte kennen wilt.
 Ghy slaet ons van het lijf de hoofden metten swerde/
 Wasgod hoofdeloos moet liggen op de eerde
 Tot dat hy door het loot/ de nagels/ of den lijn
 Word' opgewecket van den dodelijcken swijn.
 Ghy worpt ons in het bier/ en t' bier is oock de moeder
 Van dien ghy naderhand derst noemen u behoeder.
 Indien dit straffen zijn/ soo doedy groote schant
 Een yder aen sijn God/ een yder aen sijn sanct.
 Comt hier de godheyt wt/ soo worden die vergodet.
 Die ghy om harentwil soo wredelijcken dobet.

Afgoden-makers,

Ghy die een afgod maecht hem willende verropen.
 En meynt dat ghy daerom de straffe sult ontfopen
 Ja blijven even wel Gods wel beminde vrient
 Dewyl ghy hem niet self en offert noch en dient/
 Bedenckt u beter/ want t'is claerder als de sonne
 Ghy dient hem / makende datmen hem dienen conne.
 En of op zyn altaer u keer/se niet en brant
 Soo steecty hoor hem aen het licht van u verstant.

Chant.

T'branch-offerdarban u hy rijckelijck genietet
 Is uwen supren sweet dien ghy voor hem vergietet.
 Ghy slachtet hem/ 't is waer/ geen schaep noch ander beest
 Maer dodet hem/ plaes/ moet willich uwen geest:
 Een ontwaerdeerlijck pant (hoe suldyt noch beweenen!)
 Een offer al te vet voor stocken ende steenen.
 Dit is u niet genoegh/ ghy comt in Godes kerk
 Na dat ghy hebt geslaet in s' duybels gupchel-werck/
 Ghy roepet; Vader mijn/ en he't tot hem u handen
 De handen/ moeders van d' afgoden zijn vanden.
 Die derdy steken wt tot Christi bleys en bloet.
 Denckt of ghy minder quaet in dese dingen doet
 Als Judas niet zijn rot/ die een mael en niet baker
 Also hem grepen aen- denckt/ blinden beelde maker
 Of Christus u voor al dit bonnis niet en gaf;
 Verargert u u hant/ tast toe en houtsse af.
 Wat handen/ segget my/ sijn waerdich af gesneden
 Als die een oorsaek zijn van ongerechtigheden?
 O vrienden/ dwalet niet/ by God is eben goet
 Het beelt/ en die het maect/ en die het eere doet.

Buyck-dienaers.

Hooft gulstgaerts/ en leert waerom het woort des Heeren
 V teilet onder hen die de afgoden eeren:
 V grondeloose buyck dat is voorwaer u God/
 En uwen wieroock is de wasen vanden pot/
 De tafel u altaer/ die sie dy garen ro'ten:
 De kelder u capell/ u tempel is de koken/
 T'gelove inden troech/ de hope inde kan/
 De lie/de leyt en sie dt of bradet inde pan/
 V kerchhof is het niet den wijn en cozen acker?
 V priesters sijn het niet den brouwer en den baker?
 Die recht doet by den bronck dat is by u een sanct/
 Die t' meeste eten can dat is u predicant/
 Die predichet alsoo: laet baren alle sorgen/
 Eet/ dynckt, terwylt u lust: wie lester doch tot morgen?

Dees achtyn dobbel deel en dobbel eere weert
 Het yoochste aenden disch/ het naeste by den heert.
 En ghy sult altemael een hemelriek be erven/
 Want u en uwen God/ God wilse by verderben.

Misbruyck van Godes name.

Soe ghy hebt inde bozst een kinderlijcke ader
 Ghy schydoont u/ stoutelijck u msedet of u vader
 Te noemen by haer naem esy Jacob ofte Griet/
 Doorwaer die sulkes doct sijn wepnich eere biedt:
 En vreesdy niet/o mensch/u siele te verdoemen
 Met Godes grooten naem soo lichtelijck te noemen
 Waer voor de aerde wijckt en al wat adem heeft/
 Ja hemel ende hel verschricket ende beeft?

Rust dach.

Den Vader / als dit Al hy maecte en verciende
 Des dagen besich was/den sevenden hy vierde:
 De Soone doe hy had ons salicheyt ge wacht/
 Den sabbath in het graf niet ruste overbracht:
 De Vader gaf de wet en gincker self in bozen/
 De Soone die volc dee voor al sijn webercozen;
 Den Geest die hy ons sanc van hoven maectt ons voort
 Hoe beyde siel en lijf van sonde vieren moet
 Niet eenen dach alleen maer ons geheele leven
 Tot dat den hemel ons de volle rust sal geven.

Reyne ende onreyne dieren.

Was eenich dier besmet van wesen en van aarde
 Hoe comt dat God die schiep? ja dat hy die bewaerde
 En slootse inde arch? waerom bedacht hy niet
 Dat met den boosen hoop hyse verswipen liet?
 Maer t'onverstandel volck heeft God door dese dieren
 Als kinderen geleert te schicken haer manieren.
 Want dat hy van het bee wat duysterlijcken septe
 Voet wesen op den mensch vernustich wegelepte.

¶

T'ercantwen bande spijs beteykent, dat ter de gen.
 Het goddelijke woort wy moeten overwegen.
 Het lieben banden voet beduyt een onderschept
 Te maken in de leer die ons wort voorgelept.
 De schobben aenden visch en t'swemmen met de binnen
 Heet wapenen t'gemoot en oeffenen de sinnen.
 Een mol die inden gront sijn sachtsten leger vint
 Is / die het aertsche meer als t'hemelsche bemint.
 Een swijn is dien den lijn der gulsticheyt behaget/
 Een haes die inden noot is al te seer vefsaget/
 Een swaen die op den glants van zijne schoonheyt praelt/
 Een rabe die besit dat hy niet heeft betaelt/
 Een musche / die verdwijnt in geple linckernpen/
 Een nacht-wyl / die den glants der waerheyt niet can lpen.
 Wie eetet doch de meeu / de havick / of de strups?
 Wien lustet na de padd' of na de vledermups?
 Noch zijn die dingen niet verboden sonder reden/
 Mer zijn een beeltenis der menschelijke seden.
 De wet is geestelijk / en toont de snodicheyt
 Des genen die alhier een beesten leven leyt.

Ouders,

De swaen haer kuyckens broede opt droochste bande velden/
 Mer selver in het drooch verkeerlse wonder selden:
 Veel ouders seggen; kint/och speent u vanden wijn/
 Die met den neus int nat self al te garen sijn.

Kinderen,

De dooren en de roos tot eene wortel spruyten/
 Soo draecht oock eenen stam en brone luy en gupen.
 Het roosgen wort ge-eert / de dooren veracht:
 Soo is een deuchtsaem man een eer van sijn geslachte
 Maer een onaerdich soon maecht met sijn quade seden
 Dat den ghelen stam te minder is geleden.

Afsomst,

Men weet niet hoenten can met redenen verbloemen
 Dat luyden sonder deucht op haer geslachte roemen.

Want

OVER-YSSELSCHÉ

Want iſſer yemant lam of ſleppet hy het been
 Wat helpt hem dat ſijn vaer was ruſtich op zyn leen?
 Sinckt yemant als een groep/wat ſalt hem comen baten
 Dat zyn grootvader roock na ſoete muſcheliaten?
 Straect het heele liſſ tot gabel ende ploech
 Wat paſet u den helm die yemant voor u droech?
 Ten is geen edelman die leeft gelijk een bercken/
 Dewijl den adel rijſt wt denchdelijcke wercken.

Coningen.

Op aerden zyn geweest vier groote Coninckrijcken
 Waer voor de andere de blagge moſten ſtrijcken:
 Ich weet een blijſde noch dwelck hoger is ge-eert/
 Dat is/ wanneer de menſch hemſelven wel regeert.

T'ſelve.

Gelijk de bergen haer verheffen wt de dalen
 So rijſet wt het volck den conincklijcken ſtanc:
 De bergen zyn verbult met gout en ſilver-ſant/
 De coningen in glants en rijkdom weelich malen.
 De bergen laten af van hare toppen ſtralen
 Veel beerken blietende doort nederige lant/
 Soo comt den onderbaen van s' coninc milde hant
 Veel ſegen ende gonſt begerichlijcken halen.
 De bergen ſietmen beer tot aende wolken hoch/
 De coningen ge-eert ſijn in eens yders ooch.
 De bergen ſtane baſt/de coningen noch baſter.
 Maer/als den bliſem ſlaet het hochſte vant geberecht:
 Alſoo ſlaet haer de Heer/wanneer hy wort getercht
 Met hochmoet/tyranny/en ongebonden laſter.

Hoocheyt onruſte.

De ſnare die den boben-ſanck
 Sal geven en den ſoetſten clanc
 Wort ſtijber aengebreyt en wackerder gellagen
 Als bas of middel-ſtem die rooze min beyagen:
 Alſoo die is in hogen ſtaet
 Of andere te boben gaet

In

In gaven en belept/ sijn rekening' moet maken
Dat hem meer zorg en moeyt als andere sal naken.

Hoocheyt ongeluck.

Als yemant van u volck/ u kennis/ of u neven
Tot hoocheyt en bewint van saken wort verheven.
En segt niet/ veel geluck in uwen nieuwen staer/
Maer segt; het is my leet dattet u qualijck gaet.
Want leyder/ als de luy tot grote dingen comen
Strax is haer het gesicht en het gehoor benomen/
So dat zy/ aren volck/ haer vrienden niet en sien/
Noch horen het geclach van onderdruchte lien.
Ja zy verliesen bacck (men speurtet aen haer woelen)
De sinnen altemael behalven het gevoelen.

Vorsten voorgaenck.

Wanneer een dwaesen vorst het conincrijck regeret
Den slechten onderdaen oock quade seden leret:
Gelijck wanneer het hooft niet drauck is overlaen
De voeten oock alsdan niet recht en comen gaen.

Richters.

Het water met gewelt van pijpen afgedrongen
Doet boven sinen acrt seer wonderlijke sprongen/
Het steppert inde lucht als een geschoten pijl/
En/ eer ghy ommesiet/ valt neder inder pl.
O richters/ dit's voor u/ u ongerechtig wesen.
Perst dick de tranen wt aen weduwen en weesen:
Die rollen wel om-laech van hare wangen af.
Maer climmen op tot dien die haer het leven gaf:
En sullen/ tot een waeck van die ghy hebt gecrencket
Vallen op den cop als ghyer minst op dencket.

Leeraers.

Wie metten monde saept de goddelijcke reden
Maer lochent in het hert en met sijn boose seden

E

Doet

Doet eben als het hoen dat sijne kuyckens bledt
 Het coyen niet den beek en self en proestet niet.
 O leeraers die u volck ten goede wilt bewegen
 Leert niet de wercken oock/ soo leerdv eerst ter degen.

Kercken.

Die hye niet alleen sijn camerckens can bouwen
 Dat elck verwondert is die fraeyheyt aen te schouwen/
 Maer mede is de wesp so constich in die saeck
 Als haddese gebuyckel of snoer of winckel-haeck;
 Gelijckewel die kent den aert van dese beyden
 Die falsche lichtelijck en claerlijck onderscheyden/
 Want dat de hye geest ons smakelijck verheucht/
 Maer in een wesp-nest en bindt niet dat deucht.
 Het gaet op desen slich oock onder ons te wercke:
 Gods dienaers niet alleen en bouwen sijne kerke/
 Maer oock den leugen-geest gemeynten hebben wil/
 Wel cierlijck in het oog doch hier is het verschil/
 Dat niet den hemel- dou de een ons herte voedet/
 De ander het vergif der sielen leyt en broedet.

Gods woort.

Wanneer den mensche spreekt/ die lichtelijcken dwaelt/
 Soo vraeg' ick niet van wie / maer wat daer is verhaelt:
 Wanneer de Heere spreekt/ k'en vraeg' niet wat hy zo
 Maer wie gesproken heeft / en dat genoeget mi.

T'selve.

Die de eenboudicheyt van Godes woort verachten
 Als ofte het daerom waer sonder alle crachten
 Versaken/ niet een onverbagelijcken trots/
 (Al dencken zo het niet) de eygenschappen Godes/
 In wien dees dingen zijn gelijckelijck waerachtich
 Dat hy eenboudich is en eventwel almachtich.

T'selve.

Begint een water-loop wat modderich te vlieten/
 Gaet hoger aen/ indien ghy t'water wilt genieten

En

En soot int midden oock is drabbich en onreyn
 Gaet boven opt geberchte en drinckt wt de fonteyn.
 Begintmen inde leer een mengeling te maken/
 Soecht wat booz utwen tijt de Vaders daer van spraken/
 En dunct u dattet daer oock niet is alst behoort
 Soo houtu aende bron van Gods beschreven woort/
 Daer condy r aldersoetst en claerste water halen/
 Want God onseplbaer is/maer menschen connen dwalen.

T'selve.

De stromen door het lant gedurichlijcken blieten
 Al comter niemant om haer water te genieten:
 Die scheppen wil die schept/ die drincken wil die drinckt/
 En die het niet en lust daer niemant aen en dwingt:
 Tis soo met Godes woort. r moet lopen/het moet bloepen
 Al wilde hem geen mensch ter werelt daer mee moeyen:
 Ontfangment/wel en goet: verachtmen het/wel aen
 Den die naer is gebruyt/ hy heeft het sijn gedaen.

Dromen.

Die een verkeerde leer bebestigen met dromen
 En moeten nimmermeer booz mijne ozen comen:
 Wat roert my wat den slaep haer brenget booz een schijn?
 Ick en gelooffe niet wanneer se wacker sijn.

Outheyt.

Het volck van Sibeon heeft Josuam bedrogen
 Als oude clederren sy hadden aengetogen
 En met verschimmelt broot/en met gelapte schoen
 (Een misselijcken bont) hem gaben te bedrogen
 Dat hare comste was van al te verre wegen/
 Hoe wel seer dichte by haer plaetse was gelegen:
 Dus comt de valsche leer (daer menich veel van hout)
 Becappet en gelapt als waerse wonder out/
 Daerse doch inder daet heeft wepnich tijts gelopen
 En midden onder ons is wt den dop gecropen.

Verbieden der boecken.

Gelijck als Pharao de kinderen der Joden
 Int diepste banden Milt verdriicken liet en doden
 Op datse (comende tot hare jaren) niet
 Hem of zijn coninckrijck en brachten in verdriet/
 Soo poogt den Antichrist der god-geleerder boecken
 De vrucht van haren geest te douwen inde hoecken/
 Aensienende dat zijn rijck daer door verstoert wort
 En syne tyranny van boven neer gestoert.

Kercken-tucht.

Den tempel/ die met gout betogen was van binnen/
 Had oock een gulden dach/ beset met scherpe pinnen
 Op dat niet het geswerinder vogels inde locht
 Heerballende daer op het verontreuen mocht:
 Soo is de kercken-tucht om Godes hays te bynen
 Dat het niet werd' besmet van raven en harpyen/
 Den bronnen een beschut/den boosen een ontsack/
 Op dattet sijnen glants niet heel verliezen mach.

T'selve.

Doe David gaf de wet dat creupelen noch blinden
 Haer souden op de burcht van Sion laten vinden
 Doe gaf hy ons een leer en stelde ons het merck
 Wat volck men weeren moet wt Godes reyne kerck:
 Die selve niet en sien en and're willen leyden/
 En vallen inde graft ten laetsten met haer beyden;
 Die hare boeten oock niet op de rechte baen
 En stellen na behoor/ maer sinne gangen gaen/
 En boven alle dinck en is daer niet te lijdén
 Die werfelt over-hant en hincat op beyde syden.

T'selve.

Waer pemant van u bloet-vertwanten overleden
 Men soude u sien gaen met pijnelijke treden/

Met

Met een geneeyget hooft / met een beroert gesicht /
 Met slechte cleederen tot rouwe toegericht:
 En nu u eygen stel ghy hebbet doot geklagen /
 Nu ghy u eygen lijck moet stedes by u dragen /
 Nu ghy onsalich mensch / u selver overleest
 Hoe comtet dat ghy niet en schrijctet noch en beest?
 Doe't tijt was vast te staen doe wanchten uwe beenen /
 Nuw't rijt van liggen ts / van clagen ende weenen
 Nu stadt stijf en steeth / en weet van geen gebreck
 Onwillich booz de roe te binggen uwen neck
 Ghy schuytmet uwe schand' / ghy twistet ende woelt /
 Ghy hatet heirdie het als ghy u siecte voelt /
 Die suchtet om u leet / en treuret ony u bloet /
 Twelck ghy (na datmen speurt) int minste niet en doet.
 Volgt / lieve / volget / raet; en doegt met onse tranen
 De uwe / neemt aen ons sueten en vermanen /
 Ons wenschen is / tot God te brengen uwe boet /
 'Tis nodich dan / 'tis tijt dat ghyse eenmael doet /
 En u niet stellet met Gods knechten onversoenlijck /
 Of / met den Heer u te versoenen is niet doenlijck.

V Vederopneminge.

Mijn broeder leyt verwont / bedroebet hoven maten /
 Twee sijnder die terstont haer by hem vinden laten;
 Den Satan / die hem geern boest geveit sou de rask
 En Christus / die om hem te redden doot zyn best.
 Staec ick den want by en staec hem wotte approude
 Of doe ick als mijn Heer / en treck hem wt de sonde?
 Het laetste dunckt my best. Ick neem / ick neem hem aen
 Dien Christus in zyn rijk is willich te ontfien.

V Vijfheyt ende dwaelheyt.

Als ick de mannen sie die met een deftich wesen
 Van lant en luden haer doen lieben ende vresen
 Als ickse overmerck die met een goeden raet
 Aen onse broosche lijf doen wonderlijche haet.

En dan mijn oogen slaë op die als helle lichten
 Met leere en met daet des Heeren kerke sichten/
 Soo segg' ick in my self: wt dese dingen blijcht
 Dat geenich dier den mensch in wijsheyt en gelijcht.
 Maer sie ick wederom die alles willen weten
 Wt teyckens in de hant of r'dwalen der planeten/
 En menich gokelaer/ en menich alchymist
 Die nimmer wijs en wort eert alles is gemist/
 En die ronsom het lant met eper-brieven lopen/
 En die den hemel self verpachten en vercopen
 Soo segg' ick in my self: wt dese dingen blijcht
 Dat geenich dier den mensch in soetheyt en gelijcht.

Dootslach.

Die eenen vremden dood't Gods tozen wert vercondicht/
 Die Daer of broeder doot noch swaerder heeft gesondicht/
 Maer die hem-selven doodt het wterste verdient
 Want pder is hem-self den aldernaesten vrient.

Liefde.

Quetst' het minste lit / ja stoott' maer een tes
 Het oge overloopt / de tonge roept / o wee!
 Het hapt rijst obereynd. Hier siedy hoe de leden
 Wel dragen over een van boven tot beneden.
 O Christen denckt dit na / hoe hoge dat ghy staet
 De minste die God vreesst die is u ledemaet.
 Gemint hem als u self en nimmer hem verlatet/
 Want niemant is hy voort/zijn eegen bleys en hatet.

Gramschap.

Wanneer de schoone son hem nepget na de baren
 Soo laet u gramschap oock sich nepgen en bedaren:
 Wanneer de sonne rijst/laetse niet rijzen mee
 Maer blijven in het diep der grondeloose see.

Nijc.

Een beelt van wasch gemaect en qualijck noch bestooven
 Blijft inde coele nacht wel heel en onbedooven

Maer

Maer als de sonne rijst en steectet op den cop
 Soo balcet van malcaer en smelt van drop tot drop:
 Den nijder groept en bloept soo lang' hy in het dypster
 Nachsitten/ end' en siet noch heerlijkheyt noch hupster/
 Maer als eens anders luck hem inde oogen schijnt
 Soo ist dat hy van druck wt-terende verdwijnt.

VWellust.

Een stroom daerinne sich blijf wateren ontladen
 Ist wonder dat die t'lant/op'schuppende/ doet baden/
 Ja boeret met hem wech geboomte/bee/ en stal/
 En maket tot een poel soo menich edel dal:
 De wellust is een bloet die snel comt aengedrongen/
 De sinnen bande mensch blijf groote water sprengen
 Waer wt zy stadelijck haer tracht en voetsel trecht
 En t'menschelijck gemoet indlopend' overdecht/
 Versmozet het verstant dattet can sien noch mercken/
 En maect wt hem een poel van dodelijcke wercken.

Ledich-ganck.

Een lopende rivier blijft versch en ongemengt
 Oock vischen smakelijck op onse tafel brenget;
 Maer eenen staenden poel seer haestelijck verbuyle
 En t'slijnige gewornt gemeenlijck daer in schuyle:
 Een mensch die sijn beroep slaet wackerlijcken gade
 In deugden hem verheucht en wacht hem vanden quade/
 Maer die hem t'enemael tot ledich-ganck begeeft
 Ist wonder dat hy staech in buyle sonden leeft?

T'selve.

Wanneer int garnisoen intrecken de soldaten
 Indienmen yemant siet na-bragende de straten
 En comend' aen een huys alwaer hy sijn musquet
 Of ander wapentuych in haeste nederset/
 Al gaet hy weder heen / den huysweert can betrachten
 Dat hy gelastet is om by hem te vernachten/

Ja dat hy mogelijk noch wel mocht brengen mee
 (Na dat zijn cedel luydt) en canieraet of twee:
 Wanneer de dubbel u o mensch soo verr heeft binnen
 Dat ghy den ledich ganck aenbanger te beminnen/
 Hy sal u voor een tijt wel laten ongequelt
 Daer heeft alree hy u sijn harnas neer gestelt/
 En denckt in u gemoet als in zijn huys te treden
 Verplichte met een rot van alle verplichteden.

Hant en tonge.

Terwijl en dat de hant wel blijtich arebeydet
 De tonge tot den prijs des Heeren sy bereydet:
 De hant leert u dat; die heeft tot eenen stont
 De pootgens aen het was / en t'jonich inden mont.

Schoonheyt.

De schoonheyt in een kint doet spelen ende joeken/
 De schoonheyt inde jeuch tot geulheyt plach te loeken/
 En inde onderdom waer is de schoonheyt dan
 Wanneerse als een roock geblagen is daer van?
 Soecht schoonheyt, liebe mensch, die stedes can verblijden:
 De dencht is jonck/en fris/en schoon tot allen tijden.
 't Is in een aerdich kint een wonder om te sien/
 Een aengenamen glants in knappe jonge-lien/
 Een croon van eer en prijs oock de grijsse haren/
 En / na de snelle vlucht van onse droeve jaren
 Wanneer het aerden vat in d'aerde is geleyt
 So groenet haren lof in alle eeuwichheyt.

Cleding.

De jonck-vrou stelt de pluym op haer gecroolde haren/
 De voeten op het corck; esijn heyt die lichte waren:
 Wat denckter menich wt/als datse al te wis
 Lichtveerdich van het hooft tot op de voeten is?

Spiegel.

Als ghy int spiegel siet door hovaerden gebreken/
 Soo denckt: den spiegel is een spiegel van mijn leven:

spie-

Spiegel/ghy sijt claer / maer lijckwel breeffel glas;
Aensicht/ ghy sijt schoon/maer lijckwel stof en as.

Aensien.

Een oge goet en gaef/wanneer het alte-dichte
Bestaen wil een root en etterich gesichte
Treckt oock de vuerichheit bedecktelijken aen
Becopende met leet sijn lange stille staen.
Wacht u / o jongelinck / begeerlijck te aenschouwen
Toneerbare gesicht der schaemtelofer vrouwen/
Op dat niet doof haer oock u ooge word' verlept
En t' herte omgekeert tot snobe gepliechere.

Cus.

Een abder die den mensch becruppemde versnellet
En met een fellen beet archlistichlijcken veller
Die batet met den cant wel eene plaets alleen
Maer spreket haer vergift ontsicht baer door de lee'n.
Doo can een lichte vrou den jongman ongebonden
Met eenen geplen cus omhelsende doorwonden:
Sy druckt wel haren mont op een geringe stee/
Maer brengt den heelen mensch in een gedurich wee/
Doo dat den armen dwaes gants bodelijck vergeben
Maer schijnet inder daet te sterben dan te leven.

Raken.

Doo wie een heete cool wil baten met sijn handen
T'en can niet anders sijn of hy en moet hem branden/
De blaren lopen op/die wringen hem met pijn
Niet rustende tot datse doorgebroken sijn/
En dan en can hy noch van quelling niet geduren
Dewijle hy moet gaen met opene quetsuren:
Ah! die een dertel wijs ontwijsselijck genaecht
Heeft een veel heeter vier als t'vier self aengeract/
Waer door de sette lust oplopende ontfleket
En in het boose werck gemepnelijck doorbrijet;

F

Dan

**Van wortet arger alst te bojen niet hemstont
Dewijl hy sijne siel ten diepsten heeft gewont:**

Brant.

**Den vorst van Babylon/ den vorst vant onde Konen
Die vier in Godes huys van hebben laten comen:
En d' een door d' ander na dat inde as geleet
Die deden wel een daet die weerdich was bescheept:
Maer clagelijcker ist/ o mensch/ als ghy u leden
Gods levendige huys in snoo onsuverheden
En sondige begeert mostwillich branden/ doet
Daer op den helschen brant/ elaci/ volgen moet.**

Susanna.

**Susanna schoon versocht tot buxler minnen
Van grijsaerts twee verblint in sotte lust
Diende t' gewelt en wist niet wat beginnen/
Haer eerbaer herr was angstelijck ontruist.
Hy sprack benaut: soo ghy n liefde blift
Des Heeren bloeck en toren sal ick erven.
Soo ghy t' geniet mijns lichaems moetet derben
Ghy sullet my doen doden in oneer:
Maer beter ist onnoschelijck te sterben
Als door de sond' vergrammen God de Heer.**

Ioseph.

**Ioseph versocht tot schandelijck vermakens
Door het geveln en dertele verhael
Van zijn voogdes/ noyt willende genaken
Haer lichaem/ bleef onroerlijck als een staet.
Dies voor een tijt gebrankenis en quaet
Hy dogen most ontsijne brandinne/
Verwommen van de suodeleugen tael/
Verwinster van de schaemteloze minne.**

Lucretia.

**Lucretia verradelijck geschonden
Van uwen soon hovaerdige Tarquijn**

Ken

Aen haren Heer heeft haestelijck gesonden
 Van haere siel hem clagende t'gepijn.
 Ah! seide sy/ het ongeregelt swijn
 Want lichaem heeft vercregen sijn begeren/
 Maer t'cups gemoet en cost hy niet verheren/
 Getuyg' de doot die ick van stonden aen
 Om yder een mijn onschult te verklaren/
 Straffende t'lijf/ gesint ben aen te gaen.

Dido.

Dido vermaert/nu besich niet het houtwen
 Carthaginis in vremder Heeren lant/
 Na haers mans doot niet willende her-houtwen
 Heeft in een vier sich levendich verbzant.
 O vast gemoet / doch onbesonnen! want
 Wanneer de doot ontknopet heeft de handen
 Want houtwelijck/so isset naderhant
 Veel saliger te trouwen als te branden.

Houwelijck.

Soo wie sijn nobich werck wil op den abont sparen/
 En t'houtwelijck vertreckt tot op de oude jaren/
 Die heeft den rechten tijt te kieser niet geleert/
 Maer doet in dese saeck sijn dingen heel verleert.

Tselve.

Ghy mannen hebbet lief een pegelijck zijn wijff/
 Als sielen van u siel/als leden van u lijf:
 Want soo heeft Christus oock beminnet sijn gemeente
 Als vleysch van sijnen vleysch/ als been van sijn gebeente.

Trou ende liefde.

Int hemelsch paradijs en salmen niet meer trouwen
 Maer liefde eeuwighlijck sal d'overhant behoutwen:
 In d'aerfche wilbernis daer trouwen vele lieten/
 Maer liefde onder hen gaerfelden were gesien.

Reyn gemoet.

De duyve alderlieft in sulcke huyfshens sittet
Die hooch staen inde locht en rontsom sijn gewittet;
De duyf de Heil'ge Geest sodanich herte mint
Dat supber/onbesmet/en hemelsch is gesint.

Dronckenschap.

O die in dronckenschap geburichlijken lebet/
Tis sonde / schand' / en schae waer toe ghy u begebet;
Tis sonde dat ghy Gods bevel slaet inden wint/
Tis schade dat ghy stelt in armoe wijs en kint/
Tis schande dat ghy brengt u sinnen aen het mallen
En geen dinck wel en doet als inden breeck te vallen.

Tselve.

Een hont die petwers in een keuken is gaen snoepen/
Grijpt hem de bottelier en smijt hem wt de stoepen
Dat hy valt op den cop en galsende gaet denre/
Weet langen tijt daer na te mijden oock de deure
Alwaer hem sonder gelt dien aslaet was gedrept;
Hier siep (soo ick meen) o dronckaert waert u sepleet;
Hoe dick heeft u den wijn gellagen aenden cop
Dat ghyt een heelen dach niet rost geheffen op!
Noch misdet ghy hem niet/ so moetmen dan geloben
Dat u dic domme beest in cloekheyt gaet te boben.

Tselve.

De straf der dronckenheyt coets hebbende gehoert
Woer Nabal op sijn wijs heel degelijck gestoert.
It en weet niet al te wel waer dactet Nabal lett
It en heb hem niet gemeent noch min op hem gelet/
Noch op sijn drincke-broers en al tijt volle penffen.
Wie/ seyt hy/ meent ghy dan de beesten of de menssen
Woorsker Nabal-oom/ de beesten aldermeest;
Want immers is het waer een dronckaert is een beest.

Gierio

Giericheyt.

Die Midas Esel-oor ons hebben voorgeschreven
 En tot een beeltenis der gierigaerts gegeven
 (Die alle dinck in gout veranderd' en den dwaes
 Most missen naderhant het nobich magen-aes)
 Die hebben groot gelijk. want siet eens dese schrapers/
 Dees sacken sonder gront/ des nimmer sadde gapers/
 Sp connen meesterlijk van alles maken gout/
 Van cozen/en van wijn/van steen/van been/van hont/
 Van alles wetense te smeden roode schijven :
 Maer alset is vergaert soo moetet liggen blijven/
 End' hebben nauwelijcx boor haren supren sweet
 Een smakelijken dronck of eenen soeten beet.
 Zijn dese lypden niet tot arremoe geboren?
 En sijns niet wel weert te dragen esels oren?

T'selve.

Wanneer het naelden-ooch doordringen sal een kemel
 Soo sal derfche breck doordringen tot den hemel.

Gout.

Ik en weet niet hoe het comt/ en lijketwel ist seker/
 Dat alle daeg' het gout wort valer ende bleker.
 Sou't zijn om dat het in de colen weert geplaecht
 En wredelijk door stock en pseren gesaecht?
 Of soudet naderhant zijn verwes wel versetten
 Hem siende voorgesteld wel hondert dupsent netten?
 Dat is het : het en bint geen middel om te blien/
 Met reben mach het dan wel bleck en bange sien.

Gouden tijt.

Die den boozleden tijt onmatelich verheben
 Dick seggen : o waer is den gouden tijt gebleven!
 Maer ghy vergiffet u o mensche wie ghy sijt/
 Want dese onse eeuw dat is den gouden tijt.
 Het gout regeret jae verr' boven alle dingen/
 Het gout can ere/staet/en wetenschap toehingen/
 I ij

En

Een vrou van hoger aert het gout u geven can/
 Het gout maecht eenen boer haest tot eenen edelman/
 Het gout/het gout alleen can openen en sluyten/
 Diet heeft mach binnen staen/ diet niet en heeft stae buypen.
 Daerom / o vrienden / doet u ogen op en siet/
 Dit is de gouden tijt/en wy en wistent niet.

Cracht des gouts.

Indien eenmael het gout de sprake comt te crifgen
 Soo mach wel alle const en reden boor hem swijgen/
 Want men bevint alree dat het de wetten breekt
 En doet al wat het wil/ hoewel het niet en spreekt.

Gouden dromen.

„D'armoed' ist alleen / Pontane, die ons leeret
 „De consten / en den blijt aendrijvende vermeeret.
 „want die den arrebeert staech nemen moet te wacht
 „De sorg en lijdt niet dat hy slaep een heele nacht.
 „En /soo een wepnich tijts de ogen wat toeschieten
 „Soo laet hem d'ongemack geen lange rust genieten.
 Twee vischers oit en cout / een moop stinck weechs van hier
 Cortz slapen dicht by een op half-gebroget wier/
 Haer hupsgen was met riet opt licheste oberdeckt/
 Een hol geblochten tuyn daer lagens aen gestreckt/
 Besijden oberhoop haer elijck rupsgen lach/
 De supch/de totebel (daer yn den heelen dach
 Mee plompten inde bliet) het roych/ de lijn/ de segen/
 De pieren in den clomp/ de hoecken tsaem-geblegen/
 Het schuytgen (al was leck) op stutten vier of vijf/
 De pijn onder t'hoofst/een pels lap ober t'lijf.
 Dit was haer schat/haer goet van stoelen of van setels
 En ander hupf-geree/ van potten of van ketels
 En wisten yn niet van sy warent soo gewent.
 Daer was een lange reck noch man noch maech ontrent/
 De see was naeste hup/ De wielen bande mane
 Noch waren cupm-gerolt de hel te van haer bane
 Als dese stijbe broers de ongeneucht verdroef
 Den sluymer met hoofst. de een sijn ogen wreef

En

En opende aldus zijn droeflige gedachten:

C. Sp liegen/ Gerrit maet/ die seggen dat de nachten
Des somers coxter/ zijn doort lengen banden dach.
Ick heb alree gedroomt al datmen dromen mach/
En noch is (sie ick wel) de sonne niet geresen.
De nachten sijne lang. r'is selsaem. hoe macht wesen?

G. Cornelis/ te vergeefs ghy metten sonter kisse.
Den tijt in zijnen loop gants onberandert blijft:
De sorze weckt u op/ en maket dat de uren
Dan een niet-lange nacht u schijnen lang te duren.

C. Cont ghy oock wicken/ maet? ick heb so huys gedroomt/
Ick salt u deplen mee wat datter oock van coome/
Gelijck als wy de vis somtijts te samen deplen.
Ick weet wel ghy sijt cloeck/ niet licht en salt u seplen.
„Dat is den besten droom-bedupder doopt geweest
„Die in het gissen had een sinne-rijcken geest/
Als ghy/mijn goede maet. wy coninent oock wel wachten/
Wat hebben wy te doen in dese trage nachten
Gewentelt in het loof vol dozens ende rupt
Daermen niet slapen can? wat leg' ick dit veel wt?
„De kerser heeft genoegh. die claecht en heeft geen vriende.

G. Segt op dan utwen droom/ en alles wat ghy miende
In utwen slaep te sien/ ick miether wat na slaen.

C. Maer/ gister-abont doe ick liggen was gegaen.
Want see-werck heel vermoeyt (k'en was niet overladen
Met cost of oock met dranch. ghy weet wel wat wy daben/
Wy aten doch by tijts/ en gingen broech te rust.)
Schijnbaelich docht my dat ick op de Enser cusp
Dat met de angel roe om'sootgen te betrappen.
Daer quam een grooten visch om na het aas te snappen/
(Ghy weet wel dat de hont altijt droomt vande sop/
En ick staech vande vis) hy creech het inde rop/
Wip hinch hy arenden hoek/ t' bloet liq hem wy de coulwen/
De roedt booch om leech/ ick conse qualijck hontwen.
Ick had een groten strijt/ ick poogde met de hant
Dit spartelende beest te halen aen het lant.
Maer/ docht ick by my self/ soue ghy my oock wel steken?
Hy stack my dat ick cromp/ doch is my niet ontweken.

Dies batten ick hem aen. gewonnen is den crijsch!
 Een visch geheel van gout in mijn gewelt ick crijsch/
 Van gout. geheel van gout/ van buipen en van binnen.
 Denckt of ick blijde was en moedich in mijn sinnen!
 Sou dic sint Peters vis wel wesen? dacht ick doe.
 Of sou hy sinter Claes wel eygen hozen toe?
 Ick maecht en soetgens los/ want nu was al te bange
 Dat pewers aenden hoeck wat gouts sou blijven hange/
 En track hem vorder met een maerlijn op het drooch.
 Hoe was ick in mijn schick! ick swoer daer duer en hooch
 Dat ick niet enen boet meer na de strang wou geven
 Maer blijven landwaert en als een Coninck leven.
 Daerniede waecht ick op. nu segt my/ goede maet/
 Ick heb den est gedaen. wat geefdy my booz raet?

G. Cornelis/ rust u hoost ghy hebt u niet verbonden/
 Want ghy geen gouden vis gesien hebt noch gebonden.
 De dromen zijn al meest niet anders dan bedrooch.
 Maer ist een waer gesicht / wel-aen / so suldy doch
 De plaetse/ liebe maet/ al slapende niet vinden.
 Wil ick u raden als men raden moet de vinderen?
 Soeckt visschen als ghy pleecht/ en diemen eten mach/
 Of anders wilt u gaen alst malle luden plach
 Dat ghy (in plaetse van tot groten staet te comen)
 Van honger sult vergaen niet al u gouden dromen.

Gelt en deucht.

De deucht sprack tot het gelt: o gelt/ hoe mach het comen
 Dat ghy so seldom u laet vinden by den bromen/
 En dat ghy meesten-tijt maecht machtych ende groot
 Die qualijck weerdich zijn te eten broge broot?
 Het gelt sep wederom: o deucht / wat wil dy crijten?
 Dit mogen bromen hy u en geen ander wijten
 Die t liegen so veracht/ en t stelen haer verbiet/
 Dus comt dat men by haer soo wepnich rijdom siet.

Schijn-recht.

Wie sdy die hier staet soo geestich geblanckettet?
 Gewelt in schijn van recht op den altaer geset.

Wat

Wat wil doch de balans die ghy soo deftich houdt?

Ich wege tegen een de werten en het goud.

Soo icket recht verstaet / sijn saken seer verscherpen.

Welch is op uwe schael de swaertste van dees bejden?

Een aefken van gewin hoe sober ende slecht

Weecht meerder als een poot van alderfijnste recht.

Wat maect hy met het sweert? daer misde van ick plagen

Die / als ghy wilt te veel na mijnen handel bragen.

VVoeker.

Een die sijn leven lanch niet veel en heeft gebaren

Comt hy te riden eens opt hoochste vande baren

Het geen hy had niet lust gegeten rechte voort

Merquus moet hy het weer smacken over-boort:

En eet hy telken weer / hy comt al weer aent spijen.

Doozwaer dit is een beest van die haer niet en nuijen /

Om t' seplken boven macht te stellen inden top /

Op woeker menichmael veel gelts te nemen op:

Het glijet soetgens in / en schijnt een Heeren leven /

Maer smertet al te seer als t' comt aent overgeven.

Dan loschtemen op het niet / dat dupzet soo een tijt

Tot dat men eyndelijck is al sijn goetgen quijt.

T'selve.

Wie leert u / woekenaer / dat ghy soo weet te manen

W armen schuldenaer opt wandelen der manen?

Ik sou seggen / t' is den geest die het beseten kint

Da r' lopen vande maen te martelen begint /

T'en waer / dat die hem quelt wanneer se is int wassen /

Maer ghy / alse vernieut weet op u man te passen.

T'selve.

Waer is een ackerman / die hebben de gemaepet

De vruchten veertich-vout van dat hy heeft gesaepet

Noch soeket inden gront na het verrotte graen

Dat hy doozleden jaer daerinne had gedaen?

En ghy / o woekenaer / na dat ghy hebt genoten

Den opstal sonder maet der penningen vershoten

G

Ont

Onestiet u niet den mensch die vooz u sitt en weent
 Te epischen noch het geen dat ghy hem hebt geleent.
 Ghy wilt hem inden noot noch sack noch wortel laten/
 Dies u den hemel bloecht en alle menschen haten.

T'selve.

Een weeshuys/om een een grooten naem te raken
 Liet in zijn ouderdom een heerlyck gasthuys maken/
 Elck prees dit goede werck/waer onder eenre was
 Die sen dat dit gebou quam wonder wel te pas:
 Dewijl de stichter veel van armoe had doen clagen
 Dat hy een gasthuys maectt' om haer daerin te jagen
 En/so hy na behooz sijn siele rechte beboege/
 Dat hy noch wel daer hy een weeshuys bouwen mochte.

Ongenoegsaemheyt.

Is nemant hy een Heer ter tafelen geseten
 Alwaer genoegsaem is te dincken en te eten/
 Roept hy onstuymelijck om oester of lamprey
 Of / lakende den wijn / om seck en malbosen/
 De Heer sal seggen : brient / wis isstet die u dwingett
 Lust u niet dat ghy vint so eter dat ghy bringet.
 Maectt hy het oock te hont den huysweret waerdet gram
 En wijset hem den wech van daer hy heuen quam.
 Hy sijn gelyckerjant alhier des Heeren gaster/
 Hy spijst ons/om te voen/niet om te overlasten:
 Genoegen wy ons niet/maer craepen noch om meer
 Gewijsselijck daer mee verstopen wy den Heer/
 Ja maken ons onweert dat met zijn goede gaben
 Hy ons noch langer tijt sou queecken ende laven.

T'selve.

Veel clagen dat in die half-leve loze leven
 Den hemel ons meer quaets als goedes heeft gegeven.
 Maar eenre dien zijn deek (alst billick is) genoeghe
 Dat seggen dat ons meest het goed is toegeboecht.

Maer

Waert anders / niemant sou het sommen licht aenschoutom/
 Ten minsten / niemant sou of huys of acker bouwen
 Maer yder booz hemselfs sou lopen in het wilt/
 Nu is (dat's immer goet) die woesticheyt gestilt
 Dooz dien de Heer ons geest vernustelijke seden/
 Daer by de floecke tong' de bode bande reden/
 Het cozen op het veld / de vruchten aen den tack/
 Den somer die het doet rijp worden met gemak/
 De droppen wt de hoochd' diet brengen aen het rijzen
 Om onsen hollen dupck vermakelijck te spijsen:
 De wolte om het lijf / en t'lochrich eycken-dup
 Dooz winter ende wint al snijft hy by wat sup:
 De seebaert oost en west verr' bukten onse palen
 Om wat ons schoften mach van elders te doen halen.
 En soder ergens pet is boven ons verstant
 Wy hoeven niet te sien nae t'beesten ingewant/
 Noch na de logge blam / noch na het vogel-bliegen/
 Gods woort berclaertet ons / en dat en can niet liegen.
 Is dit ons niet genoegh? so sijn wy seker soe.
 Dat comt / dooz dien de mensch wil wijser zijn als God
 En meester boven hem diet altemael moet geven.
 Neemt dit gebreck van ons / geluckich is ons leven:

Matigen rijedom.

Een ongeladen schip moet swancken inde baren/
 Een overladen schip moet sincken met de waren/
 Maer een bebaren boot geladen op sijn pas
 Met minder ongeluck comt daer het garen was:
 So drijft de aremoed' den mensch tot dieverpe
 Der goeden overbloet tot trots en hobaerdye:
 O Heere/geeft my niet te wepnich noch te veel/
 Maer laet my nemen heen mijn recht bescheyden deel.

VVijfheyte boven schat.

Een gierigaert eens sprack dat hy veel liever wonne
 Een lepel goets als van verstant een volle tonne.

G ij

Maer

Maecten const-lebend' man acht meer in sijn gemoet
Een droppel wijsheyt als een heele see vol goet.

Eere voor goet.

Den rijkdom gebet God den menschen/ maer de eere
Begeert hy voor hemselfs als onser aller Heere:
Dit is een vast bewijs twelck nuyt geloben doet
Dat eere beter is en waerder als het goet.

Mildadicheyt.

Trecht tot u bozen-punt een enier ses of sephen/
De welke sal daer na te claerder wāter geben:
Dypt den behoestigen van uwen overschot/
D' goet sal dies te meer gesegent zijn van God.

Groeten.

Wanneer u op den wech een blinden man gemoetet
En achtet geenē last dat ghy hem minlijck groetet:
Ghy groetet dien ghy siet/en hy en siet u niet.
God loont het dien ghy niet/ en die u immer siet.

Vaerheyt.

Men seyt wel/en het is oock menichmael gebleken
Dat sotten int gemeen de waerheyt sullen spreken.
Men seyt oock/en het is een over-oude clacht
Dat die de waerheyt spreekt woyt voor een sot geacht.

Leugen.

Die penant liegen heet die dencht niet hem te bechten/
Want sulcken sijntheit can men anders niet beslechten:
Tis wonder dat woort woort men grouwelet so seer/
Daer men het liegen self noch houdt voor een eer.

Quaer-spreken.

Oft breefste vanden Kijn/ alwaer de seden verbergen
De slappende godin onsiendijck verbergen

Soo pemaent eenmael coep al is hy wy wat veer-
 Hy crijcht tot sebeit mael sijn eygen stemme weer:
 Het gaet al even eens de spiese laster-tongen
 Sy hebben eens voor al (dat seggense) bedongen
 Gelijckmen roepet in / te roepen wt het wout
 En een oneffen woort woert van haer sekenhout
 Het clinchenden alloep opt spoedichste betalet.
 Dies diese minst aenroert de minste schand' behalet.

Veel-spreken.

Gelijck een bolle pomp veel waters wt can geben
 En geen geraes en maectt wannierse woort gebiedt/
 Gelijck een leege pomp geeft een benaude lucht/
 En / treckmense wat stijf / een snorrende geruchte:
 Alsoo / die wt de hoochd' sijn rijckelijck gelabet
 In stilte geben wt waer mee sy sijn begabet/
 Maer sielen sonder Geest niet anders vrienten hy
 Als walgettijcken stanck en dwase snorckery.

T'selve.

De cramers die de mers aen alle syden bullen
 Met nestels naelden sint en allerhande pullen
 Die stellent al int oog wat hart geringe mache
 En onverstene beurs te hoope heeft gebracht:
 Daer tegen / een gro'ster houdt sijne waren binnen
 En laet een staeltgen sten wanneer hy denckt te winnen.
 Het gaet al even eens niet const en werenschap/
 Het herfelose hoeft voert staech den meesten clap/
 Maer menich diemien seyt dat stil elindich dur is
 Toont niet een woort of twee sijn floeckheyt daerse mit is.

T'selve.

En dies die niet dehuyp het hase-pat wil kieser
 Dat licht een lap of leur al lopende verkiefer
 En stropen byden wech/waer door het dan gebeurt
 Dat zijne dieverp can werden na-gespeurt:
 Een mensch die swanger gaet niet onbekende stuppen
 Die laet hem lichtelijck een woort beken ontsuppen

Waer wt een wacker oor can peylen sijnen groent
Hem brengend' inde val door zijnen eygen mont.

Cort en goet.

Geen dinck als t'gout alleen en binemen op de aetde
Dat in so cleynen clomp heeft een so groten swaarde:
Die reden wort als gout by wijse luy geschar
Die saken van gewicht in luttel woorden bat,

Pluym-stricken.

Den arent in een kelt vol vogels neer-geballen
Sprack: susters/ ben ick niet de schoonste van u allen?
Sy riepen altemael: ja / ja mijn Heere / jae/
Wat d'eene vozen song' dat song' de ander nae.
Een vogeltgen alleen wat stouter inde kaken
Sey: t'sijn de beeren niet de u soo schone maken/
De clauwen en den bech die doen het voor gewis
Dat niemant seggen derf dat het niet waer en is.

T'selve.

Siet ghy dien groven boer / dien onbehoorwen kinckel
Die t'berken voor hem byst gebonden aen een schinckel?
Het berken haspelt voort door modder ende slick/
Den boer oock volgen moet romp-flomp door d'un/door dick
En rupmelt op het lest daer neer als waer hy droncken/
Het berken lopet deur en laet hem leggen proncken.
O Gnatho, hoe ghy lacht/dien man sydy gelijck
Dewyl ghy stadich volgt een meniche for en rijck:
En om een buych vol broots berschoont zijn bosc seide/
Ghy prijs al wat hy doet / ghy doetet selver mede/
Ghy raset met den dwaes/ghy wentelt met het swijn/
En / Gnatho, t'sal doch want niet u int eynde zijn:
Want treedt eenmaal mis het beest wort u ontjaget
En ghy legt inden dreck van niemanden beclaget.

Achter-

Achterclap.

De achterclap is wt de helle voortgebrongen.
 Wie achterclapt die heeft den dubbel op der tongen.
 En die vernakelijck den clapper geest gehoor
 Die heeft al denckt hyt niet den dubbel in het oor.
 Maer diese strax geloof die moet voorseker weten
 Dat hem de hofe geest het herte heeft beseten.

Begeerlijckheyt.

Wanneer de sonne stract se sietmen vele dingen
 Sich roeren inde locht en doo malcander dringen
 Die in betogen we'er al ist schoon hoge dach
 Het wackerste gesicht gesins besogen mach:
 Het menschelijck gemoot gewarichlyck ontousten
 Beroerten sonder eynd en comelose lusten
 T'vernust en sietse niet; alleen den claren schijn
 Der Goddelijcker wet toocht dattet sonden zijn.

T'selve.

De dijcken sijn gemaect om seker te verhoeden
 Den pf-ganch en t'gewelt der hoge water-bloeden/
 Maer nimmer dijk noch dam verghinderen en tond
 De aderen die steeds optwellen wt den groont:
 De wetten insgelijc en strenge wille keuren
 Wel hinderen den loop en t'rachtelijc inne scheuren
 Dan seken groot en grof/maer t'innerlijcke quaet
 Dan sondigs begeert hem soniet dwingen laet.

Geveynstheyt.

Als wt een bitter hof het water come gebloten
 Of neemter zijnen loop doo swavelige gaten
 Het schijnet menichmael wel helder in het oech
 Maer sijckewel den smaech gants niet nuyt al en doech:
 Den wterlijcken glans van goddienst niet hatet
 Doo bitter is den groent en ghewijcheter hater

Want

Want is het binnenste niet louter en gebaecht
Hoe meyndt dat de Heer het baptenste behaecht?

T'selve.

Ontmoet my eenen leeu/ ick weet hy is hobaerdich/
Sie ick een teder lam/ ick weet het is goet-aerdich/
Vind ick een roden vos/ ick weet sijn loos beleyt/
Doet hem een hase op/ ick weet sijn bloodicheyt/
Sie ick een grijsen wölf/ ick weet sijn quade nucken
En soeck my wt den wech opt plichste te rucken.
Men kent terstont den aert wat beesten datmen siet/
Maer sietmen eenen mensch/ eplaes/ men kent hem niet!

T'selve.

Geen vogel carde swaen in wicheyt over winnen/
Geen vogel swarter is als men hem siet van binnen/
Soo toonen wterlijck wel eenen schoonen schijn
Die dickmael inde huyt niet veel besonders sijn.

Oprechticheyt.

En stijl recht overeynd na t'waterpas gestellet
Geen last en is so swaer waer doops wort gebellet/
Maer comtse aen een bocht of heltse op de su
Al-eermen ommeestet soo raechtse inde ly:
En mensch die op recht is in alle sijne dingen
Can leet en ongemack getroostet overbringen/
Maer die hem buygen wil na t'waepen banden wint
Leyt dickwils inden dyck al-eer hy het versint.

VVeten en doen.

En see-man als hy heeft sijn seylgen opgetogen
Siet hy een claere locht gentepnlijck voor sijn ogen.
Meer in een ogenblich als in een hele dach
Al doet hy al sijn best sijn schip tebaren naech:
Wanneer wy inde schijf sijn besich niette sinnen/
Wy sien den hemel wel/en raet om dien te winnen;
Het is een wetenschap daer elck hem van berouwt/
Maer o wat hoortet toe verniet daer in te rouwt!

VVoor-

Voor den en werden.

Het stemme-lofe werck veel saliger ick reken
Als werckelose stem: want menich-eentwigh leeft
Die hier niet had de gaef om cierendich te spreken/
Maer niemant die alhier geen goet gebaen en heeft.

Oommoet.

Die water-scheppen wil die bijnicht zijn haetgen neder/
Die dat niet doen en wil die crijchet pdel weder:
Begeerd op Godes gonst/vernedert u gemoet/
Op laet u ledich gaen soo ghy het niet en doet.

T'selve.

Hoe ober ons de son meer spreijdet sijne stralen
Hoe wy de ogen niet ter aerden laten dalen/
Betrachtende ons swaer en schietwrich gesche
T'welk niet het den gins con-so wonderlijchen liege
Hoe onse saligheest verlijchong God alreghich
Hoe wy meer moeten sijn ootmoedich en niet slachtich/
En neygen ons verstant woordelen hellen schijn
Welijdende dat wy waer soot en affoge sijn.

Hoochmoet voor den val.

Wanneer het weecke dech op dach de is gertsen
Soo achtet eben jupst den backer tijt te mesen,
Dat hy het op de planck en inden oven bringet
Alwaer de hollicheyt dan wy wat neder-sincket:
Wanneer ghy/swacke mensch/door hoochmoet op geblasen
Wagint met pder een te porchen en te rasen
Soo dencket dat de wy is op het naeste hy
Dat God sijn oordeelen sal oeffenen aen dy /
En/om u hertedat de grootheyt af te wendden/
Doen proeben boot een wij den oven der ellenden.

Cleyne sonnen.

Stof-regen achtte den niet en mer die der lant in machet
Die bringtse tot de hups en op de roocher leden!

De sonden die men elken ochtend acht
Die hebben menich om sijn saligheit gebracht.

Tranen.

Wanneer men lichter laep de vlammen op siet schieten
Indien men niet en haest niet water in te gieten
Soo moet onnijdelyck de brandhaeck voordien dach
Op darmen t'heele hup te gronde trecken mach
Gods grimmicheit o mensch/ brandt boven alle daken/
De sonden sijnt alleen die u dit onheil maken:
Giet tranen in het vier/ op dat ghy niet en woest
Van sijn gerechticheit hant ter hellen af gestopt.

T'selve.

De sonne wt het best het water opwaerts halet
En spreidet doer de lucht/ so dattet nederdalet
En/ druppelt de weeren van boven op het land
Geest bloesemende vuyt den groent dars is geplant
O sonne van mijn siel/ concklaer wt mijn ogen
Het heete tranen/ dacht/ lachselen vuyt den vogen/
Op dat ich int geloof wot groeter als dach
En na u welgeval besel gode vuyt den draeg.

Hier licht verbijsen

Gode kinderen alst de werelt/ soo betredens
Dat hare sinen niet en hechten hier beneden:
Gelyck een ronden cloot loopt opeen vlache baan
En niet een styp alleen deselve roeret an.

T'selve.

Den byden Rhodanus/ vande supberlicheit
Op het Lemansche meere/ so stoutelicken varen
Dat se noch synaech noch betw/ daer van en trecken an
Ja dat se ongenant daer boven ster gaen/
Is t'wegewachte beek van sijn vanden dach
Die onder hup helact en onder oghen

Soo

Doo onmesichelijck in des werck loefe

Dat haer onreynicheit hem niet eens aen en cleefte

Sonder onmesien.

Een meester die het kint sochboudich schrijven leerte

Dach dat het nabe want sijn ogen stabich keerde

Alwaer de sonneschijn de schadu-roeren dee/

Dies sprack hy; siet na my / en maecht u dingen ree.

O Heer ghy wijsst ons oock hoe wy ons moeten dragen/

Ghy stieret onse haer na u goet welbehagen/

Maer wy sien na de schijn/ en achten menschen sat/

Die seggen dies dat/ vaack naer als u gebot.

Geeft dat van uwe loer wy nimmer af en wijcken

Maer goet doen onbeschoont en sonder vrome afsien.

Twec wegen.

Het bael wasschen mit en sonder

Het tael wasschen mit en sonder

Het laeu een eygenschijp is wasschen mit en sonder

Maer tusschen bloeck en salicheyt

En is geen by wech diese scheidt:

Het een by vlieden moet die rander heb den vanden.

Reylen.

Wat batet veel gereys in lander wijs gelegen

Doo ghy niet in en gaet des heeren snelle wegen

Wat batet te besien soe menich schyns stat

Doo ghy het hemelrijck int herte niet bebat

Wat batet dat ghy roemt van velerhande spraken

Indien des Gheestes tal u niet en van het innere

Wat batet dat ghy weet en vele daer van coel

Hoe hier of daer u welc sijn gaster onbesont

Indien ghy niet en weet hoe dat ghy moet omhaden

Dien gast die in u sel comen vanden heyl vanden

Reys by ter plaessen daer ghy beider wagen siet

Maer wacht niet verpenk van uwen Schipper niet.

: Tijl verdrijf.

De dagen ballen lang/ de nachten lange dueren/
Ja menichmael te lang/ vertoeven ons de uren/
De tijt verbelet ons/ om dien te worden quijt
Het alle fortoep berdyfven wy den tijt:
En als den langen tijt wy hebben wech-gebreven
Beschuldigen wy noch de cothceyt van ons leven.

Danckbaerheyt.

Diep tot den Oceaen ontspringen alle stromen/
En in den Oceaen sp alle weder comen.

Den milden Oceaen dringet allen haer weer aan/
En doet van tij tot tij de wellen hoger gaan.
Dit is een rechte ontfang/ der goddelijker goeden:
God is de rijcke see/ sijn gaben sijn de bloeden/
Die comen van hem af/ en keeren tot hem weer
Wanneer mensche gebuycht tot sijner namen oer:
En God/ als hy ons heeft/ danckbaerheyt gecregen
Vermeerdert daerom doch in ons sijn milde seggen.

Deucht.

Wien is dit framen wens? van Cranach ist gemacht.
Wie zijt ghy/ aerbich beels? ick ben de reyne Deuchte
Wie slapt/ u achter na/ so grinnich en mismaket?
Het is de sijldicheyt/ die niet moet af en deuchte.
Hoe gady soo beymacht door dozenen en sijst?
Ick tree den suppen pas naer soete hemelrijch.

Eere.

Wie spdy eele manche hol schooneheyt en hol songde?
Ick ben de hooge Eere/ de dochter van de Deugde.
Wie sijnt die soodich name/ om u hemel staent?
T sijn bypens die omcfaert my lopen achten aan.
Wie heeft doch het galoch/ dat ghy hem weder aenont?
Niet een van dese die op my soe sijnt ontfrent.
Hoe comet dat altem al ghy haer den nechte bledt?
Dit's droofsaech: Ick en trou huypen mijn moedet niet/

Wan.

Wanneer my die een man ten houtdelijck wil geben
Al liep hy voor my mach mach sal ick met hem leuen.

Loths wijf.

Die dit droebe lant verbaesdelijck bewaerdert
En siet hoe God my heeft in eenen steen verandert
Om dat ick / blughtende van Sodom / onmensachtig
En doet om minnentwil / dat bidde ick / geen berclach;
Maer hoedt u / dat het geen mijn lijf is overcomen
Ghy voor u eygen siel niet en behoeft te schromen:
Wanneer ghy eenmael sijt ter werelt wt gelept
En siet / en siet niet om na hare pdelheyt:
Want die te rugge wijckt om wellust / om boordael
Die ballet lichtelijck in Gods verbaerlijck oordeel
Die hem versteenerlaet het ongehoorsaem hert
Dat ghy te geener tijt weerom bekeert en wert.

Tselfe.

Die lijck en heeft geen graf / dit graf en heeft geen lijck
Maer sellef lijck en graf ist beyde te gelijk.

Iob.

Al spiegel van gedult / en boosheit van bedacht
Ghy hebt al gemist en niet mer al behout
Wat segg ick? niet mer al? ghy hebt een doofse spou
Op datse uwe siel te harter plagen sou.

Tselfe.

Des Adams in den hof van Eden hem besmette
De duypel door het wijf ontblootte hem van deughte:
Des Iob sat op de mist als een verloren man
De duypel en het wijf hy beyde overwan.
De werelt en overboet doot maggen en ghyden
Maer dyck en wederstoet het vleescheliken strijden.

116

Esau.

Eſau

Doe Eſau ſijn waerby haer hebbaer vergooten
 Het recht van eerſte kint gaf booz een ſchotel eten/
 Doe riep hy: geeft my van dat rode/ van dat root:
 Wat batet my mijn recht als ich ſal weſen boot?
 Eſau/ uwe heere die ſijnder nu met hopen
 Die om het rode went heer hemelriek verropen:
 Dat rode/ o dat root aen menich menſche doet
 Dat booz Gods aengeſicht hy ſchaem-root worden moet.

Roode ſee.

op de wiſſe:

Van Gerrit van Velleſen.

1.

Doe God ſijn volck won helpen tot
 Memphis u metalen oven/
 De vloet ontſloot benooit/ beſuip/
 Den afgront is aen tweeſ geſloven.

2.

Hy radet watzaker/ maar is dat lanc/
 Het welck den hemel en behonde
 Twee mynen booz dage/ en nadrehand
 Noch ſon noch mane weer aenſchonde?

3.

En was het niet den diepen par/
 Dien Moſes ſlangen-ſtaf ontdeckte/
 Dien nimmer menſch noch dier betrat
 Als doe ſijn hant daer over ſtreckte?

4.

Tien dupsenmaal ſeſlich gewaerde mans
 Met wiff en kint daer booz gingen/
 Ter rechter en lichter een golven-ſchang
 Dees ſtoute wandelaers ombingen.

En

Op sagen broeksch tuss'gelaet
Den volck-verstander inne-snelgen
De stromen, hande yde straet /
Dijn wagens storten bande belgen.

6.

Wie was het die slaepde ter halver nacht
De sackel met haer gouwen haren?
Wie waast die opt hoogste des middachs brachs
Een schaduw' boor des lochts beswaren?

7.

Het was Gods loon, dien herder goet
Die tonen wou boor lange tpen
Hoe hy zijn schaepkens dom sijn bloet
Dan dubbel/hel/en doot sou bypen.

8.

Hy trachse doort water / die sline schaar
Dou wasschen in des Geestes bronne /
Hy brachse ten oever / die ons daer naer
Wou heffen hoger als de sonne.

9.

Zoo tolse tot egnor liefden gloet
Dit wonder niet met ons verbedet /
Dien's swarte siel en stalen moet
Is in een coude blaas gesmedet.

10.

Wp willen hoch loben tot aller stont
Het heyl dar God ons heeft gegeven
Mer bongen aen repen / met hart en mont /
En met een recht gehoorsaem leven.

Manna.

Het Manna wt den schoot des hemels afgedalet
Des morgens boor den dach most wesen ingehalet /
Want naderhant, soo haest de sonne daer op scheen
Als een gesmolten rijm of hagel het verdween:

Loops

Loopt kinders/ Godes woort wilt neerstelijck vergaren
 Broech op den morgenstont van uwe zaden
 Want die in sijne jeucht des kennisse veracht
 Woort in zijn onderdom daerelden toegesicht.

Gouden calf.

Dat Joden woekeren niet ropen en betropen
 En is niet alte vreem: want sedert datse sopen
 Het grups hant gulden calf/ soo brant haer inde dorst
 Placi/na het gout een eyndelose dorst/
 Een eyndelose dorst/ diese niet connen lesschen
 Als wt der Christenen zinnen was te sichten.

Altaer.

Geen trap aenden altaer en most den priester maken
 Om die van toewaerts aen al klimmen te maken/
 Op dat niet/ onbedacht aentredende/ mischien
 Dooz het versamelt volck sijn naecht heyt wietd gesten/
 O siele / wilby u niet tegen Christum canten/
 En soecht/en soecht hem niet dooz engels of dooz santen/
 Gaet tot hem regel-recht / of seker ghy belijt
 Dat ghy noch naecht en bloot van sijne kennis sijt.

Belofde lant.

Wie plachmen/ om de deucht hem bet te doen behagen/
 Van honich ende melck beloften voor te dragen?
 De kinders. want die tot sijn jaren is geraeckt
 Gemeenelijck van sulx niet vele werck en en maect:
 Het kintsche Israel de Heere planten woude
 Int lant daer bepde melck en honich blieten soude/
 Maer ons den hemel self hy dwijbelijck belooft/
 Alwaer men niet en eet/en eenwichlijck hem looft.

D E N
L O E S A N C K M O S I S.

Deuteron. XXXII.

Op de wijsen vanden 78. Psalm.

I.

Ghy aerde swijcht ghy Hemel neecht u ooren/
Mijn onderwijs in stilheyt wilt aenhooren/
Mijn reden dael ghelijck de cleynen droppen:
Op halmen jonck en bladeloose knoppen:
Als t'water grof comt storten met gheluyt
Opt vaste graen en wel-bedeghen cruyt.

2.

Ich wil den Heer met voller keelen prijsen:
Laet sinen roem upt uwen mont oock risen.
Hy is alleen een steenrots en een baken.
Al wat hy maect can niemant beter maken.
Sijn weghen sijn onstraffelijck en goet.
Daer is gheen seyl in alles wat hy doet.

3.

Maer 'tbose saet is totter aert gheslaghen
Van die haer heeft soo minnelijck ghedragen.
'Tis een verdraept onhebbelijck geboetsel/
Gheen kinders sijnt (al gheeft hy haer het voetsel)
Die t'stimme pat ghestadich draven in;
Schant-blecken van sijn edel hupsghesin.

4.

Is dit den danck/ o sotten overgeven/
Die ghy den Heer gesinniet zijt te gheben?
En is hy niet u heerschap en u Vader?
En is hy niet dien gunstigen weldader
Die wat ghy sijt gemaect heeft om end' om/
Ja u bereyt heeft tot sijn eygendom?

A

Dencke

5.
Denkt eens te rugg' aen de voorgeleden dagen
Hoe God hem in de u vaders heeft gedraget,
Of / sijt ghy noch te jonck en onbebonden
Om met verstant sijn daden te doorgronden/
Soo draecht die die doech sijn en besaert/
En geeft gehoor den wijsen grijsen baert.

6.
Doe 's hemels Heer de volkeren verstopde
En elck sijn plaets ordentlick beschopde /
Doe raemde hy en heinde soo haer palen
Dat Israel sijn woonstee niet mocht falen.
Dit is sijn deel upt al des werelts rond
En Jacob is sijn aen-geersde gront.

7.
Hy bant hem in de clusten daer hy schupde/
Int dorre wout daer heel verbaertlick hynde.
Hy boerde hem opt rym/en gaf hem wetten/
Hy daecht op hem in rechten ernst te letten/
Jae/als een man den appel van sijn ooch/
Hem sijne wacht hy nimmermeer onttooch.

8.
Ghelijckertwijs den Arent / die sijn kleecken
Hooch intet nest draecht op sijn snelle vlecken
Oock die bedekt dat haer geen hitr en schadet
Wanneer de Son opt pijnlijcke bradet/
Soo hals hy hem allern tot in sijn lot/
En met den Heer en was geen ander God.

9.
Daer schorck hy hem den oly bande tippen
Der rosen stepl / en upt de harde clippen
Hy spijen den den hontch goet van smake.
Hy raecten daer met de istigen vermake
Het lecher oost van menich vruchtbaer tack/
Dergetend al haer voorich ongemack.

Hy

10.

Hy gaf haer melken van schapen wel getoet oec/
 Van coepen glat de boter claer bereydet/
 Het tanger bleefsch van niem gespeende lammen/
 Die nieren gepluymt weelderige rannen/
 De fijnste bloem in water met wit en soet/
 En wt de pers heb crachtich teykenen bloet.

11.

Maer als die volck met het was over droopen
 Begaf het hem heel wter spoort te loopen
 Verliet zijn Gode in dwase rafelmijne/
 Verwechte hem tot spijt en jaloufije
 Door Goden brent/en menich snoo gadeert
 Dat niemant van haer Daders had ge-eert.

12.

De Goden nieu die noyt te booz en waren
 Daer van wel eer men hoorde geene maren/
 Den Cupbelen haers Heeren erf vbanden
 Die deden sp (o grouwel!) offeranden.
 De rotse sterck die haer heeft voort gebracht
 Die sloegen zy moetwillich wter acht.

13.

Als Gode dit sacht bestant hy's hem te belgen
 En cost dien smaet int goede niet verswelgen.
 Hy seyd' ick wil wat stellen wt mijn ogen
 Dit snode saet vol lasters ende logen/
 Tot dat ick eens mach claelijck schoutwen aen
 Hoe dattet haer ten laetsten sal bergaen.

14.

Zy beven my tot jaloufije roeren
 Door Goden die alleen den name voeren;
 Ick salse weer tot jaloufje verwecken
 Door sulchen volck dat booz geen volck mach strecken.
 Want 'rbier is aen/ het bier is aen-gaen
 In mijnen grim wie cander tegen staen?

A ij

C sal

15.

'Tsal handen tot tut blipste vanden hellen/
 'Tsal al 'tgewas des aertrijcs neber vellen/
 'Tsal het gebercht tot inden groont af teeren/
 All' ongeluck ick haer noch toe sal seeren/
 Mijn pillen t'saem ick op haer wotten sal/
 Op hare boeste mijs: hoog' ik setten sal.

16.

Van honger swart sal haer t'ghebeente smachten/
 De heete pest haer 'therte sal vertrachten/
 De bleecke coorts en brandfucht salse quallen/
 Der slangen gifte sal haer den buick doen swellan/
 Het selle wilt affghewoeltich betwoor/
 Zijn wreden anpl sal herten in haer bloet.

17.

Het blote sweert van buyten salse plagen/
 De vrese strating van binnen salse knagen/
 De deernen stont in haer gebooybde rocken/
 De knapen jonck / de ober-oude stocken/
 Ja t'boester-kint ick gants tot delgen wou/
 Dat haren naem men niet meer noemen sou.

18.

Indien ick niet en saeg dat alte-seker/
 Den byant bouc en menich spijetich spreker/
 Hem selven mocht aenmatigen de eere/
 Dat zijne hant en niet des hemels Heere/
 So groeten volck ten bodem had gelept/
 Tot schande van mijn hoge mogenthept.

19.

Want t'sijn booywaer gants radelose lippen/
 Die wat hen dient men niet en can beduyden/
 Och waren sy verstandich datse sagen/
 Hoe t'hande noch by haer den last wil dragen/
 Een van haer son op d'afent hebben cans/
 Ja twee van haer op tien maal d'afent mans.

Maa

20.

Maer men / de Heer haer handen heeft geknopen
 En geefte wech den eersten dijs copet.
 Want andersins ons steen-rots is in crachten
 Veel vaster egyptienlijcker te achten
 Als 't wanckel riet was op den want porcht.
 Op tuggent/want zo hebben self versocht.

21.

Haer wijnstock van Gomorcha is gesproten/
 Het Sodom vult sijn hare wijngaert-loten/
 Van bitter roet sijn swanger hare druppen/
 Haer wijn is gift gelijk de draken snuppen/
 De stralen die den basiliscus schiet
 En sijn soo boos als hare boosheyt niet.

22.

En is dit niet versegelt / en ter degen
 In mijnen schat sochbuisdich opgeblegen?
 Al slaepet wat / mijn is rochtans de wrake.
 Dat slechts den tijt tot sijner tijt hem nake/
 Zoo sal ick haer doen libberen den voet
 En haren druck sal comen ontvoorhoet.

23.

Maer als de Heer sijn volck dus heeft gerichtet
 En hare cracht nu gantscheijcken swichtet/
 Zoo sal hem noch beroutwen sijnen toren
 Om harent-wil die hy heeft wtvercoren.
 Wanneer hy siet dat sonder hulpe schrept
 Wep die daer blucht en die in banden leyt.

24.

Dan sal de Heer sijn stemme laten dzeimen:
 Waer zijn haer goot? wie wilder meer op steunen?
 Die sp den wijn van haren offer schotcken/
 En die den smooch van haer altaren dponckent
 Zoo't goden zijn soo comens op de beem
 En helpen die haer dienden wt gemeen.

A liij

An

25.

Du mercket op en schouwt niet malandor:
 Dat ick et ben en daer en is geen ander.
 Ick schick de doot/het leven ick verlange/
 Ick make cranch/gesontheyt ick toebrenge.
 Ick doet alleen / en daer is niet een man
 Die wt mijn hant sijn vrient verlossen can.

26.

Mijn bingeren ten hemel ick op-hebe
 En sweere/soo waerachtich als ick lebe
 In eeuwichheyt/ick sal mijn sweert toebagen
 En eens voor al mijn byanden doen dagen.
 Op sullen staen voor mijn gespannen banck.
 En sullen gaen een doodelijcken ganch.

27.

Mijn sweert sal haer het rode bloet af-tappen
 En na haer vlees mijn pijlen sullen snappen.
 Soo die daer is door wonden nu onsterket/
 Als die daer leyt gesloten inden kerket.
 In pver ick se t saem boorhalen sal.
 Wep'toud en tnieu ick haer betalen sal.

28.

Ghy Heydenen tot zijnen dienst gecoren/
 Ghy Israet in zijnen dienst gebozen/
 Roemt Godes naem / die sijne hont-genoten
 Gewroken heeft van die haer bloet vergoten.
 Die slant en volck tot sijnen lof berept
 Versoenet heeft niet hem in eeuwichheyt.

Simson Leeuwen-doder.

Ick sie wel / ick en cant u langer niet ontleggen/
 Sprack Simson tot sijn wijf / ick moet u t'raetsel seggen.
 Hoe wel my schand' en schae daer over comen sal
 Twelck u en u geslacht wel strecken mocht ten val.

Du

Du fupstert blijtich toe / op dat ghewoget mercken
 Hoe spijsse banden draet int soet ginch vanden stercken.
 Wy Thinnach was een leeu noopt eyfelich het beest
 En isser immermeer in desen hoock geweest /
 Geen dier / geen mensch en doest te land hem laten vinden.
 Ich sacht hem eens gaen traen ontrent die oude linden
 Zijn knevel leckende vant niet geslopen bloet.
 Ik en had noch stomp noch scherp. Wed raerde my t'gemoet
 Dat ick van dese pest het laus sou supber maken.
 Ich trat hem int gesicht / en sacht hem inde zaken.
 Den leeu in heeten grim verwondert dat ick doest
 Hem onder d'ogen sien / bechtief zijn breebe borst /
 Began sijnfanger sterre te crullen om sijn dyen /
 Began in arren moet te dencken aen het strepen.
 Zijn harden necke swol / sijn haer dat rees om hoorch /
 Zijn ruggen graet getacht hem croude als een boorch.
 Gelijk een timmerman / die om een rat te maken
 Een taep en sterckich hout wil hupgen om de spoken
 Twelck hy eerst ober vier doe crimpen was in een /
 Thout springt hem tot de hand en blegt daer ginder hem /
 Soo blooch oock tot nu aen den leeu / die selich bulbe
 Op dat hy met mijn vleesch zijn holle dagemen bulbe.
 Ik had om mijn slincker arm mijn opper cleet gedaemt /
 Ich heb mijn rechter vupst eens inde lacht geswaemt /
 En doech hem weete pas rechte tusschen beyde oren
 Dat hem verginch het sien / dat hem verginch het horen.
 Den leeu swijm slagende viel plotselicken neer.
 Doch eer ick tot hem quum was opgeresen neer.
 Hy supfde met het hooft en swanckte met de benen /
 Den dreim hem crevelde tot onder inde teenen.
 Eer hy nu wederom sijn afem had gehaelt
 Viel ick hem op het lijf / sijn nagelen verstaelt
 Ich perste op den gront met beyde mijne handen /
 Zijn achter clauwen oock ick doude inden sanden
 Met mijner hielen cracht / sijn lenden semt vast
 Met mijn geheele rump gaets waren overlast.

De Heere quam my by/ die gaf my sijnen segan/
 Ich scheuwde hem van een/ gelijk de jongere plagen/
 Een gepten- supgeliuck geroocht en over-gaer/
 Met eens lichte hant te bjecken van malcaer.

Ich quam een wijs daer na/ en vant van deser pyen/
 Het lege beekensel/ dat crimmels van byen/
 Ich nam een honichraet en proefde van het soet/
 Daer stontich lecher- vant sijn lusten ane doet.
 En so ginck metee daet/ gelijk ghy nu cont mercken/
 De spijsse vanden braet/ de soetheyt vanden stercken.

Simson Speel-man.

Als Simson blint en sus/ vol byplichteit en james/
 Betreden heb de bloer der voetselische camer/
 Van hoven tot benee'n vol vrouwen ende mans/
 Welust om sijn gespel te sien by haren dans/
 En sijnde vanden knaep die byder hant hem leide/
 Wens wackere gesichte most dienen voor haer beyde/
 Gestellet tusschen twee pilaten dick en lanch;
 Eens roerende de lipst/ begoft sijn swanen-sanke/
 Onsprekelijke smert/ ondenckelijke plagen/
 Hoe heeft u mijn gemoet dus lange connen dragen/
 Geen pser ofte staet/ maer een lichaem d'ich wiss/
 My rovendende siel benzeint my oock hertich/
 Haer lippen hebben my n'sijn crachten wt-gesogen/
 Haer ogen hebben my gebracht ont by mijn ogen.
 Haer blepende getween heeft my soo seer ontsint/
 Dat/ als een teere maecht of een gellagen hinc/
 My (stouten d'vloechsman) de cranen neder-vlieten/
 Die door geen vrese plach mijn verwe te verschieten.
 Wees handen moeten inden meulen drijven an!
 Wees vingers moeten in de lipst leten slaen/
 Tot schimpelijck vernaeck van alle mijn vanden!
 Ghy sijt in m'ers noch/ o mijne vrome handen/
 Die den vergrimden steu de kaken scheiden op/
 Die dupsent van die volck vernomstet den cop/

Ghy

Ghy sijtet immers noch / o Israels behouders /
 Die de stat. poorten leyd' op dese brede schouders:
 Laes! doe mijn onbebleet en onbeschozen hooft
 Van zijn gesegent hant noch niet en was berooft /
 Twelck weder / als ich voel / bestaende wt te breken
 Geest hope dat mijn hant mijn oogen noch sal wreken.

Een weprich sweerch hy stil : en seggende de luyt
 Ter sijden by hem neer ; dit spel / sprack hy / is wt:
 Een ander bang' ick aen van hoger hant gedreven
 Dat niemant voor my heeft so constich aengeheven.
 De stijlen greep hy doer / en gaffe eenen crack
 Daer door het gantsche huys ontfester inne brack.
 O donder! o gedruys van balken ende stenen!
 O doodelijke vlucht van armen en van beemen!
 O roepen / ah / en wee! o hersenen geplet!
 O strate als een stroom van menschen bloet gener!
 Wie sach opt vrechden-fest so schiedelijck verstroyen /
 En onder een gebou een heele stat versmooren!

Den helt self kintende ontfinkel den eersten slach.
 En als hy onder t'grins nu half begraven sach
 Sprack voor het laeste woort : Ich dank u / hemels Heers
 Dat ghy gewroten hebt den laster uwer eers.
 En dat dees hoose schaer soo wrevelich en snoot
 Mijn leven was een pest / mijn doot een harde doot.

Saul.

Hoochdragend' Israel / ghy veel-versochte helden /
 Waer is u mannelijck en ongetemt gemoet?
 Waer is de byricheyt / naect God het waereste goet
 Die eertijts onder u so vele plach te gelden?

Een coninck ghy verkiest / die u niet van getwelden
 Sal schutten / maer veel meer vertreden metten voet /
 En drijven over hals u jonck / u del bloet
 Te voeren zinnen crijsch / te bouwen sijne velden.

De Heere die u self dit heeft geraden af
 In zijn gerechten grim u eenen coninck gaf
 Doodanich als voortwaer verbienden uwe sonnen.

Eerst

Eerst waerby Heer en boochte na diendy eenen man
Slaef-achtich Israel/en Saul den tyran
Die eskinnen socht heeft eselen gebonden.

David.

Ik en weet niet of u huyt / o Opyhen / conde rueren
T'vernustelose vee en t'ore-lose wout.

Ik geloof niet dat u harp / Amphion / steen en hout
Dee rollen na het snoer van Thebes eerste muieren.

Ik twissel of u spel / Arion / sonde stueren
Den gladden cymelaer door t'weinelende soot.

Wie weet oock seker of de hemels seben hout
Het deunende geschal haer lichten omme-bueren.

Dit weet ich dat den clanch / o David / uwer psalmen
Gods donderende hant heeft menichmael doen calmen.

Derwinnende diert al heeft onder sijn gebot.
Is pemaent soo verwaeent dat hy u tonen lahet.

Ich seg (bewyl hem Gods vermaken niet en (mahet)
Dat hy niet wijs en is, of wijsse is als God.

Den 128. psalm Davids / gesongen op de huyploft

Henrici Revij ende Aringarda

Psalm.

1.
Salich is de man
Die God vreesst en eeret /
Die hem nimmer van
Sijne paden keret.

2.
Dwe cloecke hant.
Sal u wel generen /
Wel u in dien stant
Geen quaet sal u beren.

Als

3.
 Als de wijngaert spruyt
 Om u woonstee lustich
 Soo sal zijt u bruyt
 Wyghbaer / fraey / en rustich

4.
 Kinders cloeck en frisch
 Rechte als oly-spruyten
 Sullen uwen disch
 Want aen hanc besmyten.

5.
 Dits r'geluck niet staen
 Dat Gods jonst bescheret
 Die / ja die alleyn
 Die hem vreeft en eeret.

6.
 God wat Sion giet
 Over u sijn seggen
 Dat ghy bloeyen siet
 Salem schoon gelegen.

7.
 Dat ghy kindes kint
 Siet na vele jaren
 En Gods volck bemint
 Eeuwich wel siet hem.

Op zelve.

Gelijck de lantwer groen van haren slam gespleten
 Ombangt het jeugdich hooft van eenen cloecken helt/
 Alsoo de cupsche maecht die met een soet geweld
 Wt hares moeders arm / nu rudich / wert gereten/
 Soo haest s'haer lief ombangt heeft haren slam vergeten
 So is haer man een crans van draugde ongetelt/
 Die hem in supz / in soet / en alleins ver elc/
 Hem stadich rust en lust onsparich toe goet meten/

It ij

Ge

Geluck! o cloecke hede/ geluck! o cupsche maechte.
 Gelyck den lauwertier na toint noch winter praechte/
 Maer t'altijt groene loof schiet tot aen allen canten/
 Zoo suldy (God verleent) verwinnen allen noot/
 En leven sonder end' een leuen sonder doot
 In eer/ in God de Heer/ en in u jonge planten.

Clachte Davids

Over de doot van Saul ende Jonathan, ende de
 nederlage van Gods volck.

2. Sam. 1. 19.

Op de wijsse banden 80. Psalm.

1.

O Israet ghy schoon landbouw/
 Wat bringdy duur/ wat gesdyp contour?
 Hoe leecht het conincklycke bloet
 Van u gebercht in overbloet!
 Ah! wat is menich troester heet
 Gesneubelt in u blacke velt!

2.

Ha! datment niet in God verteller
 Ha! dat den hood' hem niet en snelle
 Maer Achiselon niet die geschept
 Dat niet de dochters aenden rep
 Van d'onbesneden Philistijn
 Om onse nederlaeg vrolijck zijn

3.

Berch Gilboa/ in twee dalen
 En moet noch dou noch regen dalen
 Dat op u achers noyt en sprent
 Een eerbaer graen of rieckend crimp
 Welckmen tot dancbaerheyt end' eer
 Mocht offeren des hemels Heer.

Want

4.

Want op u sijn doot wroede slagen
 Der helden schijnd af-geslagen.
 Op u is Saul die grote woest
 Doozwont zijn conincelijke woest
 Sijn hooft gewentelt in het gras
 Als of het niet gesalvet was.

5.

Jonathans boech leyt nu op d'erde
 Die sonder huyt noopt wederkerde.
 Dien fluxen degen is ontwee
 Die met sijn blyscapende siele
 Dooz Sauls ridderlijke hant
 Doo menich heeft gelept int sanc.

6.

Saul en Jonathan / u beyden
 En heeft de doot niet sonnen scheyden.
 Doch in u leven doot of naer
 En sachten noopt een braver paer
 Doozichtig als den arent snel
 Cloekhartich als twee leeuwen sel.

7.

Israels dochters / sonder wachten
 Slaet neer u hooft / heft op u slachten.
 Weent over Saul uwen heer
 Hy ist / hy ist die u wel-eer
 Verleedde als doornen roos
 Het purp're sijn en dierbare goos.

8.

Hoe is der krijgers tal becoort?
 Hoe sijn de henden neer-gestoot?
 Doo menich goet soldaat vermoort
 De peerden in het bloet gestoot!
 Ah Jonathan / u harde doot
 Graft nu den alderwaersten stoot.

A ij

Om

9.

Om u moet my het herte seken
 Mijn vriend / mijn spijt / hoer in u leven
 Ghy waert al mijner sielen wachte
 O vriendschap was nimmer geneucht
 Als eenich nieu-ge-trouwen man
 Zijn liefste bruyt beuinnen can

10.

Hoe zijn / eplaes ! hoe zijn de vromen
 De sloute ruyters ongedarmen
 Hoe leyt vertreden onder voeten
 Soo menich lans-knecht wel-gemoet
 Hoe is soo haest / soo onverwacht
 Des Heeren heyl te niet gebracht!

De laetste woorden Davids. ms

Op de wijze van den 10. Psalm.

Dit zijn de ree'n die David heeft gesproken
 Van Isai den laest-gebozen soen/
 Wiens hoofd de Heer van balsem heeft doortrokken
 Om-lupstert met een conculchke kroon.

2.

Dien sanger / die sijn hoorn gestempelearen
 De luden met een goddelijk geclach
 Om roemen steeds den Heere der heylscharen
 En Israel te leeren lof en danck.

Des Heeren Geest heeft minnen geest verlichtet/
 En mijne tong' vercozen tot sijn loch
 Hy sep: doet recht ghy die de werelt richtet/
 En vreset God ghy hoeders van mijn volck.

Soo

4.

Zoo sal u staet in eere sijn geseghe
 Gelyck de son oprijfend' wort doft
 Het jonge gras na battet is bereghet.
 Doozt hyune swerck aen d'wingende vertroost.

5.

Of nu mijn hups / eplac / is vergebren
 En hem niet dient gelyck her vol behoes
 Sijn vast beclupt sal hy nochtans niet beken
 Sijn eeuwich bont moet dierren voort en boete.

6.

Hoewel hy my hy-wyl oock ider bedoult
 Maer droget wt als den versalmer loof
 Mijn heyl nochtans blijft raech op hem gebouwt
 Dooz een oprecht beclijvende geloof.

7.

Maer t'bose sate is als de donschelung
 Die met geweld men wroepet wcherlant
 En niemant can daer draughten op af pland
 Maer diese raecht bebloedens behat.

8.

So pement die wil beclijfde aen radden
 Die wapen hem niet psof / sijn se opman
 En steekse aen. sy moeten wyl verdraden
 En worden saem als een beclijfde stof.

Het lof eener deuchtlanter Dronon
 pittel der spreucken Salomonis
 hyuploft Hugonis Gall
 Gesule Tackiz.

1.

O Herder groot / o Dabbe soon
 Leent my u sluyt. leert my u soot
 Dat ich een vrou mach pissen
 En pissen onderwisen.

Nite

2.

Wie is die man int aertse dal
 Die vonden heeft oft binden sal
 Een vrou van deuchden rijcke?
 Geen peerd is haer gelijcke.

3.

Haer man sijn welbaert op haer bouwt
 Hem can ontzeken schat noch goud;
 So lang als y sal leven
 Moet rijckdom hem aenleben.

4.

Hy toont alstint en bly gelaet/
 Hy staet hem by met roet end' daet/
 Hy doet (hoe can hy clagen?)
 Nae al sijn welbehagen.

5.

Haer handen stercke y neersich wyl
 Haer nering stercke y noot en suyl
 Haer wille / vlas end' garen/
 En ander goede waren.

6.

Hy is gelijck int roopmans selve
 Dat over menich sand' end' cliep
 Want oosten comt laderen
 Met silver / goud / end' cleen.

7.

Door blinckers vanden dagraet/
 En knechte of maecht het bed verlaet/
 Siemen haer cloecklijck rijzen
 Het hupsgesti te spijzen.

8.

Hy coopt een wel geboutwet lant/
 Hy plantet met haer eegen hant
 Een wijnstock / die met eerren
 Haer kelder can slofferen.

Op

9.

Sp gozdet vast haer rustich lijf/
 Niet anders soecht dit lustich wijf
 Als hare wacker' armen
 Het arbeit te verwarmen.

10.

Sp siet en speure hoe lanck soo meer
 Dat hare vlijt bzengt haet en eer:
 Sp supmt niet / maer by nachte
 Hout keers en vier de wachte.

11.

Int spinnen sp haer hert versraept/
 Haer rechter hant de spille draept/
 Een webbe wil sp reden
 Om man en kint te cleden.

12.

Van haer gewonnen oberbloet
 Dept sp so menich arem bloet/
 Die sammert met getreure
 Van commer voor haer deure.

13.

Den herfst en doet haer hups niet wee/
 Den hagel / vorst of coude snee
 Can haer gesind' niet deeren/
 Sp dragen dobbel cleeren.

14.

Sp maecht met lust tapijten sijn/
 Sp werckt in root en wit satijn:
 Sp cleet haer leden cierlijck/
 Doch deftich en manierlijck.

15.

Haer man beroemt is ober al/
 Wanneer hy oock verschijnen sal
 By vorsten en by heeren
 Een peder sal hem eeren.

E

Een

16.

Een aerdtich cleet met const gewracht/
 Een schonen riem eens Heeren draecht
 De craniërs van haer copen.
 Dus doet zy t'volck niet hopen.

17.

Haer reyn gewaect is trouw' en deucht/
 Zy is gewis oock in haer jeucht
 Al tegen d'oude jaren/
 Dat Godt haer sal bewaren.

18.

Als zy haer lipkens open doet
 Stort zy der wijsheyt gulden bloet/
 Haer woorden tynchnis geven
 Van een godsalich leven.

19.

Haer hert en ooch wel gade slaet
 Hoet rontom in haer hups toegaeft.
 T'werck kiestse voor de ruste/
 Dies eets haer broot met luste.

20.

Haer soonen spruyten als een rijs/
 Haer dochters geven haer den prijs/
 Haer man hout haer in weerden
 De salichst op der eerden.

21.

Veel dochters brengen gelt en goet/
 En ouden stam een hogen moet/
 Haer ghy / o suverlijche
 Zijt boven allen rijche.

22.

Wie wil die prijs een steren ganch/
 Een lichaem schoon een soeten sanc/
 De vrou die brest den Heere
 Die draecht de croon met eere.

23.

Sp erft van haer handen bruche
 Een eeuwich duerend' goet gernche.
 Haer wercken doen haer loben
 Oock in der borsten hoben.

H E T H O G H E L I E D T

Salomons.

Gebet.

GHy die hebt uwe Bruyt in liefd' en trouwe waerheyt.
 Vercoren eerfe was, geroepen doese vloot,
 Gewasschen met u bloet, genesen door u doot,
 Regiftet met u Geest, gesmucket met u clærheyt:

Ghy die noch uwe Bruyt verloft wt alle swaerheyt,
 Voortredet in gevaer, beschuttet inder noot,
 Versadicht in gebreck met 'r levend' Hemelsch broot,
 Behoedet voor den valen droeve wanckelbaerheyt:

Ah! schenckt mijn dorre siel een dropken vande bron
 Die vloeyd wt de borst ws herders Salomon:
 Laet horen in mijn dicht het snarren sijner snaren:

Terwijl ghy door de hant van MAVRITS uwen helt
 Doet bulderen de Zee en daveren het velt
 Om t'huys van uwe Bruyt voor inval te bewaren.

I i j

Eerste

Eerste Ghesanck,

Op de wijze : Hoe schoon lichtet de
morghestern.

Inhout

IN dit Hoge liet spreken te samen , de Bruydegom dat is Christus : de Bruyt dat is de Gemeente. De Maechden dat sijn de Gefovige. Het eerste gesanck verтоont tverlangen der gemeente na Christi genade, crachtighe roepinghe, salicheyt, haer wtwendige verachte gestalte , maer inwendighe schoonheyt. Perijckel onder valsche Broeders. daer op volgen vriendelijke ende troostelijke onderhandelingen , gebeden ende beloften.

1.

Bruyt.

Hu cusse my tot s' herten gront
Met sijnen vriendelijken mont
Mijn bruygom en mijn Heere.
Want heylsaem is de liefde sijn/
Veel beter dan den besten wijn.
Sijn balsam rieckt mien veere.
Wiens loche
En bocht
Op sijn schedel
Schoon en edel
Weggegoten
Is op al sijn lee'n ghebloten.

2.

Hoe lieffelijck is uwen naem!
Gelijck den dour seer aengenaem
Der wtgestopte salben
De maegden van het gantsche land
Met eenen ciuschen liefden brant
Wentinnen u der halben.

Crecht

Trekk' my
Na dy
Dat wy lopen
Tsaem met hopen
Doozt getogen.
Sonder u wy niet vermogen.

3.

Wanneer comt dien gewenschten dach
Dat ick den Coninck aensten mach
Int binnensst van zijn camer?
Daer sal al ons vertellen sijn
Van uwe liefde soet als wijn
Ja noch veel aengenamer.
Geneucht
En bzeucht
Boven maten
Sonder laten
Sal daer wesen
Dooz die u wt liefde bzen.

4.

Van bukten ben ick soot en swart
Maer vol van schooneit is mijn hart
O dochters deser woning.
Wrwendich als een hutgen cleyn
Maer binnen als tappten repn
Van Salomon den coning.
Aensiet
My niet
Dat ick derbe
Schone verbe
Want de stralen
Van de son steeds op my dalen.

5.

De hoeders smoot die omt gewin
Mijns vaders wijnschey hebben in
I tij

Mijns

Mijns moeders valsche soonen
 Bedwingen my met grammien moet
 Dat ich als een slavinne moet
 In haer wijnbergen woonen.
 Mijn hert
 Lijt smert
 Dat de crancke
 Wijngaert rancke
 My betrouwet
 Lept soo woest en ongeboutwet.

6.

Och segt my/bien mijn siel bemint
 Waer ist datmen u cudden vint
 Wanneer den middach brandet?
 Dat ich niet als een lichte vrou
 Van lose herders sonder trou
 Met list werd' aengerandet.
 Wilt ghy
 Met my
 O ghy schone
 Vrouwen crone
 Kuste rapen/
 Volgt den voetpat mijner schapen.

Bruy-
 degom.

7.

Wepdt uwe geptkens / Herderin/
 By mijne herders trou van sin
 Ontrent mijns Vaders woning.
 Als ich u sie van herten blp
 My dunckt ich sie de rupterp
 Van Pharaa de coning.
 Liefstlick/
 Wictellick
 Staen u wangen
 Inde spangen
 O vorstinne
 Sterck en schoon / bles ich u minne.

O repno

8.

O reyne beuchden menichbouc
 Zijn als een snoer van louter goud
 Vol peirlen / die daer blincken
 Om utwen onbebleecten hals.
 Wy sullen u noch meer van als
 Verclieren en beschincken.
 Een croon
 Zeer schoon
 Toebereydet
 O verbedet
 Cynsche maget
 Die mijn oog alleen befhaget.

9.

Bruyt,

Al is de coninck verr' van my
 Aen sijne tafel / daer hy blij
 De plaetse my beschicket
 Hy sent my wt sijns vaders huys
 Dien narden-reuck / die in het cruyt
 Mijn moede siel verquicket.
 Ick draech
 Hem staech
 In mijn sinnen
 Ja van binnen
 In mijn herte.
 Hy geneest al mijne smerte.

10.

Gelijck een groenen myrthen-bond
 Van smake bitter / maer gesont
 Welck rustet op mijn boysten:
 Gelijck een moscadellen tros
 Geplant ontrent den cyperebos
 Een laefnis voor die doysten
 Zoo soet
 En goet
 Is mijn Heere
 Vol van eere

Ongemeten.

Sijner can ick niet vergeten.

II.

Bruy- Hoe schoon sijt ghy o vrome maechel
degom. Woge cupsch mijn oog' behaechel
 Als r' dupskens oog' eenbuidich.
Bruyt. Hoe schoon sijt ghy / mijn Bruydegom!
 Ich ben vol smetten om end' om/
 Maer u hert is geduldich.
Bruy- Ons trou
degom. Jonge-vrou
 Sal doen rijsen
 Jonge rijsen
 En plantsoenen.
 Daer dooz sal ons bedde groenen.

12.

Bruy- Comt hier ghy die beangstet zijt/
degom Ons huys is vol woonplaetsen wijt/
ende Vol kamers op en neder.
Bruyt. Ons latten sijn cypressen hout/
 Gewelste schemert van het gout/
 De balcken sijn van cedar.
 Hier staen
 Om gaen
 Rechte gangen
 Die daer langen
 Sonder dwalen
 Tot des Conincs oppersalen.

Twede

Tweede Ghesanck.

Op de wijze van den 128. Psalm.

Inhout

DE weerdicheyt Christi en der ghemeente, sijn voorfonge
ende troost in haer cruys, straffe van alle verstoorders
der Kercke, opweckinge tot openbare belijdenisse, dewijle den
winter der vervolginge voorby, ende de Lente der reforma-
tie voorhanden is. V Vaerschouwinge tegen de heymelijcke
vyanden der Kercke, gheruste verwachtinghe des jongsten
daechs.

1.

Des groten Herders Soons
Die sanck soo lieffelijck:

Wie iijer alsoo schoone

Als ich? die ben gelijk

Een roosken root, genettet

Int repne liefden bloet/

Een lesp onbesmettet

In Sarons dal gevoet.

Bruy-
degom.

2.

Schoon is ock mijn vrientinne

Die hoochgeboorne maecher

Daer voor ick inder minne

Mijn leven heb gewaecht.

't Is onder haer genoten

Het werberozen pupck/

Een lesp op geschoten

Als wt een dozen-strupck.

Bruy-
degom.

3.

Geltick een boom vol bladen

Aen tarken menichboud

Het appelen geladen

Rijst wt het wilde woud

Bruyt.

Doo is oock onder allen
 Mijn bruygom en mijn Heer.
 Zijn vruchten my gevallen/
 Zijn schaduw treckt my neer.

4.

Een hupst hy my bereydet
 Ruym en vermakelijck.
 Een tafel hy my spreidet
 Vol spijse smakelijck.
 Zijn liefde is de baniere/
 Zijn tron de levers
 Waer med' ick my verciers
 En vander werelt schep.

5.

Een tijt lanck moet ick verben
 T'beloofde vruchden mael/
 Dies t' hert my wil besterven
 Door des ontberens quael.
 Ach! laest my die verdwijns
 Vernedert in het stof
 Met sijner liefden wijsne/
 Met vruchten tot sijn hof.

6.

Terwijl mijn siel verlanges
 Zijn clincker-hant my steunt/
 Zijn rechter my ombanget/
 Mijn aenschijn aen hem leunt.
 Wel-aen ghy dochters schone
 Bloem van Jerusaleem
 Mijn continclische wone/
 Hoort al na mijne stem

Bray-
 degom.

7.

Ich sweer / en neem tot thuygen
 De hinden die benoue
 Haere teere jongskens suppen
 Int ongebaende wout:

Doo

Zoo wte mijn lief comt tozen
Of breeken haer rust
Dal smaken mijnen tozen/
Ten sp rhaer selve lust.

8.

Ich hoor de stercke stemme
Van mijnen trouwen vriend.
Hy ist (in vzeuchd' ick swentime)
Dien ick heb lang' gedient.
Als r'vlogge Ree hy springet/
Geen berch hem letten mach.
Den muur die ons omringet
Bewaecht hy nacht en dach.

Bruyt.

9.

Hy spiet en siet van betren
Dooz onse vensteren/
Gelijck twee lichte sterren
Sijn ogen glensteren.
Hy roepet met verlangen:
Staet op/mijn schone Bruyt/
De winter is vergangen/
De bloemen spruyten wt.

Bruy-
degom.

10.

Het nachtegaelken spelet
Der boschen organist:
Het torteldupfken quelet
Dat het zijn gaepken mist.
Den vijgboom lang' verstorven
Draecht honich soete vruchte
Den wijnstock schier verdozven
Geeft aengename lucht.

11.

Staet op / mijn lief / mijn schone/
Mijn dupfken sonder gal/
Ghy die neemt utwe wons
Dooz storm en waterbal

10 11

12

In een Steenrots bedekt
Aen dien verborgten trap
Die vander aerden recket
Tot aen des hemels cap.

12.

Staet op en laet my horen
O stemme clinkende.
Toont my/ mijn werbergen
O aenschijn blinkende.
Want lieflijk is u tale
Te roemen mijnen lof.
O smetten altemale
Heb ich gewasschen of.

13.

Grift ons die slimme bossen
Met haere wulpen root
Die onse wijngaert troffen
Van drupfkens maken bloot.
Vangt in sijn cromme tuipen
Dat loos verradich dier/
Want waer het eens comt schuipen
Verteertet als een bier.

14.

Bruyt.

Mijn Brupgom is gants mijne
Ick wil zijn eygen sijn.
Hy voert we de woestijne
Hy als sijn lammet sijn/
Op een gesonde weyde
Dast leylbloemkens staen/
Al daer ick hem verheyde
Tot dat den dach comt aen.

15.

Tot dat de schad'wen wisselen
Doo't wesenlijcke goet
Welch alles sal vertijken
Met s'leuens diepe bloet.

Come

Comt rasch / o mijn beminder
 Keert haestich uwen pat /
 Veel sneller dan het hinde
 Int wout van Gilead.

Derde Gefanck.

Op de wijsen vanden 38. Psalm.

Inhout.

DE Kercke in vrede sijnde verslapt in yver ende genade:
 Soeckt versterckinge by de Leeraers. De selve gevonden
 hebbende, belooft stantvalticheyt. dreycht alle beroerders
 ende scheurmakers. Haer heerlicheyt ende vrymoedicheyt
 nade becoringe. De bewaringe Christi, het Euangelium, de sa-
 licheyt: geleen by Salomon sijf gaurde, sijn oockswagen, sijn
 trou-dach.

1.

Hoe onsalich was de sonde
 Hoe de sonde
 Hetel mijn stel geboetijet vast:
 Als in weeld' ick stiep en sluynde
 En versluynde
 Mijn bevolen sorg' en last!

Bruyt.

2.

Laes! mijn ooch met angstich beben
 Opgeheden
 Schielijck inde naere nacht
 Socht mijn Heer / mijn wtbercozen,
 Maer verlozen
 Was dien ick romghelsen placht.

3.

Ik wil opstaen / gaen wijcken
 Langa de wijcken

Mij

Van

Van sijn conincklyck gebiedt
 Of ick ergens mijn beminde
 Wedervinde/
 Maer eplaes ! k'en bind' hem niet.

4.

De schiltwachters ick ontmoets

En begroete:

Wachters van des Heeren Ras

Die met sozge doet de ronden/

Hebby vonden

Bewers mijner sielen schat?

5.

Als ick met haer had gesproken

Heer gedoken

Mijnen brient ontmoete my:

Du wil ick hem al mijn leuen

Niet begeben

Maer hem eeuwich blijven by.

6.

Ich wil hem soo vast ombangen

En aenhangen

Hem soo lang' dat hy my leyd

In die hoochberheben woning

Daer de croning

Mijner moeder woxt verheyt!

7.

Dochters die u hebben hoedet

Ende voedet

Byden hinden die benout

Hare teere jongskens supcken

Inde supcken

Van dit ongebaende wondt:

8.

Ich bestweer u dat tot eens

Ower geene

Met

Het een moepelijck geschal
Stoorde mijnes liefsten ruste
Eer't hem luste:
Of u naecht een ongebal.

9.

Wie is sy die comt getreden
Frisch van leven
Wt het woeste dorre lant?
Die tot aen des hemels hoge
Rijst om hoge
Als de wierdoek wt den brant?

De
Maegde

10.

Haer gewaet van myrre bloet/
Ende gietet
Een soo oversoete locht
Als wanneer der crupden cramen
Altesamen
Waren op een hoop gebracht.

11.

Siet / het bed' dat sy nu spreedt
Is bereydet
Als het bed' van Salomon/
Daer der helden tweemaal dertich
Dapperhertich
Waken na gedaelde son.

Bryt.

12.

Die met open ogen staan
Inde wapen/
Dien de oorloch is een spel/
Welcher sweerden wacker snijden
En doen glijden
Alle vreesse van gequel.

13.

Salomon maecht eenen wagen
Om te dragen

Dien

Hem en sijn verloofde Brupt/
 Van welriekende panneelen
 Inde deelen
 Libani gesneden upt.

14.

De pilaren sijn verheven
 En gedreven
 Met een silber gebruyneert/
 En de bloer wt goude platen
 Wermaten
 Costelijck gefatsonneert.

15.

Het gehemelt doet hy maken
 Van scharlaken
 Dicht besien/geborduert
 Vande dochters deser stede
 Die alrede
 Met sijn liefde sijn geruert.

16.

Op / ghy dochters / boos het kuyten
 Gaet na kuyten/
 Diet den Coninck Salomon
 Diet hoe luytich/siet hoe schone
 Wlincht sijn crone
 Als de glinsterende son.

17.

Diet hoe hem sijn moeder liefde
 Doe hy vierde
 Sijn gewenschte bruyloft dat hy
 Doe sijn hart van soeter weelde
 In hem speelde
 En sijn oog sijn lust aensach.

Vierde

Vierde Ghesanck.

Op de wijsse banden 5. Psalm.

Inhour.

DE geestelijke schoonheyt det gemeente, ende t'behagen dat Christus heeft int recht gebruyck harer gaven. Christi hemel vaert, voor-bede byden Vader, wedercomste, hy is de fonteyne des levens, de wet ende t'Euangelium (vergeleken byden noorden ende suyden windt) maken de kercke vruchtbaer. Christus nodicht zijn vrienden tot de geestelike spijsse sijns woorts ende sacramenten.

1.

V Schoonheyt/ lief/ mijn geest verquichet.

Bruy-
degom.

O ogen niet een garbaer liebt

Sijn als der duyskens reyn gesicht

O vlechten sedich staen gestrichen

En opgeschicket.

2.

O haar is als de sachte bliessen

Der geptgens teer die smalle gram

Gaen scheren effen op sijn pas/

Die opt gebercht oft inde liesen

Haer ruste liesen.

3.

O tanden die met lust bereyden

Des levens spijsse/ sijn gelijck

De schapen supber banden sijck

Die elckerlijck twee lamkens leyden

Door volle weyden.

4.

Een dobbelt snoer van root schaerlaken

Sijn u twee lippen hantich soet

Die sloxtens s' wijshepts gulden bloet.

Als twee granaten vierich blaken
 Zoo staen u raken.

5.

O stercken hals die met verlangen
 Haer strecht na s'hemels hogen thoon
 Is als den toren Davids schoon
 Daer aen der helden sweerden/slangen
 En schulden hangen.

6.

De springen van u welck fonteyne
 Zijn als overbathen van het ree
 Veel witter dan de vassche fonteyne
 Die grasen in de lelypleyne
 Noch jonck en cleyne.

7.

Ich ga/mijn lief/ ick ga op bedden
 Na boven/na mijns Vaders hune
 Daer ick de myrre van mijn crup
 En wierooch soet van mijn geboden
 Sal doen verspreiden.

8.

Tot dat den dach begint te coelen
 Den dach van onse hooge feest/
 Wanneer de schadwen minst en meest
 Vergaen/en sult des werelts woelen
 Niet meer geboden.

9.

Ghy sijt gans schoon/ gans sonder bloete
 Mijn vier getochte lieve Brude/
 De tijt sal comen/soete sprude/
 Dat ick in breuchd' u sal opwecken
 En tot my trecken.

10.

Van Hermon sal ick u bergaen/
 Van Senir en van Libanon/
 Wand' op en neder gaende son/

Van

Van daer leeuwin en leeuwen paren
Die u verbaren.

11.

Ghy sult aenschoutwen vande toppen
Des berchs daer ick u cieren sal
De straf der boeser dieren al
Als ick niet grin sal hare coppen
In stucken cloppen.

12.

Ghy hebt / ghy hebt mi t' hert ontborret
Mijn susler soet / mijn liebs Bunt;
Een van u ogen heeft de buyt/
En dooz u deuchden t' saem gesnoeret
Werd' ick geroeret.

13.

Hoe schone sijt ghy / o mijn schone!
Hoe lieflijck sijt ghy lieffte mijn!
Veel soeter dan den soetsten wijn.
D salve rieckt tot inden throne
Van mijner wone.

14.

D lippen frisch van honich blieten/
D tong' in melch en sucker lept.
D cleet soo soeten lucht verspreyt
Als Liban/daer de smalle rieten
Den balsam gieten.

15.

Ghy sijt een boomgaert fraey omlofen/
Een bomen/bronck versiegelt vast
Dooz wilder dieren overlast
Die u gewas en teere loten
Om willen stoten.

16.

Ghy sijt een wijsngaert dicht van bladen/
Een hooch verheben ruppi pried
Van nardus / cypirus / en canneel/
D 11

Van

**Van safferaen en van granaden
Gants vol geladen.**

17.

**Bruyt. Daer ghy/mijn Bruygom weert om loben
Ghy sijt alleen de bronne claer
Waer wt het water hier en daer
Het Libano rupscht af van hoven
Dooz al mijn hoven.**

18.

**Comt wint vant noorden scherp en droge/
Comt wint vant supden luto en sachte/
Geest t'samen mijne cruyden macht
Dat mijn gewas mijns Bruygdoms oge
Bevallen moge.**

19.

**Bruy- Ick heb/ o Bruyt/ booz vele dagen
degom. De brucht van mijnen hof gesmaecht/
Den wijn die t'herte vrolijk maecht/
Den honich/ die can niet bhagen
Den hunger jagen.**

20.

**Ich heb geproeft mijn speerpen/
Den myrre groen van soeten roech.
Mijn vrienden/eet en danchet ooch/
Dit hemels nat laet in u glijen.
Stelt druck besijen.**

Vijfde Gefanck.

Op de wijze vanden 101. Psalm.

Inhout.

SOrgeloosheyt der kercke door vleeschelick gemack, mēt
Scleynachtinghe van Christi woort. Daer op volghende be-
nautheyt der consciencie. Sy valt inde handen van ontrouwe
Leeraers, soeckt troost by de ware geloovige, ende vintse. Be-
schrij.

schrijvinge der wtneementheyt Iesu Christi, stercken troost wt
sijn bestandige liefde.

I.

Mijn oge sliep in weelde sonder sorgen/
Maer t'cleyn geloof int wacker hert verborghen
Hoopt' een gerlop: mijn suster/ mijn vriendin
Comt laet my in.

Bruyt.

2.

Mijn dyppe tolt/ staet op/ en doet my open/
Den coelen dou heeft my mijn hooft bedrogen.
Deel pijn en smart heb' ick om u alleen
Eplaes/ geleen.

3.

Ich seide/ brient/ k'en can my soo niet rasschen/
Mijn lichaem rust/ mijn voeten sijn gewasschen.
Houd' ick mijn cleet niet moeyt weer trecken aen
En tot u gaen?

4.

Mijn leeffte trach sijn hant sluy vander deuren.
Mijn herte smolt/ mijn ingewant wou scheuren/
Ich vlooch vant bed' om dien die ick bemijn
Te laten in.

5.

Ik greep metter vaerd' de gremels vande sloten
Die had mijn bytent niet myprehendou begoten.
Mijn oog' liet gaen so claethelijcken dou
Van leet en rou.

6.

Laes! ick deed' op mijn deur en oock mijn herte/
Maer hy was wech: mijn siel bes woek van smerte.
Ik dacht aen sijn stem/ ick riep/ ick socht niet bliet/
Maer t'was om niet.

7.

De wachters die de stadt omgaen int ronde
In plaets van troost my sloegen wond' op wonde.

A ij

Mijn

**Mijn hooft cieraet en d'ersel namen sy
Het cracht van my.**

8.

**Ghy dochters van Jerusalem hier binnen
Dint ghy mijn lief/ segt dat ich cranch van minnen
Doo hy my niet in lief de weer aensiet
Can leven niet.**

9.

Maeg-
den.

**Wat is u lief (o Jonckvrou de ondieffte)
Wat is u lief meer dan een ander liefste/
Dien ghy alsoo niet viericheyt nae- paedt
En soecken gaet?**

10.

Bruyt.

**Mijn lief is wit/ gants reyn en onbesmettet.
Mijn lief is root int minnen bloet genettet.
Hy draecht de vaen daer menich dapper helt
Hem onder stelt.**

11.

**Sijn Godlijck hooft/ als gont sijn wtgegraven/
Sijn manlijck haar is pickt wart als en raven.
Sijn ogen vast staen als een diamant
Int gont geplant.**

12.

**Sijn scherp gesicht gebaecht met melck en water
Beninnend' t'recht/ van dobbelheyt een hater
Doozichtig (doch als duyde sonder gal)
Dooztraeltet al.**

13.

**Sijn wangen als een beddeken vol bloemen/
Sijn lippen als het selyblat te roemen
Twelck niet de nymph tesaem by een gebochte
Maecht soete loche.**

14.

**Turcopsen sijn goutrijcke handen cieren.
Sijn blanke borst als luchtige saphieren
Int elpenbeen/ is spiegel van sijn goet
En broom gemoet.**

Sijn

15.

Sijn beenen sterck als gepolijste palen/
Van marmer glat op goude pedestalen/
Sijn aenschijn staet als eene cedar hoogh
In peders ooch.

16.

Sijn mont is vol van liefdelijcke reden/
Ja hy is vol van boven tot beneden
Van huld' en heyl. siet sulck een is mijn Heer
En noch veel meer.

17.

Waer is u lief/ o reyne Bruyt / gegangene
Daer hem staet u/ nae hem staet ons verlangen.
Op willen hem met u/ o Bruyt/ naepaen
En soecken gaen.

Macgde

18.

Mijn liefsten is in sijnen hof gaen wepen
In lovers dicht en toets- groene mepen/
Daer sijn gesaep veel sijpe vruchten dyaecht/
Twelck hou behaecht.

Bruyt,

19.

Mijn lief is mijn/ hy sal het ooch wel blijven
Hem coom' ich toe / en sal aen hem hechlijven.
Int paradijs daer hy my lepen sal
Ich wepden sal.

Seste Ghesanck.

Op de wijsse banden, 10. Gheboden.

Inhoud

DE gemeente is de schoonste van alle vergaderingen, daer
en isser ooc maer eene die Christo behaecht, hy schijnt
se wel een tijtlanck te verlaten, maer ruytse weder tot beke-
ringe, hy maectse voetsaem en vruchtbaer, opwekkende door
haer woort die inden slaep der sonden liggen.

Schoon

1.

Bruy-
degom.

Schoon sijt ghy lief / ja d'ad'erschoonste
Gepresen door wis minnaers stem:
Als Thirza der princeffen woonste/
Ja schoonder als Jerusaleem.

2.

Oock schijckelijck voor u branden
Als een slachorden wel gerust
Het baendels vliegend om t'aenranden
En te besoeken wie het lust.

3.

Keert van my af u brandend' ogen.
Reen/keertse tot my / mijn Vriendin:
Op hebben my het hert ontrogen
En gants verwonnen mijnen sin.

4.

W haar is als de soethe blupfen
Der geptgens teer die t'rugge gras
Op Gilhads bergen af gaen plupfen
En scherent effen op sijn pas.

5.

W tanden die des levens spijse
Het lust eckautwen sijn gelijck
De schaepkens die nae herbers wijsse
Sijn wit gewasschen banden slijck.

6.

Die elckerlijck twee lammers dragen
En gaen geordent op de ry/
En niemant can met reden clagen
Wat een van al onbzychtaer zy.

7.

W wangen roet als twee granaten
W vlichten als geblochten gont
Doen blincken schoonsbe der sieraten
De schaemte die daer behout.

8.

Al sie ick booz mijn ogen smiteren
Der coninginnen sesmael tien/
En daer toe tachtich camentieren/
Met maeghden sonder sal verstaen

9.

Een is nochtans mijn onbesmette/
Een is mijn dupf ken sonder gal/
Daer ick mijn hert/mijn sin op sette/
Die ick verheffe boven al.

10.

Op is mijn schat/mijn uytberozen
Die my bemint/en my behaecht/
Haers moeders kant he engehoort/
Mijn siele nae geen ander haecht.

11.

De tijt comt dat Doestinnen t' samen
Haer sullen prijsen hemel-hoogh/
De dochters haer noch sullen namen
De salichst' onder d'hemel-hoogh,

12.

Wie is zy die daer rijst in claerheyt
Gelijck den purp'ren dageraet?
Wie is zy die met t'licht der waerheyt
Zoo schoon als sonn' of mane gaet?

Maegde

13.

Oock schzickeltich booz haer vanden
Als een slach-orden wel gerust
Met vanen bliegend' om t'aenranden
En te besoecken wie het lust?

14.

Ich heb' u /stef/ niet gants verlaten.
Ich ginck na mijnen notenhof;
Ich socht de vrucht van mijn granaten/
Ich socht den wijndrupf onder t'lof.

Bruy-
degom.

Maer

15.

Maer/och! daer was geen brycht gedragen.
 Dies ick van sinnen heel ontroert
 Op heb geset op mijnen wagen
 Van mijn bytwillich volck geboert.

16.

Keert weder/ o Salamtinne/
 Ghy die daer draecht den name mijn
 Keert weder/ o mijn coninginne/
 Dat wy u sien en byzolyck zijn.

17.

Maeg-
 den.
 Bruy-
 degom.

Wat siet u oog' o Coninck goetlych
 Int wederkeeren van u Bruyt?
 Op dunct ick sie twee heppen moedich
 Die wederkeeren bande bruyt.

18.

Hoe schoon sijn twee vaste voeten
 Ghy borsten dochter superlyck/
 Geschoept en veerdich om te groeten
 De erben van mijn coninckryck!

19.

Den gordel der oprechter waerheyt
 Vint uwe wack're lenden vast.
 Den wercker der onwanchelbaerheyt
 Dit juweel heeft aangepast.

20.

O nabel als een tonden beker
 Die noyt geen dranch ontberen sal
 Leert dat u brycht blyft eeuwich selck
 Die niemant van u weren sal.

21.

De brycht was lijfs sal fraep oncluycken
 Gelyck een schoof die cloecke mans
 Om schoon te staen en wel te rupcken
 Omvangen met een lesp-crans.

D on

22.

D ongevalschte melck fonteynen
 Zijn als twee dochters van het roe
 Die grasen inde groene pleppen
 Die schoonste vane wellustich hee.

23.

D hals als een phoenix rosen
 D ogen als twee hornen slaen
 D neus (Helbin) wael wel te rozen
 De lose list en t'snel gebaet.

34.

Gelick de wacht op t'Coninc kinn
 Loert na Damasco s'nyants nest/
 Zoo loetdy oock niet cloeken finne
 Op al u haters oost en west.

25.

D hooft ruych is in schone bouten
 Schaefaken rood en purpre sp
 De rokinck leyt om u t'schouten
 Gebonden op sijn galiep.

26.

Hoe schone sijt ghy / o mijn schone
 Hoe lieflijk sijt ghy / liefste mijn!
 Ghy sijt mijn eer / ick ben u crone/
 Dit doet ons bep t'saem blijde zijn.

27.

Gelick een palmboom hoort geresen
 Zoo is u lichaem ranck en lanch.
 Gelick een tros vol wijngaert besen
 Zoo is u borst vol hemels dranch.

28.

Ick wil my tot den palmboom nahan
 Sijn jonge telgen grijpen aan.
 Ick wil hem claer en supber maken
 Dat hem de vrucht sal overlaen.

29.

Dan sullen sijn u niette fonteynen
Als drupben aen het vringaert rijs/
Dreuck in dees gecruppde pleyen
Als app'len tot het Paradijs.

30.

En uwes monts gesonde reden
Als soeten wijn die glat goet ut/
En maect den slapper gawue leden/
Een bype tong' en blipen sin.

Seyende Gefanck.

Op de wijze handen Ios-fanck Maria.

Inhoud.

DE kercke verskeret van Christi liefde, bids om zijn bystant int oeffenen van haer ampt, wenscht om sijne menschwerdinge. ondertussche bewaert haer Christus, dreycht de verstoorders van haer ruste. Belofte vant saet der vrouwen gedaen inden paradijs. Gebet om de onveranderlijke liefde Christi. Beschrijvinge vande vasticheyt ende costelijckheyt derselve.

I.

Bruyt.

Mijn liefften is gants mijn/
Ich wil sijn eygen sijn:
Want hy my heeft vercozen
En hartelijck besint
Eer ich hem heb betimint
Ja eer ich was gebozen.

2.

Wel op / mijn Bundegom/
Laet ons gaen om end' om
De coopen onser schapen/
En houden daer de wacht

Oock

Oock inde middernacht
Wanneer de cubden slapen.

3.

Doort schemerend' gessche
Want roode morgenlicht
Laet ons gaen langs de wegen
En sien of t'wijingewas
Gesneden op sijn pas
Al ogen heeft gecregen.

4.

Of daer oock drupfkiens sijn
De boesters vande wijn
Aen levendige rancken/
Of de granaten ros
Het nieuwgeperste mos
Den plantman oock bedanken.

5.

Daer wil ick u mijn sijn
In ongebeens de min
Ten vollen overgeven/
En al mijn leven lanch
Wt liefde sonder dwanch
In uwer brese leven.

6.

De bloemkens geven licht
De rijpe geele vrucht
De toppen groen beswaer/
Ghy hebtet self gebout
Het nieuwe met het out/
Twert oock booz u beware.

7.

Och wanneer comt dien dach
Dat ick u aensien mach
Mijn vleyschelijke broeder
D'halfken buigende
De borsten supgende
Dan mijn end' uwe moeder!

Jh

8.

Ick soud' o Bruydegom
U heeten wellevom
End' in mijn ermkens luycken
Ick soude vooz den smaet
Des werelt die my haet
Niet langer onder dypcken.

9.

Ick soud' u leyden in
Mijns moeders huyfgesin
Aldaer sout ghy my leeren.
Ick soud' u mijn gewas
En soeten hypocras
Tot danckbaerheyt vereeren.

10.

Tertwyl ick sulx verwachte
Soo neemt hy mijner acht/
Sijn sinckerhant my steunet/
Sijn rechter my ombangt/
En in sijn ermen hangt
Mijn hert dat op hem leunet.

11.

Bruydegom. Ghy dochters van dit rijk
Ik besweer u heftichlick
Dat ghy haer niet comt stozen
Noch breken hare rust
Tot dat t'haer selve lust/
Die't doet die gaet verlozen.

12.

Maegde Wie is die schoone Bruys
Die daer comt treden up
De sandige woestijne/
En leunet aen de borst
Van haren bredeborst
In conincklijcken schijne?

Ghy

13.

Ghy waert mijns herten wensch
 Van doe den eersten mensch
 Den appelboom beroofde/
 Doe my ws vaders woort
 Den dach van u geboort
 Zoo byzandelijck beloofde.

Bruyt,

14.

Daer docht my dat ick sach
 Dat utwe moeder lach
 Die u droech onder t' herte/
 En die n heeft geteelt
 Des vaders ebenbeelt
 In maegdelijcke smerte.

15.

Drukt my int herte vast/
 En op u arm my past
 Als eenes princen segel.
 Want dese liefde is groot/
 Veel stercker als de doot
 Al bypicht's-maet noch regel.

16.

Den pber laet niet af/
 S'is harder als het graf/
 S'is heeter int verteren
 Als aller colen gloot/
 Haer blaam niet omen moet
 Hoock vanden Heer der Heeren.

17.

Noch stormen over hoop
 Noch stromen sterck van loop
 Noch aller golden bypften
 En bluschen die niet npt/
 Noch Oceans geluyt
 Al byaech hy al syn sluyfen.

Noch

Noch als des werkes goet
 Noch aller bozsten moet
 En zijn daer by te loben.
 O liefde / o mijn Heer
 Verlaet ick nimmermeer/
 Die gatet al te boben.

Achtste Ghesauck.

Op de wijsen vanden 45. Psalm.

Inhoud.

V Erlangen na de beroepinghe der heydenen, die de jongste
 suster genaemt worden om datse laest geroepen zijn, proph-
 etie van de selve beroepinghe, vredetusschen Ioden ende
 Heydenen, Christi sorge voor zijn kercke, vermaninge aen de-
 selve datse zijn woort getrouwelijck vercondighe, bede der
 kercke om de laetste toecomste Christi.

I.

Bruyt.

Mijn teer gemoet hoe langts soo ongerustet
 Verlangt en jancet na onse jongste suster
 Wiens doore bozst nu vele jaren lanch
 Blijft onbedout van shemels soete branch.
 Ich tel de tijt / de uren ick bereken
 Datmen in ernst vanc houtelijck sal spreken
 Twelck Godes Doon met haet wil vangen aen,
 Ich sucht / en ducht hoe datter noch wil gaen.

2.

Bruy-
degom.

Mijn toerde Brupt / en laetn niet verlangen.
 De tijt is cort en mi byna vregangen
 Dat icksse maect tot eene vaste stat
 Met u / o Brupt / in eene munt gebat.
 Een schoon casteel van silver reyn gebruen
 Sal binnen haer int midden zijn verheuen.

Haer

Haer poorten sterck van eeders dicht gewrachte
En vresen niet self voor der hellen macht.

3.

Ich danck u Heer/ dat ghy my hebt vercozen
Tot u palleys/ en een verheben toren
Aen elcke sy van mijnen hoesein staet/
Der hosen schrick der bromen toeberlaet.

Ich weet dat ghy noch brengen sult te gader
In brede my/ mijn suster/ en u vader.
Dan sal mijn hert sijn blijdelick gesint
Als een die vree voor haren coninck vint.

4.

Wat coninck soud' als ick/ voort sijne sojgent
Siet Salomon hoe dat hy wt gaet bojgen
De vruchten van sijn wijnberch breeet en schoon
Aen meyers die hem geven grooten loon/

Bruy-
degom.

Maer ick beschouw en bouw mijn wijngaert selven/
Mijn eygen hant hem snoopen wil en delven.
Mijn aenschijn hem bewaket nacht en dach
Dat hem geen dier noch vyant crencken mach.

5.

Hoe soud' ick dan geen vrucht daer van verwachten?
Siet/ die t' gewas van Salomon gaen pachten
Die brengen elck (en niet een penninck min)
Van silber swaer tot duysent sikels in:

Twee hondert zy voor haren loon behouden
Om dat sy hem besneden en ombouden.
Aen mijn gewas ick self de moepte doe.
Soo comen my oock al de vruchten toe.

6.

O ghy die woont in mijn verheben hoven
Wilt mijnen naem hy uwe vrienden loben.
Vercondicht by mijn supber hemelsch woort
T' vercregen volck dat nae u stemme hoort.

En ghy mijn Heer/ mijn Bruggom hooch geseten
Comt haestelijck/ en wilt my niet vergeten/

Brayt.

3

Als

Als t'blugge hert comt rennen door het crupt,
Comt haest en haelt u tottercozen Wynt.

Eynde van Hoge Liedt Salomons.

DE CLAECHLIEDEN

Jeremia.

Woorden

Wende vervolgte Christenen.

Ghy die geslagen wort van Babels roode handen
Gelovich Taborijt, beroemde Voltolijn,
Stant vastich Aquitaen, getrouwe Palatijn,
Ah! plotseliijk ontset van luyden en van landen:

Ghy die wat lager daelt tot onse vochtestranden
Betemmer vande Roer, aen-Clever vanden Rijn,
Van coren en van volck wel-eer het magazijn,
Nu jammerliijk verwoeft met snijden ende branden:

Eylaes! het is om u, het is om uwen druck
Dat in mijn versen valt so menich droeve snuck,
En pijnelijcken traen, en troostelose clachte.

Bekeert u, 'tis noch tijt. oock ghy mijn Vader-land
Bekeert u, so ghy wilt ontgaen gelijcken stant,
En spiegelt u aen haer, so spiegelt ghy u sachte.

Cap. I.

Cap. I.

Eerste clachte.

Op de wijse vanden 23. Psalm.

1.

Hoe sit de stat en claecht met droeвер sieken
 Gants eensaem/die van burgers plach te krielen!
 Op die wel-eer was eenes conincs vrouwe,
 Heeft aengedaen den weduw'lijken rouwe.
 Op die in staet en hogheys plach te pralen
 Men vrende nu moet schor en lot betalen.

2.

Haer ogen root van heete tranen staelen/
 Op doet des nachts niet van de uren tellen/
 Haer hupsgesin en na-verplichte magen
 Niet eens na haer in haer elend' en bragen.
 S'heeft raet noch troost van die haer boormaels dienden/
 Op is versmaet van al haer tafel-wienden.

3.

Het preutsche volck van Juda moet verschoonen
 Van hups en hof/als schapen wt haer coopen.
 De Heydens haer als een slavinne drijven/
 Sy dint geen plaets daer haren voet can blijven/
 Die vrand'lijk bespiedden haren gangen
 Die hebbens in een engen pat gebangen.

4.

Hoe treuren/ ah! haer poozten en haer straten
 Vant blp gewoel der wandelaers verlaten
 Die nu niet meer de hoochtijt comen bieren!
 Haer Priesters gits seer jammerhertich tieren/
 Haer maegden gaen als schaduwen daer heyn/
 Op self verdwijnt in suchten ende stenen.

D ij

Haer

5.

Haer haters sijn besitters van het rijke
 Die met gemak haer treden inden rijke.
 Het zijn/het zijn haer ongetolde sonden.
 Daerom haer God met smerten heeft gebonden.
 Haer kinders wech gerapt inde herten
 Laes! al te vroeck de ballinckschap besieren.

6.

Den pronck is wech van Sions dochter prachtich.
 Haer borsten gaen swijnslagend' en amarchtich/
 Als herten die vergeefs in dorre hoeken
 Een coelen teug' of r'weelich voeder soeken
 Men dwingtse voor sijl-rogend' en benouwet
 Als 'tmacke dee waer het den vryder flouwet.

7.

De schone stat in dese dodes-noden
 Bedenckt te laet den rijk die is gebloden/
 Doe sy vol-op van alles was versorget:
 Daer nu / eplaes! haer edel bloet verworget/
 Haer goet gerooft / haer helpers afgewendet/
 Haer Sabbathen ontheplicht en gesehendet.

8.

Jerusalem van God is afgetreden/
 Daerom sy oock van God is afgesneden.
 S'is als een vrou onschamelijk beblecket
 En voor het ooch van alle man ontdecket.
 Al die haer dienst en eer te bieden plagen
 Beschumpen haer en meerderen haer plagen.

9.

Haer cledes soom sy sleppet door den bloede.
 Ha! sy en dacht niet aen dees scherpe roede!
 S'is vreselijk / s'is schteltich neer-gestortet/
 En niemant comt eens bragen wat haer schoortet.
 Ah Heer/mijn heyl siet hoe ick ben verneteret;
 Hoe lijg gh dat den vyant dus vberet!

Den

10.

Den rober haer jutwelen heeft gankondert.
 Op siet verbaest en ober-seer verwondert
 Dat het gespuys der Heydens onbesneden
 Zoo onbeschroomt het hepligdom betredend
 Van wien ghy spraeckt in Goddelijcker trouwen
 Datf haren doet daer in niet stellen sonwen.

11.

Haer rijckellen (wie sach oyt sulst gebeurens)
 Gaen bidden broot en jancken vooz de deuren.
 Op halen voort haer ringen / brasseletten
 Om die vooz een bronck waters te versetren.
 Mijn Heer/mijn God/siet hoe ich ben gepluckket/
 Gestoten neer/en deerlijck onderdrucket.

Tweede clachte.

Op de wijze vanden 6. Psalm.

1.

Ghy die vooz by my wandelt
 Siet hoe ich ben mis handelt
 Waer saegdy inimmermeer
 Zoo vreselijcken smerte
 Als die my in het herte
 Gegeven heeft de Heer?

2.

Op doet mijn beenen branden/
 Op richtet zijne panden/
 Op lichtet my den voet/
 Op loeret en hy jaget/
 Dies bruchtsaem en vertsfaget
 Ich vooz hem blieden moet.

3.

Mijn sonden opgehopec
 Heeft hy te saem geknopen/

p 11

IDP

Op den neck gelaen:

Dies my de beemtskinden / en al malen en van d'roeder niet

Ik moet daer onder staken / want dat is de beemtskinden

En swoegende vergaen.

4.

Hy heeft den raet onthoden

Mijn jonge mans te doden

Dat haerder geen en blijf.

Hy heffet op de persen /

Vertreut my inder persen /

Verplettert my het lijf.

Daerom mijn ogen seken

Gelijck twee water beken.

Den trooster van mijn hert

Sijn aenschijn heeft verholten

Mijn kinders sijn gestolen

Niet wetende mijn smect.

6.

Ha! Ston / ghy moet kermen.

Al brenghet u ermen.

Wie bracht na uwen con-

De Heer heeft doen gebieden

Dat elck sal van u blieden

Als een bebleekte vrou.

7.

Rechtebeerdich is de Heer!

Ik heb veracht zijn leere

In trots en wrebel-moet:

Daerom gaet nu (Godt betert)

Geclupstert en gebetert

Mijn jonck / mijn edel bloet.

8.

Ik riep mijn camer-raden.

Maer s'hebben my verraden.

De Priesters van mijn Heer
Den bleicken houd'ge knagen.
En d'outst' in eer en dagen
In onmacht s'gen neer.

9.

Siet / Heer / mijn leden trillen/
Men can mijn buxck niet stillen/
Thert springt my voor de stroot.
(Eplaes om mijner sonden)
Van buypen voel ick wonden/
Van binnen is de doot.

10.

Mijn gunners gaen besijden/
Mijn haters haer verblijden.
O Heere / dat doet ghy.
Oock suldy / Heer der Heeren/
De cans eens doen verkeerren
Dat 'thaer sal gaen als my.

11.

Dat eens booz u verschijne
Haer boosheyt als de mijne.
Betaelte / packte toe
Met wtgesochte plagen/
Als ghy my hebt geslagen
Met u gerechte roe.

Cap. II.

Derde clachte.

Op de wijze vanden 105. Psalm.

Hoe heeft de Heer de dochter van Zion
Watens schoonheyt alle schoonheyt overwon
Beswercht met dicken nebel:

Op

Hy heeft aen zijn beminde boetschabel
 Niet eens gedacht / maer 'tbloepend' Israël
 Verbult met bloeck en ebel.

2.

Hoe heeft de Heer ten bodem neer gellecht
 De besten hooch van Jacob / sinen knecht
 Verflonden sijne woning !
 Hy brengt het lant een soo gewiffen dach
 Dat voor zijn grim in Juda blijven mach
 Noch coninckrijck noch coning.

3.

Hy heeft in pl met eenen stalen staf
 Ontwortelt en te mael gebroken af
 Dien hooch verheven hozen.
 Hy treckt te rug' zijn stercke rechter hant/
 Ontblotet ons / ja sloot ons inden bzant
 Van sinen heeten tozen.

4.

Hy maectt mijn heyl en wapenen onnut/
 Hy stelt op my zijn dodelyck geschut/
 Zijn hoge wil my vellen.
 Hy werpt een bier tot Sions hutten in/
 Hy comt zijn volck / zijn eygen hup / gesin
 Als haren vpant quellen.

5.

Hy heeft haer hof gemaket tot een wont/
 Ont- anckert haer paleysen hooch-gebout/
 Haer wanden om-gereten.
 Noch sabbath dach / noch vorstelycken dag/
 Noch coninc croon / noch priesterlyck gewaet
 En wil hy meer van weten.

6.

Sijn hoog-altaer hy wentelt om end' om/
 Sijn tempel / ja zijn heyligh heylighdom
 Aensiet hy in onwaerde.
 Den vpant raest daer niet een velt-geclanch

Alwaer

Alwaer wel eer men speelde lof en danck
En Godes volck uergaerde.

7.

Hu denckt hoe hy mijn mueren legg' in d'as/
Hy scheert het snoer/ hy stelt het waterpas/
Hy metet met zijn vingers
Dat alles werd' een effen blacke baen
En niet een steen blijv' over-eynde staen
Van torens noch van dwingers.

8.

Ons poozten zijn gesoncken inden gront/
Het slot-werck dat soo wel geheftet stont
Moet craken ende breken.
De wet is wech. o wee! dir's 'rmeeste leet/
Daer is niet een/daer is niet een Propheet.
Daer meede Heer wil spreken.

9.

De ouden sijn ter aerden neer gestort/
Haer lendens slap met sacken naai-begort/
Vol affchen sijn haer wangen.
De maegden rijck bepeirelt geblancket
Ah! alte laeg' wt haren prael geset
De hoosden laten hangen.

10.

Van schrepen sijn mijn oogen wtgeput/
Ter aerden is mijn lever wtgeschud't/
Derwasent zijn mijn crachten
Terwijl ick sie dat aende dorre borst
Der boesters cranck de kinderhens van dorst
En flaemwicheyt versmachten.

11.

Het grage tunch nu bande melck gespeent
Van smorgens broe tot sabonts gaet en weent:
Geest drincken/geeft my eeten:
Sy snaken lanck de straten-naden doot/
Of geven op haer sieltgens/ inden schoot
Der moederen geseten.

Vierde

Wierde clachte.

Op de wijsé vanden 18. Psalm.

I.

VV Je sal ick u / o bloem der Coninkrijcken
 Wie sal u / Jerusaleml gelicken
 Soo haestichlijck / soo jammerlijck versocht
 Op dat ick u een wepnich troosten mocht
 Ghy sijt ontdaen van binnen en van buyten.
 Wat meester sal u diepe wonden sluyten?
 V commernis en ongetemmet wee
 Is als een grond-en-strandelose see.

2.

Jerusaleml/het sijn/wilt ghy het weten/
 V sienders bals/u nietige Propheten:
 Die hebben u veel ydelhepts gedoomt
 Waer door ghy nu in dit verseeren coomt.
 S'en hebben niet gestraft u buse daden/
 Noch u by tijts tot betering' geraden.
 Ghy dwaeldet na haer hep loos onverstant/
 Daerom ghy nu moet rupmen 'cbaderlant.

3.

Al die voorby gaen inde handen cloppen/
 V sluyten aerren schudden hare copen:
 Is dat de stat beroemet wijs en sijc
 Waer ober hem 'tgeheels lant verblijft?
 Dit seyt het graeu. d'welck hozend' u vanden
 Doen op den myn / vertonen hare tanden/
 En roepen met een schaterend' gelach:
 Dit is voor ons een heugelijcken dach.

4.

Ja dits den dach daer wy soo lang' na hoopten
 Dat wijsé eens te recht de huyt af-stroopten.

Wp

Wy hebbent/ha! wy hebbent afgeleest
 Dat' ons 'tgeluck in onse claeuwen geest.
 Doch 'tis de Heer/ & sijne hontgenoten/
 Die heeft gedaen 'tgeen dat hy had besloteu.
 Wat hy voorszeydooz sijner boden mont
 Dat maect hy waer in dese djoerbe stont.

5.

Hy stellet sijn mee-dogentheyt besijden/
 Verschender doet hy over u verblijden/
 Sijn stouten hoozn heeft hy verheben hooch/
 En siet u met een onbeweget ooch.
 Daerom u volck/u kinderen te gader
 Wt dieper nootrens soecken haren Vader.
 'Tis oock vooz al den voozderlijcken raet
 Waer dooz mijn God sijn hant weerhouden laet.

6.

Jerusalem laet u twee oogen wepnen
 Als dach- en nacht op wellende fonteynen.
 Laet dzoogen niet u blottende gesicht
 Eer dat de Heer u weedom heeft verlicht.
 Den stillen nacht u hooft in tranen bliete
 Tot dat den dach sijn gouden pijlen schiete.
 Stortwt u hert gelijk een waterbloet
 Dooz die u dzuickt en die u heelen moet.

7.

Hest op/heft op u sitterende handen/
 Bidt vooz u seif en vooz u lieve panden.
 Dat ghy niet bep al quijnende vergaet
 En als een aes verbuplet op de straet.
 Ah Heere! segt/siet wien ghy hebt gellagen.
 Is dit u wil/is dit u welbehagen.
 Dat moeders dooz den rouwen hongers-noot
 Haer teere dzuicht ontljben op haer schoot?

8.

Ah! siet eens aen de priesters obre-reben/
 De leeraers bzoom geblammet en dooz-feden.

E ij

Bep

Wep jonck en out gesabelt en doorboort/
 De dochterkens verdroncken of gesmoort/
 De kinders. ah! en wil dy niemant sparen
 Ghy doet te hoop de heydenen vergaren
 Als tot een feest op datse schouwen aen
 Het bitter leet dat ghy ons hebt gedaen.

Cap. III.

Vijfde clachte.

Op de wijse vanden 3. Psalm.

I.

I Sli ben / eplaes! de man
 Die niet outgaen en can
 Mijs Heeren roode roede.
 Hy iset die my leyt
 In bange duisterheyt
 En maect my lieues moede.
 Hy licht de handen op
 En slaet my op den cop/
 Vermorselt my de wangen.
 Hy geeselt my soo fel
 Dat my rgescheurde bel
 Blijt aen de beenen hangen.

2.

Hy stelt zijn baterp/
 Hy richtet regens my
 Blockhupsen ende wallen:
 Hy spijsst my inder noot
 In stee van voedsaem broot
 Met schierlinck en met galle.
 Hy stopt my in een cupl
 Afgeschonwelijken vupl/

Begraeft

Begraeft my als en doode.
 Hy heeft my wel en bet/
 Met mueren dick beset
 Op dat ick niet en blode.

3.

Hy clemt my doet en hant
 In eenen slalen bant/
 Bewaecht my in een toren.
 En als mijn herte schrepe
 Om sijn barmherticheyt
 Soo went hy af sijn oren.

Hy delft een doncker gat/
 Bemetselt my den pat/
 Beloeret mijne gangen/
 Gelijck een leen hy nacht
 Of grijsen beyde tracht
 Het schoutwe wilt te vangen.

4.

Hy maket dat ick miss
 In wegen ongewis
 Sijn moet aen my te coelen:
 Hy spant sijn taepen booch/
 Hy micket met het ooch
 En maecht my tot sijn doelen.

Hy leyt sijn pijlen op
 En schiet my naden crop/
 Doornagelt my de nteren.
 In alle dit gequel
 Wen ick een spot en spel
 Die om my henen tieren.

5.

Hy sadiche my met roet/
 Vergiftet my 'tgebloet/
 Het alsen hy my drenchet/
 Hy breecht my het gebit/
 Ja ick can niet een lic
 Behouden ongerencket.

Q 113

Ben

'ken hebbe met den Heer/
 Bestant noch brede meer.
 Mijn siel is soo verslagen
 Dat door 'r geduerich leet
 Sy t'enemael vergeet
 Haer goe boozleden dagen.

6.

Ich sprack in mijn elent:
 Mijn toeblycht is gewent/
 Mijn hope gants verlozen:
 De Heer en acht my niet
 Maer breekt my als een riet
 In sijn gerechten tozen.
 Ghy siet / Heer / mijn misdaet:
 Ah! siet oock desen smaet.
 Ghy denckt aen mijnen val:
 Maer denckt oock (als ghy sult)
 Hoe ick ben opgebult.
 Met bitterheyt en galle.

7.

Oock sal noch mijne clacht
 Hem comen in gedacht.
 Ich weet / het sal geschieden.
 Dies 'therte overtuycht
 Tot zijne voeten buycht
 En in sijn arm wil vlieden.
 'Tis sijn barmherticheyt
 Dat in dit leede leyt
 Wy niet en gaen te gronde.
 Sijn ongeschende trou
 Daer ick alleen op bou
 En wijckt te geen en stonde.

8.

Gelijck den dageraet
 Ontnebelt haer gelaet
 En brengt den schoonen morgen
 Soo boel ick eben staech

Sijn vrientschap alle daerch
 De weerster van mijn zorgen.
 Hy is mijn eygen deel/
 Mijn erbe/mijn geheel:
 Men wil hem niet verlaten.
 Hy is mijn hoogste goet/
 Den troost van mijn gemoet/
 Hoe soud' hy my dan haten?

9.

Hoe goedich is de Heer
 Doo? die gellagen neer
 Sijn soeticheyt betrachtet!
 Hoe goedich is mijn God
 Doo? die dit groote lot
 In stillicheyt verwachtet!
 Hoe salich is de man
 Die in des Heeren span
 Gaet van sijn jonge dagen!
 Die hem in eensaemheyt
 Onsparichlyck bereypt:
 Dien lieben last te dragen!

Hy valt op sijn gesicht
 Doozt Goddelijck gerichte.
 Hy haert neder verlagen/
 Noch geeft gelijcke maet
 Den genen die hem slaet.
 Maet blet hem self de wangen.

Al moet hy wo? een tijt
 Der boosw' hoon en spijt:
 Wcherden en verblinden
 Doo laet hem doch de Heer
 In coxter wijsle weer
 Sijn goetheyt onderbinden.

Hy stoot zijn nechtten niet
 Int eenwige verdriet.

Besoecht hy hen niet sinen
 'Tis tot haer epgen haet.
 Al toont hy suet gelaet
 Hy doetet niet van herten.
 Hy haet den overmoet
 Des drijvers die den vreet
 Op zijn gebangen stellet/
 En die niet leugenspraech
 Verkeerend hare saech
 Een onrecht oordeel vellet.

Sette elachte.

Op de wijse banden 89. Psalm.

1.

VV Je i/ser die sijn tong derf roeren tegen God
 En seggen datter yet selve sonder sijn gebot?
 En isset niet alsoo dat buypen zijnen rade
 Geensins geschieden can het goede noch het quade?
 Wat schelt ghy sijne straf en wilt hem uwte wonden?
 Ep! tredet in u self en scheldet uwe sonden.

2.

Beschout en schout den ~~pas~~ ~~den~~ ghy sij ingegaen.
 Bekeert en keert u tot de Conincklycke baen.
 Verseheurt u stenen hert/heft op u trage handen
 Tot God des Hemels ~~voocht~~ ~~in~~ rechter aller landen.
 Onbepeldt uwten mont eh saet u stemme horen.
 Misschien hy leent ons noch hy leent ons noch sijn ooren.

3.

Wp sijn / ô grote God/wp sijn gevallen af.
 Onschuldich is u grint rechtveerdich is u straf.
 Ghy stelpet ons niet toorn als niet een diep water.
 Ghy woigt ons op den pgt/ verbolgt ons als een hater.
 Ghy laet een dicke wolck n ~~hiet~~ ~~ghe~~ ~~sch~~ ~~om~~ ~~ring~~ ~~en~~.
 Op dat onf suchten bang tot u niet doe en dingen.

Ghy

4.

Ghy baegt ons tot het land/vertreft ons als een beek.
 De Heydens die dit sien die sperren op den beek.
 Ghy jaegt ons stadich na met grouwel en met schrieken,
 Ghy soecht ons in een dal of in een hol te stricken.
 Wp sien ront om ons heen niet dan verlozen landen
 Ontmannet en betwoest met snijden ende branden.

5.

Mijn ogen zijn gelijk een hoge waterbloet
 Van regen en van sneeu geduerichlijk geboet.
 Ich droge mijn gesicht/maers lepder! te vergeves
 Want 'ongeluck en heeft geen eynde noch geen troest.
 O Sion! 'tis om 'i dat ick in tranen bliete
 Tot dat de hoogste God u jammer eens verbieste.

6.

Sp leggen mijne stel veel lagen dach op dach:
 Gelijk den vogelaer sijn garen en sijn slach
 Stelt om het blugge wilt niet loofsheit te verrassen.
 Sp dompelen mijn hooft int diepste der moassen
 En packen op mijn lijf gewicht van sware stenen:
 Sp dat ick segg' eplaes! mijn leven is daer henen.

7.

Noch riep ick nwen naem als water hellen gront.
 Ghy hebt my oock verlost/en mijn bellijnde mont
 Vergunnet op het drooch den adem te verhalen.
 Ghy stercktet mijne siel int hertste van haer qualen.
 Ghy spraeckt:ien breeft u niet/ken sal u niet begehren.
 Ich trede booz u in en sla u booz u leven.

8.

Du siet ghy/God mijn heyl/hoe sp mijn schoonste recht
 Te buigen met geweld gants hebben toegeleecht.
 Het is haer al te doen haer lictaetmp te waken.
 Ghy siet hoe sp vereent de hoosderre samen staken.
 Ghy hoorst haer woorden wel/ghy kent oock haer gedachten
 Hoe datse sonder re'en mp na mijn siel trachten.

22

Sp

mii/9.

Op sieten of ja staen wotet bet dan ghyt
 Ghy weet dat haren sanc is alletoos van my.
 Wel-aen/nu richtet racht/vergelt haer na haer daden.
 Werpt haer de schrick int hert/ja wiltse overladen
 Met bloeck en raserij/verstuipse haerden winde.
 Tot datmen haer geen op aerden meer en blinde.

Cap. IV.

Levende clachte.

Op de wijsen vanden 91. Psalm.

1.

Hoe is het costeliche goud
 Gebleket en verdurpster!
 Hoe is het schone thynen-hout
 Besmoet en ondurpster!

De baggen van het heylighdom
 Tgesteente bande vaten
 Het leyt verwoelt/gesmeten om
 Gestropt byde straten.

2.

De sonen stont die in ees
 Het goud te hoven gingen
 Slaen moedeloos de ogen neer
 En hare handen wringen.

Men achse als een leemen pot
 Als vallen op de schifoen.
 De kinderen met haer den spot
 Op alle wegen drijven.

3.

Den wal-rasch schipper bands tot
 Nach bakeren zijn jongen
 Maer u/ô Dion/sijn/ô weel
 De kinderen afgedrongen.

Gelijck

Geltick den strups doorheen vaert
 Zijn nest laet ongebroet.
 Zoo hebby oock in pijn gebaert
 Eplaes! maer niet geboet.

4.

Der sogelingen ongecleet
 Men hare heersche monden.
 Die 'tjonge bloet een crupmaken goet
 En weter niet gebonden.

Die by den nieu-gecleerden moest
 De goede brocken aten
 Die moeten nu den schelden cost
 Gaen soecken langs de straten

5.

Die gloepden van scharlaken roet
 En rappelden van spde
 Die zijn geworden cael en bloet
 Van smuck en van gesmpte.

Den modder is haer beste cleet
 Den stancx sy met haer dragen.
 Sy sijn in enckel herten-leet
 Doo? die haer eertijcs sagen

6.

O wee! hoe salick uwe elae
 Jerusaleem / begroten?
 Verdragelijcher was de plae
 Op Sodom wtgeschoten:

Sy was in swabel en in picx .
 Versonckten een somer
 Maer 'tduerde slechts een ogenblich
 O jammer neemt geen eynde.

17.

Hoe plegen uwe Nazareen
 De hoochtijt te verclaren
 Sy bloncken als rouchoncel-steen
 En glommen als sapphieren.

B ij

Gen

Geen melck en was so over-
 Geen sneeu hoe versck gevallen.
 Du sijns (laes! wie hoopster)
 De luttelste van allen.

8.

Gelijck een breint versck
 Gaens' wten wech van schaemte.
 Haer vel gelijck een charren bast
 Hangt over haer geraemte.

Gelukkig noch (dit seggen sy)
 Die rijser quam door herben!
 Maer door den hunger sterftom den
 Ja sterben sonder sterben.

9.

O moeders teer die noot gerucht
 Des oorlochs waert gevloeden
 Ghy hebt wt noot u eygen wucht
 Gellachtet en gesoden.

Dus heeft in sijn verholgentheyt
 Den wyker ons gebandet
 En Sion inden stof gelept/
 Haer gronden wegbandet.

Achtste clachte.

Op de wijse vanden 2. Psalm.

1.

Vat Coninck had aen sulcken val gewoche
 Jerusaleu als ghy nu sijt gevallen
 Wie had gedroomt dat in u het gedroche
 Der heydens wyl/ & Sion / soude stallen?
 Verwijtet u af ballige Propheeten
 En geest de schult u Priesters even als
 Die blinde volck versckant in een verbeten
 En traden haer geweldich op den hant.

Op

2.

Op goten wt soo veel onschuldig bloet
 Dat noch ter tijt haer lippen daer van cleben:
 En niemant cost versetten schter een voet
 Diens' haren schuppi met een niet aen en wreben.
 Noch riepen sy: wijcht/wijcht al ghy onreyn!
 Ons heplich tuch wachht n te raken aen.
 Helas! sy sijn geweken/so ick meyne/
 En banden wech/ ja wtet lant gegaen.

3.

De hepdens self boossepden dat het lant
 Dit snoo geboeft niet langer dragen soude.
 Des Hemels Heer niet sijn oogen brant
 Verstroopte nu de jonge met de oude.
 Hy heeft verschoont noch Priesters noch Raetsheeren.
 En wt/met haer/opt waterste gebracht
 Na brennde hulp ons moede oogen-keren.
 En smeken hem die onser niet en arhe.

4.

Ons byant loert met onverbzoten blifft
 Dat wt noch wech noch steeg' en derren brupcken.
 Ons eynde naecte/w'en hebben dach noch tijt/
 Ons glas is wt/ wt moeten onderbrupcken.
 Veel sneller als den arent rept sijn vlercken
 Was hare comst. geen so bedekten wout
 Geen clip soo stepl daer sy ons niet om-piercken
 En spozen na om ons te maken out.

5.

Ons Continck/ ah! dat schoon geselsche hoofte
 Ons beukelaer/ den adem onser neusen
 Is inder hachte van staet en lant beroofte.
 Daer is geen macht zyn banden op te leusen.
 Wel/ Edoms kint/ in wellust moeten groeven!
 Ghy dochter D3 verheuche u in mispleet!
 Maer dat wt rijpt dat mach u bekwel bloeven.
 Ja uwen druck sal co men eer ghyt weet.

K tij

Den

Den sueren kelck dien ich nu heb gesmaecht
Daer sult ghy doch den gront sop haest wt dyncken.
Ghy moet / ghy moet noch liggen moeder-naecht
En in u quijl voer aller neusen stincken.

W ballinckschap / o Sion / neemt een ende.
De Heer niet meer wil dencken uwer daet.
Maer Edom sal ontfangen van elende
Ha haer verdienst een welgebulde maet.

Cap. V.

Regende clachte.

Op de wijze vanden 68. Psalm.

I.

Staet op / wat slaept? (liebe Heer)
Wilt onsen smaet tot uwer eer
Eens aensien eer wy sterben.
Den knebelaer / onsen tweert /
Den stroper lept ons op den heert /
De vrende sijn ons erben.

Wy heben byster ende bloot.
Ons vaders sijn geslagen doot
En we'wen sijn ons moeders.
Wy sijn als een verworpen kind
Dat nergens toeberlaet en vint
Wy blieden noch by broeders.

2.

Het water wt ons eygen spronck
Wy moeten tot den daegschen bronck
Door penning-wierde halen.
De sprocken van ons eygen hout
Wy moeten met gewogen goud
Wel dubbelt op betalen.

Men

Men leyt ons packen op de leen/
 En slaet ons noch den rug' ontween/
 Men drijft ons dat wy hijgen.
 Wy clagen Assur onsen noot/
 Wy blepen Memphis om het broot
 Maer geen en troost wy crigen.

3.

Ons baders hebben tegen dy
 Gesondicht/Heer/dat kennen wy/
 Dy zijn voorlang' gestorven/
 Maer laes! het breecht ons bitter op/
 Haer misdaet valt ons op den cop/
 Door haer sijn wy verdorven.

Den jongen die de guelen wees/
 De slave die den meulen dreef
 Die houden ons in banden:
 En niemand count/hoe lang' gewache/
 Die onse siel te redden tracht
 Met hare cromme handen.

4.

Blaen wy de sepissen in ons graen
 Zoo blinkt den degen tot ons aen
 Om ons het lijf te roben.
 Ons blesch van honger teeret wt
 En swarter is ons losse huyt
 Als eenes backers oven.

Der vrouwen rucht leyt onder boet/
 De dochter Juda dienen moer
 Haer heestelijc begeren.
 Ons Voesten zijn gehangen op/
 En met een dodelijken strop
 De grijsaerts zj verteren.

5.

De Jonck-heer troest den meulensack/
 Die kinders onder 'tware pack
 De heesters nedersticken.
 De oude gaen niet meer te raed'

D.

De jongers niet meer op de maet
De cymbalen doen clinken.

Verstommet is ons snaren spel/
Ons rep veraerdet in gequel/
Wesforben zijn ons monden.
Van onsen schedel leyt de croon.
Wee over ons! dit is den loon
Van onse vuple sonden.

6.

Daerom is ons het herte mat/
Ons ogen sijn des lichtes sat
Die sleets aenschouwen moeten
Dat bosjen schadelijck en erch
Van Sion den verheben berch
Doozmijnen en omwroeten.

Wthoon / o God / is sonder ent
W raetlach vast en ongeschente
W goetheyt ongemeten:
Hoe soudp u vercozen schaer
Van tijt tot tijt/ van jaer tot jaer
Wan hopichlijck vergetent?

7.

O Heere brengt ons wederom
Wt het verbloecte hepdendom
Daer wy gebangen liden.
Giet in ons hert een nieuwe vreucht/
In ons gebeent een groene jeucht
Als in voozleden tijden.

Hoe cont ghy/Heer/geheelend' al
Ons werpen wt het liebe tal
Van uwe bontgenoten?
Hoe cont ghy die u roepen aen
En vast op uwe trouwe staen
In eenwichtept verstotend.

Eynde der Claechlieden Ieremiz.

Het

Het gesanck der drie mannen inden viere.

Wt de Apocryphen.

Op de wijsen handen 118. Psalm.

1.

Lof grote God! lof Heer der Heeren!

Lof onser Dad'zen heerlijkheyt!

D'heyl'gen naem weert aller eeren

Op lof en danck in ewicheyt.

Lof zy u in den schonen thronen/

Lof inden tempel fraep gebout/

Die opden Cherub maecht u wone

En 't ongepeylde diep aenschout.

2.

Lof zy u inde blaentwe wolcken/

Lof zy u int gewelf der cont/

Lof zy u onder alle volcken/

Lof inder hoogd' en inden gront.

Lobet den Heer sijn wercken alle

De spiegels van sijn mogentheyt.

Ghy engels looft hem met gheschalle/

Lobet den Heer in ewicheyt.

3.

Looft hem ghy hemels wegerecket/

Looft hem ghy wat'ren die daer sweeft

Hoog boven d'aerd' en die bedektet/

Lobet den Heer die ewich leeft.

Lobet den Heer al sijn crachten.

Looft hem/die door de lichte baen

Snelt uwen loop by daeg' by nachten

Ghy gouden son/ ghy silb'ze maen.

4.

Looft hem ghy sterren 's nachts bloemen/

Slachregen grof/ slofregen diche/

D

Drupe

Snupbende buyen wilt hem roemen/

Ghy wu'den looft hem/ *als u ghehoort heb den loof van den Heer*

Looft hem ghy blakerende blammen/

Ghy lutwe lent/ ghy somer heet/

Ghy trage winter die de stammen

Doet schudden wt haer groene rleet.

5.

Ghy coelen dou / ghy koude vriesen/

Ghy ruggen rijm/ ghy hagel grise/

Ghy schralen damp voorboo' hant vriesen/

Geeft uw' en onsen God den prijs.

Looft hem ghy lange lieve dagen/

Ghy nachten brengsters vande rust/

Ghy helder licht/ ghy donck're blagen/

Lobet den Heer met herten lust.

6.

Looft hem ghy claterenden donder/

Looft hem ghy blixemstralen snel/

Lobet den Heer die alle wonder

Doet inder locht en niemant el.

Ghy aerd' en wat op d'aerde bloepen/

Ghy bergen boeders van het goud/

Ghy heubels daert gebierte gaepe/

Ghy ongebarnde doere wout.

7.

Ghy bomen des aerthodens ogen/

Ghy woeste/ wilde/ wijde zee/

Ghy stromen soet/ na u vermogen

Om God te preisen maect u ree.

Ghy monsters die het meer doot hupfen/

Ghy borgers van het soute rijk/

Looft hem in u schep-rijcke hupfen

Sijn lof geduyze ewichlick.

8.

Ghy selle dieren *om den eertuym*

Ghy arbeysame tamme be/

Ghy

Ghy bogels blug' met heller stemmen
 Om God te prijsen boegt u mee.
 Ghy menschen na sijn beelt geschapen
 Lobet den Heer / lobet den Heer.
 Israels saet des Heeren knapen
 Vergeet sijn daden nimmermeer.

9.

Ghy Priesters die aen sijnen tempel
 In sijn boorhoben staet en waecht
 Looft hem met mont en goet exempel/
 Des Heeren naem alsins groot maecht.
 Ghy geesten dien het recht behaget/
 Ghy heilig' wedercoren schaer/
 Welgesoe die in weemoet claget
 Dankt sijne goetheit openbaer.

10.

Maer onse wijs oncloken keelen
 Hem moeten singen boven al
 Die ons verlost heeft onder veelen
 Van grousaem leet end' ongebal.
 Hy trock ons wt de helle woedich/
 Hy trooste ons in banger noot/
 Hy vryd' ons wt den oven gloedich
 En banden wreden wtissen doot.

11.

Dancket den Heer/dancket den Heer/
 Onepndich is sijn goedicheit.
 Prijsst hem die lief hebt sijne leere/
 Dancket den Heer in ewicheit.

Vant selve.

op : Qual vive Salamandra , &c.

Gelick den salamander r'vier can roben
 Sijn cracht / en daer in leven

5 ij

509

Zoo fackmen vrolick sweten
 Int midden banden blakerenden oven
 Die mannen/miet den leersman van hier boven.
 O goddelijck hermakent
 Met blani omgeven
 Noch want noch doot te smaken?

Seven martelaers met haer moederwt
de Machabeen.

Dien goddelijcken stam / die moeder bande seven
 Die voor de repne wet onthelseden den doot
 Bevant haer in een up? van kinderen onthloot/
 Die siende den tyran onnosel overgeven.

Op leerbese voor vier noch yser niet te beven/
 Op gaffe hert en moet in haren hogen noot;
 Op heeft haer liebe vrucht wt hare lippen root
 Ten tweeden-mael gebaert tot een veel beter leven.

Al wat aen hooft/aen borst/aen vinger/of aen tee
 Met roede/strop/of bijl men aen haer schaepkens de
 Dat leet zo dubbelt aen haer moederlijcke ogen:

Maer alse had aenschout dat niemant en besweech
 Op die in Godes liefd' haer sonen niet en weech
 Is door den selven wech ten hemel op getogen.

H A M A N

Creurspel.

Inhout.

Haman een Agagijt by Xerxen seer verheven
 A l t'Isr'elijcke fact te brengen dacht om t'leven
 Maer God ganis wonderlijck t'perijckel van haer nam
 A ls Mardochai een Iood' in s'Princen gunste quam.
 Nu, die stack alletijt van Hamans precht dewalger

Twelck

T welck Haman fiende, hem bereydet had een galg,
 Recht anders viel het doch. want als in desen noot
 Esther den Haman had tweemaal te gaste genoot
 Verclaerde zy hem voor den Coninck, dat hy ware
 Raetgever van haer doot, als oock van al de hare.
 Sulck feyt aenhorende den grooten Persiaen
 P ackett Haman datelijck door zijn trawanten aen
 E n hem (die Mardochai docht schandelijck te vellen)
 L aet hangen aen den boom die hy self had doen stellen.

Personagien.

Ahasueros Coninck.

Esther Coninginne.

Charbona Coninck Raet.

Abagtha Coninck Camerlinck.

Mardochai.

Haman.

Zeres Hamans wijs.

Tharsis

Zethar

Mares

Bode.

Rey van Iodinnen inden rou.

} Hamans vrienden.

Eerste bedrijf.

Mardochai.

X Eres/ dien hy alhier oock Ahasueros noemen/
 In voorspoort en geluck waer hogelijck te roemen
 Indien hem quaden raet niet altemet en bracht
 Tot saken die voorthen wel dienden bet bedacht.
 Die heeft hem coets betweecht dat hy zijn briede wiecken
 Dert' tot zijn Coninckelijck woon strecken tot de Grieken/
 Alwaer een machrich heyt gestort is op den mont
 Na dat hy over toorch den snellen Hellespont:
 En desen groten Vofst/ die sacht op zijne stromen

5 tij

Tien

Tien-honbert drysent mans is nu alleen ontcomen.
 Het boosspooch van dit quaet leyt noch in mijnen sin
 Dat hy voor zijn vertreck wech soech sijn Coningin
 Om een gerefen twist soo veel (duncte my) niet weerdich.
 Dit riet hem oock een Woest van oordeel wat te weerdich.
 Doch alles was alhier in stikke weer geraecht
 En voor ons Joden wel insonderheyt gemaecht
 Als hy (want dese daet hem al te laet beroude)
 Tot zijne tweede bruyt de schone Esther troude
 Die ick als bloetverwant doe had in mijn boogdy.
 Maer t'meeste ongeluck quam ons wel haestich by/
 Doe Haman die het hert des Conincx heeft beseten/
 Wt eenen ouden haet hem loselijck liet weten
 Dat den verstroyden hoop der Joden niet opset
 Diend' een bysonder God en hield' een eegen wet/
 Daerom niet raetsaem was deselve meer te lijden
 Maer als een giftich lit vant lichaem af te snijden.
 Hy crijchet. hy slaet aen placcaten over al
 Dat t'eynde van dees maent men alles woegen sal
 Wat hem gesproten hout van Abrahams gellachte.
 Mijn siel my in het lijf (dit hozende) versmachte
 Van vreesse voor mijn volck. eplaes! waer soude ick heent
 Ick wende my voor al tot God mit mijn gebede/
 Daerna de Coningin ick hertelijck vermaende
 Dat zy / op sulcken trap der heerlijckheyt nu staende/
 Sou dencken dat dees eer haer niet en was geschiet.
 Op datse Godes volck sou laten in verdriet.
 Zy haperde int eerst : maer / siende voor haer ogen
 Haer eegen onverganc / wiert spandelijck bemoegen
 Te stellen (sose sey) haer leven in balans
 Om neygen tot genas het herte hares mans.
 Het is alrede nu den vijftien dach geleden
 Dat ick en al het volck in vasten en gebeden
 Verlangen angstelijck / of enich adem-toche
 Want Conincklijcke hof door Esther comen mochte.
 Maer neen / de Coningin is daer so wel geseten
 Dat zy (al denckset niet) haer selven heeft vergeten.

SANGEN EN DICTEN.

En Haman/om sijn doen te geven eenen schijn/
Laed't al den vloech op my/om dat ich niet wil zijn
Van die hem als een God aenbiddende ontmoeten
Ja vallen booz hem neer en cussen zijne voeten.
Dus waer ich gae of stae/aen dees of gene sijn
Het roepet wjaeck en moort/en alles over my.
Ah Heere! so ich heb een ewelbaet bedreven
Om dat ich utwe eer den mensche niet wil geven/
Haest u / en u gericht aen my doch openbaert/
Maer na u goedicheyt dees arme schapen spaert.
Laes! 't is genoegh gewacht. ich gae. de Heer wil geven
Na dattet hem gebalt ten dode of ten leuen!

Rey.

VMer ich my wende / waer ich gae/
Waer ich my legge / waer ich stae
Gedurich sweeft my booz de oogen
Dien dach / dien vreselicken dach
Waer in den alderleesten dach
Gants Israeel sal moeten vogen.

Als rasende ich dan ontspring/
Mijn haer ich pluck / mijn handen wing
Mijn armen ich ten hemel recke/
T'is vier / t'is bloet al wat ich ste
En waer ich / waer ich henen vlie
Den woerger is my op qen necke.

Ich hoor der cleederen gescheur/
T'gebreck van venster en van deur/
T'gekners van degens en van pokken/
En het onlijdelich gespot
Der gener die / o grote God
D'alderhoochsten name vloeken.

Ich ste een mensche die loops
De weede armen opgestroops

OVER YSSELSCHÉ

Die sabels hebbende geteeken/
 Ich sie/ ick fiesc als verwoet
 Haer baden in gepleegde bloet
 Dat haer de vingers dact van kleven.

Ich sie een bruygom sengerant
 Meer voor zijn alderweertste pauc
 Als voor sijn jonge leven bechten/
 Ich sie hem doot in haren arm/
 En haer niet jammerlijk gekarm
 Gewaaget aen haer eegen vlechten.

Ich sie een supperschmal die sijn doot
 Te laven meent aen smoeders boest
 Connosel halssken afgesneden/
 En hoe niet een gemengde bloet
 De witte melck en t'rode bloet
 Streelt over sijne sachte leden.

Ich sie een bron in kindes naam
 Doen metten sweerd' een tweede doot/
 Die inden strijt/ en in het baren
 Laes! niet een crachtelose vlucht
 Laes te vergeefs! haer siebe vrucht
 Soecht voor den moort-priem te bewaert.

Ich sie heel Abrahams geslachte
 Gelept als lammers die men slacht
 Op-offeren haer vrouwe sielen/
 En den Euphratem trager gaen
 Dewijl de oevers overlaen
 Aen weder-sp van dode krefsen.

Ah! had' ick vleugels / dat ick mocht
 Op heffen inde breede locht
 Op stoteren op de steple. bergen!
 Ah! mocht ick in de woeste see
 Voor dit ondragelijke wee
 Ah! voor een ogenblich gaen bergem

Ah!

Ah! mocht ich bande eerste zijn
 Die door een haest-gebande pijn
 Des levens draet wiert afgebroken!
 Laes! 't sou my troosten min of meer
 Indien ich wist dat immermeer
 Dit quaet van God sou zijn gewroken.

Waer zijde? Heer / doet is u cracht
 Die ghy aen Pharo hebt gewracht
 Doe ghy deede wellen sijne wielen
 Met al zijn hooch-bemeten heyl
 Diep inden groent vant rode neyl
 Wildy u-ersael nu vernielen!

Ghy hebt / ghy hebt ons goet gebaen
 En wy sijn van de rechte baan
 Getree'n. hy hebben swaer gesondicht:
 Daer byz heylig ons eengedicht
 De ballinckschap / de dienschaer heyl:
 Maer dit en was ons niet vercoonticht.

Wie sal verhoorden / Heer / u lof
 Als Israel leyt in het stof
 Wie sal opdragen sijn geboden
 Wanneer doet totten menschen hoer
 Het heyligh tothexoren saet
 Gants hopeloos sal sijn vertredene

O eenich God / o eenwiche Heer
 Wt uwen hemel siet ons reer
 En doet den vyant hant u beken
 Helpt ons in desandoodes noot
 En geest ons r'leven wt den doot
 Ghy heere doet den geest het beken

Tweede bedryf.

Haman. Mardochai. Abagtha.

Haman.

Een levendich verstant met wijs-gelopen verstand
 Een trotsen geest/bedeckt met nimmelijche seden
 Sijn middelen waer door men comt tot hogen staet
 Insonderheyt wanner t'geluck boor hem en gaet.
 God dienst/geloof/en trouw die sommige so reem
 Sijn voor t'gemeene volck/en niet voor grote heeren.
 Dit caumen sien aen my/ die my wel roemen mach
 Een bande grootste die bestraelt den claren dach.
 Dies danck ick geene God'n. want (soe zijn en leven)
 Door haer ist dat ick niet mijn euf-goet ben gescreven.
 Maer mijn doottrapt vernuschoetse my so wel als dach
 Dat ick/als waer ick banden ghanc of gedach
 Verheven by mijn Prins/ geproet bande lieden
 Mach na mijn welgebal gebieden'en verbieden.
 Ist niet een grooten schat dat t'mijne ick ontfangen
 Tien levendige soons van een noch jonggeboor.
 Die ick te sijner tijt mach tot haer troestem loor
 Door t'ganstche conincrichen de vorderlijche staet.
 En isser niet een breucht dat ick be-ogen mach
 Den doot van die ick haet/en al op eenen dache
 Ich mein het Joodsch gespuns/twelck Agag mijn boorbadet
 Oec sterben voor den tijt gelijck een entel dader
 Die nu niet man en maech verboort noch hant loor
 So wonder wel te pas my ballen inde hant
 En/ of men waende dat de nieuwe Coninghant
 My niet so veel en acht of niet so oet hantant
 Waer misverstant/want op haer conincrichen staet
 Heeft sy by haren Heer my gisteren geset
 Te want die vermaech in mijn geest-rijcke reden/
 De geest my hupden weer opt middachmael gebeden.

Gelukkig Haman dan! maer lijckwel dit geluck
 Is/door mijn ongebult/niet sonder aller druck.
 Want een besneden slaef van stant en van geboorte
 Hem dagelijcx laet sien ontrent des Coninx poorte/
 Die/gae ick wt of in/staet als een stijven pael/
 En buyget booz my niet/noch wijckt my niet een maet.
 Twaer een geringe tijt/of ickse schoon afwachte/
 Dat hy moet om den hals niet alle sijn gellachte/
 Maer mijne Gemalin my gister- about riet
 Dat ick so vele gonst hem sou betonen niet/
 Maer dat ick booz mijn hups aen- stont sou laten stellen
 Booz hem een lichte galg' hooch inde vijftich ellen/
 Op dat hy boelen mocht den opgeblasen sot
 Dat arme hobaerdy is groter luden spot.
 Dit heb' ick so beschickt: en ben hier om te brengen
 Des Conings goeden wil (die mach den ondanck brengen)
 Der Coninginnen spijs room niet in mijnen mont
 Indien hy niet en hangt noch dese morgenstont.
 Maer siet! hier is de man. ick wil wat gaen ter sijden
 En proeben of hy oock sijn dopperheyt sal mijden.

Mardochai.

In mijn betramet hups ick niet geburen mach/
 Maer loop na s' Coninx hof wel tienmael op een dach
 Of mogelijck ick treect van Esther enich teken.
 Wie staet hier? Haman? ah! het herte dunct my breken.
 Wat naeck ick? wijck ick? neen: want hy my rede siet.
 Al naeckte my de doot ick en aemdt hem niet.

Haman.

Den soon Hammedata: / o Mardochai / u groetet.

Mardochai.

Des byants groetenis een bloeck men achten moetet.

Haman.

U grootheyt/ Mardochai/ u brengt int verbijet.

Mardochai.

U engen hobaerdy en wjvel sie dy niet.

¶

Haman.

Haman.

Leert/Joden/Godes naecht en ordening te wijcken/
 En eert de Coningen in hare Coninckrijcken/
 De Voysen in haer lant/de boogden in haer stat.
 De schepsden/hoe stup en crijgel/ weten/ dat
 Sy wijcken moeten vooz de hoge Heerlijcheyden.
 De winter (siet ghy niet?) moet vooz den somer schepden/
 Den nacht al stillekens ruynt vooz den dageraet
 Wanneerse vooz de Son in hare schoonheyt gaet/
 Wie sijt ghy dan/die vooz de wettige gerichteen/
 Een wettich onderdaen/u wepgeret te swichtent?
 De breese moeder zijn indien een bozgerp
 Niet eermen het verstoet sal raken inde lip.
 De breese moeder sijn indien een leger machttich
 Niet worden sal in ploeroerich en tweedrachtich.
 Waer schroom is daer is eer. en die hem buigen can
 Met tamelick ontsach is een behouden man.
 Maer waer een pegelick stech na zijn hooft wil draven
 Wort denchd' en segening' gelijckelijck begraven.

Mardochai.

De Coningen/naest God/ô Haman/ wy wel weten
 Te eeren/sock al die in hoocheyt sijn geseten
 Maer r'is een ongeluck dat dick des Conincx woops
 En wapen wort geboert van die het niet behoort.
 Ghy Haman schaemt u niet alhier des Princen segel
 Te bruycken naet' u lust verr' buyten allen regel
 Tot roof en moort van die die beter sijn als ghy.
 Ghy quaemt hier ongegoedt/mu sien en horen wy
 Dat ghy den Conincx biedt veel darsenden talenten
 Tot bromer lipden doot. Waer heen so grote reuten
 Als tot der weduwen en wesen swaet en bloet -
 Of tot des Conincx schat en het gemeene goet?
 En/ô verwanden gesk! ghy derft u laten eeren
 Als waerdp (ich verschrick!) de Heere aller Heeren
 En die het niet en doet ghy wedelijck verschreut
 Ja wieder tegen kreunt heeft lijf en goet verbeut.

Wat

Wat spreekt dan van deucht/van brentheit/ of segent?
Van sulke dingeh-wilche/ of kens oversteetwegen.

Haman.

Een brenndelick my doof boozlegger dus mijn leet!

Mardochai.

Ghy sijt soo brennd' als ich/als alle-man wel weet.

Haman.

Ich ben van Antakel/ een volck wel- eer van machte.

Mardochai.

Maer bantden Heer verbloecht int dapsentse gellachte.

Haman.

Mijn dienste hebben my tot heekijdsheyt gebracht.

Mardochai.

Ich heb meer goets als ghy voor desen staet gewacht.

Haman.

Welch' is die geode: daer daer mee ghy my dus treget.

Mardochai.

Ich heb des Conincs lijf booz moorderp geberget.

Haman.

Ghy dedet anders niet als dat ghy schuldich waert.

Mardochai.

En ghy vergeet u plicht/daer sijn booz vermaere.

Haman.

Quaet- spreker/ doert u list/als dat u niet oesthouer.

Mardochai.

De ontrou leent haer Heer/tie sal u oock wel lonen.

Haman.

Wat gelt/ich hoor van uwe haest en ander leet.

Mardochai.

Wat God wil sal geschien/ich en ontfie u niet.

Haman.

Ich sach te winter een die doof de woeste daren

Met woorden onversaecht den bootzman dwong te baren

Maer als het ongeweer quam dappeltich aen boep

Doelach hy inde ly en kichte niet een woep

Ja liet hem op het lijf bande matrosen treden:

Do wil't u / Mardochai noch gaen handich van heden.

Marbochai.

Ich sach dees fouteren die met een stille locht
Het seyl steld' inden top/ of hem niets deren mocht;
Maer een verlinge bap bemam hem schip en leven;
Dit hoop ick is voor u/ hoe seer ghy sijt verheben.
Nu Haman/ goeden dach.

Haman.

6. Grootste diene leest

Hoe weynich weet ghy dat na u de galge beest!
Wat hoor ick? gaet de deur van s' Coninc camier open!

Abagtha.

Wie is hiemop de seyl. 't is Haman. Ich woude lopen
En seggent onsen Heer.

Haman.

hy sleeckt het hooft eens up
En gaet weer blindewaerts. hi en weet wat dat beduyt.
Daer is hy wederom.

Abagtha.

Heer Haman/ brient der Goden
De Coninc heeft hoor u haestelijck onboden
Om saken van gewicht.

Haman.

Al wat sijn majesteit
Is lief en aangenaem haer bereick toe berent.
Diet hier een nieu geluck/ dat eer ick my com melben
Ich ingeroepen word! Du sweer ick sale u gelben
Grootspreker Marbochai! dit is u laetste dach
Dewijl ick vanaet met den Coninc spaken mach.

Rey.

O Conincelijcke hoven
Hoe conde ick geloven
Dat gieren ende maken
In u haer nesten maken!
Dat onder side eleren
Een decht so hoofs serren!

in

In u heeft heerſchappye
De ſtaate hovartoye/
De leugentale conſtich/
De nijdicheyt af-ſonſtich/
En/ onder gladde woorden
De boozbedachte moorden.

Lof-tuyters / heurken-aſers/
Vernomide openblaſers/
Spot-vogels / God-verſakers/
Geſlepen mynte-makers
Die hebben troer in handen
Der Conincklijke landen.

Ons Heere wort bedrogen/
Sijn ſchatten wt-geſogen/
Gerechtigheyt verjager/
Den ondebaren geplager/
Raet nemant tot het goede
Die is zyns levens moede.

Haer heymelijke liſten/
Haer openbare twiſten/
Haer ſchynpen en haer ſchelden/
Dat moeten wy verſchelden.
De ſchuldige verbeuren/
Donnoſele betreuren.

O Haman! wien toren
Maecht dat wy gaen verloren.
O Harbochai! n pber
Maecht Haman noch te ſtijver
O alte-hye waerheyt
Wanga ont in grote ſwaerheyt.

Ghy ſcherpet uwe ſinnen
Daer ghy niet cont gewinnen.
Ghy epiſchet recht en reden
Daer't recht niet is geleden.
Een ſaech die/ na mijn oordeel/
Meer ſchade geeft als voordeel.

Gelijcketwel/ ich hope
Dat God niet alte-hope
Sijn trouwe bontgenoten
Wilt vrendel' verſtoten/
Die hadden inde ſnierte
Geeft ſukken leetwien herte.

Ghy Heer hebt in u handen
De banden der vanden.
Ghy lydet als de bloeden
Der Coningen gemorden.
Maecht op; dat u genade
Ons niet en coem te ſpade.

Derde bedryf.

Abagtha. Haman.

Abagtha.

Gelijck de maerſſche ſon de dampen opwaerts trecket
„Daer niet berteren can wy gaen ſy heeft verwoeket
„Waer dooz dan anders niet te wege wort gebrocht
„Als nebelachtich weer en ongeſorde locht;
„Soo ſietmen wien die d'vanden vanden
„Om alle catten-quæet gedrick op te halen:

En als

En als

„En ald' nu belyk' datte sich is gescreven
 „Dat wiet hy dat noch mach hoe hy daen door-gesache.

Dus gaet (dies) ich lach: oflaet ich het niet blycken.
 Hoe? Dan an die batesst daer binnen staat te puycken.
 Hy quam ten Coninck en de Coninck wachte hem doot.
 Doch woge: wat hem dinge dat men te doen behoort.
 Een man die om zijn denchte verdienstelijck beminnet
 De Coninck sonderling te eeren was gesmet.
 Herr Haman (hefende die zere is booz' my.)
 Sprach: lide! Majeesteit wiet wat het beste is.
 Maer mijn geringen raet is datmen de Coninck eront
 Wien man stelt op het hooft en voere hem ten con-
 Opt peert daer niemant als den Coninck op en sae.
 Het purpur en behaert doot schoone bandes stat.
 En roepen laet door een bandes geachte Heeren
 Dit is den man dien onse Coninck wil bereeren.
 Het woort was nau daer wt de Coninck se: wel aen!
 Ghy sult tot Harbochai maekese crone gaen.
 Hem selen met mijn roch: mijn clepper maken heerlich.
 Want hy om sijne trou is desen kieraet weerdich.
 Ghy sult den lof d' mans sijn en roepen sijn naem.
 Als zijnde des en al' aenschelijck in mijn heem.
 En op: Abagtha! ick op d' hant guld' gide.
 Te helpen daer d' man te voer triddach: want geschiede.
 Want ick niet een sulst: so ick heb beghoe.
 Daer ick bekent heb so groten brontichant.
 Ick neygde my en ginch: maer Haman bleef wat binnen.
 Daer comt hy.

Haman.

Och! hoe gij verdoestet mijne sinnen!

Abagtha/ segget my: want u is het bekend.

Abagtha.

Wat sake?

Abagtha.

Tot Harbochai?

Abagtha.

Abagtha.

Ik en weet niet dat des Conink ogen

W minder als te voor/ Heer Haman/ luchten mogen;

Maer d'oorzaeck dat hy niet den Jode gaet so breef

Ick u wel melden sal / want icker wat van weet.

De Coningen/ al sijn se schoon niet inde wapen

Noch waken menichmael als Rechte luyden slapen.

Wat sach ick aen ons Heer/ als de vergangen nacht

Voor sijne camer. deur ick hiel de vierde wacht.

De ruste hem ontsont/ k en weet voor wat voor zorgen/

Dies hy (ten naeflen by een mye voor den morgen)

My tot hem binnen riep en van my hebben wort

Wat ick hem perwes wt het rijchoeck lesen sou

Om / hoorende wat nuds / te stillen sijn gebacjten

En so het trage licht des dages af te wachten.

Ick debet / en (gelijck het wesen sou) ick las

Het geen sijn Majesteit coets wederbaren was;

Hoe Thyers hobelinc met Bigtan sich begeben

Vadd hem archtischlijck te helpen om het leven:

Welck zijnde ongebaer by Harbochat gehoor

Hy aende Coningen sep heymelijcken voort/

En Esther quam het strax aen haren Heer ontdecken:

Die dese moordenaers dee vangen enderecken/

En / hebbende r'berraet bebonden so het was/

Haer loonde na haer werck. terwilen ick dit las

Den Coninc schielijck braecht my vallend' in het lesen/

Wat eer of mildicheit is Harbochat bewesen

Voor dese sijne daet / ick sepde : voor gewis/

Heer Coninc / weet ick dat hem niets gegeven is.

Ah Goden ! riep hy wt/ hoe comtet dat wy weten

Het quaet te wreken / maer het weldden so vergeten?

En laste my terstont te sien wie int saet

Ginc wandelen; ick band' en bracht u voor zijn bede/

Alwaer ghy / Heere/ self den voorslach hebt gegeven

Daer ghy nu over clacht.

Haman.

Ah! doombde my misu leven

D

Dat

Dat Mardochai ge-eert sou zijn door minen raet;
Mijn meening was voerwaer heel anders.

Abagtha,

Ik verstae't.

Maer meppen sonder gront heeft menigen bedrogen.

Haman.

Hoe! sou mijn engen hant mijn byant dan verhogent

Abagtha.

Is hy u byant/Heer/hy is des Conincx vriend.

Haman.

Ik / die sijn Majesteit soo eerlijck heb gediens!

Abagtha.

En Mardochai heeft oock sich roemelijck gedragen.

Haman.

Sal ick dien spot aendoen mijn welgebooren magen!
Ik liet my liever.

Abagtha.

Heer/hoet na des Conincx wil!

Of andersins ick ga hem binden.

Haman.

houdet stil!

Dat ick my wat bedenck.

Abagtha.

't is geens bedenckens waerdich/

Des Conincx last is daer/Heer Haman/maecht u baerdich.

Haman.

Legt over hoe ghy spreekt/Abagtha/en niet wien.

Abagtha.

't is my gelijckeveel als ick mijn meester dien.

En hoort (geliefet u) een woort so goet als honderts

Indien ghy langer draelt so hout u niet verwondert

Dat ick weer henen stap ten Coninc/om hem aen

Te seggen dat ghy u verwerpget te gaen.

Haman.

Staet stille/ick ga heen/ als't anders niet mach wesen.

Abagtha.

So hebt noch ghy noch ick zijn ongenae te byesen.

Rey.

Rey,

En vast beminner van het rechte
 Woort nimmermeer ter neer gelecht
 Door licht-beroerde mannen
 Of woedende tyannen.

Het brullen van den woerden winst
 Zijn stalen moet niet overwint
 Laet donderen / laet craken
 'En can aen hem niet raken.

En of den hemel op hem viel
 So sou sijn goddelijcke siel
 Met ongebogen crachten
 Dien groten lach verwachten.

Dit is de const / waer door wel een
 Den bromen Enoch vanden Heer
 Is hogelijck verheben
 Om steeds met hem te leven.

Hier henen hebben den Christus bise
 Na bange sweet en supren strijs
 Gedragen vander eerden
 De glinsterende peerden.

Waer onder Marдохai den hest
 Oock sal met vreuchde zijn gestelt/
 En daer de sterren blincken
 Den soeten nectar drincken.

Wiens onbewegelijck gemoet
 Men noyt cost brengen ondervoet
 Als alles lach verlagen
 Met dodelijcke blagen.

Wacrongh nu als Coninc soon
 Om lustert met een gouden croon
 In spijt van die hem haten
 Hem tonet op de straten.

D ij

Den

Den woeger die het alles dwong
 Met zijne veel-misbruyckte tong
 Hem openelick nu zered.
 Soo is de cans geheret.

Verblijt u / heplich Israell/
 D' druck verandert is in spel/
 D' ebel-moedich schreyen
 In liefelijcke repen.

Hoe willen wy noch wederom
 Besoecken Godes heplichdom
 En daer met grote scharen
 Doen roken de altaren!!

Als ghy / o vyant / die ons dacht
 Te storten inde diepe gracht
 Moet liggen op de straten
 Van alle man verlaten.

Neen / neen / die eer u niet gebiet.
 So ons gebet den heimel scheurt
 So sullen u begraven
 De hongerrige ravert.

In plaetse van het elpenbeen
 En vande honte marmerssteen
 Daer ghy na lange jaren
 Gens onder meynt te baren.

Ghy bliegt te hoge / o mijn liet/
 Eplaes ! de cloot en leyt noch niet.
 Oft erger woxt of beter
 God wetet den Al-wetter.

Vierde bedryf.

Haman, Zeres, Tharsis, Zechar. Mares. Bode.

Haman.

Man vrienden welcker woort ik noyt en heb versmadet/
 Ach heb u hier ontbooy op dat ghy my beradet

Gestort

Gestortet ploosfelijk int swaert ste ongebal
 Dat my opt is geschiet/ of/ meyn ick/ schieden sal
 Ick/die als eenen God was/over al geprefen/
 Wiens grootheyt dach op dach was hoger opgeresen
 Heb moeten hoor de geen my bukken/ die altijt
 Mijn boospoet wederstaen/ mijn eere heeft benijt.
 Dees handen hebben hem geheben inden sadel/
 Dees tong/ heeft zijnen lof voordien geheelen adel
 En borgerp geroemt. dien droeben ogenblich
 Heb ick te lang geleest! maer laes! wat conde ick?
 Dien groten heerscher/ wien d'onsterfelijke Goden
 Hoyt hebben yet ontfeyt die haddet my geboden.
 Hoe soud' ick persen dien met een vermeten sin
 Nets wepgeren te doen/ die slechts een mensche bin?

Zeres, Hamans wijs.

Is Mardochai een Jood' als ick heb horen kallen
 Voor wien ghy onbdenkt begoomen hebt te vallen/
 Weest seker dat dit niet is uwen laetsden val
 Maer dat den rechten dach u noch eerst treffen sal.

Tharlis.

Hy sal voorteen geheel besitten s'Conincs herte.

Zethar.

Hy sal/ist mogelijk/ u doen een quade perte.

Tharlis.

Sijn lantslup maeckt hy by van al haer ongemack.

Zethar.

Ich sorg' dat het daer na wil maepen op u dach.
 En (als ick seggen mach/ Heer Haman/ mijne meyning)
 Wat alte hoge strijcht moet comen tot verclepning.
 Op groter Heeren gonst wel nau te letten is
 Datmense/ niet misbruyck/want t'is geen erfenis.

Tharlis.

Ik hebber een gekent die reysde achter landen
 Met een getemden leeuw/ dien streeck hy inette handen/
 Hy clom hem op den rugg/ hy vatte hem den haren/
 Hy beurde overeynd' sijn poten rupch gehaert

Dij

Matr

Maer eenmael/als hy hem wat te byposstich quesse
 Den leeu gaf hem een don dien hy niet na vertelde.
 Heer Haman/denckt dit na/ want 't is op u gemint/
 Ghy roemt dat uwen Prins u grote eere gunt/
 Hy heeft sijn tijt verdrif aen uwe hooffsche streken/
 Ghy comt hem alle up in sijne camer spreken/
 Hy neemt u in zijn coets/en voert u door de stat
 Hy steekt met u den rinck/ghy leydt hem na het bae/
 Een yder moet door u aen sijne tafel wijchen/
 Ghy crijget wat ghy wilt daer anderen op lijcken.
 Heer Haman/siet wel toe: ghy meynt het gae u wel
 Maer eer ghy u dies hoedt so wortet catten-spel.
 Den leeuw hout sijnen aert/ de groter hare nuckens
 Nu sydy beste vrient/strack rijcens u in flucken.

Mares.

Ich hore menichmael/ en bindet me gewis
 Dat mer swaer-hoofdsich volck niet wel te raden is.
 Segt my/mijn vrienden eens/wat zijn het doch boozsaken
 Waer door Heer Haman sou in swaricheyt geraken?
 Ons Coninck heeft/ 't is waer/ den Mardochat geeert:
 Maer heeft hy door die daer den Haman oock verneert?
 Neen. want dat Haman was op Mardochat gestoert.
 En had zijn Majesteit/ dat weet ick/ noyt gehoert.
 Wat vrese isser dan bedenckt u wat geschil/
 Te meer nu Haman heeft gebaen des Conincs wils
 En/ of schoon Mardochat hem poogde te bewegen/
 So is de Coningin den Haman doch genegen
 Die hem noch desen noen genodet heeft te gast.
 Daer can hy op het nieu zijn banden maken vast.
 Wie comt hier gaen?

Haman.

my dunckt 't is een bant hof-gesluis.

Bode.

Heer Haman siet gegroet ons Vron de Coninginne
 Ter tafel u verbept.

Haman.

Haman.

Hier is geen wachten meer.

Mijn vrienden goeden dach.

Vrienden.

Nu / goeden dach mijn Heer.

Rey.

Ah ! wie hadde connen dromen
 Dat ons grote Coningin
 Tot den hater bande dromen
 Soude nepgen haren sin?

Wie my dat had doen vermoeden/
 Erder hadde ick geloost
 Dat de snelle water-bløeden
 Keeren souden tot haer hooft:

Keeret om ghy snelle stromen/
 Stepgert optwaerts inde loche
 Nu het hier is toe gekomen
 Daer noyt hert om had gedocht.

Haman was al by wat lage/
 Sijnen val die scheen gewis
 Maer by schonen lichten dage
 Lepdt hem Esther aent haer disch.

W / 8 Wastht / salmen comen
 Die verlooft den gouden crans
 Dat ghy wepgerdet te comen
 Aende tafel byde mans:

Esther sal haer dies wel wachten/
 Die daer mede is ge eert
 Dat tot inde late nachten
 Sy met Haman banketeert.

Haman die hem derref kanten
 Teger al wat God bemint/
 Die haer eygen bloet verwanten
 Wt te roepen is gesint.

In u cleynheit wiert gehoort
 Esther inder deugden lof/
 Maer nu liggen se gesmoort
 Inde weelden van het hof.

♫ / verbloecht die hoopt op menschen;
 ♫ / ten ander mael verbloecht
 Alle die door sorte wenschen
 Op de groten hulde soekt.

Is het tijt van banketeren
 Of te liggen zo aen zo
 Nu het al schijnt om te heren
 Doo? dees nieuwe tyrannij?

Esther / sal u herte dogen
 Over broederen verdriet?
 Laes! ick sie het voor mijn ogen
 En nochtans geloof icht niet.

Denckt / ó dencket dat de Heere
 Ons can redden wt den druck
 En u vanden stoel der eere
 Stooten in het ongeluck.

Stil mijn tonge. God behorda
 Voor gebaer de Coningin:
 Die can wenden totten goede
 Ense smert en haren sin.

Wijde bedrjfe.

Esther. Ahasueros. Haman. Charbona. Mardochaj.

Esther.

Mijn Heer is wonder vroech vant middachmael geresen
 Doch hoep' ick sijc wel hem aengenaem te wesen
 Zijn te gering' onthaal.

Ahasue-

Ahasueros.

Ghy wetet / Esther / dat

Ik uwe vrientschap acht voor mijnen besten schat.
 O schoonheit is het minst dat my tot liefde trecket/
 O deuchdelijck gemoet my meest daer toe verwecket.
 Hoe soud' ick dan voor al niet gaeren met u sijn?
 Maer doch een Vorst als ick en moet niet by den wijjn
 Noch by den soeten praet hem al te lang' vergeten/
 Maer dencken hoe hy wel mach quijten zijn geweten
 Int richten van zijn volck.

Esther.

De reden van mijn Heer

Op hogelijck volboen.

Ahasueros.

Du Esther / segt / wanneer

Ghy my genoodicht hebt tot tweemaal na malkander/
 En woudt ghy niet van my versoeken t'een of t'ander?
 Op dunct ick hebt gemerkt.

Esther.

Den goddelijcken straet

Van mijnes Heeren ooch doordringet altemad.
 T'is waer: ick soude wel deemoedich wat begeren.

Ahasueros.

Begeert. ick heb gesept/en (wildy) ick sal sweren
 Dat uwen wensch u sal geschien volcomelijck/
 Al goltet schoon de helst van al mijn coninckrijck.

Esther.

Ik sincke voor u neer / en met betraende ogen
 Heer Coninck/roep ick aen u liefd' u mededogen.
 Om uwer rechter hant / om onse echte trou/
 Indien ick u opt was een onderdane vrou/
 Indien u mijne min opt blijtschap heeft gegeven/
 Schenkt my en mijn gellaecht genadichlijck het leuen.

Ahasueros.

Het leuen? wat is dat: wat isser voor gebaer?

Esther.

Op laes! wy zijn verrocht van eenen moordenaren

f

Om

Om al op eenen dach den wreeden doot te sterben.
 Ah! hadden wy t'geluck in ballingschap te swerven!
 Of waren wy en ick tot slaven maer vercocht
 Dat ick u dienaren haer voeten wasschen mocht!
 Of cond' u onse doot/ô Coninck/voorbeel geven
 Wy souden alte-bep op-offeren het leven.
 Maer den verrader soeckt niet ons onnosel bloet
 Te weyden sijn gesicht/te coelen sijnen moct/
 En uwes majestepts benimmiaers te verderben
 Op dat hy uwe croon en scepter mocht beerben.

Ahasueros.

Ich sidder!maer staet op mijn waerde Coningin.

Esther.

Ah! laet my inden stof/die stof en asche bin.

Ahasueros.

Staet op/en aen mijn sy gaet sitten; ick wil vragen.

Esther.

Ich doe/mijns leuens Heer/ na al u welbehagen.

Ahasueros.

Esther/wie is de man/want ick het weten moet/
 Die sijne felle hant wilk baden in u bloet?
 Wie isst die daer staet na t'beste mijner sielen/
 En om sijn-ogen-lust u maechschap wil vernielen?
 Mijn Conincklijke hert ontbrandet. segget aen.

Esther.

'T is Haman/ dien ghy stet/ô Coninck/voor u staen.

Ahasueros.

Haman! o groote Goon! doet open/ (mijne knapen)
 De deure vanden hof/ dat ick mach adem rapen:
 En dat /ô bosewicht/ick u niet meer aenschou
 En aen u niet en doe dat my daer na berou.
 Comt/ volgt my Charbona/ ick heb u wat te spreken.

Haman.

Ich valle u te voet/en bidde u / te vryken
 Den toren van mijn Heer/ô grote Coningin/
 Hoewel ick u genae/ eplaes! onweerdich bin.

Maer

Maer mijn getuygen zijn d'onsterfelijke Goden
 Dat ick u noyt en dacht te quetsen noch te doden.
 Want uwes Majesteits verwanten kend' ick niet.
 't'is dwaaselijck/nochtans ontwetende geschiet.

Esther.

Haman/gedancht zy God/u glas is wtgelopen.
 Nu suldy eens voor al u wrevelmoet betopen.
 Ghy wist niet/so ghy segt/dat my of mijn geslacht
 Voor uwen sellen raet de doot was toegedacht:
 Maer wist y niet/dat God die swacke handen stercket
 En niet een supber ooch ons daden overmercket
 Gock sonder onderschept van arem of van rijk
 (Rechtveerdich zijnde) straft t'begangen ongelijck?
 Nu stellet (so ghy wilt) u levendich voor ogen
 Den grouwel daer u hert u hant toe heeft bewogen:
 De Joden in dit rijk verspreydet wijs en sijt
 Dacht y niet eenen slach den hals te maken quijt.
 Hoe menich grijsen cop/hoe menich man met eeren
 Niet wetende waerom quam door u int verseren?
 Hoe menich jonge spruyt/hoe menich swanger wijf
 En nieuwegebozen kind beroofde ghy het lijf?
 Dit bloetbat was by u een seer geringe sake.
 Maer t'haestet over u de goddelijcke wreke/
 Waer van den aenbanck hier/en t'eynd' en is niet beer.
 Siet oock hoe ghy beloont den Coninck uwen Heer:
 Voor eerst/ghy byenget om sijn trouwste ondersaten:
 Daerna/ in plaetse dat men boven alle maten
 Sijn deuchden heeft geroemt/so maect y dat voorttaen
 Een algemeynen bloeck quam over hem te gaen
 Als die sijn eygen volck nu poogde te verblinden.
 Is dit het beste dat ghy/Haman/wist te vinden
 Tot loon van dat hy u (ah! al te jonckelijck)
 Verwalter heeft gemaect vant hele Coninckrijck?
 Wat segdy? swijdy? jae: u overtuycht geweten
 Maect dat ghy inder noot u antwoort hebt vergeten.
 Wat ligdy opde gront? ghy toont tot deser tijt
 Dat ghy een wreder/maer een bloden moorder sijt.

Ahasueros.

¶ Is Charbona/alsoo: (waert anders t'waer te wenschen)
 Dat oude weldaet slaapt ondanchbaer sijn de menschen.
 Maer t'is de waerheyt oock/dat die een groeve maecht
 Dooz die hem deuchde doet vaeck self daerin geraecht.
 En/of hy doozt geluck een tijt lanck moedich brallet/
 Hoe dat hy hoger clint hoe dat hy dieper vallet.
 Comt met my: want voorwaer wy heyden al te langh
 Dat in so groben stuck het recht heb zijnen gang.
 Waer is den sijnen man? ó goddelijke machten!
 Wat sie ick! wil hy oock de Coningin vercrachten
 Hier binnen in het hof en dooz mijn aengesicht?
 Wat straffe is genoegh dooz sulcken bosewicht?

Charbona.

Heer Coninck/al die stat weet seker te vertellen
 Dat Haman hy sijn hups een boom van vijftich ellen
 Heeft opgericht/ en tot een galge heeft bereyt
 Dooz Marдохai den vrient van uwe Majesteyt.
 Waert byemt dat zijnen hals dien sellever vercracht
 En leet den hoon dien hy wt dertelheyt versierde
 Dooz vrome luyt het waer wel mijn geringen raet.

Ahasueros.

De galge (knechten) die dooz Hamans denre staat
 Schickt dat hy dadelick dees wyre daer aen hange
 En hoorby: maecht den rep (dat raed' ick) niet te lange/
 So ghy behouden wilt u coppen packt hem aen.

Haman.

Heer Coninck. Ahasu. slepht hem wech. Chord.

Heer Coninck. Ahasu. blijft staen;
 Wat wilby?

Charbona.

So het is wt Majesteyts behagen
 Den Conincklijcken rinck sal hy niet met hem dragen
 Ter plaetse daer hem beydt zyn welverdiende straf.

Ahasueros.

¶ Is waer. den segel-rinck/crauwanten/ neemt hem af
 En greeften my.

Haman.

Haman.

genae Heer Coninck ! Ahafu. staet de

slippen

Sijns mantels om hem her dat sijn verbloete lippen
 Op hier niet meer en repp'.

Haman,

ô doot ! ô tweede doot!

Ahafueros.

So gae het yder een die u/mijn bedgenoot
 Met een quae oog' aensiet/of uwe lieve magen.

Esther.

God geeb' u majesteit geluck en blijde dagen.

Charbona.

Het Persaensche recht (met oorlof dat ich spreek
 Heer Coninck) bringet mee: indien het ergens bleek
 Dat yemant had getracht (vertredend' alle wetten)
 Met t' Conincklijsche bloet sijn handen te besmetten
 Deselbe niet alleen maer alle sijn gellache
 Tot schrick van anderen ter doot sou sijn gebrache.
 Wil oock u Majesteit dies halven pets belasten

Ahafueros.

De wetten / Charbona / die aen het leven tasten
 Insonderheyt om t' stuck van Princen-moorderp
 Gaen scherp/en dat met recht:maer weet/het staet by my
 De straffen altemet te lichten of te swaren.
 Dies/om hierinne niet te rispelijck te baren/
 Ich wil dat ghy de soons van Haman alle tien
 Versiekert/en ghy sulc niet eenen ontfesien
 Na Marbochat/want ich my met hem wil bespreken
 Hoe verre men sich aen mijn byanden sal wyken.

Charbona.

Op is gewonelijck Heer Coninck/voort palless.
 Ich gae hem roepen. en voorts doen mijns Heeren wisch.

Ahafueros.

Hoe salich is de man/ ô Esther / die verborghen
 Sijn dagen eynden mach! hoe salich die de sorgen

Van scepter ende troon mach setten aen een sp
 Hier bresende booz moort noch booz verraderpl
 O crone! somen wist te wegen uwe swaerde
 Men raepde u niet op al laegdy op de aerde.
 Maer hier comt Mardochai.

Mardochai.

God geev' u Majestept

En leven vol geluck en by van treurichept.

Ahasueros.

Mijn leven/Mardochai/duert belen alte lange.
 Maer/dat na uwe comst ick nu ter rijt verlange
 Is om het snoo berraet te maken u bekend
 Twelck tegen den persoon van Esther was gewendt.
 Hier van was Haman t'hoofst/dien ick het minst betroude.
 Doch/hy heeft sijnen loon. nu Mardochai/ ick honde
 Dat ghy/gelijck ghy my hebt roemtelijck gebient
 Hoock-achten sult de eer te blijven s'Conincx vrient.
 En daer op geef ick u het aensien en vermogen
 Dat Haman by my had. hier stedy booz u ogen
 Den groten segel-rinck/gebruycket hem gelijck
 Ghy wetet nu te zijn voort Persiaensche rijck.
 U sullen in mijn hof eerbieden al de groten.
 En bupten uwen raet en sal niets sijn besluten.

Mardochai.

ICK danck u Majestept. en/waerlijck/ ick beken
 Dat ick so hogen ampt geheel onwaerdich ben:
 Doch hope/seyltet my aen cloeckheyt en wel spraken
 Dat my/ dooz Gods genae/geen trouweyt sal ontheken.

Ahasueros.

En Hester/ mijne hant u huyden overgeeft
 Het hups van Haman/ia oock alles wat hy heeft.
 En/eyshet ghy wat meer/hoe costelijck van waerde
 Ick schenckt u ah! wat balt ghy weder op de aerde?

Esther.

ICK segg' u Majestept booz alles lof en danck.
 Maer laes! wat batet my mijns byants onderganch/

Hoe can hem oock mijn hert en ogenblich verblijden
 Wanneer al mijn gellachte gelijckewel moet lijden?
 Hoe sal mijn oog aensien dat op die grote volck
 Den hagel slozten sal van een so swarten wolck/
 Doo? welken genen troost noch redding' is te hopen
 So lang als Hamans schrift niet en is weder-ropen?

Ahasueros.

Ghy weet (maer staet doch op.) ghy weet de oude wet
 Onroerelick by mijn boosfaten ingeset/
 Dat alles waer' spitsier des Conincs opgedrueket
 Is/ inder eentwicheyt moet blijven onberrucket.
 Hoe can ich/ Esther/ den te breken onderstaen
 'Tgeen onder mijnen naem en segel is gegaen
 (Hoewel doo? argelist) behoudende mijn eere?
 Ghy weent. en inder daet het jammert my gants seere
 Als ich u yet ontfeg. laet horen doch boos al
 Wat Mardochai ons in dees sake raden sal.

Mardochai.

Het sal u Majesteit genadichlijck believen
 Te senden inder pl sijn Conincklijke brieven
 Aen alle Voysen en Regenten van het lant/
 Een peder in zijn taek/ een peder na zijn stant/
 Waer in mien Hamans schrift (dewijl het so moet blijven)
 Nach laten ongeroert: maer scherpelijck sal sehijden
 Dat peder van haer sal de Joden' op dien dach
 Datmensse doden wil waerschoutwen doorden dach/
 Ja oock met wapenen nootdruftelijck versorgen
 Om tegenstant te doen aen die haer willen worgen.

De Joden salmen boots' wt cracht van dat bevel
 Belasten/ dat by haer men goede oordeel stel

Dat niemant op dien tijt aenhem en laet ontbreken
 Aen sijne vbanden sich mannelijck te wreken/
 Op dat de constenaers van twist en moorderp
 Zelf proeben welck de vrucht van haren wrede is.

Wat Hamans soons belangt mitliggende in banden
 Die byou de Coningin heeft die in hare handen

My

Ich

Ich soud' haer Majesteit ootmoedighken vaen
 Dat sijse niet den ganch haers vaders dede gaen/
 En tsaet van Amalek allenskens ronder-brachte
 Verbloekt vanden Heer int duysentste gekachte.

Naer desen can niet een te Susan op het slot
 Den Joden die daer sijn geschieden een gebot
 Oock volgens niet de post al onnuheen gesliet
 Dat jaerlijcx deseydacht by haer sal sijn gebiet
 Om dien te seggen danck die eeuwichlijken lee: c
 Voor dat door uwe hant/ô Coninck/by hen geest
 Voor plondering en moort geluck en groten vrede:
 Oock voor des Coninck huys t'enhouden in gebode
 Op dat het groep en bloey so lang als san en maen
 Kent blinckende gewelf des hemels sullen staen.
 Die is/ô Coninck/mijn wel-meynende geboelen.

Ahasueros.

'Ken sie geen beter wech dees werringe t'ontwoelen
 Als uwen raet. gaet heen schrijft na u welgebal
 Wanc icket bondighen van waerden houden sal.

Mardochai.

De Coninck leve lang.

Esther.

Der Goden God wil geben
 Het rijcke veel geluck/den Coninck een lanck leven.

Rey.

Wieck ick? of sluypt ick? ben ick by mijn sinnen?
 Die ick de blijchap van die God beminnen?
 Zijn top verlosset vande werelde handten.

Onser branden?

Hepa! 'tis tijt ons hoofden te voerren
 Met groene palmen ende lauweren.
 Tijt ist te roeren harpen ende luyten/

Trommels en sluyten.

Wie is het dien top eersmaet sullen singen?
 Wiens soeten name sullen top doen singen
 Over de bergen/ende wederhalen.

Tusschen de dalen?

Dijt

Stijt ghy het Ferre/ wijsberoemde Coning.
Die vanden aenbanck uwer blijde croning
Oyt hebt beminnet boven alle maten

Onder saten?

Niemant in groocheit hoebet ghy te wijschen/
Niemant in goetheit is u te gelijcken.
Maest u heeft nochtrans o geduchte Heers
Esther de eere.

Cloecker als al wat meynet yet te weten/
Beter als al wat deuchde wort ghesoten.
Schoonder als in des hemels ronde bane
Glintzet de mane.

Marдохai trou- hert groepet als een vader/
Die/ als wy lagen moedeloos ter neder
Om ons de vytheit wederom te geven
Waechde zijn leven.

Neen/ desen roem geen menschen toebehozet,
God isst die ons suchten heeft verhozet.
En van sijn goetheit de gewenschte stralen
Tot ons doen dalen.

Op sijne handen heeft hy ons gelyagen
Wt dodes banden daer wy inne lagen.
Opseren schakels daer wy onder doken
Heest hy gebroken.

Hy maket dat wy met een vrolick oge
Dien onsen vyant hangen hooch en droge :
En die ons hebben menichmael doen schreyen
Smeken en vleyen.

Machtigen heplant/ die van ons elende
Ter wy het hoopten hebt gemaect een ende/
Gheft dat in Sion u verstopde scharen
Eenmael vergaren.

Halven rey.

„O Aseplacc is des Heere raet. | „De clepne hest hy wt den stof.
„Der bose trots hy nederlaet | „En treckt wt alles sijnen lof.
„Hy staetse by die op hem hope. | „Doo is de saech hier afgelop.

F I N I S.

¶

Parodia.

Η γαῖα χερσὶν αἰσθῆ·
Καὶ γῆ ἵπονται αὔραι·
Καὶ ἡ θάλασσα θ' αὔραις,
Ὁ δ' ἥλιος θαλάσῃ,
Τῷ δ' ἥλιος σελήνῃ.
Τί μοι μάχεσθ' ἀλιτροὶ
Χερσὶν θίλονται αἰσῶν;

IACOBI

JACOBI REVIJ
OVER-YSSELSCH
SANGEN EN DICHTEN.

Tweede Boeck.

Lof Jesu Christi.

Op die Vermeest bloet gaet watersat welch seken?
En suselende droomt van Phoebus met sijn lier/
Cupido met sijn booch/ Dione met haer vier/
Comt siet wat soeter drijft tot dieghen lip-comt bet-
ken.

Mijn Phoebus is de Son die t'edel hooft ging decken
Het doeren getackr in plaets van laubwerier/
Mijn Pegasus dien Geest die met een suet geswier
Sijn bleugelen snee-wit quam over hem westrecken.
Mijn Cyrrha is het bloet daer met hy ons genas/
Sijn dobbelen natup; mijn dobbelen Parnas/
Sijn rietstock mijne pen/sijn adem d'afschrijvet.
Sijn leven ende doot zijn t'ongemeten stof/
Van mijnen soeten sanc en zijnen groten lof
Die hier begonnen wort en namaels ewich blijbet.

T'selve.

op : Ille nū par esse Deo &c.

I.

H is op aerden God gelijk
Die stadichlijck
Jesu / soecht u claer aenschijn
Die alle dagen

ij

Reemt

Neemt zijn behagen

Op u te zijn.

2.

Wiens oore wackerlijck aenhoort

O heylsaem woort/

Wiens oge siet de dienstien schoon.

O Heer / waerinne

Ghy uwe minne

Ons stelt ten toon.

3.

Want als ick hoor u repntet wet

En daer op lett

Mijn tong wort dore' mijn hert benout/

Mijn ogen slapten/

Mijn oren tupten/

Mijn bloet verrout.

4.

Als ick een wepnich dan versta

Van u genae

En soete blam doofstralet my/

Mijn leden gloepen/

Mijn wangen bloepen

Van tranen blp.

5.

O Jesu / treckt met handen soet

Mijn cranch gemoet

Tot uwer liefde langs soo meer.

Maecht dat mijn leven

Gants zo begeben

Tot uwer eer.

Telve.

T'selve.

Op: Tant que viuray &c.

1.

Soo lang als ich op aerden leuen sal
 Mijn Coninck groot ich eere geben sal
 Met woort / niet daet / niet iupchen en gesanck.
 Hp heeft my wt getogen banden val/
 Geschreven in sijn weercroen sal/
 Dies mijne siel hem spelet lof en danck.
 Sijn bitter lijden
 Doet my verblijden/
 Sijn hert is mijn/
 Het mijn is sijn.
 Treuricheyt wijske
 Wolschicheyt blijcke/
 Want Iesus wil mijn heplant zijn.

2.

Als mijn gemoet hem bidhet met aendacht/
 Als mijne tong hem prijset dach en nacht
 Als ich hem dien als sijn gehoor saem kint/
 De werelt boos my spottet en belacht/
 Maer wederom ich harer niet en acht
 Al haren trots die schijf ich inde wine.
 Hoe hp het voerget
 My wel genoerget.
 Hp maket al
 Na sijn gebal.
 Hp is de beste/
 Deerst en de leste
 Die ich hemin en minnen sal.

M in

Sprun-

Spruyte Davidis.

op: O Herder groot &c.

1.

Een spruytgen heeft de Heer geplant
Te Bethlehem in Joodsche land
Wt Davids stam gesproten
Vol Conincklijke loten.

2.

Sijn twijgen staen wit wt gebreyt
Met bloemen cistlick overfreyt
Als met een peirlen crone.
Geen schoonheyt is soo schone.

3.

In Heeren lusthof sal hy staen
Vol vruchten die de stiel versaen.
Sijn loof geneest de cranchen
Wijt boven alle drincken.

4.

Gods waerheyt sal sijn wortel zijn/
Gods heere liefd' sijn sonne-schijn/
Den groten Geest een reyne
En levende fonteyne.

5.

O Vader goet/ geest dat wy ras
Die ober-costelick gewas
Met herten vreugd genieten;
Geen crups sal ons verdrieten.

Maria.

Gesegent is de maecht de croon van alle maechden/
Den tempel van Gods Soorren wiesdickelike vruchten/
Den schonen dageraet waer doo' ons nu toe-lacht
De Sonne daer soo dicht de Vaders na vracnden.

Beluc.

Salich meer als die die opt den Heer besaechden/
 De suster van haer sijn/ de dochter van haer drache/
 De bruyt van diese self: ter werelt heeft gebracht
 In wiens ontfanckenis heyd' aerd' en hemel waechden.
 Wel salich sijn voorwaer haer ongeraechte borsten
 Waer na de yemne self des levens plach te borsten:
 Wel salich is den schoot daer in hy heeft gerust:
 Maer salich boven al sijn sulcke die haer leven
 (Gelijck Maria dee) tot zijnen dienst begeben
 En hebben in sijn woort haer hertelijks lust.

Engelen-sanck.

Op : Lof goedertieren &c.

1.
Lof zy den Heere
 Coninck alleer eere/
 En hiet benede
 Drede sonde bede.
 Gods wel besagen
 Aen die na hem vraghen
 Eeuwigen dagen.

2.
 Herders der schapen
 Moogdy liggen slapen?
 Siet wat gewemel
 Comter wten hemel.
 Siet watte scharen
 Dat hen openbaren
 En nederbaren.

3.
 D'oge moet swichten
 Voor de helle lichten.
 Een wonder gode
 Valet af van Gode.
 Soetgens hy sincket/
 Liefelijck hy blincket/
 Zijn stemme clincket:

4.
 Godes beminders
 En beminde kinders
 'Tis tijt van singen/
 Lachen ende span gen.
 Bloosch vermaeken/
 Ongehoopte saken
 Nu genaken.

5.
 Hy die de eerde
 Saltever sondeerde/
 Hy die doet gane
 Wepde son en mane
 Gods ewwich Sone
 Wten hogen throne
 Comt metter wone.

6.
 Hy dien de ouden
 Anden Geest aenschouwen
 En na hem suchten/
 Die doet verre bluchten
 Gods heeten coeren
 Van zijn wtvercoeren
 Is u geboren.

Chrl

7.

Christus vol eere
 Aller Heeren Heere/
 Jesus der armier
 Sondaren ontfarmer/
 Diese tot beven
 Doert int salich leven
 Is u gegeven.

8.

Bethlehems waken
 Jammerlijck verballen/
 Een open schuere
 Met gereten mure
 Is de vertoning
 Vande eele woning
 Door desen Coning.

9.

Thou inder eribben
 Stemt sijn toere riben.
 Doekens verlegen

Om hem sijn geblegen,
 Armoet en clagen/
 Binen ende blagen
 Doet hy verdragen.

10.

Flux op de benen
 Spdet u wacker heren.
 Elck wil hem cloecken
 Desen prins te soecken.
 Zijn trouwe volcken
 Weest aen alle volcken
 Onder de wolcken.

11.

Lof zy den Heere
 Coninck alleer eere/
 En hier benede
 Vrede sonder bede.
 Gods wil behagen
 Aen die na hem bragen
 Eeuwigen dagen.

Geboorte.

Op: Ick sie u vel, al loopry snel.

1.

Ick ken u wel / o bande hel
 Bestormer en verwinder/
 Al legdy hier / onnosel hier
 Selijck der menschen kinder.

2.

Gods eeuwigh Soon / tot uwen spoon
 Zijt ghy ons comen nader
 Op dat de Heer / tot sijner eer/
 Mocht worden onsen Vader.

3.

Die noyt en paerd' u heeft gebaert/
 De cupsche Geest u teelde
 Op dat de bleck / en 'rbuyl gebreck
 Van ons gebooyte heelde.

4.

Ons broeben bal / heeft inden stal
 O Coninck u verschoben/
 Dus maectyt tee / een repne stes
 Door al die u geloven.

5.

Int scherpe stroop / en dempich hoop
 Ligdt met clepner lusten
 Op dat een dach / mijn stels mach
 Te sachtelijcker rusten.

6.

De winter-lucht / en 'twint-gerucht
 O Jesu doet u kerden
 Op dat ghy sout / mijn herte cout
 In uwer liefde wermen.

7.

De naare nacht / in sware clacht
 Doet meerderen u pijnen
 Dies mijn gesicht / het helle licht
 In eeuwichheit sal schijnen.

8.

Het soute nat / o weerde schac
 Rolt ober ulwe wangen
 Op dat mijn ooch / van tranen drooch
 Genade mocht erlangen.

9.

O handekens / in handekens
 O heplant sijn gewonden
 Op dat ich zy / verlost en ghy
 Van alle mijns sonden.

Z

W llyp

10.

W lippenroot/ de sonbaers snoot
 Vertrooften also soetgens/
 Der slangen cop/ daer suldy op
 Noch treden niet u boetgens.

11.

W oochgens repn / al sijnse clem
 Doorstralen alle hoeken/
 Onstienelijck / maer vriendelijck
 Door die u aenschijn soecken.

12.

W bruydegom / weest wellevom
 Ick heb u lang' gebedet/
 Oock in mijn hert/ geboren werck
 En nimmer van myr schepdet.

Harder-liet.

Op : VVindeken daer.

1.

VV Indeken wt het paradijs
 Op mijn pijpen blaest den prijs
 Van Gods Sone/
 Dat ick tone
 Door de bosschen / door het wilt
 Thindeken daer de doot voot trift.

2.

Christe wie had van u vermoet
 Dat ghy / edel Conincx bloet
 Dout verschijnen
 Vol van pijn
 In het courtste vanden stal
 Proevende al ons ongebal

3.

Wesdy niet dat Herodes daer
 W eens worden sal gewaer.

En bestellen
 Zijn gesellen
 Die niet een soo grammen moet
 Dorsten na u onnosel bloet

4.

Om te berlossen die voor heen
 Door der slangen gladde ree n
 Moeten bluchten
 Comdy suchten
 Op het hoopen onder 'triet:
 Haette ghy my ghy dee't het niet.

5.

Want doe ick gister-abont laet
 Sach en daeschen dagerast
 My ombangen/
 De gesangen
 Van des Hemels blijden rep
 Gaben my tot u het gelep.

6.

Condigen hoorde' ick op dat pag
 Dat de Heer geboren was.
 En wanueer ick
 Sach soo deerlick
 Liggen utwe lee'kens teer
 Keerde u oochgens tot my weer.

7.

Alle die door af heerlijckheyt
 Wylcht van Godes heerlijckheyt
 Comt hier binne
 Soekt sijn minne/
 Die dees salich up versmaet
 Treurter wel om alst is te laet.

Wijzen wtet Ooste.

Ghy geesten die al om gaet konst en wijsheyt soeken
 Comt herwaerts / ghy en sulc niet keeren ongetroost:

Zij

Wart

Waer bindt wetenschap in scholen of in boeken
Als die u wijsen aen de Wijsen wtet oost?

'T is wijsheyt sijn gesicht tén hemel op te heffen;
De sterren/ son/ en maen Gods grootheyt togen an.
Maer om den rechten wech tot Christum recht te treffen
Die sterre van sijn woort u sekerst leyden can.

'T is wijsheyt ongebevnst den Coninck te belijden
Die eeuwich is geweest en eeuwich blijven sal.
En breeft Herodem niet die lichaem can doen lijden.
Alst God niet hebben wil vernach hy niet mei al.

'T is wijsheyt naden stal tot Bethlehem te treden/
Dat is (op dat ghyt weet) te comen in sijn kerck:
Ghy vinter Godes Soon en sijn vercozen leden
Al gateter wat slecht en armelijck te werck.

'T is wijsheyt aen dit kint u rijckdom te besteden.
Doet open uwen schat/ en stort in sijn schoot
Het guldene geloof/ de rokende gebeden/
Het groenende gedult oock midden inden doot.

'T is wijsheyt veplichlijck te wenden sijne paden
Om tot dit jammerdal te gaen na t' Daderlant/
Niet door den klommen wech dien wy te bozen traden
Maer die ons wort getoont van Godes wijsen hant.

O Jesu/ die daer sijt de wijsheyt vanden Vader
Westraelt ons met u licht door uwe goedicheyt/
Op dat wy wijsfeliick ons leven allegader
Besteden na u wil tot onser salicheyt.

Bondelken myrrhe

De myrrhe weert mijn Coninck wtet geschoncken
Erbiedich/ doe hy inder cribben lach/
Hoewel aen hem geen luyster men en sach
Noch van gesteent' sijn cledereren stoncken.

Den myrrhen-wijn mijn liefsten heeft geschoncken
Met bitterheyt geboet den heelen dach

Doe hy betaeld' het droevige gelach
In diepen druck om mijnen wal gesonken.

In myrthe groden mijn liefste was om-wonden
Doe in het graf/bol strepen en bol wonden/
Dijn lichaem lach bewaret hoor den staach.

Van dese myrth' een tuipken van dyn struycken
Ick op mijn hert/ ja in mijn hert wil lupcken
Mijn siel tot troost/ mijn lief tot eer en danck.

Kinder-moort.

Doe den gecroonden wolf de schaepkens nieu-gebozen/
Met zijnen wreeden muyl te Bethlehem verfont/
Een clagelijck geschrey steech vander aerden gront
En quam ten hemel in hoor Gods gerechte oren.

Een vliegende geswerin der engelen verrozen
Ombinck den cleppen hoop geplettert en doozwont/
En nam de witte siel van haren roden mont
Die stellend' onbesmet Gods aengesicht te vozen.

Hoe cort was haren tijt in droevich tranen-dal/
Hoe groot is hare vreucht die eeuwigh vreden-sal/
Hoe loben zy den Heer haer gonstigen welvader!

Sy gingen haestelijck int leven dooz den doot/
Gerncket onverwacht wt hares moeders schoot/
Gedragen inden schoot van haren lieffen vader.

Salige doot der kinderen.

Gesegent is de doot der kinderleens genettet
In Christi bloet en Geest vant aengeboren quaet.
Sy sterven onbelast van wepelige daet/
Des werelt pdelheyt en heeftse niet besmettet.

Haer lichaem in de rust wel vroege wert gesetst/
De siel van daerse quam terstont weer hemm gaet/

Op sien van Godes Soon het intinelijch gelact/
Ontbonden van dat ijter de saltcheit belectet.

Geluckiger dan wy / die t'crancke vlesch en bloet
In sonden ongetelt doet snebelen den voet
So lange wy/eplaes! in dese hutte wonen.

O clepne schäer/in eer den engelen gelyck
Wel haeste wordy groot int soete hemel-ryck;
Want kinders hebben daer het recht van outste sonen.

Besnijdinge.

Op: Den lustelijcken mey &c.

I.

V Anneer de son het bröege licht
Comt mit de blaauwe baren

Openbaren
Indien de hebels ros en dichte
Die t'samen opwaerts baren
Hem ontclaren
So wacht u op den abont lagt
Die t'seerwaert of te vande gaet
Eer t'onweer comt aenswaepen/
T'wil regenen / t'wil draepen
Ende waepen.

2.

O groote Son / wt t'Vaders schoot
Die ons ter rechter tijden
Quaemt verblijden
D'opganch was van bloede root
Doe ghy het swaer besnijden
Wildet lijen;
Dit was een boorhoo van de bloet
En t'stozten van u dierbaer bloet
Dat ghy mit suere vlieten
Oft eynde van u dagen
Soudet dragen.

Wan

3.

Wanneer de Son den ronden soom
 Der diep gewelddes salen
 Comt te nalen
 Schickt hy hem inde stille stroom
 Met rosen-rode stralen
 Neer te dalen
 Zoo wacht een schonen dageraet
 Die t' seewaert of te velde gaet
 Waer door seer schiedelijcken
 De duysterheys moet strijcken
 Ende wijcken.

4.

Hoe root was uwen onderganc
 O Jesu / als u cleven
 Wou hegeven!
 U open borst / u leden cranch
 Men sach van bloede cleven
 Ende beben.
 Maer door u doodelijk getlach
 Moet ons den liefelijcken dach
 Van Gods genade schijnen.
 Ons smerten al verdwijnen
 Door u pijnen.

Middelaer.

Indien hier by ons waer den suellen cloot der sonnen
 Geen mensche sou sijn glans noch hitte dragen connen
 Maer nu hy hem ontdeckt als door een middel-licht
 Nu boestert hy ons lijf en helpt ons gesicht:
 Quam God de vader self op aerden sich vertonen
 Hy is een brandent bier / wie conde hy hem wonen?
 Dies sent hy sinen Soon den middelaer / door wien
 Met vrucht en grote vrucht hy sijne claerheyt sien.

Doop

Dooop Johannis.

Elias Godes knecht had dymael uitgegooten
 Dooz d'ogen van het volck sijn reyne offerand'
 De droppels vielen neer/ en vielden tot den rand'
 (Kont omme den altaer) de nieu-gemaecte goten/
 Als God heeft sichtbaerlijck ten hemel wt geslijden
 Een blackerende blam dief alles heeft verbrant
 Dat aerde/ hout/ en steen gelijckelijck verswant
 De groepen wierden drooch die eerst vol water vloeten:
 Johannis insgelijcx den anderen Thys bijt
 Op menich sondich mensch goot wt te sijner tijt
 De supberende bloet der heyliger ribiere/
 Maer ghy/ ó Godes Doon wylhouwt van uwerck
 Volbracht by sijnen dienst het alder-grootste werck:
 Ghy dooptet met den Geest / ghy dooptet met den biers.

Dooop.

Op de wijsen vanden 24. Psalm.

1.

GEnoten van Gods huysegin
 Overcozen vanden aenbegin/
 Des werelts dappere verwinders
 Ontfangt den doop/ den segel wijs
 Van u heloofde erfenis/
 D comtet toe en uwe kinders.

2.

En siet niet na den cleynen staet/
 Het swacke vleysch/ het slecht gewaet
 Van die u desen schat vertonen/
 Maer siet alleen op t'grote goet
 Dat God u doop haer handen doet/
 So suldp hem niet danck belonen.

Want

3.

Want / is den stempel niet van goud
 Maer pser/ koper/ been/ of hant
 Daerin het wapen is gesteken/
 Noch besicht hem de selve hant/
 Hy selert u den selven pant/
 En druckt in u het selve teken.

4

Ten is hoopwaer den dienaar niet
 Noch al wat ghy door ogen siet
 Waer door het heyl u wert gegeven/
 De Vader ist die u bemint/
 De Hoordie uwe quael onthint/
 De Heyl'ge Geest die u doet leven.

Apostelen.

Twaelf steenen op den roock des p'sesters hadden stede/
 Maer eonen Aaron verciertdemen daer mede:
 Twaelf water-sprongen coel men bont in Clima/
 Maer Moysis hyon alleen het leger volgte na:
 Twaelf leeuwen stonden by den hogen thoon van goude/
 Maer Salomon daer op alleene sitten woude:
 Twaelf runders aenden voet vande metalen see/
 Maer t'water-dat alleen de sunderinge dee:
 Twaelf sterren croonden wel de vrou inder woestijnen/
 Maer rondes-onshaer heer een sonne sachmen schijnen:
 Twaelf boden tot zijn werck de heer gecroon heeft/
 Maer dat hem opgen is hy niemant overgeeft;
 Hy is het heyl/het hoort/den meester boven alleen/
 Wiens dienaar niets vermach als na sijn wel-geballen.

Simon Petrus.

Hoe wenschelijcken stont het in des Heeren kerck
 Als Simon daer in noch daer inne plach te leven!
 Nu is het anders niet als een verhoort' werck/
 Want Petrus is verrooft en Simon is gebliden.

21 a

Matthæus.

Matthæus.

Sonderlinge cracht/ waer door Gods sijnich Goone
 Den stonten tollenaar Matthæus tot hem toech!
 Hy repte maer de tong' en wendde maer het ooch
 Als hy sloech wter acht den rijkdom sijner wone.
 Des werelts pracht en staet soo cierelelijk en schone/
 Het priesterlelijk geslachte soo achtbaer ende hooch/
 Zijn vrienden/ sant en sane hy willichlijck ontblooch
 Op dat hy krijgen mocht de ongeschende crone.
 Hy leerde ons betree'n des hemels engen pat/
 Hy leerde ons om hooch vergaren onsen schat/
 Hy toonde hoemen most het beste deel verliesen/
 Zijn bloet om Godes wil hy blijdelijk vergoot/
 En rroude hem alleen terwyl hy leet den doot
 Dat hy niet meer en had voor Christo te verliesen.

Johannes Apostel.

Wie is den Arent die niet onbeweerdde ogen
 Dief staren daer de Son sijn eerste stralen schiet?
 Die baret door de locht en roert sijn wlecken niet
 Wanneer hy wort tot aen den hemel opgetogen?
 Het is Johannes/ die so hoge is geblogen
 Dat hy den Sone Gods in sijn gedaente siet/
 En de verborgentheit der Godhept ons bediet
 Die hy wt Christi borst heeft rijckelijck gesogen.
 Nacht- wpen/ vanden van onser sielen Son
 Licht hatende gedrocht/ Certinche/ Ebion/
 Die uwe pennen swart hebt tegen hem gekoort/
 Hoe comtet dat ghy sijt so haestelijck vergaen
 En dat ghy hebt te saem verlopen, noept gedaen
 Des Arents veder heeft u vederen verteret.

Lucas.

Men weet wat mallichept de menschen heeft geboden
 Om nu den schilder tot een patroon te geven/
 Die nopt de verhoen heb gestreken opt palet/
 En nopt aende pinceel wijn vingeren geset.

Ch

't Is waer/ten edel werck gegaen is met mijn handen
 Waerin den groten roem (bekent in alle landen)
 Des Salichmakers is sommersterklich verhaelt
 Als waer hy voer t' gesicht van pder afgewacht
 En noch een ander stuch/ waer in de smaels boden
 Doen rijzen Godes herck/en vallen de afgoden.
 Die zijn sinne raserels waer van des Godes eerste
 Den gront/den onnietrach/de hoofsels heeft grompacht.
 Die die wil oetmerckt sal niemanden helpen
 Het lanne poppen-werck/en dode schilberpen.
 Verskert dat hy hier (en inde ander niet)
 Het leydige hant den Gode den Dader siet.

Johannes ontbooft.

Bewijf Perodes is int slempen ende schantten
 Comt ongeroepen in een hoofdelijcke maechte
 Indient een maget is die met lichtverdrich dantten
 Het bronckene gesneyt onrechtich behaecht.

Den Coninck sweert een eet/hy wil haer laten volgen
 De helfte van sijn rijk voor eenen losen dans;
 Maer sy/dooz sinners raet in totten cheyt verbolgen
 (O growwel!) eyscht het hooft des heiligen Johans.

Perodes / onbetmoet gebangen in sijn reden/
 (Heer bresende de schand' als Godes hoge wet)
 Heeft hem den saepen neck (onschuldich) afgesneden/
 En dien tot ogen lust sijn hoere voorgezet.

Poep moeder/die u kint leert dan ten ende moorden!
 Poep dochter/die u jeucht bebleekt met sulcken daet!
 Poep Coninck/die aldan eerst achtet uwe moorden
 Wanneer de meeste trou is t'aldermeeste quaet!

Telve.

Een Conincklijken bissch int midden vant verbliden
 Men cleret met het hooft van eenen bronnen man;
 Een grote Coningin/de oosfaech van sijn lijden
 Versadicht haer gesicht/al eet sper niet van.

A a ij

Deft

Heeft Alreus niet alles Thyefti opgedragen
 Zijn sonen gaer gezocht (ommenschelijk bedrift)
 Dese Progne niet haer kind in coeren dootgedragen
 En Theres haer man doot eten in het lijf

O Coningen die stout vermetliche Godes wetten
 Die doet al wat ghy wilt/en niet al waer ghy moest/
 Dit sijn noch profeten daechs u leetste banquetten/
 Geloofte werten is geen ander luden cost.

Cananeische Vrouwe.

1.

O Heere/Dabids Soon/outcomt/ ontfangen u
 Eer therte my versmeelt!
 Mijn dochter laes/plaes! wort vanden helsthen pijn
 Seer derelich gesmeelt.
 Ah! Heylant goedertie/ dat vaderlijcke ogen
 Ons d'afwilt aensiet
 't gesicht is ons genoech en wilt ons niet rogen
 Neen/ghy en willes niet.

2.

En woort/o Dabids soor/so minlijken so crachtich
 Wt uwen soeten mont
 Can wonden de elend' van uwe maget clachtich
 Geslagen en dootwoont.
 Den byant die ons blep sch en beenderen wil byken
 Staet onder u gebiet.
 Een woort is ons genoech en suldy Heer niet spreken.
 Neen/ghy en willes niet.

3. CHRISTVS.

Laet staen/onfallych wijs vol sonden en vol jammers
 O moepelijck gerek
 Mijn hulpe is alleen voor de verdoelde lammers
 Want heyligh Israet.
 Het lebendige broet is tot u niet gesonden.
 Waer is het opt gesicht
 Datment de kinders neemt en woortet doot de sonden
 Neen/ich en willes niet.

4. Vrouw

4. Vrouw.

O Heere Dabbe Doew mijn tonge moet u danken
 Dooz u onstrafbaer woort
 Ich ben een snoken hont/ oock wil ick na u jaucken
 Tot ghy nu hebt verhoort.
 De kinders hoort het groot/ de hondskens de crupmen
 En waeter overschiet
 Dit is mijn eygen deel: en soud' ick dat versumpen
 Neen/ ick en willes niet.

5. CHRISTVS.

O mannelijck geloof! ô wonderbaer betrouwen!
 O hope dast geset!
 Ghy hebt met God gecant en hebt den strijck behoutweert
 Doozt stabige gebet.
 Gaet dan getroost na hups: u tranen zijn belonet/
 O wensch is al geschiet.
 Soud' ick so groten dencht oock laten ongetronet
 Neen/ ick en willes niet.

Ioden.

't is wonder/ Jofu (spreekt een ongelobich Jode)
 Dat ghy die sijt een mensch/ n selven maectet tot Godes
 't is wonder/ Heere (spreekt een Christ-gelobich Jode)
 Dat ghy/ God sijnde/ mensch om mijnen wilke wort.

VVeduwen gave.

De weduwe die wterp twee sturkens inde kiste
 Geprezen is van dien die haren boortraet wiste
 Elck gaef is aengenaem die beyle na dat hy heeft.
 God rekent niet hoe veel/ maer dan hoe veel men geeft.

Onweder.

Och: Och legdy nu en slaep &c.

12.

O Ch ligdy Heer en slaep | Costelij ghy wiste u
 In best swaer sonde | Do sonden u te gade.

2.

Wp wellen in het sant/
Wp stoten op de clippen/
Ons taliks en ons want
Begint ons te onclippen.

3.

Het schrickelijck gewaep
Ons over-sturp doet drijven/
Den mael-stroon met een draep
Ons dreyget te onclieven.

4.

Wp sten noch sterr' noch maen/
T'compas begint te waken/
Het roer ons wil ontgaen/
De steden is aent craken.

5.

Den rober is aen-boort/
Den vyant op de luycken/
De boech is door-geboort/
De kiel begint te druycken.

6.

Het seyl leyt boor de mast/
Het anchor is aencliepen.
Help Heer! wy sijn verlost
Help Heer! wy sijn gegrepen.

7.

Da mannen/goeden moet/
Den slaper is gewaeket/

Wp scheldt de swarte bloet/
Den hemel hy ontdecket.

8.

Den vyant neemt de vlucht/
O wonder over wonder!
Gestillet is 'geruchte
Van hagel en van donder.

9.

Het roer hy selber vae/
Hy lijdet met de winden/
Ja doerse liggen plat
En schiedelijck verswinden.

10.

Wp straft die weecke maets
Die haer niet cloeck en dragen
En boor een weyntich quaets
Doo lichtelijck vertfagen.

11.

O wat zijt ghy een Gode
Die stormen ende baren
Behreest boor u gebot
Doo machrich weet te claren!

12.

Ghy calmt de sturpe zee/
En brenge die u geloven
Op een behouden ree
Daer se u eeuwich loven.

Volgt my nae.

Wanneer ghy o ver see toffe dan li vrienden scheyden
Op sullen u wel aen sae in de boot gelenden!

Maer als het schip begint te baren bande strant

Op steken weer dan boort en peuren na het lant:

Wp volgen Christus wel soo lang hy ons can baten.

En dat hy ons niet woe'n hy ghy en hoef wil laten/

Maer

Maer in het bange menſch van droefſents en pijn
Wil niemand alte green ſijn mede-machen ſijn.

Ick ſal u verquicken.

Ghy die gewone ſijt d'ellendigen te helpen
Wilt mijnen groeten druck/ ô Zalichmaker ſtelpen.
Die arme tollenaers hebdt inſonderhept
Wt haren droeben ſtant gebzacht in eerlijckhept/
Die inden tempel bat/den wereltſchen Matthæum/
En den (voor ſijne boet) miſdadigen Zachæum.
Ghy hebtſe goedichlijck gemaect van quale vyz:
Ah Heere! laet doch toe dat ick de vierde ſy.
Die menſchen bedderes geraecht in al haer leden
Het ghy gerichtet op na buerige gebeden/
Den gichtigen die tot u daelde van het dack/
Den crancken by het badt ik pijn en ongemack/
De vrou die vanden geest was ſchickelijck gebonden
Ghy hebt haer voor al vergeven hars ſonden
En daer na voor u woort geneſen alle vyz:
Ah Heere! laet toe dat ick de vierde ſy.
Die doden hebdt Heer verwecket totten leven;
Den ſoon der weduwe ſijn crachten weer-gegeven/
Zaïre dochterken/ en Lazaro daer by:
Ah geplant! laet toe dat ick de vierde ſy.

Duyvels inde ſwijnen.

Dat den onreynen geest verhuysende met plinſen
Diet bukten Chriſt laſt mach varen inde ſwijnen
Geest ons een claer bewijs/dat hy ſo veel te min
Can creuchen die op God baſt ſtellen haren ſin.
Want ſchuttet Godes hant de moddertige ſeugen
Sijn ſchaepkens dan voorwaer wel ſeker leven meugen.
En die de boſſtelen der verkenen bewaert
De haren van ons hooft veel ſcherlijckhet ſpaert.

Satijn

Satan gebonden.

Gelijck een dullen hant die menich heeft gebeten.
 Nu liggende wel vast gesloten aen een keten
 De moede wandelaers ontblaffet even stijf/
 En met een sel gesnau haer vliegende na t'lijf
 Doet wijcken wech wech die hem sijn ongewennet/
 Maer die sijn meester weet en sijne banden kiennet
 Gaet sonder achterdocht en keert hem nergens an
 Versiert dat hy doch niet verre springen can:
 So gatet ons met dy/ô Satan/dien de sonden
 Wel gaben grote macht/maer een heeft u gebonden
 Die/of ghy hoge brakt/u niet laet wyder gaen
 Als sijne hant bekeft. dies wy van nu voortgaen
 Op Godes by gelep by dagen en by nachten
 Gaen vrolijck onsen pat en dijnet niet en achten.

Rijckman ende Lazarus.

Den rijcken gulfigaert wort inde scheyt beruettel/
 Maer hoe sijn name was en woter niet gespelt:
 Den armen Lazarus naemcondich is gemaecht
 Hoewel hy hier benee'n van yder was gelaecht
 Dit leert u werelts hint/ al spdy seer vermeten
 Dat uwen roem by God verbloet is en vergeten.
 Dit leert u/rome man/al spdy hier veracht
 Dat uwen naem by God in eeren wort gebacht.

Sondaresse.

O Sondaers! schouwwt aen die grote sonderinne
 Die deedlyck wtgestreckt loop Christi t'aflept;
 En neemt van haer een stael der goddelijcker minne/
 En siet in hem een proef van goedertierenheyt.

Maer ogen die in lust sooplegen te gaen weyen
 Du sijn geworden van sijn beenen het lampet/
 Het water wt haer hooft/ô overmatig schrepen!
 Maer die gelijck een stroom wtvloepende genett.

Dien

3.

Dien mont waer mee sy wist de jonckheyt aen te locken
 Het stof van zijne tree'n te lecken heeft gepoocht/
 En met haer seugbich haar/en met haer siere locken
 In plaetse van een dwaal zijn enckels sijn gebroocht.

4.

Den Dardus die wel eer haer cleederen des rupcken
 Die heefse wtgestort op zijn gesegent bel/
 Dien hals die sy soo hoog gewoon was op te luycken
 Wuychse ter aerden/ voor sijn voeten een schabel.

5.

Ghy hebt/d Herder goet die schaepken soo elendich
 In uwen trouwen schoot sachtmoedelijck ontsaen/
 En wartse aen u dee dat hebbet ghy inwendich
 Aen haer verlagen Geest veel heerlijcker gedaen.

6.

Sy sach u/maer ghy hebt met vaderlijcke ogen
 Aenschouwet haer gebreck / verlichtet haer gemoet/
 Sy naderde tot u/maer ghy hebtse getogen.
 Sy wies u/en ghy wiescht haer siele met u bloet.

7.

Den cus dien sy u gaf soo veel ick niet en achte
 Als dien ghy haer int hert onstienlijck hebt gedruckt:
 Haer balsen niet soo weert als daer ghy mee versachte
 Haer wonden wt den doot haer hebbende geruckt.

8.

Sy droochde neerstelijck u onbebleekte leden/
 En ghy hebt afgedroocht van tranen haer aenschijn
 Haer gebend' uwen troost: en lietse gaen in vreden
 Verskert datse sou een kint des hemels sijn.

9.

O vrouwe/ghy hebt stercken vterlijck beminnet/
 Veel sonden u de Heer op eenmael oock vergaf
 Wiens onverdiende liefde ons seplen oertwinnet
 Op dat van zijnen dienst wy nimmer laten af.

Gelijckenissen Christi gebeds-wijze.

Op : Onse Vader in hemelrijk,

I.

O Grote God / ó goede Heer
 Ik val voor uwe voeten neer/
 En roepe tot u nacht en dach/
 Want zonder u ick niet vermach/
 Verhoort en geefte my mijn begeert
 Door die my t'bidden heeft geleert;

2.

Ik ben een schaepken dat daer is
 Verbijsstert inde wilberniss/
 Ik ben een penningck wech-geraecht/
 Een soon diet selijck heeft gemaecht:
 O Vader soeckst my wederom
 Op dat ick blijf u eygendom.

3.

Leert my belijden openbaer
 Te sijn een arem tollenaar
 Niet roemende voor u gericht
 Dat ick veel goets heb weggericht/
 Op dat ick niet in sulcken waen
 Moet ongholpen van u gaen.

4.

Senect mijn gemoet ó Schepper trou
 Dat ick niet op het sant en bou.
 Geest dat ick op u Soon alleen
 Getimmert als een vaste steen
 En vrese wint noch water noot
 Noch geenerhande wederstoot.

5.

O Heere vangt my in het net
 Van uwe dienaers wtgeset/

En

En als ghyt trecket aende stranc
 En werpt my niet weer van het lanc/
 Behout my als een gabe vis
 En bypckt my daert u eerlijck is.

6.

Belwaert my / dat u hoplich woort
 Niet sy van my vergeefts gehoort/
 Of bal op eenen harden gront/
 Of bande dozens sy doodwont/
 Of bande vogels inde lucht
 Belet te dragen goede bychte.

7.

Behoet my / dat den troont gdaet
 Terwijl ick an my niet saep sijn saet/
 Noch dat ick met het wilde ruyt
 Niet wt en wiedz' het goede cruyt/
 Maer spaeret liever alle bey
 Tot dat het Christus sijn sijn sijn

8.

Geeft dat in my t'geloebeleyn
 Vermeerder als een mostert-greyn
 Geeft dat ick bind' om myden ruyck
 De peirle van u coninckrijck
 Den schat die inden acker lichte
 De rechte soeckers toegelichte

9.

O Heer / ick heb u baech ontfeyt
 Te gaen in uwen arebeyt
 Ick gae / ick gae noch op het best
 En sal gewillich doen mijn best
 Ick weet dat ghy dat liever siet
 Als datment seyt en dancet niet:

10.

O Heer / ick ben gesamenstaet
 In uwen lantbou; u genae
 Heeft ewentwel my aengeboon
 Heel onverdient den volghen loon

25 b 11

Geste

Geest dat dit niet misvallen mach:
Die heeft geloofd den gantschen dach.

11.

O Heer/ ick sie de snoepers wel
Waer door dat menich cloech gesel
In uwen wijngaert is vermoort.
Sp dreygen my oock rechteboom.
Den erfgenaem u eygen Soon
En creech van haer geen ander loon.

12.

Ghy hebt door uwen groten Geest.
Bereypt een blijde huwlost-feest/
En my/onweerdich/oock gemaect/
Geest dat ick het niet van my staot
Noch niet en wijsse vander hant
Om offen/wijs/ of ackerlant.

13.

Geest dat my als een enbaer gast
Het huwlost cleet sy aengepast.
Geest dat mijn lamp ontficken sy
Op dat ick binnen gaemet by.
Geest dat ick sy een trouwe knaep/
En in u weercouwt niet en slaep.

14.

Geest dat ick alrijt veerdich staet
Mijn mede-knechten niet en slaet
Noch en vercopte hier of daer.
Mijn licht staet op den candelae:
Mijn sout sy smakelijck en goet
Datmen niet crede metten boot.

15.

Ghy hebt my met u soeten mont
Gescholden ghyt tien duysent pont/
Geest dat ick oock mijn mede-mont
De hondert penningen verlaet/
Op dat ick niet en sy gelept
Daert eentwisch sammet ende schepet.

Wanneer

16.

Wanneer mijns vleesches mee-genoed
 Verwondet leyt en halles-dooe
 Laet my niet toe voorby te gaen/
 Maer doen als den Samaritaan/
 Bewijfen hem het geen ick wou
 Dat my als dan geschieden sou.

17.

Laet my niet sijn gelijk den man
 Die lust en rijkdom hier gewan/
 Maer lieber als die voor sijn denre
 In honger lach en swaer getreur/
 Dat ick hier na niet in de pijn
 Maer in het hemelriek mach sijn.

18.

Geest dat ick mijn verleende gaef/
 Niet booslijck inde aerde graef/
 Maer soeks met al mijnen sin
 Der sielen woeker en gewin/
 Want al de reste moeder van
 Of pement schoon de werelt wan.

19.

Geest dat ick als ontfanger broet
 My vrienden maek vant aertsche goet/
 En buidels die niet worden lech/
 Op dat/wanneer ick heb gebreck/
 Icht binde daer icht had gelept
 Inde beloofde salicheyt.

20.

Als ghy hier namaels schepden wille
 De schapen bande hoeken wille
 Zoo gunt my Heer de rechter sp
 Op dat ick eeuwich met u sp/
 Ter plaetsen daer geen ongebat
 Mijn siel can brengen totten vat.

21.

Verhooft / o Vader / mijn getseem

23 b 11)

3ca

Ich bidd' om broot/geest my geen steen.
 Ich soeke/laet my vinden/och!
 Ich cloppe doet my open doch.
 Laet my door u behouden t'velt.
 Die op den hemel doe gewelt.

Lijden Christi.

Des werelts rond' te gronden op een niet/
 Het woeste meyr te dwingen in sijn palen/
 Der sonnen rat doen rissen en doen dalen
 Sijn teyckens van een eyndeloos gebiet.
 Noch meer is dit / ó Jesu dat ghy liet
 Om sondaers buyt des hemels reyne salen/
 En hare schult onschuldich gnaemt betalen
 In helsche quael en dodelijck verdriet.

Och! costen wy te recht die wonder smaken!
 Wat steen-rots sou niet als een oven blaken!
 Wat hert sou niet met liefde sijn doorwont!

Maer neen/ geen mensch/ geen engel can het vaten;
 Ghy Heer alleen cont het ons weten laren/
 Want ghy alleen sijt die het ondervondt.

Liefde.

De stromen alletijt haer wateren wtgieten/
 Maer nakende de see veel crachtiger sy blieten:
 De liefde van Gods soen is steeds geopenbaert
 Maer op het hoochste doe hy ginck te Gode waert
 Besupzende den doot gelijk een eubeldader/
 Bevelende den Geest aen zijnen liefsten Vader.

Paesch-lam.

Op' de 10. geboden.

L Am Godes/ ons van God gesonden/
 Door een soo supberlijcke maecht/
 Wy bidden maecht ons reyn van sonden
 Ghy die des werelts sonden quaecht.

2.

Onschuldich lam gants onbevleet
 Beleet ons met u witte vacht
 Op dat wy daermeed overdekt
 Ten hemel werden ingebracht.

3.

Geduldich lam die u liet leiden
 Wywillich inden harden doot
 Wilt ons gemoet in tijts bereyden
 Te lijden alle wederstoot.

4.

☉ lam om onsen wil geslachtet
 En alte wzedelijck onseleet
 Ons conmer groot alhier versachtet
 Daert allesins van hoofsheyt crielt.

5.

☉ lam aent crijps-hout wtgespannen/
 Van pder een gesmaet gebloecht/
 Des Vaders bloeck wilt van ons bannen
 En met u segen ons besoecht.

6.

☉ lam gebraden inde blamme
 Van schoochsten Richters strenge hant
 Ah! ober ons u niet vergramme
 Daer vlijt ons van der hellen brant.

7.

Lam wtens gebeent bleef ongebroken
 Als ghy soo deerlijck waert vermoort
 Laet doch niet breeken laet niet croken
 O liebe kerck u heplich woort.

8.

☉ lam/ die willet sijn gegeten
 Met repne broden ongesuyt
 En laet ons nimmermeer vergeten
 Der liefde soet die ewigh duyt.

☉ lam

9.

O lam wiens sans sijn bierre crupelt
 Wy bidden om u bierre doot
 Wilt onse siel te rechte beduyden
 Dat sy u volg' in angst en noot.

10.

O lam wiens bloet ons heet bespynget
 En wasschet schoon van alle sond'
 Den woerger sel doch niet gehenget
 Dat hy ons geve doden wond'.

11.

O lam wy hebben lang' gellabet
 In dese werelt die ons haett
 Wy staen geschoot/geschoot/gestabet
 Om u te volgen waer ghy gaet.

12.

Lam Godes, helpt ons door de haren/
 Wijst ons een wech door de sane/
 En brengt ons in met grote scharen
 Tot het beloofde Vaderlant.

Verraet.

Als Christus met sijn jongeren te gader
 Geseten was in d'alderlaetste nacht/
 Hier is de upz/sprack hy/ so lang' gewachte
 Dat door de doot ich trede totten Vader.

Geen hertenleet/ô vrienden/ comt my nader
 Als dat den man die my te volgen placht
 Om t'aertsche goet het eeuwige veracht/
 En wort aen my een schandelijk verrader.

Acarioth u boosheyt ich wel weet.
 Heemt noch van my dien minnelijken heet/
 En scheidt daer mee ter slont van dese elven.

Des menschen Doon sich geerne overgeeft;
 Maer t'waer u goet en hadde nipt geleest.
 Ghy wilt het gelt/en ghy verliest u selven.

Avond.

Avond-mael.

☉ spijse die ons upt den hemel is gegeven!
 ☉ drank die eens gesmaecht den smaech vermeerren doet!
 ☉ spijse die ons tot int ander leven boedt!
 ☉ drank die crachtelich de doden geeft het leven!
 ☉ spijse die ons niet laet aende aerde cleven
 Maer proeven dat de Heer is liefelijck en soet!
 ☉ milden hemels-dou / veel beter als de bloet
 Die wt den harden steen was eenmael opgedreven!
 ☉ Manna/af gedaelt van Godes hoge hant!
 ☉ soeten druppen-tros wt het beloofde lant
 Verbult mijn hert en mont met uwen lof en prijsse.
 Clint opwaerts/ô mijn siel/dit sichtbare verlaet/
 'Tis uwen hulpsbegon die u alleen versaet
 Wiens bloet is waerlijck drank / wiens blysc is waerlijck spijse.

Bloedige sweet.

1.

T Rage stel / die in my slaep
 Geeut en gaep/
 Wilt u bypogom niet vergeten.
 Waket op/en comt hem dya
 Volgen na
 Anden hof van Oliveten.

2.

Stet hoe hem u Schepper bucht/
 Onderdrucke
 Dooz u eysselijcke sonden.
 Stet hoe hem sijn teere hups
 Verstet wt
 In wel dupsent-dupsent wonden.

3.

Ah ! sijn sweet is enckel bloet/
 Met een bloet
 Stralende van sijne leden
 Ah! de aerde byncht haer sat

In het nat
Sijpende van zijne treden.

4.

En mi dunckt dat ick aenschou
Desen dou
Opwaerts inde bladen trecken;
Was t'angierken niet snee-wit/
Dat mi sit
Oversaept met bonte plecken?

5.

T'blonde roosken gleept sijn schoot
Sangels root;
En de bleecke Tulibanten
Sijn verkeert (of droomtet mi?)
Op de ry
In gemengde klambopanten.

6.

Maer een bloem int duyze bloet
Opgevoet
Die ick wter aerden comen;
O hoe liefelijcken bloem!
Die den roem
Allen crupden heeft benomen.

7.

Godes milde goedicheyt
Wtgebrent
Over die de sonden rontwen
Is haer alder-soetste naem/
Hullepsaem
Diese met geloof aenschoutden.

8.

Droeve siel / die in mi weent/
Sacht en steent
Wilt dees bloeme niet vergeten;
Ider hofken dat ghy siet
Draechtse niet
Maer den hof van Oliveten.

Beproeft

Beproeft na gelijkheyt.

Gelijckertwijfs die van een adder is geflagen
 Verftontt booz pder een/en niemant en can clagen
 Den weedom die hy boelt/als fulcken man alleent
 Die oock den fellen tant des adders heeft gelee't
 Soo comen wy tot u om raet en troo't te halen
 O Jezu die alleen recht kennet onse qualen.
 Ghy sijt gelijk als wy / en meer als wy beproeft/
 W siele is geweeft tot inden doot bedroeft/
 W heplich lichaem heeft gefreden totten bloede.
 Ghy weter hoe u was en hoe ons is te moede/
 Erbarmt u over ons ons ziende fo verneert
 Ghy die dooz lyden hebt mee dogentheyt geleert.

Petri val,

Gelijck/ als inde herfst de felle bupen comen
 De bladen u tgedroocht afvallen bande bomen
 De wortel evenwel het leven noch bewaert
 Twelck inde foete leent weer loof en vruchten baert:
 Soo is het inder daet met Petro oock gegangen
 Doe hem de conde angst soo schielijck had omvangen/
 Het tonge-blat hoorwaer in sware sonden viel
 Maer t' herte vant geloof de wortel noch behiel
 Twelck op de rechte tijt in woorden ende wercken
 Tot Christi lof en prijs sich wederom liet mercken.

Petri tranen.

O ganch vermengt met swerven ende swieren!
 O vrees en hoop die quellet mijn gemoet!
 O vier dat my die siele branden doet!
 O ogen/niet meer ogen maer rivieren!
 O pder blind die u niet liet bestieren/
 Maer roekeloos deedt treden mijnen voet
 In dit gewest/ daer mijnes Heeren bloet
 Woxt na getracht van dees verwoede dieren!

C c ij

O tonge

O tonge die mijn tong' tot leugen dreeft!
O hanen-craey waer door my t' herte beeft!
 Wat troost cont ghy my troosteloos verleen?

O Jesu/die voor my dit lijden smaecte/
 Wiens weerden naem ick dymael heb versaeckt
 Staet eenmael stil/en siet mijn bitter wenen.

Siet den mensche,

O mensche siet den mensch die voor u mensch geboren
 En onderworpen is dees dodelijcke pijn/
 En danket hem/dien wel eer in sonden heel verlozen/
 Door hem een erigenaem des hemels sullet zijn.

Ghy die vermoeyet zijt van wegen u misdaden
 Versaecht niet/maer met een gelovich toeverlicht
 Aenschouwet desen mensch/hy is met druck beladen
 Op dat u droebe siel van weedom zy verlicht.

Ghy die den ouden mensch noch dient na zijne lusten
 Eplaten! siet met ernst dees hooch-benaude mensch.
 En so ghy wenscht met hem hiernamaels eens te rusten
 So leert het vleesch niet meer te gunnen sijnen wensch.

Ghy die veel meer als God aenhangt de pdelheden
O dwaes/aensiet den mensch/siet hoe hy u bemint.
 Hy laet om uwentwil verscheuren zijne leden.
 Die hem niet weer en liefst die sy der hellen kint.

Ghy die in hobaerdy u lichaem gaet verciere
 Aensiet / aensiet den mensch mismaket en geschiet.
 De doornen sijn sijns hoofts gebloetes lauwerieren/
 De strijmen sijn sijn bont en goude pafement.

Ghy die u even-mensch onmenschelijcken hatet
 Ich bidd' u/siet den mensch/die lijdet met gedult
 Om sijnes vrients wil/en u een spiegel latet
 Dat ghy u vrant oock van herten minnen sult.

Heer Jesu God en mensch/geeft ons des Oefftes ogen
 Op dat wy u alhier aensien gelijk behoort
 En dat in eewicheyt wy wt genade mogen
 U hoochste heerlijkheyt aenschouwen voort en voort.

VVy en hebben geen en Coninck dan den Keyser.

Ghy hebt den dozen-strupck tot Coninck wtvercozen/
 En my des levens boom lichtveerdich afgeswozen.
 Den Keyser is u Heer/ Gods Sone kendy niet;
 'Tis recht dat na u daet u wederom geschiet:
 Het vier sal wt den stam der dozenen wtbreken
 En al de cederen op Libanon aensteken
 Van suldy seker sien (doch/ leyder/ al te laet!
 Wien ghy verheven hebt/en wien ghy hebt gehaet.

Sijn bloet sy over ons ende onse
 kinderen.

Het geen u byant riep tot zijn verderf en schade
 Dat roep ick tot u oock/ ô heplant vol genade/
 Maer tot mijn salicheyt/in vieriger aendacht;
 W bloet zy over my en over mijn gellacht.
 W bloet sy over my/mijn sonden te versmozen/
 En op mijn kinderen/om t'quaet haer aengeboren
 Te waschen / en haer siel te redden van gepijn.
 Zoo sal der Joden bloeck voor ons een segen zijn.

Hy droech onse smerten.

'T en zijn de Joden niet/ Heer Jesu die u crupsten/
 Noch die verradelijck u togen voort gericht/
 Noch die versmadelijck u spogen int gesicht/
 Noch die u knebelden / en stieten u vol puyfsten/
 'T en sijn de crijchsluy niet die met haer felle buyfsten
 Van riestock hebben of den hamer opgelicht/
 Of het verbloecte hout op Golgotija gesticht/
 Of over uwten rock tsaem dobbelden en tupschen:
 Ick bent/ô Heer/ ick bent die u dit heb gedaen/
 Ick ben den swaren boom die u had overlaen/
 Ick ben de taeye streng daermee ghy ginct gebonden/
 De nagel/en de speer/ de geessel die u sloech/
 De bloet-bedrogen croon die uwten schedel droech:
 Want dit is al geschiet/eplaes! om mijne sonden.

E c iij

Tgroene

T'groene hout.

I.

EDen als een hoge ceder
 Deere van het groene wout
 Als hy wo't geslagen neder
 Tot een brant-of-timmerhout

2.

Al sijn schoon-gecolde haren
 Werden hem geschozen af/
 Al sijn twijgen / al sijn blaren/
 Alles wat hem cieraet gaf.

3.

Noch laet hy den houwer weten
 Dat hy weerdich was verschoont/
 Die hem heeft ten grond' gereten
 Hy niet repnet denchden loont.

4.

Wort hy aen het bier geblegen
 Hy verwarmet hups en man/
 Vanden borst en vanden regen
 Hy de crachten stouwen can.

5.

Wert hy tot een stijf gerichtet
 Onder een swaer-lijbick dack
 Al den last hy op hem lichtet/
 Ondervangt het hele dack.

6.

Even-eens / ô boom des levens
 Jesu Christe Jacobs helt
 Met veel schrickens / met veel bebens
 Sie ick u ter neer gebelt.

7.

Laes! ick sie u gouden locken
 Clevende van bloedich stof/
 O met sweerden u met stocken
 Sleppe na het Jootsche hof.

Laes!

8.

Laes ! ick sie u sonnen-ogen
 Dick geslagen metter bupst/
 Uwe wangen buyl bespogen/
 Overcrabbelt en begruyst.

9.

Owen rugge door geploeghet/
 Thoost met dooren bedeckt
 Onder t'cruyce stijf beswoeghet/
 Aen het crupce wgererecht.

10.

Noch en hebt ghy niet gescholden
 Maer gebeden voor dees daet/
 Ghy en hebt geen quaet vergolden
 Maer het goede voor het quaet.

11.

Gods blammen in u branden/
 En noch brande in u sin
 Tegen uwe doorvpanden
 Een onsterfelijke min.

12.

Hierom zijt ghy opgerechtet
 Een onroetelick pilae
 Die Gods huys te samen hechtet
 En verskiert voor gevaer.

13.

Jesu / leert my uwe deuchden/
 Op dat ick u dach op dach
 Hier in lijden / daer in vreuchden
 Singen ende volgen mach.

Coperen slange.

Geswoollen bant sijn in der dodelijcker slangen/
 Doormakende het vier dat nimmermeer en blift
 Wy sleepten langs de gront / en hadden geene rust
 Ter tijt toe dat tot n wy keerden onse gangen.

S slange

O lange sonder gift/die booz ons opgehangen
 De welverdiende grim ws Vaders hebt gesust:
 Ghy gaest ons het geloof/waer booz wy niet een lust
 Omvingen nwen troost en sijn van u onwangen.
 Ghy quamet onse sond' ontsonden en bedelven/
 Ghy namet onse quael en loedse op u selven/
 Ghy wiert booz ons een wozm getreden niet den boet.
 Trecht ons tot u om hoogh/en leert ons recht bedencken
 Hoe ghy der llangen hooft cost moeselen en crencken
 Doort breeken van u lijf/doort storten van u bloet.

Maria by t'cruyce.

Gelijck de witte swaen aen Strpmonis fonteyne
 Bevindende haer jong' verhangen in een strick
 Vergeet haer soeten sang' en in een ogenblick
 De vleugelen na-leept en wandelt alleyn.
 Zoo sach de cupsche maecht niet droefheyt ongemeyne
 Haer Sone aen het crups gehechter wredelich/
 Nu buggende het hooft en by den lesten snick/
 Wegietende zijn bloet om ons te maken repne.
 Een heete tranen-bloet haer wt de ogen-sprang
 Een wtgetogen sweert booz hare siele drang
 Aenschouwende haer brucht/aenschouwende de scharen.
 Het crachtige geloof weerhieltse in dien noot
 Dat zy niet met haer kint en smakede de doot:
 Noch leetse meer als opt de grootse martelaten.

Doot Christi.

O leven onser siel/ô Dozt vant eeuwigh leven/
 O die het leven self den doden hebt gegeven/
 Hoe hebde bande doot u leven niet verlost!
 Wie hadde opt gemeynt dat God oock sterben cost?

T'selve.

Plichtancker onser-hoop/steenrots van betrouwen/
 Afgrond' van onse lefd' in wien wy sijn behouwen/
 Ghy sijtet die de doot al stervende betwon.
 Ha! wie vermoede dat de doot oock sterben con?

T'selve.

T'selve. Op den 114. Psalm.

1.

Doe ſlebens Doſt t'onſchuldich leben liet
 En ſherten bloet heel waterich verſchiet
 Wt ſijn dooꝛboorde ſijde/
 Doe wiert de doot verplettert haren kop/
 De grendels van den afgront ſprongen op
 Gants boven maten wijde.

2.

Den hemel hooch en aerſelde verbaert/
 De Son ſach tot en toech te rugge waert
 Zijn guldenſe tincanten/
 De aerdertrech een roering op het lijs/
 Der clippen gront boozt grouwelijck bedrijs
 Bozt wt aen allen canten.

3.

Wat was u / Son? wat ſaechdy tot de hoochd'
 Wat ghy met een ſwart lampers overdoecht
 W croon vol diamanten?
 Wat was u / doot / dat ghy geheel verbluſt
 De ſloten van u adem-looſe cluſt
 Wzaecht wt aen allen canten?

4.

Dooꝛ ſlebens Heer die ſterbende betwint/
 Wiens weergae men in aerd' noch hemel vint
 De cōſen moſten beben/
 Wiens blanke bozt dee bruiſen een fonteyn
 Waer dooꝛ hy maecht des werelts ſonden reyn
 En ſchenckt de dede t'leven.

Verrijſenis.

Leeft Joſeph / dien ick lang int doot-boeck heb geſchreven/
 Sprack Jacob/oude man/en wert hy ſoo verheven/
 Soo ben ick vergenoecht/ ſoo wil ick reysen heen.
 En ſien ſijn hogen ſtaet/en ſterben wel te vrien.
 Leeft Jezuſ / die alree ten grabe was gedragen/
 Is hy gereſen op na drie geheele dagen/

D B

En

En heeft hy alle macht in hemel en op aerd'
 Zoo ben ick wel getroost: ick wil te Godetwaert
 En sien sijn Heerlijckheyt: blymoedich wil ick sterben
 Verskert met mijn Heer de salicheyt te erben.

Twée-sprake by het graf.

Maria. Christus.

I.

Soecht bochte ogen/soeck. vzaecht dorre tonge/vzaecht.
 Ghy sult niet meer aensien het geen dat u behaecht
 Noch binden dat ghy mint/laes, naden dach van hupden.
 En ghy/ô bloemen versch en half ontloken crupden
 Getungen van den schat dien ick hier had gelept
 In ongevalsche myrrh' sochbuldich wtgesprept
 Betreurende sijn doot/betranende sijn leden
 Helpt dragen mijnen rou/en clagen t grote lepe
 Dat ick mijn God en Heer verloren heb op heben.
 Hier is de steer daer wy hem henen brachten/
 Hier was het dat wy mengden onse clachten/
 Hier vielen af de droppen
 Sijns bloets op dese knoppen.
 Hier sat ick neer vol angstige gebachten
 Ter siden af / ontrent de schaduw' deser bomen.
 Eplaes! waer is mijn Heer? wie heeft hem wech-genomen?

2.

Ich ken de plaetse wel daer ick hem rusten sach.
 Hier was het dat sijn hooft onroerlyck nederlath.
 Hier waren over-een geblegen sijne handen
 Op rherce dat in liefd' (ah eertijts!) plach te branden.
 Hier lagen wegereckt sijn beenen onbesmet
 Met lijnwaetoverckert met aloë beset.
 Dit is het nieuwe graf. hier stonden diet betwaerden
 De bende wapentiers/maet hebben (wat haer let)
 Verlaten hare wach: hier liggen hare swaerden

Oh!

Och! waer sal ick mijn Heere wedersoekent
 Ich hebbe slechts de handen en de doeken
 Die t'reyne lijk omwonden
 Ten laetsten weergebonden:
 Maer hem/ocharm! sie ick in geene hoerken.
 Dit lijden is te groot dat my is overcomen.
 Eplaes! waer is mijn Heer? wie heeft hem wech genomen?

3.

Wat wonder sie ick gints? twee rappe songe mans
 In wolkick wit gemaet/en sonne-lichten glants
 Dooztralen t'heele graf. mijn ogen moet ick wenden.
 Hier comt den derden oock. misschien of sy hem kenden.
 Sy bragen alle drie de reden van mijn pijn.
 Och Heere / u en can het niet verholten zijn
 Dewijle ghy hier woont en desen hof bewaket/
 Waer hy bebaren is den alderlieffsten mijn
 Die wt dees holle cluft is schielick wech-geraket.
 Heeft hem een boos of nijdich mensch gestolen?
 Of hebt ghy hem dooz sulcke kuy verholent?
 Wilt hem u maget wijsen/
 Ich sal terslont op rijsen
 Hem halen/en niet langer hier gaen dolen
 Noch storten sonder maet der tranen heete stromen.
 Eplaes! waer is mijn Heer?wie heeft hem wech genomen.

4.

CHRISTVS.

Maria/te vergeefs ghy sit hy desen steen/
 D'suchten sonder saeck/om niet is u geweent.
 Hy is niet wijt van u dien ghy verlozen meynde.
 Hy is geresen op en staet hier ober eynde.
 Hy ist die sonder u u selver heeft gemaect/
 Hy loste u doe ghy in sond'en jammer staect.
 Hoe soude hy dan nu in droefheyt u vergeten
 Nu ghy dooz sijnen Geest in zijne liefde-blaect.
 En nu hy helle/doot/en dubbel heeft verbeten?

D d ij

MAR.

MAR. **M**y zyt ghy daer mijn meester en mijn Heere?
 Menschou ick u aenhoor ick uwe leere?
 O / laet my u doch groeten
 En cussen uwe voeten.

CH. **M**aria/ al verlangt u noch so seere
 Ik begeer en toest my niet. ick sal weer tot u comen
 Al eer ick van u werd' ten hemel opgenomen.

Thomas gelovich.

Als Thomas heel verbaest/ ô Jezu/ nu bestaerde
 De paersche steden van u sijde/voet en hant
 Hy steech op zijne knien/en als hy wat bedaerde/
 Gaf teken niet de tong' van sijner sielen brant.

Och! sprack hy/sie ick u niet mijn bebleekte ogen
 Onwinnelijke Heer/onsterfelijke Gode
 Mijn herte tot u comt in innicheyt geblogen/
 Ghy zyt mijn eygen deel en alderbeste lot.

Ich sie de diepe grift/ de pijnelijke nepen
 Der dodelijke speer/der nagelen getromt.
 Ich hebse met mijn hant en vingeren gegrepen.
 O Heer/ris in genae dat ghy dus tot my comt.

De wonden van mijn siel geneesdy door dees wonden/
 Het ongeloof is wach/den twiifel heel vergaen.

O Heere/ick geloof. en had ick drupsent monden
 Ich sou van mijn geloof daer mede doen verniaen.

Comt alle die van uwen heplant zyt geweken/
 Comt selver oock hier by die hem de wonden gaest/
 Menschouwet met geloof in wien ghy hebt gestekert/
 Hy iset die u sond' in zijne wonden graeft.

Ghy sijne tortelduyf comt nestek inde retén
 Van dese stercke roes wanneer ghy zyt benout/
 Sy sijn om uwentwil geweldich op gespleten
 Op dat ghy veplicghlyck daertinne schuylen sout.

Ik omhels u/rechterhant/ ick cuss u/ sincker sijde/
 Ick perss u aen mijn borst ô voeten alle bep.

O Heer/ in rechter liefde' ick uwen naem belijde/
 Geest dat in eeuwicheyt ick minner van u schep.

CHR.

CHR. **O** Thoma/ ghy geloof om dat ghy hebt aenschoutwet.
 Wel salich sijt ghy oock dat u dees ionste schiet.
 Maer salich nu voorten sal zijn die my vertrouwet
 Al ist dat hy my in den vleysche niet en siet.

Visch-vanck. Ioan. 21.

stem: Op hyden voordien dageraet
 Door inode lust verleyt &c.

1.

Ghy menschen-visschers die het beyt
 Van dese werelt cruyft/
 Wanneer het wt iemelende meyt
 Kontom u scheepken buyft
 So lett op u gety
 En leert wat visschen sy.

2.

Doet dat u utwe Keeder hiet/
 Hy staet op hoger wal.
 Laet ghy u van hem raden niet
 So vangdy niet met al.
 Hy roept: legt wt de ly
 En werpt aen d'ander sy.

3.

Al isser monich cupmelaer
 En modderige seelt
 Die/ liever als int enge haer/
 Int rupme water speelt
 Scha-haer/ doet ghy u best/
 Bebelet my de rest.

4.

Het comt wel dat een-rotte visch
 Mee onder t'sootgen cruypt/
 En als een ael gebangen is
 Dat hy wel weer ontslypft/
 Weest eben wel gemoet/
 Het goede blijft doch goet.

D d iij

Als

5.

Als hier of daer een stekelinc
 Een scheure maecht int net
 Ich laste u voor alle dinck
 Dat ghyer wel op let
 En niet daer van en schept
 Cert weer is toegebept.

6.

Of u die groten wallebisch
 In spaenderen wou slaen
 Zijn bulderen sal wesen mis/
 Laet nu der mee begaen.
 Om niet is sijn bedrijs/
 Hy heeft de dregg' int lijf.

7.

Hael-aen de zegen / die geheel
 Mijn segen heeft gebukt.
 Der visschen is te wonder veel/
 Het crimmelt en het crult.
 Hael-aen gelijckerhant/
 Ghy sijt niet veer van lant.

8.

Hooft knechten/ neemt die huple visch
 En smactse wt de vleet/
 De goede spaert voor mijnen visch.
 Al waer ich dynck en eet.
 Mijn vrienden / comt nu hier
 En maket goede rier.

9.

Voor utwen troutwen arebept
 En menich harde stoot
 Heb ich u heden toeberept
 Dat levendige broot/
 Dien levendigen bronck
 Wt mijne hozen spronck.

Ghy

10.

Ghy hoeft my / mijn beminde / niet
 Te brengen wie ick ben/
 Mijn aenschijn ghy in claerheyt siet/
 Ghy kentm' als ick u ken/
 Comt nemet met my rust
 Da uwes herten lust.

VVeder-opneminge Petri,

- C. Simon Johanna soon / sijt ghy van dese elcke
 Die my bewijzen wil de aldermeeſte tron?
- P. O Heer / dat ick u nu en eere weet my selve/
 Maer vercesp dat ick mijn broeders taken son.
- C. Wel aen / so boeget u mijn lammerkens te queecken
 Met d'ongebalschte melck en levendige bron.
 Wijst haer den rechten pat / en laet haer niet onthrecken
 Een schursel booz de maen / een schaduw' booz de son.
 Simon Johanna soon / mint ghy my oock in waerheyt
 Beproebeet u gemoet / en spreekte dus herten sin.
- P. O Heer / gelijck ghy weet / in al mijn druck en swaerheyt
 En heb ick nimmermeer verlaten uwe min.
- C. So wendet uwe blijt om wacker te verjoegen
 Mijn schapen die atree vo lpbich sijn en vast/
 Depte haer oock vaste spij / en houe haer niet verhoegen
 Van al wat hier en daer in mijne beemden waest.
 Simon Johanna soon / bemint ghy my van herten
 Gelijck als ghy my hier verclaret mondeling?
- P. Ghy roeret / Heer / mijns siet met ongewone smertens
 Het is u wel bekend / ghy weet doch alle ding.
- C. Wel aen / so heet ick u mijn cudd in gabe weyden/
 Niet met een wederwil maer met een welgebal/
 Niet heerschende maer self voortredende / geleiden:
 Verskert dat ick u hiernamaels cronen sal.
 Dus heet Johanna soon tot dynnael weer beleden
 Sijn meester dien hy had een dertienmael versaeckt/
 En wendet niet sijn leer de schapkens noch op heden
 Tot troost van alle die in sonden sijn geraecht.

Hemel.

Hemel.-vaert.

Elias was alree int hemels hof geseten
 Als hem wt misverstant de kinders der profeten
 Noch sonder onderlaet na-trachten hier benee'n
 Door bosschen/berch en dal drie dagen achter een/
 Maer al se te vergeefs lang' hadden lopen swerven
 Sy jagen op het lef dat sy hem mosten verben/
 En keerden wederont te huys waert moe en mat.
 T'verdwaelde Christendom gaet noch den selfen pat:
 Want Christus is vooz lang' ten hemel op-gestegen/
 Noch soeckten hem alhier op ongebaende wegen/
 Of in een enge slot/ of in een verre lant/
 En nieft in broot en wijn die doch ter rechterhant
 Zijns Vaders is verhooght. daer soeken hem sijn vanden/
 En die hem elders soekt en sal hem nergens vinden.

T'selve.

Terhemel vorduy op / 6 Jesh / om een stede
 Door my int paradijs by u te maken rede/
 En ick leg' hier alsnoch (en isst niet een schant?)
 En denck niet aen mijn huys noch aen mijn vaderlant.
 Ich heb alree geleest veel langer als mijn Heere/
 Tis immer eenmael tijt dat ick my opwaerts keere.
 O siele stercht omhoogh / o aerde neem het lijf/
 Want Jesus / dunckt my / roept waer ick so lange blijf.

T'selve.

Ghy hebt van ons een pant ten hemel opgenomen/
 Ghy laet tot ons een pant weer vanden hemel comen.
 Het pant dat ghy ons naemt was onse vleys en bloet/
 Het pant dat ghy ons gaest was onsen trooster soet.
 Het pant dat ghy ons naemt seyt dat wy na het sterven
 De plaets die ghy bestit in vrede sullen erven.
 Het pant dat ghy ons gaest betuyget dat gewis
 De volheyt onses Geests ons overreypdet is.
 Weest vrolijk vleys en bloet / bewijl het eeuwich leven
 In u overhoofst soo seker is gegeven.

Ten

Ter Rechter-hant Gods.

De Vader inden Zoon/De Zoon is in den Vader/
 Die heerde sijn maer een/sp heerschen oock te gader/
 De Vader van den Zoon is eenwigge begin/
 De Zoone is daerom in hoocheyt niet te min.
 De Zoon ter rechterhant zijns Vaders is verheven/
 De Vader is daerom de sincker niet gegeven.
 O wonder ongehoort/ en lijckewel gewis/
 Dat een ter rechter/en ter sincker geen en is!

Pinxteren.

Een vader die by tijts gedencket aen het sterben
 Stelt schriftelijck sijn goet en die het sullen erven/
 En wat sijn vyse wil 'int waterste besloot
 Wort onverbeydelijck gehouden na sijn doot.
 Wanneer nu vanden roit de dagen sijn verlopen
 Soo doetnient testament voor aller ogen open
 Alwaer dan yder een vernemet voor gewis
 Wie datter is bedacht/en wie betgeten is:
 Des hemels eygenaer opt eynde van sijn leven
 Een heerlijck testament sijn vrienden heeft gegeven/
 't welck bondich ende vast voor eeuwich is gemaecht
 Dewijl de dage hant daer tusschen is geraecht;
 Den rouw na sijn versterf geduerde vijftich dagen/
 Doe sant hy wt de hoochd' met buyen ende blagen
 Sichtbaerlijck sijnen Geest/de kercke tot een gis/
 Die brach de segels los en opende de schijf;
 Daer sachmen wonder dinck/de kinders a/gesneden/
 Het erfenis gedeelt aen Parthen ende Meden/
 Aen Cappadociers/aent volck van Phrygia/
 Van Pontus/van den Rijn/ van sandich Africa/
 De Moor/den Abissyn/'t is al verbult met schatten/
 Met schatten die voorwaer de werelt niet can batten.
 De kinders na de wet/al hebben sijt verbeurt/
 En is niet hopeloos het erve afgekruet/
 Maer/willens wt genae mee warden aengenomen
 En niet vergevelijck op haer geboorte romen/

E s

Daer

Daer is genoegh voor haer/voor ons/voor alle-man
 Die slechts den rijken God het onbetrouwen en
 Wiens goetheit noch ter tijt voor niemant is gewinder
 Wanneer het ongeloof hem daer niet van en hindert.

Camerling Candaces.

Wie ist die seggen doof dat moeyte sy verloren
 Te wasschen in het badt een naerten moxaen
 Hier siedy eenen moor diep in het water staen/
 Hier siedy hem vernieut als waer hy nieu-gebozen.

De Heere/die hem had van aenbegin vercozen/
 Heeft so genadichlijck gesegent sijne paer'n
 Dat hy gecomen is op s'levens rechte baen/
 De eerst-gemaeyde bzychte vande bekeerde mozen.

Hy las de onde schrift dewelck hy niet verston/
 Hy hoorde Christi leer wt des Philippi mont/
 En latende in pl stil houden sijne wielen/

Ontfinck van hem den doop met een gelobich hert/
 Zijn woterlijcke huyl bleef wel gelijcke swere
 Maer witter als de sneeu wiert hy aen sijner sielen.

Pauli Bekeeringe,

Op : Vluchtige nymph &c.

C. Boedige wolf / waer heen so suelt
 Saul / Saul / wacht u wel
 Dus verholgen
 Te verholgen
 Hem die alle dinck vermacht/
 Of u genaecht een quaden dach.

Werde

2.

Wrede tyran / wend' om en siet
 Eens te recht in wien ghy schiet
 Owe pijlen/
 Die daer plen
 Haer te planten in mijn sp:
 Hoopdenaer / wat vervolgd' my?

3.

Saul vernam dit straf gelupt/
 Dien een strael ten hemel wt
 Vanden peerde
 Sloech ter eerde/
 En belemmet van gesichte
 Tastede na het middachs-licht.

4.

Heere / wie spdy? sprack hy doe:
 Heer wat eyscht' dat ick doe?
 Staecht u toren/
 Laet my horen
 Wat ghy wilt / en wat ick can:
 Want ick ben u gebangen man.

5.

C. Saul hoe wepnich kent ghy my?
 Ick ben Jesus / die van dy
 Word' bestreden
 In mijn leden.
 'Wil u selfsaem overgaen
 Tegen den p'ckel wt te slaen.

6.

Rijset / en laet u dopen drae/
 Dat u oog weer open-gae.
 Te verlichten
 De gesichten
 Van het blinde hepbendom
 Wil ick u stieren om end' om.

E t ij

Hebby

7.

Hebby gebloeckt den name mijn/
 Van mijn hoocheyt sult ghy sijn
 Een verconder/
 En den donder
 Mijnes woorts door twen mont
 Clateren sal door swerelts rond.

8.

Deedp mijn schaepkens overlast/
 Ghy sult willich maken vast
 Mijnen regel
 Metten segel
 Van u wegegoten bloet
 Strebende na het hoochste goet.

9.

P. Jesu / ghy sijt een heplant trou
 Die den sonbaers geeft herou:
 My voor allen
 Dwaer gevallen/
 Maer nix is genaet geschiet
 Want ick misdeed' en wistet niet.

Cereemonien afgedaen.

Laet u niet wonder sijn dat God de oude wetten
 Alleenlijck voor een wijl heeft willen innesetten/
 Waer van het wterlijck gebruyck een eynde nam
 Soo haest met Christo de verbeteringe quam/
 Want oock een lant-heer sal van jonge eycken loten
 Wel eenen schonen bos aen sijnen acker potten
 Om dien te houtwen af op den bestemden tijt:
 Hy setse met verstant/en veltse met profijt.

Tselve.

Onthout u van het bloet/int bloet daer is het leven/
 Soo sep hy die de wet den Joden heeft gegeven:
 Der Joden oude wet stel ick wt mijn gembet/
 Mijn leven is alleen Heer Christe in u bloet.

Afgo-

Afgoden: val.

Hoe machtiſch was u woort/ o Godes twaelf boden
 Waer doo? verwonnen is het heele heyl der goden!
 Den trofsen Jupiter wech- woppende ſijn ſtaf
 Verberget hem/ en crimpt te Creta in ſijn graf.
 Saturnus inden gront ten diepſten afgestoten
 By Pnyphlegethon leyt in ſijn oude ſloten.
 Den groten Hercules omringt met menich diſe
 Hem wentelet noch eens al rafende inc vier.
 Venus woxt wederom hoelerende gebonden/
 En vaſter als wel- eer met beteren gebonden.
 Vulcanus doo? de locht geſtingert ginder heen
 In Lemno tynmelt af en breekt het ander been.
 Mars doo? een wiſſen ſteeck verlieſende ſijn crachten
 En vint geen Paxon om ſijn wonde te verſachten.
 Dodona ſpreekt niet meer/ De Ephe is een ſtock/
 Apollo is een ſteen/ Diana is een bloek/
 Den Satan valt gelijk een blixem wt de wolcken/
 O Jezu/ utwen naem blicht ober alle volken:
 Den hemel is u ſtoel/ en onder utwen voet
 De aerde / en niet een de helle bypgen moet.

Verlichtinge.

Twee dingen ſijn berepſcht om claerliſch ſien te mogen/
 Het ſoete ſonnen-licht/ en t'licht van onſe ogen.
 Want waermen heeft gebreck van een oft alle heyl
 Daer is het nimmer dach naer alrijt duysterheyl.
 Twee dingen inſgelijx ſich binden moeten laten
 Om de geſonde leer wel brachtbaerliſch te baten/
 Den goddelijcken Geest doorſtralende de ſchrift/
 En banden ſelben Geest de coſtelijcke gift
 In onſe ſwaſche ſiel. want miſt ons een van heyden
 Geen keers noch ſackel ſal ons tot de waerheyt leyden.

Geloove.

Een ſwemmer die getrooft hem ſteunet op ſijn handen
 En boven water blijft/ ſal lichtelijcker landen

E e ij

214

Als eener die besorcht wil swemmen mette hant
 En soecken niet de hoef den grant of t'welle-sant.
 Indien ghy door het niem des werelts soeckt te comen
 Verlaet u opt geloof/so hoefdy niet te schromen:
 Maer breef dy dat daer mee ghy schieten sult te cort
 En dat aen Gods genae het sen of t'ander schort
 En wilt oock door u self de salicheyt verwerben:
 T'is seker dat ghy sincht int eeuwige verderben.

Gelove, Hope, Liefde.

Twaelf hoofst-articulen de kerck sijn na gelaten/
 En t'is maer een GELOOF waer doozmensse moet baten;
 Des beden heeft de Heet vóór ons by een gebracht/
 En t'is maer eene HOOP waer doozmensse verwacht:
 Tien heplige geboon sijn ons van God betrouwt/
 En t'is maer ene LIEFD' waer doozmensse onderhouwt.

VVeetsucht.

Die woetet inde diept van Gods geheimnissen
 En daer wt niet en leert als twijfelen en gissen/
 Die is gelijk een man die in den hollen gront
 Der see veel vremdicheyt te vinden onderwont/
 En als hy boven quam/doe had hy bep sijn handen
 Vol sant/dat hem ontzreef eer hy noch conde landen,
 Meynen en weten.

'Twaer goet dat in den mensch het meynen van het weten
 (Tot clarder onderscheyt) wel verve maer geseten;
 De wetenschap int breyn sonder dyen als plach/
 Maer t'meynen wenschet ick dat inde sielen laech.
 Nu sijne bep int hooft. dies moeten wy gebogen
 Dat reden menichmael van meyning wert bezogen/
 Gelijk een quaet gebuyt seer siechtelicken krencht
 Die naest sijn deure woont en om geen erch en dencht.

Vege-vier.

O ongeluckich mensch/die na u broebe jaren
 B'rekeninge maect noch in een bier te baren/
 En

Predicant

Ouderling?

Digitized by Google

De goddassen desich dwing
 En met haer u niet verning.
 De bedroefder troost aenbting/
 Weest den swacken niet te string/
 Denkt hoe Christus ons om-ving
 Doe hy armen ropes hing
 En hy in sijn schoot ontfing
 Eschaepken datter dolen ging.
 Tegen goede ordening
 Niet en worstel noch en wing.
 Acht u leeraers niet gering.
 Weest so doende onderling.

Diaken.

Schuld wesen een diaken
 En Gods segeninge smaken/
 Neemt in goet-doen u vermaken.
 Alle sturicheyt wilt slaken.
 Weest van minnelijcker spraken.
 Laet haer noot u herte raken
 Dien de middelen ontbraken.
 Spijst de hungerige caken/
 Drenckte die van dorste blaken/
 Troost die naden adem snaken/
 Helpt de naechte onder claken/
 En de byemde onder baken.
 Lupaerts laet u niet genaken/
 Welker vingers sijn als haken/
 En haer herten God versaken.
 Sijne getrou voor alle saken/
 Past goe rekening te maken/
 Willet bidden ende waken/
 Godes loon hebt voor een baken/
 Weest soo doende een diaken.

Tafel-recht.

Al die siet aen mijnen dysch
 Dinct so veel als nodich is.

Eet na uwes hongers eysch/
 Maer en eet geen menschen-bleys.
 Weetty niet wat dat beduydt?
 Hoozt/ ick salt u leggen upt:
 Spreekt niet qualijck van een vrient
 Die dat niet en heeft verdiene.
 Spreekt niet qualijck van een man
 Die hem niet vertweeren can.
 Neemt hem niet met uwen mont
 T'geen ghy hem niet geven cont.
 Sudy anders van manier/
 Nynenthalven blijft van hier.
 T'sp u eens door al gesecht/
 Dat is hier het tafel-recht.

Gebet.

De raven bidden God. wat bidden doch de raven?
 Sy bidden om het aet/ sy bidden om zijn gaven.
 En/ wilde meer/ mi brenkt sy bidden nacht en dach
 Dat die niet bidden wil haer spijsse worden mach.

Cort gebet.

Het goede wilt ons/ Heer/ toemeten/
 T'sp dat wi't bidden/ of begeten.
 Het quade geest ons nimmer anders
 Al baden wy het noch sedt.

Morgen-gebet.

Op: Cruelle departie.

1.

In oosten claer laet bloesen
 De dageraet
 De liefelijcke rosen
 Van haer gelaet.

2.

O helle morgensterre
 Gods eeuwich soon

ff

Schiet

Schiet op ons hert van verre
 In stralen schoon.

3.
 Vermeert tot uwen lofe
 Het crancke licht
 Van onse clem gelove
 En toeverlicht.

4.
 Maect wacker al ons leden
 En traech gemoet
 Om blyrich in te treden
 In paden goet.

5.
 Tot dat top eens in waarheyt
 Verheben hoogh
 Menschouwen uws claerheyt
 Van ooch tot ooch.

Gebet des middaechs.

Op: Het vierich stralen vande son,

1.
Het vierich stralen vande son
 Opt hoogste stam top rijzen
 O dat de sonne spreken can!
 Zijn schepper sou hy rijzen.

2.
 Oh sonne der gerechticheyt
 Comt onse siele vanden
 Die in een conde slaute leyt/
 En doetse vierich branden.

3.
 Geest datse gans versmelten mach
 In Goddelijcker minnen
 En diese eer te haten plach
 Nach jonstelijck besinnen.

4.
 Den acker vant verhoesen hert

teft

Wilt coesteren en stercken
Op dattet weêrom vruchtbaer werd
In deuchdelijke wercken.

5.
Tot dat wy werden ingelept
Wt duysternis en pijn
Daer ghy en wy in eeuwicheyt
Als sonnen sullen schijnen.

Gebet voor den eten.

Op: Musijck de ongeschende maecht.

1.
Ghy die wel eer het manna soet
In dorren lande hebt gegeven/
Ghy die wel eer de frisse bloet
Hebt wt de steenrots opgeheven.

2.
O Vader/ wilt ons werden dat
Met uwe goede gaven spijssen/
Geeft dattet niet werd' al te sat
Noch onbequaem om u te prijsen.

3.
Laet dalen oock in onsen schoot
Om 'twaer geloof in ons te boeden
O lieven Doon dat hemels broot:
En hy sijn woort wilt ons behoeden.

4.
Doet leven in ons doftich hert
Des Heyl'gen Geests ontsprongen ader
Waer doo; de siel gelabet wert/
Waer doo; wy roepen: Abba/ Vader.

5.
Tot dat ghy met het rechte Man
Gants sonder maet ons sult beschyncken/
En wy in eeuwicheyt al dan
Met u het nieuwe sullen dyncken.

ff f y

Danck.

Dancksegginge náden Eeten.

Op de tien geboden.

I.

O Herder trouw ick wil u loven:
Ghy maect dat my onthzet niet/
Ghy weydt my in u groene hoven
Men een so coelen waterblijet.

2.

Ghy stelt geheel mijn hert gerustet/
Ghy leydt my op den rechten pad/
Ghy doet dat my mijns levens lustet/
Mijn siele maect ghy veren ghat.

3.

Wanneer ick inde schaduw d'apster
Der wrede doot alree moét gaen
Da uwen stock en staf ick luyster/
Geen angst noch vaer sal my verlaen.

4.

Een rijke tafel ghy my spreijdet
In spijs van mijn vyanden al/
Den balsam ghy my toebereijdet
Daer van mijn aenschijn blinken sal.

5.

Ghy schenckt my eenen vollen beker
Van uwen costelijcksten wijn.
D goetheit maect my eeuwich seker
Dat in u huys mijn woonst sal zijn.

Avont-gebet.

Op: Christe die du bist dach 20.

I.

De nacht de moetet vande rust
Des hemels groote sachtel vlijst.
Van arbeit zijn de leden moe/
Den luymer druct de ogen toe.

• Dordt

2.

O Hoeder groot van Israël
Weest ons een trouwe nacht-gesel/
En wacker om ons henen siet
So vresen wy den vyant niet.

3.

Ghy hebt al wat op aerden is
Begraven inde duysternis/
Begraeft oock onse sonde hoos
In u genade grondeloos.

4.

Wanneer het lichaem slapen gaet
De siele doch niet slapen laet
Maer waken tot u alle tijt
Die aller sielen vader zijt.

5.

Tot dat het aertsche wederom
In soeten slaep ter aerden kom/
Den Geest in volle salicheyt
Daer haer de rust is toegeseyt.

Ale goet van Gode.

O Heer/ het is van dy dat ick ben wtvercozen/
En in u repne kerck gewonnen en gebouwen.

Dat van mijn kintsheyt aen u waerheyt ick help

Van my en heb ick niet/ o Heer het is van dy.

Van dy ist dat in erijst mijn sonden ny berouwew

En dat op uwen Soon ick stelde mijn betrouwen/

Die van verdoemnis mijn siele maket vry.

Van my en heb ick niet/ o Heer het is van dy.

Van dy ist dat ick geern mijn schuldenavd vergebe/

En met een dwerech gembet voor u gatchen doe.

Dat ick mijn eyen mensch heel heter acht als ny

Van my en heb ick niet/ o Heer het is van dy.

Van dy ist dat ick tracht de werelt te mislagen/

En in gehoorsaemheyt te slijten mijne dagen.

f f ij

Wat

Dat ick in uwe gonst gedurich my verblif
 Van my en heb ick niet/ o Heer het is van dy.
 Van dy is het alleen dat ick mijn heyl verwachtē/
 En stier van mi voortē ten hemel mijn gedachte.
 Het goede dat ick heb o Heere is van dy/
 En al wat anders is/ eplaes/ dat is van my.

Aenvechtinge.

Ick heb om u genaed' o grote God/ gebeden/
 Maer och! ghy hebtse my in mijnen druck ontfepē.
 Ick heb geroepen om u milde goedicheyt/
 Maer hebse niet geboelt in mijn ellendicheden.

Ick heb om uwe liefd' geworstelt en gestreden
 Maer hebbe te vergeefs daer lange na gebept.
 Ick hebbe dich gesocht u mede-dogentheyt/
 Maer en verneemse niet tot op den dach van heden.

Hoe licht cost u genae bekeren mijn gemoet.
 O liefd' en goedicheyt my trecken tot het goet'.
 O mede-dogentheyt vant quade my bevrjden.
 Eplaes! wat seg' ick Heer! bewijl mijn herte tracht
 Na uwe soeticheyt/ so heeft daer in gewrachte
 O goetheyt/ u genae/ u liefd' u medelijden.

Vervolginge.

Een aenbeelt is de kerck: wanneer se wort geslagen
 So doetse anders niet dan dulden en verdragen.
 Maer al de hamers die op desen aenbeelt slaen
 Zijn selver op het lef te pletteren gegaen.

Martelaers.

Den hoop van Gideon met luydende trompetten
 Stiet in sijn eegen sweert het heyl van Midian/
 Haer crupcken tegen een sp sloegen en verpletten
 Maer hielden inde buyst een sackel/ man voor man.

Wat is dit voor een beelt? tsijn Christi bloet-getuygen/
 Die bliesen de trompet van hare Heeren woort/
 Waer door het ongeloof haest vallen moest in duynen/
 En sduybels list en macht wert ploetselich verstoort.

Op droe-

Op broegen wel de blam in swache aerden baten/
 Die wiesden wredelijck verbyselet tot stof/
 Maer daer doop is het licht geweldich we-gelaten/
 En claerder als de son nu blickert haren lof.

Tyrannen. Iulianus.

Dien dubbels martelaer/ dien dodet van Gods boden/
 Dien byant want geloof/ dien slave der afgoden
 Is eenmael inden krijch dien hy self had gemaecht
 Met een gebedert riet wel degelijck geraecht/
 En niemant weet de pees' waer van het was gedreven;
 Den Hemel wert daer van de eere toegeschreven.
 Dis sonder onderlaet het wtgeplengde bloet
 Van menich bromer man ten laetsten wrekken moet.
 O grieken onbertsaecht/ die u geleerde vingers
 Verमतet boven al niet bogen en niet singers
 Te micken op een haar te schieten vast en wis/
 Nu mercket ghy dat God oock een goet schutter is.

Keyser.

De Keyser wil/ (gelijck hy hoge heeft gestwozen)
 Dint Peters erfenis niet laten gaen verlozen.
 Wat hoeft de Keyser doch sijn sweert te trecken wt
 Om een gescheuret net/ en om ten lecke schuylt?

Antichrist.

Wanneer de ruyge sneeu de Alpen niet sal decken/
 Wanneer de somer heet sal yselen van con/
 Wanneer de locht het lant sal wepgeren den don/
 Wanneer t'gedierte sal de Ocean wilecken/
 Wanneer den noozder pool den sept-steen niet sal trecken/
 Wanneer de grijsse wolf het schaep sal wesen trou/
 Wanneer de vrou een man de man sal sijn een vrou/
 Wanneer de aerb' haer sal rontom den hemel strecken/
 Wanneer de son en maen verwtelen haer beurt/
 Wanneer eens menschen hant die banden hemel scheurt/
 Wanneer de Seraphim haer Schepper niet beminnen/

Wan

Wanneer de Heer sijn cracht en goetheyt verbeel sal/
 Wanneer Gods Soon noch eens aent kruyce sterben sal/
 So sal den Antichrist Gods kinders overwinnen.

Ban.

Hoedanich is u macht/ o donderaer van Kofmen
 Dat wy voor uwen ban en bliem souden schromen?
 Sydy een mensch alleen? of segt eens sydy God
 Dat onse vyne siel sou binden u gebot?
 So ghy Godt selve sijt/ wat hoeven wy te schrieken
 Wanneer na Godes wet wy onse leven schicken?
 Maer sydy slechts een mensch/so maectt u niet te coen/
 Want wy oock menschen sijn waer nree ghy hebt te doen.

Vier Pausen.

Leo/ Clement/ Vybaen/ en Pouwel
 Tsaem rechten op den woesten growwel.
 Pouwel/ Clement/ Leo/ Vybaen
 Hebben Gods kerck veel leets gedaen.
 Leo/ Vybaen/ Pouwel/ Clement
 Sijn bande waerheyt afgewent.
 Vybaen/ Clement/ Pouwel/ en Leo
 Waren vier plagen van haer ceu.

Vier Leeraers.

Luther/ Philips/ Calvijn/ en Beze
 Leerden de waerheyt en Gods bres.
 Beze/ Philips/ Calvijn/ en Luther
 Maecten den Paus tot een sant ruyter.
 Beze/ Calvijn/ Luther/ Philipp
 Staen onbeweget als een clipp.
 Luther/ Philips/ Beze/ Calvijn
 Gods hooch-verlichte dienaers sijn.

Berovinge.

Het wijs van Potiphar tot sonde socht te bringen
 Den reynsten jongelinc van alle jongelingen/

Maer

Maer doese niet bemocht/ hoe wel hy haer ontkoopt
 Den mantel eben wel moft blijven inde looy:
 De hoer van babilon niet pder wil boeleren/
 En die het niet en doet beroofte van zijn clerens.
 O Christen/ laet u goet en leven tot een huyl/
 En redde uwe siel van dese huyl huyl.

Gevanckenis.

O die om Christi wil in hechtenis getogen
 Moet seggen in geweld van ketenen gebogen/
 Gelyck u wort gedeelt van uwer vrienden hant
 Het geen u nobich is tot lijdes onderstant/
 Ontfangt oock wat van my waar door ghy moget boeten
 V sielen inde smert een weynichs sien vercoelen.
 Ik en ben (het is also) niet weerdich dese eer
 Van u te troosten/ die tot troosten hebt den Heer/
 Maer t'beuven campioen wel midden in het vechten
 Dat hy wort aengehoert van sijne minste knechten.
 Door al/beminde/dan/sijt niet te seer bezeest/
 Op dat ghy niet bedroeft des Alderhoogsten Geest.
 Die met u is gegaen tot binnen inden kerker.
 En daer is in het goed' u jonstich medewerker.
 'T is wel des wroeds sloot alwaer men sijn gesind
 En dienaers int gemeen met grote hopen bind
 Maer denckt/ ghy sijt gekelt/ o goddelijche sielen
 Om hem tot in sijn huys te volgen op de hielen
 Dewijle dat ghy hem daer huypen/ niet alleen
 Vercochten/ maar oree met voeten hebt getreen.
 De sorge deses tijts doet verre van u ogen
 Die ghy tot hiem toe hebt achterna gegogen/
 De deure die u den stochwachter over gaf
 Die schepde u met een van al de werelt af.
 Becommert u dies niet/want t'geen ghy hebt verloren
 En wort van niemant als van dwazen verhoeren.
 Wat is de werelt doch als een gevanckenis
 Die slimmer inder daet als ernich kerker is.

Haer banden stoncker sijn/want ze de sielen binden.
 Haer duysternissen meer/want sy 't genoot verblinden.
 Haer stanch onsupberder/van aller sonden draecht/
 Gevangens oock veel meer/'t heel menscheltijch gestalte
 Het oordeel datse wacht is niet van Schone of Schepen
 Waer van God/tegen wien sy haer so heeft vergrepen.
 Dien kerker sijt ghy nu geuckelijck outgaen/
 Een eenfaem bede-hups u open is gedaen:
 Daer doncker is/maect ghy sijt lichten in het duystler/
 Daer bintmen/maer u siel en boeck noch bant noch chynster/
 Daert stinckte/maer uwen reuck den hemel self verbrude/
 Daer u den richter drepcht/dien ghy doch richden sult.
 Het blesch is inden stock benandelijck gestoten/
 Den geest nochtans en can niet werden opgesloten:
 Wiecht daer mee na de steedae u verlosser is/
 Doo sijn totten drang' en we gebanchent.
 Ik en derf niet mijne pen/ ik en can oock niet afmaken
 De bruchde die ghy sult votherwende behalen/
 Die herte heeft alre opt sekerste bebat
 Dien abergrooten loon/dien costelijcken schat.
 Een coopman rijdet op de tomelose baren
 Om aerde ende rijck is niet moeyte te vergaren/
 Een byper waecht sijn lijf om een verwoende bruyt/
 Een lants-knecht doetet om een ongetuiffe bruyt/
 Men loopt doop-spiet en sweert om sijne nabuer-kanden
 Met cracht of argelst te erigen inde hande/
 En als het dan al is gecommen en gejaecht
 Men niet als sond' en straf daer dichwils baren bruyt.
 Denckt lieve/doen sy dit om tijdelijcke salen
 Wat hoepmen wel te doen om 't eeuwiger te saluen/
 Denckt/soomen om een glas hem gebet inden byant
 Hoemoetmen streben om een sijnen diamant/
 Gripte/blijden/griptet na 't onsterfelijcke leuen/
 Daer onder uwen doot de bose sullen beuen.
 Gebiddet voer Godes doot te wist ghy giet noch sijt/
 Gelijck wy doot doot die om sijn name sijt.

Volherdinge.

Noch t'brullen der ontmenschede tyrannen/
 Noch swoege dorst/noch snaken na het broot/
 Noch lichte blam/noch sweert van bloede root/
 Noch scherpe banck/noch ketenen gespannen/

Noch goet-bedies/noch knebelen of bannen/
 Noch hoge macht/noch diepe water-noot/
 Noch tijts-beloop in leven of in doot/
 Noch wan-geloof der licht-verboerde mannen/

Noch dubbels lijf die menigen berischt/
 Noch werelts aet dat menigen herstreicht/
 Noch dromers die de blinde werelt leyden/

Noch alles wat top tegenwoordich sien/
 Noch alles wat hiernamaels sal gesien
 En can ons van de liefdes Christi scheiden.

T'elve.

Het water dat doorconst men leydet op en neder
 So lage als het valt so hoge climtet weder:
 De levendige bron des Geestes in ons hert
 Ut s'hemels eeuwich hups met cracht gegoten wert/
 'Tis seker datse doch in eeuwichheit sal springen
 En met ons weer om hooch tot in den hemel bringen.

Verrijfeninge.

Een schip dat door den storm te see waert is gebleven
 De kiel heel reddeloos/de demmen wech gebreken/
 De blaggen ober boort/de stengen door malcaer/
 De mars met sepl en trepl t'een hier en t'ander daer/
 Alst comet aende strant verstroepet en doorwatert
 Dat een goet timmerman het weerom calefateert.
 De stukken op de werf weer boegenbe aen een
 Soo ist het selve schip en beter als boor-heen:
 Wanneer dit swache lijf is door den doot gebroken
 De leden wt malcaer/de seenen en de knoken

G g ij

Dri

Versmeten ober vele/vermeluwte in hes graf/
 Zoo datmen huyt noch haar meer binden can daer af/
 Wat meendy/dat daerom het wech is en verlozen?
 Och neen/het moet noch sijn ten tweeden-mael geboren/
 Het sal ter rechter tijt eens comen aen het lant
 Verschapen en vernieut doo: Godes grootte hant
 Die selve blepschapheen ons wederom sal geven/
 Doch heerlijcker alst was int godelijck-leven.

T'selve.

Ick sach een eensaemt huyt daer nientlant in en woonde/
 Een wilden byge-boom daerinhin sijn vertoonde
 Welck doo: de heele misten sijn wortel had geleent/
 En boben doo: het dach sijn tacken wtgeheent;
 Een meester quammer by die sechtet daer te maken
 Ter woninge bequaem woon daer toe de roken
 De stenen een booz een hy wt malcander nam/
 En (hebbend' wtgeroept den schadelijcken stam)
 Hy boegbese te hoop/soo sterlyck dat seer garen
 Den Heere metter woon daer weer is ingevaren.
 Siet (dacht ick) dat's een beelt van smenschen ongebal/
 En wat hy is geweest/en wat hy worden sal.
 Hy was een tempel Gode/maer soude in-gelopen
 Heeft al wat aen hem was soo eenemaël dootropen
 Datse niet schepden wil noch laten hem met bye'n
 Eer lichaem ende siel gedeplet sijn van een/
 Die Godes spoon weersom sal tinnueren to gader
 Tot woninge booz hem en booz sijn lieften vader.

T'selve.

Een beelt booz d'eerste reys wel symberlijck gegoten
 Wortet doo: ongebal geknenset en gestoten
 Dat het den meester vint wanschapen ofte cron
 Hy werptet inde born en gietet wederom
 Dan ist het selve werck ten tweeden-mael vol endet
 Doch sonder bzeuck of hult/maer gaad' erongeschenbet:

Dus

Ons gatet met den mensch : God hadde hem bereekt
 Soo hoge dat hy droech sijn heyligh eben-beelt/
 Dat heeft hy niet een val geplettert en verborven.
 Gods Sone hielp hem wel: doch/als daer is gestorven
 En het gebroken vat geeygenet het graf
 So sterft hy eerst te recht al sijne fouten af/
 En sal opt nieu hermaecht aent eynde aller dagen
 Gods beelde sonder bleek, gebreek/ of rimpel dragen.

T' selve.

De sonne sal van schrick bewimpelen haer stralen
 Als Christus onse Son comt tot ons neder-balen.
 De mane sal in angst ontverwen haer gesicht
 Als inde wolcken blamt des werelts grote licht.
 De sterren sullen staen en zidderen van verre
 Wanneer verschijnen sal die helle morgen-sterre.
 O hemels tepckenen/ waer wil dy hemel blien
 Alst tepcken vanden Soon des menschen voer gesien
 Als water/buy/en locht/en aerde sullen branden
 Wat isser dan een claeg en doefenis voorhanden!

Oordeel.

De schilders int gemeen gebruycken stille hoecken
 Bespannen en oniset met berders en met doecken/
 Daer doet den constenaer sijn saken met opinen/
 Daer sit oock onbesten den brodder aen sijn werck/
 Tot dat de tafereels nu sijnde opgemaakt
 Het eene wort geroemt/ het andere gelaket:
 Den mensche met die vleys bewimpelt en verhult
 Met beelden belerlen sijn ledich herte vult/
 De eene prao daerin godvresentheit en deuchde/
 De ander dat besmeert met swereles valsche vreuchde/
 Tot dat de doot ons heeft het deksel opgedicht/
 Dan staen wy naecht en bloot voor Godes aengesicht
 Om yder na sijn werck int eynde te besagen
 Of eer en eentwich goet/ of schand en eentwich clagen.

G g tij

Goeden

Goeden en quaden.

Wanneer de soete son het aertrijck comt ontsluyten
 De dozens en het graen bep wt der aerden spruyten/
 Het cozen wort by een gestapelt inde schuyt/
 De dozens wtgeruickt/geengenet het buyt.
 Als onser sielen son sal wt den hemel comen
 Het gras moet leveren bep quaden ende vromen/
 Maer dese tot de vzeucht die haer was toegeseyt,
 En die tot wrake van haer onbelieerlijckheyt.

Schapen en bocken.

De bocken nu ter tijt gaen op de steyle bergen/
 De schapen in den gront der dalen haer verbergen:
 Den goddeloosen hoop oock inde hoochte sweeft
 Daer Christi cudden in aremoede leeft:
 Maer ó! men sal noch sien aen geenen groten dage
 De schapen in het hooch/de bocken in het lage.

Scheydinge.

Int hemelsch coninckrijck geen tweedracht cammen tonen/
 Dewijl daer anders niet dan goede geesten wonen:
 Het hellsche coninckrijck treckt oock al eene lijn/
 Dewijl daer anders niet dan quade geesten sijn:
 De aerde is alleen niet tweespalt overtogen
 Daer goeden ende quaen d'een d'ander niet verniogen,
 Dies hemel ende hel vol menschen noch sal gaen
 En d'aerde sal geheel opt leste ledich staen.

VVerelts onderganck.

De werelt die wel-eer in hofe liefde blaecte
 God dooz den water-bloet weer claer en supber maecte.
 De werelt die als-nu in liefde heel bertout
 God opden laetsten dach den viere voorbehout.
 Dus heelt dees medecijn (past by op sijne handen)
 De hitte dooz het bocht/de roude dooz het branden.

Ecu-

Eeuwich vier.

De bergen die het vier tot hare kelen spoutwen
 Vergaen niet door de blam maer blijven steeds behoutwen
 Een lichaem dat alhier den blizein heeft geraecht
 Can door geen ander vier tot affchen sijn gemaeckt.
 Dit's een gemingemis vant vier dat eeuwich gloepet
 En eeuwichlick de straf inde verdoemde voepet:
 De bergen branden/ah! en dupzen alletijt/
 Hoe wilt u gaen/ ô mensch die Godes vyant sijt

Eeuwich leven.

Au wil ich den Dorst des werelts eens belachen/eens braberen/
 Au my God tot hoochster eeren
 Heeft gebracht/en hem met schanden en met smerten liggen doet
 Bevend' onder mijnen voet.
 Siet/u macht is' u ontweendet/ô verderber/ al u laget
 Al u heyracht is geslagen.
 Door u is niet meer te vangen hier en is het Eden niet
 Daer ghy my wel eer verriet/
 Noch de leugen/noch de slange/noch de vycht van God verbode
 Om my andermael te doden.
 Hier en hoor ich niet meer:aerde sijt ghy/ vande aerde genomen
 En moet wier tot aerde comen/
 Maer: nu sedt stof en asche t'euwich leven suldy erben
 Vp van sterben en verberben
 't hangt my wel dat ghy eens sedet: overtredet het gebot
 Want ghy worden sult als God.
 't is gevallen/ô bedrieger/ so ghy spraeckt en niet en mynde
 Door Godes goetheit sonder eynde
 De het paradijs gebraben den ick doemael/maer hoe schoon
 Is den hemel daer ich woon!

I A E R.

I A E R-D I C H T

Op de verlossinge der Stadt Debenter
tot het geweld der Spaenjaerden

Geschied den laetsten Majj ouden stijls,

Anno 1591.

Gelick den Xrent jong den nieuwen bliem-draeger
Eerst probeende de locht sijn wiecken nu wat lager

Nu hoger recket wt. na dat het warme bloet

En Vaderlijke drifft hem dat beginnen doet/

En als de luwelen de wolcken heeft verdriven

Hem telkens meer en meer verfloutet bloot te geven/

Nu ballet op een ram gedwalet vande wep/

Nu een geschubde draech met sijne clautwen hep

Weerstrebende aenbat en niet en laet ontglijden/

Wel lustich nader spijs / maer lustiger tot strijden:

Of als het smalle Ree wat rustende int velt

Een gra'ge leutwen-werf siet jachten met geweld

Niet na der moeder melc maer na de bee-waranden

Weder dat hy eerst sal smaken zijne tanden:

Soo sach het Spaensche hept int bondich Nederlandt

O Maurits/onbooskens u standaerden geplant/

En u van jaren jonck met sege-rijcken segen

Intreden onversaecht wa Daders hoge wegen:

Doe ghy geluckelich beproebet u heyl

Op troetsige Wada/ op Hemert ende Heyl/

Op Elshout/Rosenbael/en op de IJel-steden

Ont-lastende sijn stroom van boven tot beneden.

Dien liefelicken dach/ô ghy mijn Vader-stat/

Doe ghy weerom ontfincit den over-rijcken schat

Dan vyphet door dees Prins die heeft my vast verbonden

Sijn roem en Godes eer dies halben te verconden.

Niet kan de oude schult niet langer houden in.

God stuere mijne pen en roere mijnen sin.

De glinsterende Son begoft zijn swoege paerden
 Te mennen na het wad/ook des met sneller vaerden
 De sonne van ons lant Mauritius sijn heyl
 Wat sacken na beneen met allerley gewey/
 Cartontwen half en heel/bloc-wagenen/assupten/
 Schans-corven/cruyt en loot/veel ponten/en veel schuyten/
 Storm-bruggen/schuppen/spaen/crood-wagens/conten licht/
 En wat tot een beleg moet wesen toe-gerichte/
 Oock beave ruyters/en be drebene lans-knechten/
 Wel wepnich in getal maer moedich in het bechten.

De Isel die den Rijn door Driest oude grist
 Ontfanger in sijn schoot/en met een soete driest
 Lepdt door de Supder-bliet in d'Oceansche baren
 Draecht Debenter de Stat een merck van goede waren
 Met wallen niet alleen en torens wel beset
 Maer met een Worgerp die lustert nade wet/
 Een wijsse Overheyt/die niet soo seer versinnet.
 Te wesen van haer volck geduchtet als heminnet.

„ De Fame die den voer stelt op der aerden sloot
 „ En midden door de locht haer hyede wiscken stoot/
 „ Maer thoost met wolcken huyn laet nedelich omringen
 „ Verbeeldet ons den aert van alle grote dingen
 „ Waer kan men wel den roem en luster hooft en stiet
 „ Maer talinge begin gemeenlyck weetmen niet.
 Hierom en wyck ick hier van Catthen noch van Francken
 Die om het blint geluck hier landende te dancken
 Dees besting houden/en die noemden d'Abontuer/
 Nocht oock kan Davons tree; want 'tvalt my harde suet
 My selven sulck verhael te maken aengename:
 Indien my pmanet sep dat Debenter den name
 Draecht van de Twenter of Cubanter streeck/ich liet.
 My duncken dat een sulck/al raemde hy het niet
 Nochtans dan witten doel der waerheyt het genaecte.
 Die weet ick dat dees Stat haer bysheyt noyt versaeckte
 't sy doe der Hansen hont haer broederschap gewan/
 't sy doe het Keyser rick ont tegen d'Orthomay
 Daer middelen genoot/ sy was de Dichtsche myter

Maer schutte door geweld; maer doe den al-verblijter
 Den Spanghaert niet beviel het matige gesach
 Dat hy vertregen had door s' Bisschops overdrach
 En wilde hem niet goet noch bloet genoegén laten
 Maer pijnde oock de siel/ doe rustte de Straten.
 Gelukkig seivenmael/ indien se coets daer aen
 Niet wederom en waer so schandelijk verlaen!

Soo haest als al den tocht was dese stat genakket/
 En door des Princken last heel schiedelijk gestakket
 Heeft hy den oorloofs-raet opt spoedichste vergaet/
 En zijn gedachten cloeck albus geopenbaert:
 Ghy siet wel/ Heeren/ dat naest God/ door mijnen rade
 De saken zijn verkeert ten goeden van het quade.
 Ick wiste dat Philips die in sijn hert bebat
 D'heel werelt te gelijk sou spillen zijnen schat.
 Ick sach dat Parma/ die op Branc-riick climmen woude
 Int Peerlant sijn geluck en eer verliesen soude.
 Hierom en sprack ick niet van leger's overgroot
 Maer van geoeffent volck niet schromende den doot/
 De vaendelen gebult/ de lering wel betalet/
 Een wijs en snel beleyt: dit's daermen eer mee halet.
 Wat dunckt u hebben wy niet cloeckelijck de schans
 Van Zutphen/ en van daech stek met rien dupsent mans
 De Stat oock overheert/ en of niet dese bendén
 Wy hupden ('tis noch liech) oock Debentet berenden
 En dreen mee alhier den vpant wtet nest?
 Elck seg' wat hem gebalt/ ick volg' het alderbest.

Den Prins had kumpin gesept/ als ongelijcke sprake
 Men hoorde hier en daer/ de eene docht de sake
 Wel doenlijck/ d'ander niet. maer merckende overstant/
 De wel-gebonden ree n/ den goddelijcken vrant
 In een so jongen hooft/ so riepens al te same
 Sy wildent bangen aen in Gods en s' Princken name.
 Den oorloofs-raet en was noch nauwelijck geent
 De Stat wert omtrent om besloten en berent.
 Den nacht valt op de hant. daer na in weprich dagen
 Twee bruggen op den stroom sijn constelijck geslagen.

'Euter-spoutwende geschut wort op de IJel-cant
 En in het Ramen-belt gebeddet en geplant
 In tal noch mijn noch meer als tweemaal veertien stukken
 Het nijt-spel is begoft/ God geef wiet sal gelucken.

Den Prince als hy had opdentlijck gestelt-
 'Tgeladene cannon opt onbegraven belt
 Dee lossen op de poort en op de steene wallen
 Een claterende blucht van heete yser-ballen/
 En sont terstont daer op een wackere trompet
 Te epischen dat de Stat hem werd' in hand' geset.

Daer binnen lach die tijt van Berch de edel Grabe
 Die eermael vooz het lant wel waechde liif en habe/
 Maer nu in tegendeel den Spangiaert was bedient/
 Des Princen bloetverwant/maer sijnes vrients vrient.

„ Begeerlijckheyt van staet/ waer drijft u toe u slaven!
 „ Ghy maket datse in vergetelheyt begraven
 „ Den luster van haer naem/ de cranssen van haer hooft.
 „ Ghy coertse blindeling (wie haddet opt geloof
 „ Wanacermient niet en saeg?) haer eygen bloet te drincken.
 „ En met den rechter arm den lichter te vermincken.

De Grabe banden Berch niet lusteren en wou
 Na overgeven/maer zijn meester zijn gehou
 Dies bukten alles wiert tot stormen toeberendet/
 En binnen wiert den storm inanhastelijck verbeypdet.

Nu segt/Calliope al eer den strijt began
 Een camp van twee alleen gebochten man vooz man.

Een stouten Albenond quam dagelijck braderen
 Het leger banden prins/en moedichlijck begeren
 Van eener wise het lant een ridderlijcken camp.

Des Princen rufterp niet dragen cost den schamp/
 Maer branden bierichlijck den snozcher thooft te bieden/

Ten waer den cloecken prins een peder de verbieden
 Te rasen met den draes en al des legers eer

Te hangen voetheloes aen pinct van een geweer.
 Catulle/edel soen des edelen kaphoben

Ghy cont dit niet verstaen: de galle comt u hoben/
 Doch dwingende u sucht crijght min of meer verlos

Te ringelen den quant te redden den lof
 Van het getrotste heyl den dager gady dagen
 Te comen voor den dach den camp die wert gellagen/
 Hy comen heyl te veld met spoor en cortelast/
 De wapens even schoon de hengsten even ras/
 De plupinen even cruyl de casquen sijn gesloten/
 De lancien gevelt / gelijk een pijl geschooten
 Wande gespannen pees soo vliegens op malcaer.
 T'volck roept herbaesdelijck elck breset voor gebaer/
 Elck hopet op geluck de recht geraemde steken
 Haer treffen beydersijts / maer beydersijts verbychen
 De lancien gestuip opt wel getempert staet.
 De ridderen verwoet haer heffen upten sael
 Om met het coyt gewey elck anderen te stoten
 De slen upt de borst of cleben upt de stoten.
 Den onduyts heeft de hant aende pistool gelept.
 Ha! sprack Catulle doe ten was soo niet gesept/
 Versettet hem den tromp en met de cortelasse
 Cast euyterlijcken toe en cap hem wel te passe
 De trouweloose buyst daer hy r' pistool in hiel.
 T'verradelijck gewey plomp inden sande biel/
 De handt hinck aen een bel. o oogenschijnlijck wonder!
 Soo moet de wyze hant doch vallen steets her onder/
 De hant en oock den cop des genen die verract
 Dencke tegen die na deucht en goeden name staet.
 Insonderheyt en meest die de pistolen dragen/
 O Maurits om met list te coeyten uwe dagen/
 Om r' Vaderlant en u te delven in een graf;
 „ De hoogste en veldbaet verdient de hoogste straf.
 Waer ben ick? ick bestae heel uptet spoor te raken.
 Vergeest my Vaderlant ick dacht om ander saken.
 Den sellen Albanops nu sachter als een lam
 Met de behouden hant sijn gouden keten nam
 En wierp hem om den hals sijn dapperen betwinder.
 Ghy hebt gewonnen Heer ick kene ick ben u minder.
 Catulle greep hem aen en bracht hem by sijn Heer/
 De Prince schenckte hem elck en schickt hem verlijck weer.

Recht

Recht na Graef Herman toe/ geletet door de slagen
 „Wat hoorchmoet door den val/en trots comt door de plagen.

De Don had negenmael en negenmael de Maen
 Al rollende gerepft des hemels ronde baen
 Als Maurits nu het werck aenbangende/ van buypen
 Lief spelen op de stat zijn grove orgel-fluyten.
 Wat rasender rumoer! des Isels bleke bloet
 Ja d'aerde met de locht staen in een lichte gloet.
 Daer quamen overhoop geblijemt en gebondert
 Van cloten ongemist wel sessenveertich hondert;
 Tot dat een brede muur met groutwelicken slach
 Gescheuret bande rest geheel tot neder lach.

Wronde/ ghy plaecht by uwen tijt te wenschen
 Op dat ghy roemen moecht de Goden en de menschen
 Een pferen gelupt/ een keele van metael/
 En tongen sonder tal; maar had ghy slechts een mael
 Dit pferen accoordt een uyge mogen horen
 Ick meen ghy had wel haest gestoppet bebd' u oren.

Doo haest als wt de locht den nebel was geclaert
 Die het gevallen pupp dat rissen bande aerd'
 Daer sachmen wonder dinct/in plaetse vande steenen
 Gelijck een stalen muur geslagen dicht in eenen.
 Dat's seben banen volck met spitsen/ crupt en loot
 Berepdet of de seeg' te halen of den doot.

Tertwilen het geschut op de statf-mueren speelde
 Graef Herman oock sijn volck omsichtelijck verbeeldde
 De sommig' op den Prins weeroim te geben buer/
 De ander' oock in plaets vande beschoten muur
 Een nieuwesteken grift te diepen en te wijden
 En met een aerden wal den vrant af te snijden.

Als nu des Princen volck recht onder ogen sach
 Den Spaenglaert door de bres verwachtende den slach
 Riept al met ene stem; den vrant aen-gevallen!
 Geen tweedracht hoor demen/ geen sporteling met allen
 Van wie de eere van den boortocht hebben sou.
 Tot dat den Ridder Weer een ridder cloech en trou
 Wercreech de gonste door sijn dapperz ghetoenen

Om door een vrome daet ter rechter plaats te soeken
Het schandige verræet bedreben niet van haer
Maer van een wt haer lant een dobbelen verræer.

Men wil het witte besc van dit papier niet smetten
Om zijn herbloekten naem by vrome sup' te setten.
Maer 'twas hy dien de Stat ten besten was betrouwt/
Doch schandelijck zijn eer vergetend' om het goud
Die door een loos verdach in 'svants handen leide.
Doe Rijckaert Kebius en God-aert vander Wepde
Gesonden wt den Raet (die t'ontweert comen sach)
Van sijn lichtveerdicheyt vast deden haer beslach
Versoekende in tijds daer van te zijn ontslagen.
Maer lacp! te vergeefs door des verraders lagen.

Ich eer u na u doot mijn Vader, die den Prins
Gout waret hou en trou. 'tis oock mijn hoogste wins
Dat u verdienden lof de aerde niet begrabet/
Maer levet in mijn dicht die my het loven gaket.
Als 'theyzaen wonderp was ordentlijck geschaert
Een brugge op een pont comt drijven metter vaert
Want Pothoofst/over-dwers sich boegend' inde haven:
Waer op die bande Stat wel vier en boncken gaven/
En schoten t'meeeste tal de roepers over-hooft
Die die swaerlijck werck van d' Afel brochten voort
Om prijs en oock om loon niet achtende haer leven.
Die weynig' eventwel die noch by lijve bleven
De brugge constelijck geblegen dicht in een
Met schroeven wonden wt. gelijk der slangen leen
Nul liggen op een hoop/strack schieten over d'water.
Den storm waer aengegaen so t'Prinzen heyt wat later
De brugge had betreen. maer d'ongetoomde suche
Van bechten maechte dat onstumpnich niet gerucht
De een den ander dreef den voet daer op te setten:
Waer door zy onbedocht de arbeys hyt seletten
Het vlottende gevaert te brengen in sijn stant
En niet het voorste eynd' te boegen aen het lant.
De brugge valt te cort/het achterste weecht neder/
Het voorste rijst om hoogh/gelijk een steple leder

Ghes.

Geheben over eend'. 'tgedrang is eben groot/
 Die inde spijse staen geperstet lijden noot/
 Som wagen zenen spronck en vallen vande brugge
 Beneden op de haep/maer mogen niet te rugge.
 Veel dzencken in de gracht/veel smozen inde stroom.
 Den vyant heet de rest onfachte welletoom.
 Meetherck vroom Colonnell wert dobelijck geschoten
 Verlaecht van al het lant. de rammelende cloten
 Crac-cracken om haer heen. die ober waren doch
 Haer kuytende te gaer een aenloop wagen noch/
 En vallen aende bies als hongerige Leeuwen
 Die hoor des jagers tromp/zijn bracken / noch zijn schreentwen
 Niet wijcken zenen doet. doch zijnde moer-alleen
 Van niemanden gebolcht verschoopen weer van een
 En lopen heyzeloos met vyen en met bieren
 De eene nade gracht/de ander ter rivieren.

Van Lambrecht capiteyn den vaendijck jonck en sterck
 Met zijn geswozen maet den vaendijck van Meetherck -
 En mogen dit niet sien maer trachten in de bane
 Der opgereten niuer te planten 's Princen bane.
 De eerste clavert op maer crijcht een felle wond'
 Walt ober inde stat en stozet op den mont.
 Het vaendel liggen blijft gestreckt langs de stenen
 Den vyant luyde roept: daer hebben wy en
 Laet comen doch de rest: sy grijpen nade vaen;
 Maer als den tweeden recht was comen aen het staen
 En liet met d'ene hant den wimpel hoge waepen/
 Met d'andere het sweert liet blincken ende maepen
 Wel weeckende de doot van zijnen cameraet
 Doe weeck het al te rug/elck vlinchte sijner kraet:
 Tot dat de capiteyns met degens en bozquetten
 Wees lopers drijven aen: wat donder mach u lettend'
 Wat u een man alleen doet depnsen wter stee
 En trofset al de stat? kuyt weder u gelee/
 En ruct hem vande bies/vertreet hem inden sande/
 Of 't is hoor 's Conincs heyz een ongehoorde schande.

Dus

Dees woorden hadden cracht. sp vellen plich op plich.
 En brengen steek op steek. den vaendrich soetelich
 Hem geveet achterwaerts na 'twater / maer de ander
 Soo veel te vieriger aendringen met malcander
 Met groutwellich gecrijt. niet anders als wannees
 De jagers in het wout een ouden grijsen beer
 Met slitsen vallen aen. hy wijcket wat besijden/
 Te vluchten heel end' al en can den moet niet lijden/
 Te vallen op het volck en is hem oock geen nut/
 Hoe wel hy geerne wou/verhindert doort geschut;
 Soo treckt hem wt den strijt den vaendrich twijfelmoedich/
 Wel toren is het hert. de ogen dick en bloedich/
 Hy valt noch tweemaal aen /maecht tweemaal rympe straet;
 Ten lesten can niet meer/al swanckende hy staet.
 De stenen bande bres hem hagelen om d'oozen/
 Den stormhoet rammelt hem dat hem bykans het hozen.
 En 'tsten gelich vergaet. de plump leyt vanden top/
 De lode: sonder tal hem vliegen om den cop/
 Dies breecht het bange sweert hem wt aen allen enden/
 Den asem hem ontslaet/ontsemwt zijn de lenden/
 Hy springet op het laetst met vanen en geweer
 Cloeckmoedich inde stroom. de Isel booch hem neer
 En droech den bromen helt doo? sijner sachter banen
 Tot 'tleger vanden Rhins/geciert met bejde banen.
 Den byant die het dus pas op sijn dupmken ginch
 Van d'ander sp weerom een swaere wond' ontsinch;
 Want Muller Capiteyn geeret by de groten
 Verwerende de bres het hooft wert afgeschoten.
 Het bzejn en 'tbeckeneel blicht d'ander int gesicht/
 Den romp onthennelich int bloet ter aerden licht.
 Graef Herman dien het hert int lijf begon te cloppen/
 Sprack (trebende te rugg') ich sie/ het gelt hier copen.
 Het woort was nau gesept/het galt hem selfs sijn ooch.
 Want een geboysten steen die hands bresse vlooch
 Verbrack hem 'terstallijn waer doo? dien dach herschijniet.
 Den Graef seech op de knie onseggelich gepijniet/
 De crijchslup lopen toe in bzeef en grooten barr/

Den roep ginch dat den Graef al om het leven waas.

De officiers ontfelt en alle de soldaten.

Die hadden haest haer wacht en ordje verlaten/

Ten ware dat den tijt de waerheyt had geleert

Dat hy was swaertlijck / doch niet dodelijck verseert.

Men schoyt hem oorekens hemelske en geblindet/

En leydet hem na hups; de wonds men verbindet.

De nacht comt op de hant verjagende den dach/

Elck voecht hem na zijn plaets en rustet so hy mach.

Maer in des Princen hooft en was geen lust tot slapen;

Sijn crijchsluyp hy gebiet/ alleggende de wapen/

By doncker te bere en al watter was van doen.

Tot eenen nieuwen storm op morgen voo; den noen.

De brugge die te cort was en in een geclummet

Met bommen wort gelicht/ met ketenen geremmet/

Set haken tonen macht/ tot dat gelijckerhant

De vijselen herstelt hem draegen aen het lant.

Den dageraet begoft des hemels soom te maeken

En sprak de voo; de lucht haer luchtich goude-laken

Als Debenter weer sach des Princen ruyterij

Gescharet achter een/ gesloten sy aen sy:

En 'tboertvolck dat afree de taeghe pierken hilde

Verlangende hiet smert wanneer de Prince wilde

Dat trommel en stompst fou geben het geluyt

Te dalken inde stat en maeken goede huyt.

Doe was de borgerij een ongeluck verscheret

Ten waer dat God de Heer had wonderlijck geheret

'Tgemoet van pde man tot lijdelijck accooft.

D'intoonders sch'oomden seer voo; plondering en moeft/

En al wat int getreut vertoende soldaten

Verherende een stat moet werden toegelaten.

Hy lopen tot de Graef gebolgt van wijf en kind/

En bidden/ so hy haer en oock hem selve mint.

Te wijcken voo; van noot/ en met den prins verdragen.

Den Constaet seggen swen can het niet mis hagen.

En hebby niet gedaen u wettijcke blije.

En hebby niet u ooch verlozen inden strijt?

De hoofdelingslaegden dat de beste capiteynen
 Al lagen in het sant. de grote met de cleynen
 Want geestelijke hof met haren Bischof liep
 En al om overgift en om genade riep.
 Den Graef met geweld van sinneken overwonnen
 In steege weder wil opt lest hem heeft besonnen
 Gaf oozlof inetten Prins te handelen van vree.
 De wachters op de muet met haeste waren ree
 En riepen om bestant/en gijfelaers te seynden.
 De Heere van Samars vzaegd' of sijt ernstich meyndend'
 Op swoeren hooch en duet dies na des Princen sin
 De Heeren vander Noot en Lennep gingen in/
 Daer tegen wert een Wael en Spaengiaert wtgesonden
 Wep cloecke Capiteyns. de saecke wert gebonden/
 De krijgers togen upt behoudens sack en pack/
 Elck borger dien boltesd' die bleef op sijn gemack/
 De Graef als bloetwertwant ontfangen niet eerwaerden
 Wert met des Princen coets geboeret sijner vaerden.

„ Leert Dorsten van dees Dorst te houden trou en woort
 „ Niet onder sachte reën te broeden wjaeck en moort.
 „ Leert Dorsten van dees Dorst betrugelen u sinnen
 „ En na vercregen seeg' u selven overwinnen.

Dus comt de vrome Ghat weer in des Princen hant.
 Weest welcom dupsentmael mijn liebe Vaderlant.
 Geluck/mijns moeders star. bzant lustich vzeuchden-bloen/
 Ja byp'lijck alle jaer neemt desen dach te bieren/
 Den laetsten dach van May hout eeuwich in gedachte/
 Wanneer opt alderfoetst de gulden some lachte
 Doe is u wederom de blide Son verschenen
 En alle dupssterhept van vzeffens verdoemen/
 De bypheyt lonckt u toe/ den vrede lacht u aen/
 De nering sal weerom allengs kens tot u gaen/
 De Heere met sijn woort u weder ommevater:
 „ Gelucklich so ghy't hout en nimmermeer verlatet.
 En ghy/ô moedich Prins/ô Prins weest weltecoet/
 Ghy edele plantsoen van den Orangen-boom.

Ghy

Ghy Cherub die Gods sweert draecht op u waacker ermen
 Om 't Heerlants paradys voór inwalte beschermen/
 Ghy blixem vanden crijch/ghy Wader van het lant/
 Ongrondelicken raet/onmetelick verstant/
 Beschudder van het recht/ voórbechter vant gelobe/
 Och! leesde ick dien dach dat ick tot ulwen lobe
 (Een onder duysenden) yet stelde in gedichte
 Waer toe ghy minnelijk eens neygdet u gesichte
 Noch die de steenen rout dee rollen na sijn mueren/
 Noch dien den rupmelaer quam voór de golven stueren
 Sou trecken van sijn sanc een wenschelijcker loon/
 En of Calliope de herpe van haer soon
 Heeft niet een plaetse aenden hemel connen eeren
 Ick soude dat geluck voort mijne niet begeeren.
 Daert voort / ó moedich Dorst/laet bliegen u geruche
 So verre als de son ontschemeret de lucht.
 Leest lang' ó goedich Dorst in ongebroken crachten
 So lang ghy leven sult in levende gedachten.

Vrede.

Schoon is het gont het schoonste der metalen/
 Schoon 't alebast/en 't luchtige crystal/
 Schoon is het licht wanneer de son gaet dalen/
 Schoon 't elpenbeen/en 't rosenroet coraal/
 Schoon is de meeniet bloemen sonder tal/
 Schoon is de Zeeg' niet haer becranste sweerden/
 Maer/die de croon moet dragen boven al/
 Schoon is de vree de schoonste opder eerden.

Vryheyt.

Ick sie dat inde byp-genaemde Nederlanden
 Die byp sijn metter daet seer weynich sijn doorhanden.
 Den eenen is een slaef banden gemeenen man/
 Den ander van het gelt / de derde bande kan/
 En menich/die wel goern een byp-heer heten soude
 Gesloten leyt te hoof met ketenen van goude.

O Nederlandt/ 'en is den rechten byz- dom niet
Dat ghy ontlafst zijt vant Castellans gebied
En ondertusschen draecht het swaere jock der sonden
Dient God/ so spdy byz/ al waerby oock gebonden.

Bestant.

De Joden veertich jaer de wildernis doorgingen
In moepte/ in gebaer/ in schaersheyt aller dingen/
Opt eynde van dien tijt en na dien droeben stans
Brocht haer Jehosua in het beloofde lant:
Den oorloch veertich jaer int wilde ons des lopen/
Hi doet den trebes ons 't lant van beloften open
Daer ons de Spangiaert deylt beloften sonder maet/
Beloften sonder gront/ beloften sonder daet/
En wou dat wy ons selfs met siel en lijf vercoften
Wooz een geschildert lant van ydele beloften.

Zee-vaert.

Dolphijnen by en vier in de lazure geonden
Te samen waren met een stalc raecx gebonden
By swommen eenen pac/sp rusten te gelyck/
Geen ontweer was so swaer/ geen storm so vreeselick
Die dese coppel mocht doen bryken of ontknopen.
Al dede hem de see aen allen sijden open.
Al stoben van malcaer de schepen oost en west
Die volgden eene vlagg' en sochten een gewest;
Dees blybende bereent in ongeschender trouwen
Wel lichtelick 'tgeraes der baren condon stoutwen:
Ja dorsten metter tijt cloekhertich vallen an
De schupmiers banden hooch-verdiepten Ocean/
De monsteren (hoe groot en machtich) te becrijgen.
Den stouten wallevisch begoft voor haer te nijgen/
Het comelose vte van Proteus dymchte naer
En dede dese schaer een contrinckliche reer.

Dm

Der wateren monarch aenboot haer alle schatten
 Die sijne kluften hol en welfselen bevatten.
 Al wat de Indus draecht/ al wat Hydaspes boet
 Als Heeren bande see haer rolde te gemoet.

Een grauwe gantwe visch niet acht of tien gesellen
 Niet connende door macht/ door list haer docht te vellen.
 Quam kjselicken aen en swom rontom haer heen/
 Hy wisp't metten steert/ en wou niet sachte reën
 Haer raden als een vrient dat sy de see verlieten
 Om door haer bracke schuyt in vryheyt te genieten
 Het liefelijcke lant/en leven daer in rust.
 Maer niemant van haer al en wasser toe belust.
 Want hadden sy het drooch' door 'water wtgecozen
 Sy hadden zee/en lant/en lijf/ en al verlozen.

Scheuringe.

Verblinde bozgerp wat dwaesheyt gaet u ober?
 Den leeu' die u bewaecht en byet door den rober
 Wildy den onbesupst nu scheuren van maltaer?
 De eene trecht de huyt/de ander pluckt het haer/
 De derde grijpt na t'hoofst/de vierde na de poten/
 De vijfde na de hooft/de sesste na der strotten/
 De sevende misfchten een stuck cricht banden steert.
 Wie is de oorsaech doch dat ghy dus tiert en beirt?
 Eplaes! het sijns die u valschelijck toeschreuen
 Dat ghy van eenen leeu salt maken seven leeuwen
 Hout op eer't woxt te laet. want scheurdy hem van een
 Soo sal hem op het leest behouden uwer geen.

Secten.

Twée geesten onder ons den Salichmaker quellen/
 De eene soude gaern in twijfel willen stellen
 Dat hy is ware mensch/de ander drifft den spoe
 Daarmede datmen seyt dat hy is eenich Gode.

A ij

Eplaes!

Eplaes! hoe soude doch het lant niet qualijck baren
 Daer Christus wort gecrupst tusschen twee moordenaren

Plagen.

Ghy claget dat het sweert vast nadert onse landen/
 Daer doch een wreeder sweert scheurt onse ingewanden:

Wanneer den vyant ons wat latet ongequelt

En liggen wy niet met malcanderen te velc?

Ghy suchtet dat de droocht den hunger brenget mede/

Recht of u giericheyt dat niet veel meer en dede:

En dat den hemel luyt daer boven sijnen schoot/

Als oft u schuyzen ghy op aerden niet en doot.

Ghy treuret om de pest/en t'is alree bebonden

Dat door de peste self vermeeret sijn u sonden/

Ten minsten wel ondeckt: o die de cranchen schout

Maer grijpet na sijn goet en twistet om zijn gout.

Wat schreydt om de straf? om uwe hoofte schreyet

Die u en uwen God soo van malcander schepet.

Crijch.

o krijch/ghy lalich hier/wat maecht u hier beneden?

De aerde heeft my self den hemel af-gebeden.

o aerde blint en dom/wat dulheyt ginck u aen?

Ik was die tijt te seer met menschen oberlaen.

Is dan na uwen wensch de sake wtgerichter?

Eplaes/den krijch heeft my de schouder so gelichter

Dat duertet noch een wyl/ich na een jaer of twee

Niet langer roepen sal den rugge doet my wee.

Pest.

Als tot den hemel toe vermenigden de sonden

Peeft God beehoudich soek zijn plagen wtgesonden.

By honger ende crijch hy het niet blijven laet/
 De pest quam tonen oock haer vreselijck gelaet:
 De kaken in gedruet en magerlijck geboedet/
 Den nense spits en lancch debzep/semte en bebloedet/
 De ogen spalckende/de tanden geel en hol/
 De tong' geswollen op/ van schupin en seber vol/
 De reutelende borst vast hoestede en knuchte/
 De longe coyt-geaemt steeds pijpede en suchte/
 Het hooft nu hiet nu daet wiert swijmende geschudt/
 De kele gaf een damp gelijck een doden-put/
 Het herte in een vier scheen lichter-laep te branden/
 Noch yfelden van cou de voeten en de handen/
 De huyt was oversaemt met blecken paers en swart/
 Met blaven bael en grijs/ met bulten dick en hart.
 Haer kincker droech een sweep/ haer rechter hant een rooysse/
 Haer volgd' als naeste maech/ de brantsucht en de rooysse/
 En/ alse ballen liet een boncke daerse trat/
 Door eerst een helle bupst/ daer na een helle stat/
 Daer na het heele lant was schiedelijck ontfleken/
 Dies menich jonge spruyt het herte moste breken.
 Ick ken/ ick ken u wel ontsienelijck gebrocht,
 Ghy hebt hy my vernacht/ doch niemant omgebrocht/
 Want een vael stercker hant u handen heeft gebaten/
 Die anders niet en wil/ als hy u woeden latet
 Ware sijn naem en en onse hoochste goet.
 Wy elagen onse schult/ wy vallen hem te voet/
 Mistrouwende ons zelfs sijn goetheyt wy betrouwen/
 En schouwen de sond' wy u niet meer en schouwen.

D A N C K.

DANCKLIET

Over de wonderbare ende seeg-rijcke

verlossinge der Stat Bergen op Zoom vant gemel-
dich heyliger des Marquis Spinola/ op gebroken
ende geslucht den derden Octobris 1622.

Nageboortst op den Lof. sanck Mossis ende Miriams,

Exod. 15.

Stem : Wat comter, Wat comter, &c.

DEn Heer wil ich prissen/
Eneere bewissen:
Wiens dappere hant
Heeft Ruiter en wagen
Verdreeven/verflagen/
Gewentelt int sanc.

2.

De Heer is mijn leven/
De Heer heeft gegeven
Sijn lof in mijn mont:
Hy schenckt my (mijn Coning)
Sijn beplige woning/
Sijn heyligh verbont.

3.

Ghy overste Rechter!
Ghy sterriekste bechter!
D naem is soo soet:
O Jesu Gods sone
Ghy bekt handen throno
Den drijver verwoet.

4.

De vierige draken
Het vieriger wyaken

En afgroet ghy loot:

D stem laet: elken:

Hy stotten/ sy stikken/
Hy saken als loot.

O Jesu u handen

(Spise Wabel vol schanden)

Den draht verlaen.

O Jesu u wasen

En vonthenden asen

Die doerse vergaen

Ha! Spinola dachter:

Ich wilse met machte

Eens clampen aen doort:

Beloren haer rappen

Ich salse betrappen

En helpense voort.

7.

Hy moetender onder/

Tot dat ickse plonder

En deple den buyt:

Ich wilse doorsnijden/
Doorschieten/doorrijden/
En roepense upt.

Doe

8.

Doelieft burcharen
 De cloecke heyscharen
 Van Maurits u Velt:
 D snupvende peerden/
 D bliegende sweerden
 Haer hebben versnelt.

9.

Sp cristen/sp suchten/
 Sp vallen/sp bluchten
 Ontwapent/ontbloot:
 Och! vele gewonnen
 Die maer waer ontrouwen
 Dees Prince/dees doot.

10.

Wie is my gelijke/
 In goetheit soo rijcke
 O Jesu als ghy?
 Wie staet soo getrouwe
 Als t'bloet van Passouw
 Gods kinderen by?

11.

O Vader der landen!
 O schrick der vanden!
 God geef' u sijn Geest.

O vyant/ comt mergen
 Weer pochten vooz Bergen/
 Ghy hebter geweest.

12.

Als dit sullen hozen/
 Ons haters vol tozen
 En wydich geblas
 Sp sullen verstocken
 Als steenen/als stocken/
 Haer boos hept tot straf.

13.

Maer ons suldy planten
 Als levende planten
 O Heer in u hof:
 D scepter sal blyven/
 D rijcke becliyen
 Met eenwigen lof.

14.

Gods Sone wils loben/
 Gods Soon van hier boven
 Heest wonder gebracht
 D heeft dooz Oangien
 Den hoochmoet vā Spangien
 Ter schanden gebracht.

Op de victorie vanden Admirael
 Schouten.

O Schouten/dat u Iacht/ daermes ghy hebt gellagen
 Het Spaensche gallioen/men Davids naem sacht dragen
 Quam wonder wel te pas. want recht als Davids hant
 Den grooten Goliath dee byten in het sant
 Zoo heeft u scheepken oock een schip de vlag doen strycken
 Waer by her niet en was in grootte te gelijken.

h h

Op

Op de victorie van CLEUTER tegent'schip
genaemt het Cleyu duyvelken.

Comt dupbel/ gaet met ons en segt u cameraden
Eer dat ghy van haerschepe dat hy haer het beraden
En senden beter hulp haer vrienden/ die niet pijn
Int Scheurken of in Dypen alsnoch befloten zijn.
Segt dat de Barabiers u hebben aengegrepen
En inden ban gedaen. segt datse op haer schepen
Op water hebben van soo sonderlinge crachte
Dat een cleyu dupbelken by haer niet is geachte.

Verlossinghe der Veluwe.

Anno 1624.

Verblinde Nederlant had schier de water-Goden
De eere van haer heyl en vasticheyt geboden:
Den Spaengiaert lachter om en houter me sijn spoor/
Die boven haer de Dorst nu maket tot een God.
De dorst/de felle dorst/die Heerlant heeft benomen
In eenen ogenblich de neyzen en de stromen.
Neptunus leyt van cou soo cleumerich en stijf
Dat wagenen gelaen hem rijden over 'tlijs.
De Dymphen voelen tsaem haer aderen verstenen
En inden diepen groent betwortelen haer tenen.
De Isel/Waes/en Wael/en den gesloten Rijn
Nu moeten als een brug' voor den verderver sijne
So vinnich als de cou haer leden dede smerten
So vinnich was den brant die porde hare herten
De Velu in het bloet te leggen en in das.
Maer God/bewissende dat hy noch meester was/
Liet horen sijn trompet en des den astocht spelen:
Den Spaengiaert meende dat hem tines stont op der heften/
Rees op verbaesdelich en gaf hem op de blucht.
Den sneeu die creech de loop/het ps de watersucht/
En toonde datse sijn geluckich die hier bouwen
Op water noch op ps/maer God alleen betrouwen.

Op het op-eyschen van Arihem.

Een wepnichsken te broech comt ghy my quellen
Om over-gift. ghy cont oock wel verstaen
Soo ick het deed' mijn meester sou my slaen
En Dierboort sou wel krijgen met gesellen.

Ich hoop niet dat den honger ons sal bellen
Wy hebben noch te sieden en te braen
Een wepnichsken.

Daerom / en wilt ons soonet oversuellen
Wy moeten ons een maent of twee beraen
En ghy / gort heer / sult noch daer bukten staen
Een wepnichsken.

Het selve.

Dat ghy by winterdach my meent te doen verbaren
Heel ongelegen is / dus wilt u wat bedaren.
Ghy moet my noch wat tijts vergunnen eer ick schen
Want hier in Gelderland verhuysmen niet voor men.

Op het vergaen vant Spaensche Schip genaemt
den Heyligen Geest.

Het domme by-geloof geeft schepen en galepen
Den name vande gbo'n die haer in see gelepen.
Soo broech wel eer het schip daer Paulus inne voer
Na Komien toe / den naem van Castor een sijn boer.
Den Spanjaert speeltet na sijn lastige taraken
Sijn grove galkhoers / en al wat hy laet maken
Den tijtel hebben moet van een gewijde sant
Op dattet beplichlijck mach comen aen het lant
Het eene wort gedoopt Maria Godes moeder
Het ander Nicolas der schipperen behoeder
Het derde vornemen met den name van Clement
Die alle sonden weet / en alle diepten kent.
Wast niet een raseruy dat inde west-armade
Den onder-admiraet die goudt en silver laedde

Ik ik ij

Den

Den name heeren doest van God den Heyl'gen Geest?
 Hoerdtiger bestaen is/dunct my noyt geweest.
 Geen wondet i'set oock dat God/ die sulcke sonde
 Niet liiden can/hem heeft doen sincken inden gronde
 Met takels en geschut/met nienschen ende vracht/
 Dat niemant die het hoopt met recht daeronne lacht/
 En segt:de Heyl'ge Geest wel eer op't water sweefde
 Doe God de werelt schiep en maechte al wat leefde:
 Maer onder t'water dunct der Spanjaerts Heyl'ge Geest.
 Soo isst dan vooywaer den reghen niet geweest.

Op het graf van ELIZABETH CONINGINNE
 van Englant.

Looft/brouwelijck gellacht/de erdon van alle vrouwen
 Elizabeth/wiens roem verbullet lant en see.
 Den hemel vracht dit beelt/en sloech de boom ontwee/
 Dat niemant haers gelijk ooyt dacht te aenschouwen.

Op de begraefnis van PRINS WILLEM
 van Orangien.

En braecht niet wie hier leyt. Ich ben dien grooten krijger
 Prins Willem/die alleen den Castellaenschen ruger
 Meer leets/en t'Nederlandt meer diensten heb gedaen
 Als penvant die in tijt my vozen is gegae
 Of met my in dit dal der tranen heeft gelebet.
 Volgt niemant na mijn doot die hoger sich verhebet
 En wijder sijnen roem doest plegen als de mijn
 Die moet ontwijfelijk van mijnen bloede sijn.

Op het graf van LOYSE de Colligny
 Princesse van Orangien.

De beugde/die wel eer/verwinnende het liiden/
 Loisa/ u ontmoet plach stadich te verblijden/
 Behoorde op u graf te sitten nacht en dach
 En over uwe doot te krijten tere/ en ach!

Maar

Maer laes! sy is niet meer. hoe soue u beschrypen.
In u heeftse geleest/niet u i/se verschepen.

Op de doot van Graef WILLEM
Lodewijk van Nassou.

Treurt eenich Nederlant/treurt Vriessant int besonder:
Graef Willem van Nassou u Wader leyt hier onder:
Die eertijds als hy was een bloeyend jongelink
Die outsten in belept en raet te boven ginck;
En als int ouderdom te rusten hem betaemde
Die Jongen int gebruyck der wapenen beschaemde.
Het lichaem heeft hy hier in brede daet gelept
Den geest geniet de lang-verwachte heerlijkheyt.

Hemel-vaert van Prins MAURITZ
van Orangien.

Als Maurits grote Geest vants lichaem afgescheyden
Nu byndich begost zijn wieschen wat te brennen/
Vernemende 'tge woel/het clagelijck gerucht
Het deunende geschrey/ 'ther cloppende gesucht
Van zijn verlaten volck en herderlose schapen/
Verhieft hem inde locht / den adem wat te rapen.
En latende boort lest zijn ogen ommegeaen/
Sach minnelijck den crepts der Nederlanden aen
Nu twee-mael door zijn hant/ gewonnen boort de Staten
Hy sach int ruyne velt zijn reysige soldaten
En frage ruyterp int blinckende getoet;
Sijn Woeder overhoofd van een soo schonen heet.
Hy sach op Helcon/aent hoochste der rivieren/
Sijn name inde schoors van al de lanterwereren;
En Begasi fonteyn/ die snellijck lopen dee
Sijn ongemeten roem in d'eene d'ander zee.
Hy sach de moorsche Rijt op Caucasus gehangen
Gegeestelt en gekintacht van hare eugen slangen.
Hy sach/ moe volle mencht/ van Godes hoge wet
Int lustige Braspl den stapel al geset.

Ik h ij

En

En sijne Ammicæls met cloeck-gemande bloten
 Na 'tgoudene Peru vast vieren hare schoten/
 In hope dat dooz haer het rijke Panama
 Noeh eerder (wil het God) sal wancken als Wreda.
 Dus hebbende den helt sijn vlickerende ogen
 Gewepdet inder pl/is hoger aen geblogen
 En coes ontwanchelbaer den goddelijcken pat
 Die repfende van hier/sijn Vader inne trat.
 Alwaer als met de vlucht hem sagen bene-baren
 De boden van het licht de posten bande jaren
 Heest peder een van haer oyt wackerste gepast
 Met eeren te ontsaen soo treffelijcken gast/
 Den Schutter/wenschende soo weerden pack te dragen/
 Hem selbe sijn rondas te maken tot een wagen/
 Sijn pijlen wierpen haer self crupf-wijs over een
 Om als vier raderen te rollen met hem heen.
 Sijn booch den disselboom/de pese was den teugel/
 Twee swanen blogen toe/die onder elcke vleugel
 De pluymkens togen wt/en maechten daer van res
 Dooz een soo goede vracht een machelijcke steer.
 Sp vateden den toom/berepdet haer te swencken
 Waer Maurits met het ooch of vinger soude wencken/
 Erigone vercreech dit wonder int gesicht/
 En pijnde haer Balans te hangen int gewicht
 Op dat hy die u schael/Astræa/ had gedragen
 Sijn voeten stellen mocht in hare bepde wagen/
 Den vreeselijcken Leeuw sijn clauwen inne-tooch
 En booz hem/toewaerts aen/sijn rupgen necke booch.
 Den gronimfenden Wep begoft booz hem te knielen/
 Het Wepken tot den dienst stont op zijn achter-hielen.
 Arcturus met sijn jacht en snellen Procyon
 Sich spoede nae hem toe/het beste dat hy con-
 De crone in het supt vol lichte diamanten
 Socht/ruplende van plaets/haer op sijn hooft te planten.
 De glinsterende Croes met haer lazure gront
 Socht/booz de grootste eer/te roeren zijnen mont.

Maer

Maer Maurits/sijne woonst al pogende te naken/
 Heeft schiedelijck gehoozt een bulderen en craken:
 De herren vant gewelf des hemels sprongen los
 En keten baren af een blammende caros/
 Alwaer den eelen Dins is vrolijck opgesprongen.
 Een bliegende geswerm sijn wielen ane-drongen/
 En hebben hem met sanc en jupchen ingebracht
 Ter plaetsen die alleen Gods beste vrienden wacht.
 De Pame/die dit sacht/becranste haer trompette/
 En eerste haren mont noch eens daer bozen sette/
 Riep wt bescherpdelijck/soo dat vant roude Noort
 Tot in de Surber-straet haer stemme wiert gehoozt:
 „Wanneer verwelcket is den hogen moet van Spangien
 „Noch bloepen sal den lof van Maurits van Orangien.

Ijck-clachte/

Op t'overlijden van M. H. FREDERICK vanden SANDE
 Momboor van Gelderlant, Raets-heere, &c.

Bestaende wt woorden van een syllabe.

Mijn hert my clopt en trilt. my als een rijs/
 Dijn oor my clinct/mijn bloet wort cout als ijs/
 Neemt ons de doot soo rasch soo lief een pant!
 Ah! neemt zo ons dien Gods vriend van den Sand!
 Dat hoeft soo cloech dat oor soo scherp en snel/
 Die tong so soet/dat ooch dat sacht so wel/
 Die hant so trouw/die borst so vol van eer/
 Ah! leyt het tsaem/ ah! leyt het tsaem ter neer?
 Staet op u borst ghy chooz van dyp mael dyp/
 Treckt aen den rou ghy maecht die aen u zo
 Graecht t sweert van recht/de schael van mijn en dijn/
 Hy leyt me graf die u plach lief te zijn.
 En ghy 6 Kerck die God wiesch met sijn bloet
 Hoe is u / ah! hoe is u nu te moed?
 Hy leyt/dien helt/ hy leyt ws hoopes een troon/
 Claecht (sijt ghy's droet) de schae van sulck een Doon.

Wat

Wat is den mensch/zijn loop/sijn hoop/sijn sacht?
 Het is een bloem die voor een wyl men acht
 Die voor den dach luyckt op/breyt wt sijn schoot
 En met den macht valt af / wert naeckt en bloot.

Het is een wint die flor waeyt heen en weer/
 Het is een droom die eens comt en niet meer/
 Het is een spael die door het web men schiet/
 Het is een smuck en daer na is het niet.

Maer neen! de siel die God so diend' en eerd'
 En valt niet meer als t'bleysch in stof en eerd'
 Sy kiest den pat'naer huys/en vaert om hoogh
 Te sien na wensch haer God van ooch tot ooch.

Dien God in wien het al es aen lee; t en sweeft/
 Dien Soon voor wien de hel noch schrikt en beeft/
 Dien Geest wiens licht maect licht bep dach en nacht/
 Een God in dien/ een sin/ een wil/ een mach.

Gock sal een mael dit vat van trou en deucht
 Gaen wt den stanch int rijck vol glants en breucht.

Nu sp dit schryft een turg' aen minst en meest
 Van t'geen hier leyt. merckt op al die het leest:

Hier rust het lijck in Dree-rijck van den Sand
 En wacht de uer dat God het met sijn hant
 Weck wt den slaep. sijn naem vlicht wt en sijt/
 De siel schept lust die van geen tijt en sijt.

Op het overlijden van

CLAUDE BERNART, Organist,
 tot Deventer.

Het orgel is een beelt vant leven hier beneden.
 Veel pijpen staender in verbept in haer geledē/
 Een peder heeft sijn plaets/een pder sijn geschept:
 Soo is den staet/en praet der menschen beletē.
 Ghy hoort de lichtste pijp het alderhoogste blasen/
 Gock die het minste weet wil 't aldermeeste rasen.

Nu siet eens het pēdael/men trettet matten voer/
 En geeft nochtans den dreun daer al op steunen moer.

Wat

Wat woeter menich hier met hoeten oock getreden
 Die deftrich is in const en loffelijck van seden!
 Het orgel hout hem stil/alst niet woze opgetweckt
 Van die de pijpen stelt en de registers treckt:
 Oock sou hem het gemeen boorzeker wel bedaren
 Wanneerder hier en daer geen pijpen-stellers waren.
 Alst orgel accordeert dan ist een supber werck/
 Noeh beter is de vzerint lant en in de kerck.
 Tot psalmen en gebee'n woze 'orgel recht gebuypcket:
 O salich welcker keel des Heeren roem onclupcket!
 Maer ah! het orgel speelt onwetende sijn liet/
 En menich singt en danckt/en 'chert en voelket niet.
 Hoozt vrienden/tis maer wint/een wint die wepnich blijdet
 Die ons by t'leven hout/ en die het orgel drijbet:
 Dout eens een pijphen toe/ten slaet niet meer gelupt;
 Stopt ons de adem. pijp/het leven isser upt.
 Dit dachtp (mogelijck) ó CLAUDI, als de pestte
 Met een venijnde sliet u haestich gaf de reste;
 Doorz ons wel droefelijck/die utwen soeten sancck
 Heeft deuchdelijck verheucht soo vele jaren lancck/
 Maer wenschelijck doorz u/die eeuwelijck hier boven
 Met een veel schoner stem sult uwen Heplant loben.

177 Graf-schrift van een Richter.

Een Richter onbetweecht van gonste en van gaben
 Lept onder desen steen oncostelijck begraven.
 De deuchde heeft nochtans sijn name soo bereelt
 Dat hy wel had verdient een heerlijck gouden beelt
 Ten ware dat het gout dwelck hy soo plach te mijden
 Hy selve op sijn graf niet en begeert te lijden.

Van een Medecijn.

De crancke waren blp als sy u comen sagen
 O Doctor/ die haer troecht wt dodelijcke vlagen.
 Noeh blijder was de doot als sy u had gebelt
 Wiens const soo dickmael had gebroken haer gewelt.

II

Maer

Maer ghy waert alderblijft/als ghy den doot bedrogen
 En wt haer clauwen waert ten hemel opgeblogen/
 Alwaer ghy rustelijck en sonder moeyte leeft
 Een leven daer die doot geen vatten aen heeft.

Van een ongedoopt kint.

Mijn naem en bracht my niet:ontijdelijck gebozen
 Eer ick het leven kend' had icket al verlozen.
 Den segel des verbonts onwetend' ick gemis/
 Dies my oock geen en naem alhier gegeven is.
 God/die van eenwickept tot een veel beter leven
 My in des levens boeck had nameloos geschreven
 Heeft my om Christi naem ten hemel in geleyd/
 Waerin alleen bestaet/der menschen salicheyt.

Op de Bruyloft van , IOHAN MOSEL
 ende OTHILIA CLOCKERS.

Twee lieben willen haer int grote gilde geven
 En sijten inde min haer soete jonge leven.
 'Tis MOSEL bruydegom/ OTHILIA de bruyt.
 My dunckt dat elcken naem wat wenschelijck beduyt.
 De MOSEL brengt den wijn den Vader aller brengden
 Den bruygom brengt een hert vol mannelijcke deugden
 Waermede hy de bruyt sal wackeren t'gemoet
 En maken dat het sup' haer keren sal in soet.
 OTHILIA is een der ellef dupsent maegden
 Die eertijts (somen seyt) booz God het leven waegden.
 So moetet (vrienden) sijn een aengename roos
 Die MOSEL booz de best wt ellef dupsent coos.
 God gunn' hem niet sijn caer so blijdelijck te leven
 Dat zy hem niet en sou booz eenen Coninck geven.
 God geef' haer so gehou te wesen haren man
 Dat hy een keiserin niet nemen sou daer an.
 So sal noch pder een OTHILIA u loben/
 So gaet den MOSELER den Vele-wijn te boben.

Op de Bruiloft

van de E. E.

WILLEM VAN APPELDOREN,

ende

VVIINTGEN STEDEMEYERS.

Ick soude (Appeldoorn) voldoende u begeren
 Met stichtelich gedicht u hogen dach wel eeren/
 Maer als men yet in rijm/al spelende/bevat/
 De een weet een dit / de ander weet een dat.
 En/wil op oock de saeck in reden overleggen/
 'Tis const vant oude werck alrijt wat nieuws te seggen.
 Daerom. Maer wat is dit? wat isset dat ick sie?
 Die maegden comen aen gelijck Godinnen drie/
 Met bestigen gelaet en princelische treden:
 De cleeren wolle-wit/noch witter sijn de leden.
 De outste na (my dunckt begint een statich liet.
 Zijn dit de CHARITES? of (denck ick) sijns niet?

G H E L O V E.

// **G**onstrijcke speel-genoots der supbere ge-echten/
 Comt/laet ons met ons drie en handen-lieten vlechten/
 En slijpen onsen vrient al soetelich daer in/
 Gewickelt in het snoer van prijseliche min.
 Op VVIL-HEM in den arm van zijn beminde geven.
 Op VVIL-HEM toegenepcht en trou sijn al haer leven.
 Ick VVIL-HEM proeven doen genoeghsaemheyt en breen.
 God VVIL-HEM segenen / ja segent hem alree.
 En VVIL-HEM Godes Soon in sijne wegen ledden
 Wie VVIL-HEM immermeer van sijne liefde schepden?

I I ij

HOPE.

H O P E.

Lept-sterren banden pat der deuchdelijke menschen/
 Laet ons/boort hoogste lúch den Wyndegom toe wenschen/
 Den APPEL daer soosjer na hongert sinen geest/
 Waet dóór hy distelen noch DOREN en breeft/
 Ten is den APPEL niet dien Wijn heeft gesmaket/
 Om wien hy is in sweet en DOREN en geraket/
 Ten is den APPEL niet dien Paris overgaf/
 Om wien sijn vaderlant lept in een DOREN-graf/
 Maer 'tis den APPEL van des lebens boom gebieget/
 Om wien de DOREN heft schijnen groene wegen/
 Hy heeft in brees en hoop / in arebept en noot
 Een uitgelesen vrucht doen vallen in sijn schoot/
 Ick doe hem (susters) na een beter noch verlangen/
 Die hy int Paradys hier boven sal ontfangen.

L I E F D E.

Onsterfelicken rep der goddelijk-geinde/
 Ick ben het als ghy weet die dees twee sielen binde/
 Ick geef den jongen helt in sinen nieuwen staet/
 Een VVIINTGEN metten naem / een VVIINTGEN metten
 daet.
 Een VVIINTGEN ongemengt en helder in het oge/
 Een VVIINTGEN niet te plat al springet niet om hoge/
 Een VVIINTGEN niet geuert als met een heptich buer/
 Een VVIINTGEN niet te serp/mont-treckende/noch suer/
 Met alsen niet vergaet / niet swabel niet ontfleken/
 Een VVIINTGEN niet gestont/want het can selver spreken/
 Een VVIINTGEN dat niet haest sal lopen op de cant/
 Een VVIINTGEN dat hem claert en milbert op de hant/
 Wanneer ghy beyde gaet (gespelen) ick sal blyven
 En alle hertenleet gestadich van haer drijven/
 Tot dat sy hy dien woert te gaste sullen sijn
 Die eerst het VVIINTGEN geest. daer na den besten VVIINT.

Opt houtwelick bande E. E.

IAN CORNELISZ. VAN WOU.

E N D E

HENRICA VERVVERS.

O De coelen banden dach (ken weet wat vrendicheden
 Op spelende int hooft) ging' ick my wat vertreden
 Voort nieuwe Boomgewas alwaer de Pffelkant
 Vertonet hier het Sticht/ en daer het Gelderland.
 Hier saten op een banck en kuperden twee boeren.
 Ich kende se terstont : en / sonder my te roeren
 (Gelijck dat volckgen is luytruchtych in de praet)
 Verstont ick al haer doen, d'een met een bly gelaet
 Dep: Arent/wetty wel dat onse lant-heer trouwec
 Zijn dochter aen een man/en morgen bryplost houtwet?
 A. Ja Wolbert/ sond' ick niet? sy wort een echte vrouwe
 Van een die (heb' icht vast) geheten is de Wouw.
 Maer denckt eens! sulcken dypf als onse dochter Verwer
 Te geben aende wouw of aende wilde sperwers!
 Heestet graef Hendricx volck wel deerlijcker gemaecte
 Doe hy was over ijs in Deluwe geraeckt?
 VV. Help boeren gautwicheyt/ en cloecksheyt bande kinckels?
 Ghy comt/dat hoor ick wel/niet deel in ster-hyp winckels:
 Daer leert doch dat de wouw een cruyt is / liebe man/
 Het welck insonderheyt den verwer dienen can.
 Doch hier van al genoegh/ick denck ghy sulter wesen
 En/als ghy alemer wel hebt gedaen voor desen
 Vermaken met u spel de Bryngom en de Brynt.
 Ich weetet dat ghy sijt een meester op de sluyt.
 A. De sluyt? ick achte niet / wie can de sluyt behagen?
 Veel liever wil ick u dees versen boezendragen
 Die ick heb metter haest gecrabbele inde bast
 Van eenen brieckenboom die voor ons deure wast.
 Schickt u wat nae het groen van dese joncke kinde/
 Dat my/terwijl ick lees' de sonne niet en blinde.

VK. 510

VV. Siet daer is plaets genoegh en 'tis noch hoge dach
Mijn herte jankster na dat ick u horen mach.

A. De aerde was noch vry van ploegen ende delven/
Sy was noch reyne macht en vryster op haer selven

Als God wt haren schoot ons aller vader schiep
En tot een leere van de groote Werelt liep.

Daer na geschiedet noyt/men hoeft oock niet te dromen
(Alleen de Sone Gods is hier van wtgenomen)

Dat sonder het verbont van vrouwe ende man
Den wonderlijcken mensch ter werelt comen can.

Den acker teeltse niet/wie scheptse wt de stromen?
Wie heeftse opt geschudt van eyck of deime-bohien?

Al liep't barreboets na een gebijde Sant
En haddet al u goet in wieroock opgebrant

Twaer moepte sonder brucht. maer rechtelijck versamen
Geest kinderen die haer haer afkomst niet en schamen.

Het houwelijck alleen geeft borsten aen het lant
En letaers aende kerck. o soeten herten bant!

Dat Trojen ware mijn/ en my Achilles' quede
Dat ick hem een van bey in sijne handen stelde

Of mijn geminde paer/ of mijnen heelen schat
Ich gabe hem mijn croon/en ruynde hem de stat.

Wagt. sonder Coninckriick can eener vrolijk leven/
Maer niemant can sijn lief met wille overgeven.

Dit voeldt wel van Wou/en seker ick den blijd
Dat ghy in dese saeck van onse meyning' sijt/

Verkelesende die bloem/die/machse u verrijcken
Met saepelingen die haer ouden gelijken

Sal wesen boorden Vaech een costelijcken dach/
En Deventer daerna oock wel verlangen mach.

O Buringom aen het ooz moet ick een woortgen seggen
Hoe een boos'ichtich man sijn sake sal beleggen

Op dat hy wel regeer/en alle moepte schuw'
Ghy weet't wel boos'heen/maer ick vernieu het u:

Hoe dat den Boorden wint blaest sonder ende stranger
Hoe stijver int gemen den haestigen voertganger

Den

Den hoet trecht om het hooft/ den mantel om het lijf
 Op dat het een of ander niet inde loop en blijf
 Maer als de soete son sijn aangename stralen
 Door het verdoeban stoeck laet sachtgeens neder dalen
 Verwarmende de lucht allens kens meer en meer
 So set hy ongebercht zijn wondel-stoecken neer/
 Lept cap en mantel of om ademsucht te rapen/
 Ja knoopt het warmheps los en gaet wael liggen slapen.
 Hier heeft sich rechts man het levendich beschapt
 Hoe hy geburpchen sal de opper-hoofdichapt:
 Hoecht hyse binuens hups met suppe noot'sche hupsen
 Geloofst my/ het en sal niet hebben te beduysen/
 Het wijs sal hys stromg te stijver honden vast
 En sien of haer of hant het harnas beter past.
 Maer weet hy niet haer cloech en byndelijck te leven
 Op sal haer eger wil verwilligh overgeven/
 Geleert door de daet waer en het beengen san
 Te worden geregerd van een verstandel man.

VV. O veersche wond'vins/ sijn soeter voor mijn open
 Als opt den hemel- dou bid op het dore rozen.
 Nu hooft/ gektet w tot dancbaer heyt van my
 Oock d'p'z dit jonge paar ten slechte rymcrp.

A. Wat comt mijn gemoot/ o Wolbert meer vernemen
 Als van u claredou een druppelhou te smaken?
 Ep brenge wat wonden dach en boecht hy het mijn/
 Twee die te samengaente onbescheonder sijn.

VV. Wat sucht/ w'ers hant/ wat bewep nade welcken
 Dogen die gewerch u meyminge betoelcken?
 Ghy wenschet (nuif) ich niet/ dat uwen lippebegom
 In vele jaren niet van uwer sijde com
 Maer d'ghe met malcar moochtefonden leet of clagen
 In eerlijcke geneucht volcomden uwe dagn.

God gunn' u desen wensch of sorgd/ soete maecht
 Hoe ghy u cideusult dat ghy u man bejaecht?
 So lustert eenma op hoedat ghy moochte vernemen
 De schoonheyt van u lijf de saenheyt van u cleer.

Jm

Der

Vertoont u aengesicht mit brachde geslachten;
 De deuchd' is thoochste wit/ dat staet te wonder met.
 Van schaemt' en eerbaerheit laet bloesen uwe kaken/
 Dat sal u liefgetal aen uwen Buijgdom maken.
 Het vrouwelijcke heeft buycht onder zijn boogden
 So heeftet haest genoeg van coep- en ploeyen.
 Schicht u aendachtich den Heeren met te hooren/
 Geen edeler behandelen weet ick voer u oren.
 Zijn jock aen uwen Hals geeft by een meerder lof
 Als een verweende craech vant symelichste stof.
 En streckty uwe hant tot onderstant der armey/
 En met een reyn gebet ten Hemel uwe armen
 God smeekende voer u en uwen waerpen man
 Geen rinck of brasselet u so wel boogen can.
 Verkieft/ ó jonge Wuyt/ onsterfelijcke daden/
 Voer sijde/voer fluweel/voer goudene byccaden.
 Wanneer u eynde deel u bindet so gesmickt
 So sal hy niet alleen in liefde sijn verdrickt.
 Maer ghy sult Christus self gewinnen tot een byscop/ and G. VV
 En uwen Wuydegom sal wesen de ste bloey.
 Hoe dunct u macht so gaen? of valtet wat te coet?
 A. Den cleynen swanen- sancx deel meer gepresen woet
 O Wolbert waerde heer/ als al het byster schreuten
 En misselijck gebaer van uplen en van sprenuten.
 Die lering is seer goet/ en trouwen/ ick daken
 Dat ghy my overtreft hoewel ick onder ben.
 Maer laep ick verneem/ (des ick my hooch beclage)
 Dat onse Wuyt van haer gaet woran na den dage
 Hoe slaen wy het doch aan dat in so eyten tijt
 Maer soeten ommevang/ wy niet en woeden quijt.
 VV. Ich hope (maer ghy moet dat niemant laten hoen)
 Dat mensche lichtelijck int eerste sal becoen
 Datse een halst jaer mach werden hier verlet
 Tot dat haer weder haer vanale heeft wegset.
 Mits comt den winter aen/ dan salse voer de baren
 Der gruwelijcke yer bedueghet sijn te baren

En

En wachten op de zons of op de sonnetijde.
 Doch eer wachte noch sien/ o Wolbers/ seker sijt
 Datse geliefet God/beginnen sal te craken
 En hier nootzakelijk haer kinderbedde maken.
 En daer nae dach en raet: ist qualijchen gesept
 A. Ghy hebt de sake wel ter dagen overlept.
 Ten minsten geve God dat uwe laetste woorden
 (Ick wilde datse al de Wyploff-gasten hoorde)
 Niet mogen zijn vergeefs gesproken inden wine
 Maer dat wy sien in tijt het eerste troetel kind/
 En voorts een clappen hoop/die in haer groene dagen
 Een eere mogen zijn van al haer liebe niagen/
 En voer hare vaderlant een aengename schijn
 Wanneer haer ouden al inden hemel zijn.

Op de Pontdelijk van

Sr DIERICK HEYINCK

Ende

L. CLARA BORGERS.

In midden vant gesucht der moederse cransken
 Die na den adem-tocht en lavensse jauchen
 Heer' ghy my Heyinck neef te maken een gedichte
 Want hylich tusschen u en onse nieuwbde michte.
 Wat doedp? 'tis soo veel als of ghy my decoorde
 Te lopen moe en mat op een gespannen coorde.
 Doch moetet miniers sijn soo nemet in gedule
 Dees weernich regelen daer ghy niet lesen sult
 Van Hymen die men seyt dat hy de herten binde/
 (Want in mijn Almanach dien sanct ick niet en binde)
 Maer van ons liebe Heer een veersken blijf of sex.
 Hoer toe gesegent waer het is oen eerte les:
 Het houwelijcksche band en wettelijcke trouwe
 Maect van een reine bruyt een deuchdelijcke vrouwe.
 'Tis goet/maer lischwel de maagdelijcke blom
 Verwelcket/end' en comt oock nimmer wederom.

M m ij

Deel

Deel anders gatet in het hemelsche te wercke
 Met Christo Godes Zoon en zijn vercozen kercker
 Hy vintse geschoffiert / haer terbaerheyt ontjaecht/
 En maectse dooy zijn trouw een onbevlechte maechte
 Die alle maechten gaet in supberheyt te boven.
 Dit sal u waerde blyue en blyngom doen geloben
 Of dit u houwelijck is soet en wonschdelijck/
 Dat het al evenwel is aertsch en menschelijck/
 En moet u herten tot het eeuwige bereyden
 Daer ghy vergaren sult om nimmermeer te scheyden.

Spreken der Leven wijse.

Ghy wandelaers die soecht de oute trouwe paden/
 Hooft wat in grieken-land de seken wijsen raden/
 Gelooftet zydy vroet/en volgtet metter daet.
 De eerste heeft geseyt: Het heste is de maet.
 De tweede luyde riep: ó mensch u selven kenneet.
 De derde: u' gemoot tot toren niet gewennet.
 De vierde: watty maecht en maket niet te veel.
 De vijfde: hebt de doot hoog ogen / tis u deel.
 De sesste: schout den mensch: de meeste sijn de quade.
 De sefte: watty hoog' foe machtet schand' of schade.

Op de selve.

Was al de werelt dwaas behalven seken wijsen/
 Waer mede condon sy haer wijsheyt dan bewijsen?
 Want/of haer eygen mont toeschreef haer desen prijs/
 (En die sich selven roemt en is hoog' waer niet wijs)
 Of t'volgt dat zy (het welck een saek is om te spotten)
 Wijs zijn geweest alleen na t'oordeel hande sotten.

Antwoort.

De wijsen hebben daer haer wijsheyt mee betoefden
 Dat niemant van haer al hoog' wijs wou sijn gepresen.
 De sotten hebben daer haer sotsheyt mee verraden
 Dat niemant van haer al hoog' sot en wilde gaden.

Democritus.

Wat soekten in een put de waerheit als begrepen
Democrite herblinde om niet is al u slaven.

Den is niet in den gront der aerde niet gebaert;
Ten hemel wendt u noch daer moete zijn gebaert.

Hymen.

Zoo/Hymen/sonder u en sonder uwen seggen
Geen hint/gelijck ghy roemt/woyt echt en recht bercregen/
Zoo moet dan u gehoort in onser sijn geschiet/
Want immer waerd op uws moeders blyploft niet.

Almanacken.

Hoe mogen dus de luy de Almanacken bloesken
Als warent anders niet dan grove-leugen-boeckken/
Ich houde tgeen darin ons voren wert geleert
Zoo seker oft den paus van Romeen had geseyt.

Op de canonizatie van Ignatius Loyola.

Wie heeft Ignatium doch gecanonizeret?
De Paus en iset niet die hem soo heeft ge-eret
(Hoewel het menich meent) noch die sijn beeltemis
Verhiepen inde kerck/noch die de eerste mis
In sijn capelle dee'n: maer twaren de soldaten
Die/als sijn cameraets/haer hebben horen laten/
En hebben hem gestelt in desen hogen stant.
Wahr als sy over al dees niet-gebaken dant
Met schieten van canon op haer manier verorden
Doe docht haer dat sy hem eerst recht canonizenden.

Opt invallen van het hups The black Friars
tot Londen.

Doe Londen met verdriet en tranen veler bloemen/
Deer opentlijck won sien het gupchel-werck van Romeen

W m 11j

Te

Ter plaetsen die den naem draecht vande swarte broers/
 Is schiedelijck aldaer geresen veel rumoers:
 Want r'huys/ ~~alwaer~~ het vanden doender niet gesmeten
 Viel in/en heeft het welck het welck daer was geseten
 Onmenschelijck verplet/en jammerlijck gepijnt.
 Ah! spiegel u hien aen ~~verwoede~~ want het schijnt
 Doe by de swarte broers ghy dachtet te vergaen
 Dat daer de swarte broers al tegentobdich waren.

Opt bedriegelijck vaken van
 Eva Vlieg.

Soe Eva onse moer heeft eenen man bedrogen
 Eva, ghy bedzoocht de werelt met u logen.
 Soe Eva eenmael heeft te gulsich toegesta/
 Ghy hebt een lange wijl wel loselijck gesta.
 Wist Eva hemmelijck het appeltgen te snoepen/
 Ghy smuldet stilleken en sonder luyde roepen.
 Heeft Eva met de slang' in handeling' geweest/
 Die u dees valsheit riet en was geen goeden geest.
 Maer Eva is van God de grijnse afgenomen/
 En met u sijn opt lef de baecken wtgecomen.
 Om mannen t'p u tot waerschouwinge gesept:
 Geest Eva, geen geloof/ soo wordy niet verlept.

Op de Nederlantfche historien WILHELM
 BAUDARTH.

Wanneer ick oerbdenck dees wonderlijcke tijden/
 Hoe swelckes slaet en tijck vast roltet hoog en laech
 Mijn sinnen sijn verwoert in treuten en berislijden/
 In droefenis en leet/in lofsanck en in claech.
 Ick treur dat Christi bruyt so jammerlijcken treuret/
 Getredelt op den hals/geschuppert met den voet.
 Haer crone van het hooft/haer cleden gescheuret/
 Gewentelt om end' om in haer onnosel bloet.
 En niemant treckt de hant van al die om haer wonen
 En niemant trecket sich haer bange suchten aen.

oock

Doek die haer geboorte was hare waerste jonck
Die hebben haer op laen! den moeder sterck gebaert.

O lustich Eden-waer! o Holbau ongetoomt!

O Elbe ende Mayn! o Rector ende Rhijn!

Hoe ist dat ghy esaeem in die verseggen comet?

Hoe lange sult ghy noch der beuonden staen zint

Als ick aen wederzijd' bedenck den rijcken seggen

Die God so wonderlijck giet oer t' Nederlant

Mijn herte is tot vreucht en danchbaerheyt genegen/

En mijne tonge rijpche van mijner sielen brant.

En heeft de Heer ons so goetlijcklyck beschiermet

Ons Steden van verraeft/ ons Vins van moedersijp

Heeft hy hem oer sijn gemeente mit ontfermet?

Geschuttet harden val die haer was harde by?

Maecht hy ons niet alnoch de haben der bedruchte?

Geeft hy ons niet den toorn self vanden Ocean

Den Spaengiaer oock door hem sijn voornemen misdaet

Doe hy quant op den soont sijn machtich leger slaet.

Hy heeft hem oer t'ys eens laten inrecoenen

Maer dreef hem weder terugg' eer dat hem niemant soech:

En doet nu inden voght opswellen onse Stromen

Gestoort dat harer een den lant-verderver droech.

Dees wonderen heb! waer sijn weert te zyn beschreuen

En hooch te sweben op de vleugels vande saem

Op datse oer al in aller monden leven

So lang' als leven sal des Heeren groten naem.

Wie sal doch sijn hier van den const-voostieren schijn

Ghy Baubart sijt daer toe de meeste blo nu leet/

Oewijl de Waerheyt self aenslet den roven poet

Haer goddelijcke pen in inde handen geeft:

En spreekt: Mijn liebe kind/ so lang als Maeter begin

Het Nederlant bewaert/ haer vanden berstine

Laet bloepen oock u schrijft gelijck en gouden roem:

Geen beter stoffe ghy in al de werelt vint.

De deucht moet sijn geroemt de eubelheit gelast

Van gonst en van partyt hy super u gemoot.

Ten is mijn **Sonne** niet meer een **geboren** **baft**
 Dien **sucht** of **epgenbaet** de **waerheit** **crouchen** doet.

Of dan de **penne** **swaert** het **nijdere** **heen** en **wedert**
Haer **heren** **tegen** u **weest** **voor** **haer** **niet** **hervoert**;
 Mijn **penne** **dat** **ghy** **weet** **is** **van** **een** **Arrens** **beder**
 Die in een **ogenblik** **haer** **beteten** **bertent**.

Opt **Martelaerboeck** **ABR. MELLIN**.

So **wie** **een** **dienaar** **Gods** **antfangt** **in** **zijn** **woning**

Sal **als** **een** **dienaar** **Gods** **verrijgen** **de** **beloning**.

So **wie** **we** **lieft** **de** **spijst** **of** **labat** **een** **prophheet**

Is **eens** **propheten** **loon** **antwoifeltich** **greet**.

So **wie** **Gods** **arem** **kint** **reycht** **enen** **coelen** **haren**

Het **hemelrijk** **daer** **voor** (**Melline**) **heeft** **hy** **seker**.

Wat **falt** **dan** **zijn** **niet** **die** (**waer** **van** **te** **deser** **tijt**).

Ghy **de** **bequaemste** **man** **en** **de** **voquaemste** (**ijc**)

Die **door** **haer** **cloekhe** **per** **steets** **lebensich** **bevaeren**

De **asfchen** **en** **het** **bloet** **der** **honne** **martelaren**?

Ich **achtes** **hoor** **getwis** **dat** **de** **gewenschte** **croon**

Der **bloet** **getuygen** **self** **sal** **wesen** **haren** **loon**.

Op de **wercken** **van** **M. H. JACOB**

CATS.

De **Seeusche** **rondicheyt** / **ô** **Cats** / **die** **ghy** **verhaftet**

Die **hebbt** **in** u **werck** **opt** **cierlichste** **getreft**.

Het **ronde** **effen** **is** **en** **sonder** **hoock** **of** **cant**;

W **berfen** **glad** **en** **gaaf** **u** **vliegen** **hande** **hant**.

Het **ronde** **c'rupmste** **is** **van** **alle** **omme** **trecken**;

W **berfen** **in** **begrip** **opt** **wijste** **haer** **wistrecken**.

Het **ronde** **is** **sonder** **eynd** **gesloten** **over** **al**;

Den **roem** **van** **u** **nen** **geeft** **geen** **eynde** **nemen** **sal**.

So **lang** **het** **aertfche** **ronde** **sal** **blijben** **onberoret**;

So **lang** **het** **hijns** **ronde** **zijn** **lichten** **ommevoert**

Sal **u** **end** **u** **gedicht** **ter** **eenen** **sijn** **gefeyt**;

ô **Cats** / **ghy** **hebt** **getreft** **de** **Seeusche** **rondicheyt**.

Op het wapenschild, of de Tonge, van de Juffr.

JOHANNA COMANS.

Johanna / die u soet gestijf /
 Sonder verbaesheyt can aenhooren
 Is hy geen esel heel end-al
 Ten minsten draecht hy selfs oren.

Op 'selve.

Johanna / die der Tongen lof
 En nêve soete sangen hâten
 Men snijse by de oren of /
 Want zy haet nergens roe en baten.

Op 'selve.

De tong' die r'onderwijs der Tongen heeft gesongen
 Is weerdich om geeert te zijn van alle tongen.

Voor de geest-rijcke jonge dochter Juffr.

MARIA SCHUYRMANS.

Doe Schuyrmans kint ontfangen had het leven
 De eer / de const / de schoonheyt / en de deuchte
 Voogden om strijt / wie hare groete jeucht /
 Tot gesellin van God sou sijn gegeven.

De een' haer wou tortinden doot aenleiven /
 De ander haer beloofde gonst en vreughe:
 Des eens geluck schein d' anders ongeneuchte /
 Ten waer dat God r'verschijl had opgeheven.

Dochters / sprach hy / ten is hoopwaer geen ree'n
 Dat elck van u bewoon een huys alleen:
 Dies last ick u dat ghy tesaem verdraget.

Dit wierd' gedaen. en sonder veel beræts
 Zy hebben alregaer genomen plaets
 (Gelijck wy sten) in dese soete niaget.

Aen de selve.

Indien Deucalion (alsmen te meppen plachte)
 Van steenen heeft hermaecte het menschelick geslachte

A n

Soo /

Zoo dan licht my/ heeft hy wel genomen t'miste stof
 Van rotsen swaer en dick/ van kopen groot en grof/
 Maer heeft al-mee gesaapt smaragden en saphieren
 Om met vernisste luy de werelt te versieren;
 Gelijck ghy/ Schuyzmans/ sijt/ die hebt na mijn verstant
 U oorspronck van een claer en gladden diamant:
 Want recht als die in deucht de steenen overtreffet
 U geest in fraeycheyt sich boven ons verheffet.

Op de wonderbare wercken van C. DREBBELS.

eens rademakers kint maecht wagentrens en reepkens/
 E kint van een timmerman hout lopskens ende scheepkens/
 Hart wil van aarde niet. gelijck de oude song
 (Die spreektwoort is gewis) rijpt ons genepen het jong.
 O Drebels/ uwen geest sijn afcomst noopt versaecte.
 Wie twijfelt/ of de geen die dese werelt maecte
 U vader is/ dewijl ghy als een cluchtich kint
 Oock elpne werelden te timmeren begint.

Voor den Prins ende Princesse.

Het Nederlantsche schip/ dat het niet ging te gronde/
 Een anchor had alleen waer op het steunen conde
 Dat's Marits van Rasse; een anchor/ daert gemeent
 Wel vast op rusten mocht/ doch sijck wel maer een:
 Nu geeft ons God de Heer/ om minder noch te schromen/
 Twee anchoren/ boor t'een dat hy ons had genomen/
 O Henrich Wyde-rijck/ en u sijn Gemalin
 Princes Amelia God-liebende Doyslin/
 Waer door het Vaderlant soo lange wel moet baren
 Als u en u geslacht den hemel sal bewaren.

Op des Princen ordre.

Het doet een s'Princen hals beset met diamantten
 En t'sijn Joris niet of penant vande santen/
 Maer/ soe ich rechte de saek begrepen heb/ het is
 Van desen onsen staet een soet geheymnis:

De maget met het lam beduydet Godes Aertich
 Gesupbert door het lam van allen hosen wercke:
 Den draeck de duyvel is en sijnen Antichrist
 Die soeckte te verdoen met macht of argeliste:
 De ridder is den Prins / die twee den deses draken
 Comt straffen en den roef wil scheuren wt zijn haken.
 O Prince/balt hem aen/want 'cherte my voorsept
 Dat hy door uwe hant moet neder sijn gelept.

Op de geboorte van Prins WILLEM
 van Orangien.

Den phoenix naet verloop van een lang-durich leven
 Als hem de bleecke doot den adem op doet geven
 Wert schiedelijck vernieut self wt zijn eygen as
 En fraeper als te voor/en cloeker als hy was.
 Den phoenix van ons lant Prins Willem van Orangien
 Ontsielet voor den tijt vant god-vergeten spangien
 Door Henrick Frederick niet sijne bed-genoot
 Verjonget veertich jaer en langer na zijn doot
 En Nederlant verblijft siet in sijne clepne leden
 Den brant om in te gaen weedom de oude treden.
 En Spangien hem ontfet/als of het rebe sacht
 Van zijnen onderganch te uaderen den dach.
 Wat haet u moordern / o Castellaensche moren.
 Wt Willems edel bloet is Willem weer geboren.

Op des Princen eerste Leger.

Hoewel in 'Princen heyt veel wonders is vernomen
 Niet fraepers bewijst is penant doorgeraden
 Als onsen Prince selfs/met sinen oorlogf-raet
 Cloecksinijch in beleyt en moedich in de daet
 Die yder in zijn ampt gedienslich hen vertogen
 En volgen blijdelijch den opslach zijner ogen.
 Niet anders dan de son/als aenden hoochsten graet
 Des Hemels sijn gespan in volle sprongen gaet
 De sterren voor hem heen/de sterren achterloopen/
 Recht/schuyms/nu hier/nu daer/met groot'en clepne hopen/

An ij

Den

Den lichten Phosphorus maekt hem de bane klaar/
 Mercurius hem volgheden wijsen redenaar/
 En Mars die met het sweert poocht eere te behalen/
 Die hy doch altemael doet leven met zijn stralen.
 Zoo toont hem aen sijn kotek het eel Passousche bloet
 Wiens lichte het Nederlant heeft Gode verkiehten moet.

Opt. verdyeren van Oldenseel ende Grol.

Doe Hercules den crop twee adderen in-boude
 Het was een droech bewijs en voorspel dat noch soude
 De Hydra crielende van hoofden ongetelt
 Door zijnen groenen staf ter aerden sijn gebelt
 Wynd Hendrick Driede-rijck na hopen en verlangen
 Wezjijdet ghy dit lant van twee seer felle slangen
 Dats Oldenseel en Grol/die in ons epgenschoot
 Gebedet en geboet ons dreygeden den doot:
 Een tepcken dat ghy eens te pletteren sult cloppen
 En treden in het sanc den draech niet seven kappen
 Groden Slinde-wozm hier steds in den val/
 De knodse is gebas die u ontlijven sal.

Op de doot van Jonckheer WILLELM
 van NASSAU

O Vaderlant / mijn doot wilt langer niet beclagen/
 Nadien ick heb erlangt mijn alderhoochsten winst:
 De stele was voor God het lichaem voor den Wynd/
 Dees beyde heb ick beyds oock willich opgedragen.

Voor den Coninck van Bohemen.

Den soon Japeti / om dat hy bracht op aerde
 Het vier/en zijn gebruik den menschen openbaerde
 Is naecht op Caucas gehecht aen voet en hant
 Alwaer een arent hent verscheurde ringelwant;
 Maer Hercules opt lest den vogel nam het leven
 En heeft Promethee de vyfheyt weert gegeven.
 Den yornen Palatijn / na dat hy onbewacht
 Het vier van Godes woot in Vemen had gebracht

Is om soo goeden werck beroordelet/ verjaget/
 En banden Arant lang' en wredelelijk geknaget.
 Waer is den Hercules (wy hebben hem gebreck)
 Die desen vogeleens recht roeten sal den beek/
 En loffen tot den bant d'onnosele verdruchte?
 Ah! quaeem hy by mijn zijt/en het hem wel geluchte/
 Ick sou sijn name op de toeteken van mijn dicht
 Doen climmen tot de crupn vants hemelsche gesticht.

Voor de Coninginne van Bohemen.

Wistcht Cybele/wis hy de heydensche Poeten
 Een moeder vande goot'n voortijden placht te heten/
 De torens legget neer van u bestoben haer/
 Climt af van uwe coets/en maecht de stede claer
 Voorz vrou Elizabeth de bloem der coninginnen/
 Een moeder inder daet van goden en Godynnen.
 Lijdt dat u leeuwen sich gaen paren in het span
 Om haer/haer kinderen/en haren keben man
 Te voeren na het lant daer volgens recht en reden
 Daer hooft weer dragen moet de crone van veel steden/
 Die nu vertreden sijn den rober tot een spot.
 „Het wenschen staet hy ons het geven comt van God.

Peckius.

Heest Peckius vane peck sijn rechten naem gecregen
 Zoo cant u/ Nederlant/met hem niet gaen te degen.
 Het peck is nimmer wit maer hoven maten swert/
 Wat soeckty blanchie ree'n tot een beroker hert?
 Het peck/ al schijntet vast/ versmeltet verment meynde/
 Der Spanjaerts trou en woort loopt haestelijck ten eynde.
 Het peck is bupten glat/maer t'ruycket naden brant/
 Daer na ruycket dunckt my oock t'schoon-schijnende bestant.
 Dies raed' ick/ inder haest van Peckio u heret/
 Want die het peck aenraecht die woortet mee besmeret.

In nobilissimam Victoriam navalem
PETRI HEYNI.

Epigramma.

A Vre! qui donas magnis Heroibus unus
Vellera, Rex, vellus, magne tuere tuum.
Insidiatur ei Belgarum audacia gentis,
Trajicit & ditem crebra carina Peru.
Si capiat, qui fulva soles dare vellera solus,
Cogeris donis vilior esse tuis.
Namque brevi, aurifera spoliatus munere terra,
Non nisi lanigeræ vellus habebis ovis.

Adr. Hofferi.

ΜΙΜΗΣΙΣ.

I.

Ω

Τοῖς θεοῖσι χρυσεὺν κρίν πόνον
Νέμων φίλιππε, σῶζε σε τὸ καῖθιν.
Γ'δ' αἷς ἰήσαν δ' ὅτιρ' οὐτύπων ἀλλὰ
Σπύτῃ ποῦτε κτήματι σ' ὀνομαστῆ
Οὐ κολχίδ' οὐ τέκνησι φαρμακουλῆας
Ἀπὲρ βίηφι ἢ χερσὶν ὀπλῆμα.
Βαβαί, π' πύργους; εἰς ἡμῶν πόσιν δρᾶμα
Ἐκείν' οὐ κατέπλεκεν, αἷς, ἀν' ὕπνου
Θεὸς ἔκῃσι ἐμβαλεῖ τῆς κύμασι,
Τὸ χρυσόμαλλον εἰκότως ἡμῶν λίσσασθαι
Αὐτὸς σκεπαθεὶς οἷος ὀπλεῖ γαῖαν.

I I.

O De la toison d'or grand donneur & grand maître
Philippes, ta toison en seurté t'en va mettre,
Puis qu'un aultre Iason va traverser la mer
Qui d'un si beau thresor tasche de despoüiller

Non

Non te chatmant les yeux par l'infame sorciere,
 Mais au champ azure desployant sa baniera,
 Il a la riche peau defia si bien pelé,
 Que, si un coup pareil encor y soit donné,
 A nous seras contrainst la quitter, & a peine
 Auras pour te couvrir une toison de laine.

I I I.

Ghy die het gouden blies geeft aen u trouwe knechten
 Philippe/wacht u blies/en wiltet doch vooz bechten.
 Een tweeden Jason hem begeben heeft ter zee/
 En tracht niet vooz de list en consten van Medé
 Maer rustich vooz de vuyft die clemoot te verruigen.
 Zijn naem is Pieter Heyn/ wat hoestmense te swijgen?
 Hy heeft u dese nacht soo rouwelich geplucht/
 Dat/soo hem andermael de canse wel gelucke/
 Ghy wel het gouden blies moocht geven aende Staten/
 En met het wollen blies u vergenoegen laten.

Matroofjes clachte,

Op het overlijden van PIETER
PIETERSEN HEYN Admiraal
 van Hollant,

Aen D. D. Ioh. Hacıum Pontanum,

De schockers/die na Dyken Enveloozt haer kagen
 (Pontane) met veel moeyt en wepnich vooz veel jagen/
 En die haer meering' doen op't Harberwijcker veer
 Die singen altemet wel by een helder weer
 Wat rupchjes/en wat grof: maer dees voozledert dagen
 Voord' ick de droefte doot van Pieter Heyn beclagen
 Van twee seer jonge maets/die met hem vande vaert
 Gecomen/haer nu wat verguichten landewaert:

Op songen beurt/om beurt/soo voortgeens dat haer clachte
 Op de swaerhoofdicheyt een wepmiehs ken, versachte;

En wat ich daer van cost onthouden heb ich hien

Om u te laten sien gesetter op't papier/

Op dat den naem van Heyn hy u en alle byome

In het vergetel- boeck doch himmermeer en coins.

Tijs.

Dy susters die den draet van onse leuen spinnen

Die hebben uwen draet/ o Heyn/ gesneden af:

Nu comen dy mael dy deuchdliebende godinnen

Om u/ in spijt van haer te redden wt het graf.

Teun.

Liep al voor Pieter Heyn. wie cander tegen spreken?

Ja oock de bleecke nijt voor sijn gesichte vloot:

De doot wou houden stant/maer sy is oock geweken/

Want hy begint eerst te leuen na sijn doot.

Tijs.

Hoe mach den hemel doch soo blijde sich vertogen

Daer 'hele Nederlant soo deerlijck sijn en karmt?

O doot/ o Pieter Heyn/ wy moeten het gedogen/

Den hemel heeft verrijckt/ de aerde heeft verarmt.

Teup.

De lautwer was wel eer gants verplich voor den donder/

Den blixem had daer den/ dat meynde sijn/ geen rang;

Den donder vant geschut (dit dunct my alte wonder)

O Heyn/ heeft niet geschroomt te raken uwen crans.

Tijs.

De lautwer is versoot/ haer wortel is gesenget/

Den braecht niet waerse is/maer tontet waetse was;

O Phoebe, soo dit stof met tranen ghy verménget

De lautwers sullen weer opschieten wt sijn as.

Teun.

Najaden, 'maecht u riet tot pispkens al te gaden/

Om Pieter Heyn daer op te spelen haestet u:

Hy was het die ghy hebt geheten voocht en vader/

Hy was het die u bracht de schatten van Peru.

Tijs.

Tijs.

De eere bande zee/ van wien de faem sal spreken
 Soo dickwils alse wil van bloomheyt doen gewach
 Is laes! in coxter tijt ontloken en bes weken:
 Soo rijst de schoone son en valt op eenen dach.

Teun.

Gelijck wanneer de son in Tethys schoot gaet dalen
 De sterren door sij licht verlichten lant en zee/
 Soo sullen na u doot/ontsteken van u stralen/
 Veel cloecke wapentuers/o Heyn staen aen u see.

Tijs.

Van Jaspis laet een vat boor Pieter Heyn oprichten/
 Het rijke see-coral doet groepen om sijn graf
 Wiens twijgen sich door een gelijk een wijngaert blechten
 Daer peerlen inde plaats van druppen hangen af.

Teun.

Verbeeldt daer aen den loop sijns wonderlijcken levens/
 De liefde tot het Lant/de haet van den Maraan/
 En cronet het ront-om met kielen en met stebens
 Kentepckens van den trots die hy hem heeft gedaen.

Tijs.

Het graf van Pieter Heyn gestadich van hem spreke
 Soo sonderlingen locht/soo ongewonen cracht
 Dat wie het eens aensiet ten oorloch hem berepde
 Al had hy om den strijt sijn leven noyt gedacht.

Teun.

Wp schrepen te vergeefs/matroosjes/boor de oren
 Van onsen Admirael den groten Pieter Heyn:
 Hoe soude hy den galn van onse sangen horen?
 Ons stemmen sijn boor hem/boor seker/alte cleyn.

Hy sepden noch daer hy/bat na sijn omme-comen
 De visschen inde see en in de soete stromen
 Men tepckenen sach doen van sware droefenis.
 Ja dat (het welcke noch veel wonderlijcker is)
 Int diepste banden gront de Tritons en Sirenen
 (Soo als haer was verhaelt) men hadde hozen weenen

Q 9

215

Als eertijts om de doot van haren grooten PAN.
 (Gelove wie het wil/ich denck het mijn daer van.)
 Dit loof ick/dat sijn roem in eeuwigheyt sal leben/
 Dit hoop ick/dat hem Godt den Hemel heeft gegeven/
 Dit wensch' ick/dat een man mach crighen sijnen staet/
 Die 'r Waderlant bemint/hem op de see verstaet/
 Niet schromet voor de doot/sijn eere wel betrachcet/
 En van Gods hoge hant de segening' verwachtet.

Gebet

Voor de belegeringe van 's Hertogen-bos.

Op de wijze: Te rogamus audi nos.

1.

Ghy die in den Hemel woont
 En van daer de Vorsten croont
 Die hier waagen goet en leben
 Om den byant te doen beven
 Die vertrededuw eer.
 Wilt ons hozen liebe Heer.

2.

Gebet den Bassa'schen helty
 Die getogen is te velt
 En/ versten met cloockemannem
 Heeft zyn tenten wtgespannen
 Voor den Bos/ al sijn begeer.
 Wilt ons hozen liebe Heer.

3.

Geest hem wijsheyt ende cracht/
 Deckt hem met u trouwe wacht/
 Laet getroost sijn ruyters draven/
 Laet gerust sijn knechten graven/
 Geest hem gunstich wint en weer.
 Wilt ons hozen liebe Heer.

4.

Zendet utwen Engel toe
 Dat hy onsen leger ruyt

dat

Met zijn bulderende raders.
 Doedt den Prince boo: vernaders/
 Dat geen aenflach hem en deer.
 Wilt ons hozen liebe Heer.

5.

Weest gestadich aen sijn sp
 Als hy op de baterp
 Spelet met zijn grove ballen.
 Laet de nuyzen boo: hem vallen/
 De rondelen storten neer.
 Wilt ons hozen liebe Heer.

6.

Neemt den byant zijner moer/
 Neemt hem wijs heyt ende spoor/
 Neemt hem cozen ende haber/
 Neemt hem krijger ende graver/
 Neemt hem harnas en geweer.
 Wilt ons hozen liebe Heer.

7.

Maeckt vertsaecheyt inde stat/
 Maeckt de wakers moe en mat/
 Maeckt onbeplich hare straten/
 Maeckt onwillich haer soldaten/
 Seeg en segen van haer heer.
 Wilt ons hozen liebe Heer.

8.

Maeckt den oversten veracht/
 Doet verdwijnen sijne macht/
 Maket dat de borgerpe.
 Wegere sijn heerschappys.
 En de Staten hulde sweer.
 Wilt ons hozen liebe Heer.

9.

Comt den Spaignaert boo: den dach
 Om ons heyt te bieden slach

Of de stede te ontfetten/
 Wren adem moet hem plotten
 En wech-blasen als een veer.
 Wilt ons hopen liebe Heer.

10.

Zent hy hen in haren noot/
 Wijn of voeder/ crijpt of loot/
 Latet blijven onderwegen/
 Latet van ons zijn gecregen/
 Smit sijne wagenen om-veer.
 Wilt ons hopen liebe Heer.

11.

Laet Philips van sijner schat
 Niet ontfangen dit noch dat/
 Geefte dat hy na lange hopen
 In zijn eygen nest gecropen
 Dwing' zijn poten als een veer.
 Wilt ons hopen liebe Heer.

12.

Maket zijnen vuydel lech/
 Zent hem dierte en gebreck/
 Dat zijn crijchs volck onbetael
 Haren schaede aen hem verhael
 Die mi teren op haer smeer.
 Wilt ons hopen liebe Heer.

13.

Jaget eenmael tot den Bos
 Wepde wolff ende vos/
 Schickt daer uwe trouwe knapen/
 Wepdet de verdoolde schapen/
 Met u goddelijcke leer.
 Wilt ons hopen liebe Heer.

14.

Wilt de palen van ons lant
 Schutten met u hoge hant/

Voedest

Hoedte booz bedekte lagen
 En booz onboosfene slagen/
 En verlaetse nimmermeer.
 Wilt ons hozen lieve Heer.

15.

Wynget weer den gulden tijde/
 Maecte ons dit verwoesten quide/
 Slaet u eudde weder gade/
 Dat den dief haer niet en schade
 Noch den hupfink niet en scheer.
 Wilt ons hozen lieve Heer.

16.

Geest dat pder soet en stil
 Nach na-leben nwen wil/
 Dat de groote mette clepne
 Niemand dien als u allepne/
 En hem rebeltich geneer.
 Wilt ons hozen lieve Heer.

17.

Geest den houwer op het lant
 Wychten van het geen hy plant/
 Geest de pooeters inde steden
 Vele hepls en vele vreden/
 Datse winnen cost en cleer.
 Wilt ons hozen lieve Heer.

18.

Legget onder onsen voet
 Die soo dorst na onse bloet.
 Dat hem alle menschen haten/
 Dat zyn vrienden hem verlaten/
 Dat hem selles hy verteer.
 Wilt ons hozen lieve Heer.

19.

Geest de Vaticaanse py
 Dubbelt booz haer woorden/
 O o tij

Smackse

Smachtse schiedelijck her-onder/
 Dat den Hemel sich verwonder/
 Want zy praelt veel te seer.
 Wilt ons hozen liebe Heer.

20.

Ghy sijt die de krijgen buert/
 Ghy sijt die de machten stiert/
 Ghy cont wonderlijck behouwen/
 Op u jonste wp vertrouwen/
 Niet op ruyter ofte speer.
 Wilt ons hozen liebe Heer.

TRIUMPH-LIEDT.

Op de veroveringe van 'shertogen-bos.

Gunstige leser.

Dit gesanck is soo wat na gebooft op de Oden van Pindarus de namen van Keer, Tegen-keer, ende Toefanck zijn verduytscht wt de Griekische, Strophe, Antistrophe, ende Epodos, genomen zijnde vant gebruyck harer tonelen, daer deserley Lof-dichten met sekere keeren, teghen-keeren, &c. plagen gesongen ende gespeelt te worden. dit mosty weten. vaert wel, ende danckt God.

Keer I.

Wat nieuwe drifst voel ick van binnen?
 Wat blamme woelt my inde sinnen?
 O / die mijn hant en mijne pluym
 Tot dichten roert/ booz mijne ogen
 Onzichtbaer/machticht it vermogen/
 En/mach het wesen/geest my rupm.
 Ick sal/ als de Thebaensche swaen
 Een nieuwen pat na Pindo kiesē
 Die Meerlant niet en plach te gaen/
 Al soud' ick wech en steeg' verliesen.

En

En/waer ick bind' een versche bloem
 Die sal ick tot des Princen roem
 Al lopende te samen blechten
 En vast aen sijnen lautwer hechten
 Die Spanien by de keel gebat
 En soo gehupst heeft desen somer
 Dat noopt een Prins in daden bromes
 Of strijbaerder te perde sat.

Tegen-keer,

„Doodleden saken weert om weten
 „Sijn hooch geacht/maer licht vergeten.
 „Wanneer men oordeelt van den wijn
 „Den prijs den ouden ende claren:
 „Maer nieuwe deuntgens hoortmen garen.
 Elck maket een/hier is het mijn.
 Dat wil ick brengen te gemoet
 Den Prins/ terwyl hy met minsketten
 En grobe stucken wort gegroet:
 „Wat haet dat trommels en trompetten
 „Gehyplicht aen de duitsche sluyt
 „Met een verdtwijgende geluyt
 „Den overwinners hoge dragen
 „Inden men coets daer aen moet dragen
 „Of na haer naem/of na haer daet?
 „Het is de choor van Hippocrene
 „Wiemen het dancken moet allens
 „Dat deugd' en eer te samen gaet.

Toefanck.

De winter had hem wech geschickt/
 Den somer was schier wtgeschickt.
 Het was de mep/ de coele mep/
 Wanneer de dreeftgens inde wep
 Gaen grasen/ en de nachtegael
 Bequestet weer haer oude quael.
 Hoe rupcht het soete jonge cruyt!
 Den hemel giet zijn schatten upt.

De aerdt' in kinderbedde leyt
 En lacht in haren arreheyt.
 Sy brengt vrolijk aenden dach
 Dat in haer lang' verholen lach.
 De Prince geeft hem na den Bos
 Om daer een twijch te maken los.
 Van ongeraecten lauwerier
 Die ewwich hem het hooft verrier.

Keer. I I.

Als 't gallioen loopt bande rede
 En heeft zijn mast en anckers rede
 Met dubbel staend' en lopend' want/
 Als 't schuym rontom de kiel opspringet/
 En als de roelt de seplen dzinget
 Recht na den Peruaenschen canc/
 Soo westmen dat het niet en vaert
 Om loot of ander' rechte lading'
 Maer dattet goud en poerlen gaert
 En waren bande hoochste gading.
 Doe onsen hooch-gebozen Dorst
 Hem eerst te veld' vertonen dorst/
 En sijnen byant selver tegen
 Om hem wat stoderlijck te bergen/
 Het bleeck dat hy niet spelen wort
 Of om een hups of om een schansse/
 Maer dat hy werpen ginck een cansse
 Daer lanc en volck van drenten sou:

Tegen-keer.

„ Een krijsger teelt een jongen krijsger/
 „ Het lam en spruyt niet van een tyger/
 „ Den arent broedt geen tortelduyf
 „ Het goede bloet sal selden dolen/
 „ Gelijk de hengst so is het volen/
 „ Gelijk de stock soo valt de duyf.

Om

„Den jongen windt soecht self de jacht:
 „Doo gatet met vermaerde mannen/
 „Haer kinders tungen hare cracht
 „Die tot de eer haer senen spannen.
 Doo VVillem na den hemel voer
 Ontbonden door het Spaensche roer
 Hy liet twee spiegels van sijn leven/
 Prins Maurits die men noopt sacht hebben
 En u o onbertsaegde Dooft/
 Die Colligny en die Nassouwe
 God's vrese dapperheyt en trouwe
 Geplantet hebben inde dooft.

Toesatck.

O Doo ghy Conincklijke maechter
 Het is by onsen Prins gewaecht/
 Woud by het wagen met den Prins
 Doo hadden wy al onsen wins.
 Doorluchtige Andromeda
 Gy laet doch uwe saken ga.
 O gouden bypdonc sijn by guijt/
 In boepen ghy gellagen sijt.
 Het robe monster niet en slaept
 Dat staech na uwe siele gaeyt.
 Omhelt dees onbertwachte uy/
 Hier comt de grootsche wapentuyt/
 Die wil u banden maken los
 O soete Hertoginnen-doo/
 (Den Hertoch leyt doch onder doet)
 Des Princen doo ghy heten moet.

Keer I I I.

Dit minnen-liet haer niet becoorde
 Hy beefde als sijt singen hoorde
 Beschoomt voor swaerder ongebal.
 Hy hangt int stricken vrees den loer.
 Hy nacht haer ouden Ruyter vrees/
 P p

Sp

Zy weet niet waer's haer kerer sal.
 Dies wert een ander spel begost
 Dat zy in langen niet sacht spelet
 Een heete blucht op haer gelost
 Met donckere metalen kelen.
 Haer lant doorwoelt/en wel-en-doe
 Met schancken om-end-om-beset
 Die na de huyl haer wacker vengent
 Den nuysen blyes/de nuijnen springen
 Daer beetter menich in het gras
 Die hant-gemeen haer stael vermengden
 En in dit spel haer bloet wtplengden
 Detwijl het niet te doen en was

Tegen-keer.

Om een groen kransken af te stekent
 Maer om d'een d'ander chooft te breken.
 „ Een sellen oegst den oorloch is/
 „ Waer in veel schone aren vallen/
 „ Maer inde schuyt comt niet met allen
 „ Als jammer-sanck en droefenis.
 „ Noeh is het beter / wel geweyt
 „ Int velt zijn vrans te verwachten
 „ Als in zijn huyl en aen sijn heyl
 „ In dodes vreesse te verachten
 „ En hier en daet een swanger wijs
 „ Of geyfen cop en mager lijf
 „ Ter liefde bande hoer van Romen
 „ Onnoselijch sien omme comen
 „ Wat jonge krijgers wedervaert
 „ En is so hart niet te beclagen/
 „ Haer siel in ruste wert gedragen/
 „ Haer naem in eerre is vermaert.

Toelack.

Een groote draech quam in het lant
 Die blyes geweldich moopt en hant

Sijn

Zijn hooft men inde Delu sacht/
 Zijn brede buick te Wesel lacht/
 Zijn steert geswollen van fenijn
 Bereyckte Ceulen aen den Rijn;
 De Prins sant wt een cloecken baes
 Die taste aen die raven-aes
 En gaf het met sijn sweert een clop
 (Den ouden wollef stont daer op)
 Dat het den cop weer na sich tooch
 En schier de swarte siele spooch.
 Van weedom het niet duyren cost/
 Dies het sijn hol verlaten most:

Keer IV.

„ Die wrebellijck sijt nabuer-landen
 „ En steden rooft met cromme handen/
 „ En tegen recht/en tegen Gade/
 „ En tegen hant/en tegen segel
 „ Zijn wil alleen set voor en regel/
 „ Ja die met vrient en vyant spoe/
 „ Die niet en houdt in den toom
 „ Een heyl/maer dat wil woeden laten
 „ Oock over die die buntten schroom
 „ Vyonder sijn geleyde saten/
 „ Die voor't geloof te bechten sprecken
 „ En sijn geloof gedurich breecken
 „ Moet op het eynd met lechter eeren
 „ En groot verlies den rugge keeren.
 Dit song' de Faem/en doo' het lant
 Riep met haer stem/klies in haer haren
 Hoe Spanjen Wesel had verlozen
 Terwijl zijn volck de Delu vyant.

Tegen-keer.

Woem en mach niet sijn in duyfster
 Ernst Casimir, de tweede luyfster
 Van onsen staet. op / Mufa, spreekte
 Van

Van sijne deucht/en die beschijstet
 Op een papier dat altoos blijft/
 En niet een incht die niet en bleekt;
 Die de Harpijen heeft verjaecht
 Die't al vernielden niet haer rlauwen/
 Dat haer den honger heeft dood' knaecht
 Die ons soo dochten te benauwen;
 Waer van de Pijl en den Kijn
 Lant-richtige getuigen sijn/
 Daer hyer menich heeft doen sneven/
 En menich op den rug' geschreven
 Met rode letters hare schant/
 End'eers/wackerheyt en trouwe
 Want bofsteltiche huns Daffouwe
 De allesins de crone spant.

Toesnel.

Den Arent loerde op de dunt
 En saut een cale Coechoeck int/
 Den Coechoeck boegde hem al sijn best
 Men eenes sterchten vogels nest/
 Dat nam hy sonder stach of stoot/
 Dorbeet hy hem de cupkens doot.
 O Arent minnermeer tersaet
 Woeent u niet van dese daet,
 Wanneer den Keer sijn pocen tiche
 Zoo wildp vallen vrel te licht/
 Ich sie dat het Daffoufche bloet
 W eens den snabel tegen moey/
 En wat is Coechoeck hier't verghult
 Ghy dubbelt noch betalen sulc.

Keer Y.

„ 'Tis soet doort vaderlant te sterben
 „ Om de onsterflijckijapt te erben;
 „ Noeh soeter doot des Heeren woogt
 „ En niet om te bewaren leben/

„Sijn borgerp tot roof te geven
 „Den byant ruppende de poort
 „De doot vint oock den bloden man
 „Op en verschoont geen vtege sielen/
 „En/diese niet betrappen en
 „Van vozen/batse by de hiden.
 „Maer als een Heer set voer by doet/
 „En inder noot pant-kering doet
 „Doo; die hem God heeft toebetrouwt
 „Ten heeft hem almer meer betrouwt.
 „De Heerscher die het al berischt
 „Can haest den snoeker doen versagen/
 „En met sijn sloop den jager jagen.
 Gelijck-men het gebeten sacht

Tegen-keer.

Tot Amerfoort salwaermer schanden
 De stat verviel in haemde handen
 En daernae immer alsos laet
 Van diese nieuwelijge besaten
 Wiert overgeven en verlaten.
 Een ander locht wast voer den dach
 Alwaer een troese borgerp
 En' egarnisoen de stat be-
 Die hebben tegen haer partij
 Tot op het weerste verdelicht.
 Haer loot/haer pfer/en haer schaat
 Waermer soo menich fraegsel doet
 Onclijvet is/haer harde begel
 Haer knodsen/slitsen/ende wengel
 Sijn daer van een gebachtenis.
 „Praet watrp wile, Ghy heet vaker
 „Wat goets van uwen water-saet
 „Als van een die u gunstich is

Toefanch.

„Op is verdoock die dille tijt
 „Sijn byant biedt hoochen tijt

„ Of die in hem een vrome daet
 „ Bejagent met een felle fmaet.
 „ Ich prijse deucht en dapperheyt
 „ Of schoon de man nu niet en grept.
 „ Die 't fijne fchuit' soo veel hy can
 „ Ep/fpreekter lof en ere van.
 „ En die zijn Heer in trouwen dient
 „ Een goeden name hy verdient.
 „ Hoe meer ghy den vermonnen laecht
 „ Hoe clepnder ghy den winjer maecht.
 „ Want 'tis nau eere voor een hant
 „ Dat het fijn flechter overwint.
 „ Maer die een crijchf-man hepfen doet
 „ Een crijchf-man men hem achten moet.

Keer V I.

„ Om dat ghy den droogteminder
 „ Als God/daerom fije ghy verwinde.
 „ Dit is den aanbanch/die het loof
 „ Soo wie hem eert dien wil hy eeren.
 „ Wie hem onthooft fal hy verneten.
 „ Ep/ fiet eens/hoe de vromen
 „ De fon belast te maken drooch
 „ Des vyants fompige machin
 „ En niet een onvermoepet ooch
 „ Doet locht en weder op u paffen
 „ Geluckich/dien den hant dient
 „ En die de winden hefte vrent
 „ Die tot u hulpe rfaem gefont
 „ Op den verderber haer verfont
 „ De ftromen in dees fchrale drooch
 „ Gants ongewoonlijch haer verheffen
 „ Op dat den hater niet fien treffen
 „ Het wit daer fijn gemoet na poecht

Tegen kden I

Wanneer een wout is aengeficht
 Een dicken rooch men fiet verlicht

En sich verheffen met geweld/
 De eene damp de ander dvinget
 Met vier en boncken door geminget
 Sich spreijende doort blacke belt:
 Oock sietmen inden Oceaen
 Dooz Godes wint en weer verholgen
 De golven rollen doozwaerts aen
 Die r'saem de grootste baren volgen
 Tot datse stoten op een schip
 Of ballen op een hoge klip:
 Doo volgden oock de cloecke herden
 Den Prins/en wilden haer niet wonden
 Dooz datse quamen aende stat
 Daerse de poorten deden craken
 En crachtichlijck de muren beken/
 Hem makende een open gat.

Toclanck.

De Beeg' rontom het leger blooch/
 De Prince michte met het ooch
 En vlinckse met een wisse greep/
 Hy gaf haer vleugels eenen kneep
 Doo datse hy hem blijven most
 Om datse niet meer bliegen cost.
 Geluck quam rollen met haer rat/
 Die heeft hy hy het haar gebat
 Doo stijf dat haer het rat ontfonck
 En sy hem inde armen spronck.
 Nu gaense waer den Prince gaet/
 Nu staense waer den Prince staet.
 En Spanjen/ich verseker dy
 Hy comen u niet weder by.
 Want al haer ongestadichyts
 Die hebbense nu afgelept.

Keer V. 11.

„ Een Dorst en moet niet sijn mooyt-dadich
 „ Maer goedertieren en genadich

„ Hy

„ Hy moet wt- drucken Godes hant
 „ Die sijnen donder selden schiet
 „ Op ons hoewel hec hem verdriet
 „ Te sien der menschen sond' en schant;
 „ Maer laetse vallen op de cramp
 „ Van Athos in een dupsiet weder.
 „ Of petwers op een hoge dym
 „ Of op een eyck / of op een eyder;
 „ Zoo dat sijn rammelende cloot
 „ Ons altijt schriekt / maer selden doot't:
 Dit volgd' na / o eer der landen/
 Men u bloeddozige wanden:
 Ghy dozt niet weder na hare bloot/
 Maer haren trots sijnd' overwonnen
 Ghy toont dat ghy soude wreken sommen
 Welc veel swaerder als ghy doet.

Tegen-keer.

O hooft / o prins / sy overladen
 Met Daphnes nimmer-sooze bladen/
 Altijt sy in u rechterhant
 Een sweert becranst niet groene palmen/
 En waer ghy treet de cozen- halmen
 Vergulden moeten 'tgantsche lant.
 Den hemel wille op u tong
 Het Manna en den honich gieten/
 En in u hert een stage sprong
 Van Geest en van geloof doen blieten/
 De maen / esy datse rijst' of dael
 Geen beter dozt als u bestrael
 Noch die God soo wil proeben laten
 De minne van sijn ondersaten.
 De schone son / wanneer hy spant
 Of in of upt sijn snelle paerden
 En sie geen Coninckrijck op derden
 Zoo vriedich als yet bevelant.

Toc-

Toefanck.

En ick d' Prince / die de pen
 Wat beter als de speessen ken/
 Sal roemen in al mijn gedichte
 Het goede by u wtgerichte.
 En / laadp pewers eenen slach
 Die Spanjen lang' geboeden mach
 Ick sal hem met mijn gladde veer
 Doen klincken alsoo luyd' en veer
 Alst klincket in Vulcans smits
 Wanneer den hinc kert besich is
 Of met de blixem voo' sijn vaer
 Of met Achillis beukelaer.
 Ten minsten sal een peder man
 Welijden dat ick kies en kan
 Om dichten 'calderbeste stof/
 Dar's Godes en des Princen lof.

Verwoestinge der Veluwe.

Op den 137. Psalm.

1.

A En d' Rissel-stroom / alwaer my treurich saten
 Om heen beset met Dupschen en Croaten/
 En menich Pool en menich Castellaen/
 Daer leyden wy / de Velu siende aen
 In lichte blam tot aen den hemel branden
 De herder- pijs wt onse droeve handen.

2.

Doe spraken sy die troorden en verjagen
 Van out en jonck met droge ogen sagen
 Dingt ons een liet ter eer en vanden Prince.
 Wy sephen / ah! hoe soude enthsins
 In rechten ernst ons herte sich verblijden
 Ter wijl wy sien ons Vader-land int lijden

Q q

Q Da

3.

O Vader-land! o hooch bedruckte Kerckel
 Vergeet' ick u / soo sette my de stercke
 En grote God weer buyten sijn gedacht.
 Mijn tong' aen mijn gehemelte versmachte
 Soo ick na macht u smaetheyt niet belette/
 Jae goet en bloet booz u niet op en sette.

4.

Maer Heere / wilt oock eenmael sijn gedachtich
Den wreeden hoop van Babilon manslachtich
Die ober Sion schudden haren cop.
Denckt hoe sy riepen met een hant-geclap;
Reyn af/reyn af/dat dees Gedeformeerde
Eens werden wtgeroeyet vander eerde.

5.

Oock salmen u / o Komen / noch verbranden/
Geluckich oock men roemen sal de handen
Die wreken 'tquaet dat ghy ons hebt gedaen.
Geluckich die daer sullen grijpen aen
d'Afgoden snoot van u altaers onreyns
Om die tot stof te grupsen aen den steen.

B I E C H T E

Des Conincx van Spanjen

Ter doot toe cranck zijnde

Over het verlies van PERAMBICO.

Doe ick op Meerlant eerst westreckte
Een heerschapppe stuyt en straf
Een byant ick my/ laet verwecke
Die my nu brengen sal int graf.

Confiteor.

De ketters dach ick te verderben

Rebel

Rebellen wild' ick wederstaen;
Nu claeg' ick / eer ick coom te sterben/
Dat ick den crijsch heb aengebdaen
Deo omnipotenti.

O Dorsten/ nimmer God verlatet/
Hy is in noot de trouwste vrient:
Ghy siet hoe luttel het my batet
Dat ick Sant Iago heb gebient
Et Mariæ Virgini.

Wech houten Jacob met u schelpen;
Ick bind' u bystant seer gering.
'Gae u / indien ghy niet cont helpen/
Gelijck het San Salvador ging
Et OMNIBVS SANCTIS.

Wat soeck ick wijs-gelegen landen
Als waer de werelt nup te ripen?
Ick heb den crijsch op mijne stranden.
Dies danck ick VVilkes, Lonck, en Heyn.
Et tibi PATER.

Ick swoer aen alle Coninckrijcken
Te doen ontfangen mijn gebiet/
Maer laes! Marroos doet mi wel blijcken
Dat mijn booznemen loope toe niet.
Quia ego miser.

De volcken om mijn tyrannys
Seer ober my vertoern sijn/
Gewyl der Turcken heerschappys
Op beter houden als de mijn.
Peccav' nimis.

Heel Duyschlant wert door my geplaget/
Den Swede haert' ick inden Oen/
Den Palatijn heb ick verjaget/
Nu soeck ick Brancich te verreden.
Contra legem Dei.

Wag ik myn veld

Waar

Daer sijn de cloecke Jesuustijten
 Mijn liebe raetf-lyp rechtevoert?
 Diet alles int verwerde smijten
 En stiechten soo veel roof en moort
 Cogitando, loquendo, operando.

En ghy mijn rijke Genovesen
 Iffer geen gelt meer inde hantke
 Mijn wijsels hebby afgewesen:
 Wy u is het gelove cranck/
 Et in cunctis alijs.

Mijn Dons/ Witbalgus/en Senjoren
 Is oock by u of my de schult?
 Het comt my menichmael ter oren
 Dat ghy het hele lant verbult.
 Vitijs.

En hoe het wil / ick mach wel clagen
 Dat my geschiet meer smaet en leet
 Als ick beleefde van mijn dagen/
 Dies ick voorttaen gern raet en weet
 Meis malis.

Den Bos/ het Nederlantsche Ronden
 Daer ick den handaert had geves
 Is my soo deerlijck afgenomen.
 Verstopet is het Papen-nest.
 Mea culpa:

En Wesel/ daer de duijsche Herren
 Gestapelt hadden al haer hant
 Van silver/gout/ en fraije cleren/
 Daer speeldemen oock Papen-lyt.
 Mea culpa.

Daer Pernambuco my ontroert
 De sleutel van het schoon Brasyl.
 Hoe heeft my Lonck dat afgeloert?
 Dies moet ick roepen noch een wyl.
 Mea gravissima culpa.

Schouw

Orbaen / Sint Peters leste erbe
 Wat wert ons nu al na-geseyt !
 Ich moetet upten eer ich sterbe/
 Al geestet u wat tegenheyt.
 Ideo deprecor te.

Veel seggen / dat des Heeren kerche
 Waerse van u en my verlost/
 Hou sijn in allen goeden wercke
 Gelyck als doese eerst begost
 Beatissima virgo.

Op meenen dat wy steden moeten
 Aen Christi leere houden vast/
 En daer na richten onse bosten/
 Gelyck ons self dat heeft belast
 Maria.

Op roepen dat van schelmme
 Van alle sonden groot en grof/
 Van oorloch en verraderye
 Blech oofsaech is het Kloonsche hof
 Et vos omnes.

Christus en herse dit niet geleeret.
 (Praet onder haer een yder man)
 Dus zijn de Heydē's niet beheret/
 Wel eer en hielden hier niet van
 Sancti & sanctae Dei.

Ich wese dat met hangen handen/
 En smogen vande Christen schaer
 Zoo seer besmet sijn onse handen
 Dat wy de wreke volgen naer
 Et te Pater.

Ik heb oer al de indertinge/
 Mijn crachten wieden wt-gesint.
 Dies ich daer woutich niet na bringe
 (Alsoo heere nu doch niet en nunt)
 Vi eris pro me.

Pro bellarijs

Anagrammatopagnion, in florentem,

captam, liberatam urbem Daventriam.

I.

DAVENTRIA.

TERNA DIVA.

TERNA quidem DIVA est Tripolis, verum illice forma
Vincere me socias judicet ipse Paris.

II.

VNA ID EST TRES.

Quid ternas mirare urbes? ah! desine. quod tres.
Esse vides, VNA ID non ita nuper ERAT.

III.

NVA DVRA AN ATE.

Hospitium miseris tantis Daventria prae-
Clara viris opibusque, ATE NI DVRA fuisse.

IV.

AD TERVINA.

O aureum Transilvaniae inpar
AD TE RVINA quam cito venit gradu!

V.

RATA VENDI.

Se RATA (quod res est) VENDI tibi brachia tendit
Leycestre, ah! urbem prodicione leva.

TERA

VI.

AERA DVINT.

AERA DVINT hostes, experta credite, nemo.

Fidus erit. nummis invia nulla via est.

VII.

EIA, DANTVR.

EIA, age, quid cessas? DANTVR tibi perfide, nummi,
Vilis erit pietas jam tibi, villis honos.

VIII.

AN DENT AVARI?

AN DENT AVARI? pollicentur dum petunt.

Nacti precantur maximam malam crucem.

IX.

EN, ADIVRAT.

EN, divos Iber ADIVRAT. vult fallere, dices.

Non licet hoc. quid, tu quod facis ergo licet?

X.

VNA ERADIT.

A proavis laus siqua tibi est (nam propria nulla est)

VNA ERADIT eam, Standule, perfidia.

XI.

IN RETVA DA.

IN RETVA DA, vende, perde, dissipa.

Ac vendere urbem grande censetur scelus.

DEAF.

XII.

DE AVRANTI.

Auro tacta peris. nequicquam limina servas.
 Quippe DE AVRANTI mœnia tota patent;

XIII.

RVIT DANAE.

Castâ RVIT DANAE postquam ruit aureus imber,
 Me quoque qui stravit aureus imber erat.

XIV.

EN TV ARIDA.

EN TV beata nuper, urbium decos,
 Nunc solitudo (quis putasset?) ARIDA!

XV.

TARDAVINE?

TARDAVINE? rogas inepta? certe
 Tardasti jugulare proditorê.

XVI.

DAVIERANT.

Ne carpe cives; proditorem præsidem
 Cavere durum est. DAVIERANT, non Oedipi.

XVII.

VINA DARET.

O VINA, quondam lata quæ dedit, DARET
 Opes sed haurit Celtiber Daventia.

VNDE

XVIII.

VNDE TIARA.

VNDE hæc TIARA quæso flammis novis
Regnabit ille, tu misella servies.

XIX.

VNDE IRATA.

VNDE IRATA duci? propriis irascere culpis.
Hæ tibi funestum promerueris diem.

XX.

VNDA ET IRA.

VNDA mali, ET gravis IRA Dei te, Patria, mergit:
Huic puras, si vis vincere, funde preces.

XXI.

ITA NVDARE?

Ah! ITA jam NVDARE? simul cui Norica tellus
Bructeraque haud modicas accumulabat opes?

XXII.

VNI ADERAT.

VNI ADERAT prodesse bonis, cohibere furentes,
Ah! mihi nunc uni gloria talis abest.

XXIII.

DA INTVEAR.

DA Pater INTVEAR purgatam cadibus urbem,
Sancitum & veræ religionis opus.

XXIV.

DA VIREANT.

DA VIREANT animi quos fors, Pater, aspera fugit.
Mœnia da surgant quæ pede pressit liber.

DA

XXV.

DA VARIENT.

DA VARIENT casusque truces atque alea Martis,
Nostraque mansurâ tempora pace bea.

XXVI.

VNA RIDEAT.

Ridet recepta suaviter Zutphania,
Q fac ut VNA RIDEAT Daventria!

XXVII.

DET VRANIA.

VRANIAe princeps tibi dat Zutphania pacem,
Adsit, & hac idem DET mihi pace frui.

XXVIII.

DIANA RVET.

Excubias, Dux elare, tuas si cernat, amica
De cœlo DIANA RVET, tibi ut oscula figat.

XXIX.

NE ITA DVRA.

Nunc in bella furis, flammisque & tela laceasis?
Ah misera! in proprios NE sis ITA DVRA penates.

XXX.

ADITVRANE.

Quid faciam infelix? ADITVRANE Principis ora?
Cuine ego sum totâ trieteride dicta rebellis?

XXXI.

ADNVAT IRE.

ADNVAT IRE, ipsum blandâ prece compellabo,
Pars mihi pacis erit victricem tangere dextram.

Rr ij

ADI,

XXXII.

ADI. RENVAT?

Prorsus ADI. RENVAT? nihil est mansuetius illo,
Cuique fides pietasque mage & clementia cordi.

XXXIII.

TARDA VENI.

Si TARDA VENI, parce Princeps optime,
Tenella crura compedes urgent graves.

XXXIV.

ANTEA DVRI.

ANTEA qui DVRI fuerant ad iussa Philippi
Dulce tuum, Princeps, expetiere jugum.

XXXV.

VIDE ANTRA.

Huc ades, & fuerant quæ culta palatia nuper
Qualia mutarit miles in ANTRA VIDE.

XXXVI.

VNA DE TRIA.

VNA DE urbe tibi veniant TRIA præmia. civis
Servati, pulsi quæ hostis, cultique Tonantis.

XXXVII.

VNA ADERIT.

VNA ADERIT seu pacis opus, seu prælia volvis,
Nec tibi dedecori, maxime ductor, erit.

XXXVIII.

DATI VENARIA.

VENARI DAT Iova, idem, fortissime Princeps,
Impulit in casses oppida bina tuos.

XXXIX. TRADE

XXXIX.

TRADE VINA.

Nunc TRADE VINA, nunc camconam suscipe,
Revixit aurâ Principis Daventria.

XL.

RVDA RETIA.

Urbibus ac populis qui implebat Parma, sagenam,
Te duce, magne ducum, RETIA RVDA trahite.

XLI.

E TRIDVANA.

E TRIDVANA febre tetanâ putâ
Postquam trienni servitutē libera es.

XLII.

AN ERVDIAT.

Perdat AN ERVDIAT Dominus, meâ Patriâ, sentis:
Sauciat, & medicas admovet ille manus.

XLIII.

NAE! ADVREIT.

NAE! quæ malignis hostibus prœbrâ fuit
Fulgore nunc ADVREIT invidiosus.

XLIV.

VADANT REI.

Iam VADANT quicunque IREI sunt criminis hujus,
At redeant cives qui boni, priscusque senatus.

XLV.

DAT RVINAE.

Datam ruinæ luximus Daventriam,
Iam DAT RVINAE perfidos Daventria.

R r iij

XLVI. NVDA

XLVI.

N V D A I E R A T.

NVDA IERAT sub triste jugem, sed ab hoste redemptam
Nunc habitu paulò splendidiore vides.

XLVII.

E N, D A T I V R A.

EN, quæ tyranni mœsta sustulit jugum
DAT IVRA caris non superba civibus.

XLVIII.

V A N A R I D E T.

Quæ VANA RIDET, vera maximi facit
Risum perennem rideat Daventria.

XLIX.

I N T E R V A D A, Aº. 1624.

Fossa riget glacie, riget Isala, sed duce Christo
Servata est INTER dum VADA bina jacet.

L.

N A T V R A D E I.

Nota mihi est NATVRA DEI. quid cætera jactas?
Vna Daventriadum gloria, nosse Deum.

F I N I S.

Druk-fauten.

P A G. 46. l. 23. oock de/leest: oock op de. p. 133. l. 13. boyderlijcken/
leest: boyderlijcksten. p. 134. l. 3. de kinders ah! set een punct
tusschen beyden/aldus: de kinders. ah! p. 140. l. 1. wetet/leest: wie
wetet. p. 141. l. 19. in / leest: een. p. 151. l. 4. verclaerde. leest: ver-
claechde. p. 154. l. 1. sabels. leest: sabels. l. ult. bergen / leest:
bergen. p. 157. l. 22. betramet/leest: betranet. p. 172. l. 6. alte bep/
leest: alteblp. p. 181. l. 21. nu, leest: mi. p. 215. l. 7. al / leest: sal. p.
233. l. 4. siet/leest: siel. p. 243. l. 15. troosten / leest: trooster. p. 249.
l. 23. nu spdp/leest: al spdp. p. 259. l. 21. ge stoten / leest: gestoten.
p. 263. l. 18. den/leest: dien. p. 269. l. 31. sonden / leest: sanden. p.
271. l. 18. t'her-cloppende / leest: t'hert-cloppende. p. 290. l. ult. de/
leest: te. p. 312. l. 18. die/leest: dic.

1990-1991

1. The first of these is the fact that the
2. the second is the fact that the
3. the third is the fact that the
4. the fourth is the fact that the
5. the fifth is the fact that the
6. the sixth is the fact that the
7. the seventh is the fact that the
8. the eighth is the fact that the
9. the ninth is the fact that the
10. the tenth is the fact that the

